הארץ

1.20 ש"ח יום ד' ט"ז בטבת תשמ"ח, 6 בינואר VOL.69/20878 JANUARY 6 1988

קיימת אפשרות לגרש ללבנון את 9 תושבי השטחים ● היום דיון בערר שהגישו המגורשים

מפגין נהרג באש צה"ל ברצועה; דאגה מהמשך גל המהומות בשטחים

5 חיילים נפצעו ● צה"ל שקל לדלל כוחותיו ברצועה אך נוכח הארועים חזר בו מכוונתו ● במערכת הבטחון סבורים כי התסיסה קשורה בגירושים ● הפגנות רבות בגדה, בעיקר בין ירושלים לרמאללה ● נמשך שחרור העצירים

מאת אורי ניר
ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

במערכת הביטחון ראים בדא־גה רבה את התחדשות המהומות בגדה וברצועה, וחוששים כי מותה של תושבת שכונת אדראס ביום א' ומותו של תושב ואף־ינס אתמול מאש כוחות צה"ל ימשיכו להסעיר את השטחים.

במערכת הביטחון סבורים כי התסיסה האחרונה קשורה במידה רבה לצווי הגירוש שהוצאו נגד 9 התושבים מהשטחים, הגאש־מים בהסתה ובפעילות עוינת. ההפגנה שהתחוללה אתמול ב־ואקד־ינס יצאה. מביתו של המועמד לגירוש חסן אבו שקרא, שהוא האימאם במסגד העיירה.

הפגנת הנשים שהתקיימה אתמול בקלקיליה — לדברי מקורות פלשתיניים — נערכה במחאה על הכוונה לגרש את תושב העיר ג'מאל ג'בראת, וכך גם ההתפרעויות במחנה הפלי־טים קלנדיה, שבו מתגורר המועמד לגירוש עאדל גאפע.

היום מתכנסות שתי ועדות הערר — זו שליד אלוף פיקוד המרכז, וזו שליד אלוף פיקוד הדרום — לדיון בערר תשעת המועמדים לגירוש. פרקליטיהם של המועמדים לגירוש מסרו כי כל לקוחותיהם ביקשו לעתור נגד הכוונה לגרשם. המועמדים שלחו אתמול מברקים לממשלת בירת המועצות, לוותיקן ול־מועצת הביטחון, בבקשה שי־תייצבו לימינם. ארבעת המועמ־דים לגירוש מרצועת עזה מפ־שיכים בשביתת הרעב שלהם. אחד מעורכי הדין שייצגו עליהם, מוחמד אבו־שעבאן, ביקר אצלם בבית המעצר אתמול ושלשום, ומסר כי בכוונתם לשבות רעב

(סוף בעמוד 7)

בשטחי כלא עזה אתמול בבוקר התשובה הניר לאחר שנמסר לה כי בנה, הכלוא במקום, לא ישוחרר.

מועצת הבטחון התכנסה; נתניהו לחץ על ארה"ב לא לתמוך בהצעה הערבית

מועצת הבטחון כנסה לבקשת ירדן, כשהרוחפת העיקרית לכינוס היא מצרים ● ההצעה קראה לישראל להימנע מגירושים

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ארצות הברית עשויה לתמוך בהצעת החלטה הדורשת מיש־ראל להמנע מגירוש אזרחים פלשתינים תושבי השטחים ה־כבושים, כך אמרו בוצות משקי־פים במרכז או"ם. ההצעה, בת ארבעת הסעיפים, הוגשה בלילה בישיבה מיוחדת של מועצת הבטחון, שנקראה לפי בקשת ירדן, ששגרירה הוא יושב ראש התורן של הקבוצה הערבית.

ההחלטה קובעת כי אמנת ז'נווה הרביעית, האוסרת על גירוש המוני של אזרחים משט־חים כבושים, חלה על השטחים הפלשתינים והערביים שכבשה ישראל בשנת 1967, כולל י־רושלים. בסעיף השלישי של ההחלטה, מועצת הבטחון "מבק־שת בתוקף מישראל לכבד את התחייבויותיה מכוח האמנה".

מצרים היא שיזמה מאחורי הקלעים את כינוס מועצת הבט־חון והיא המובילה במאמצים מאחורי הקלעים לשכנע את ארצות הברית לתמוך בהצעת ההחלטה.

מועצת הבטחון התכנסה אמש להתייעצויות רשמיות, שמיד לאחריהן עמד להיפתח הדיון.

שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, שב אתמול אחרי הסד־רים מביקור בישראל ומשתתף בישיבת המועצה. דיפלומטים ישראלים קיימו מגעים עם נצי־גים אמריקאים, בנסיון לשכנעם להטיל וטו על הצעת ההחלטה.

על רקע התבטאויות ביקור־תיות על הנעשה בשטחים, שנשמעו באחרונה מפי פקידי ממשל בכירים, ההערכה שרווחה אמש במרכז האו"ם אמרה כי ארצות הברית תתמוך בהצעת ההחלטה, שבעיני האמריקאים היא פשרנית ומתקבלת על הדעת.

מסמך

הנוסח שהובא למועצת הבטחון: דרישה לישראל להימנע מגירוש

זהו נוסח הצעת ההחלטה שהובא אמש לדיון במועצת הבטחון:

סעיף המבוא: המועצה מזכירה את החלטה 605 (שהתקבלה לפני שבועיים) ומביעה דאגה חמורה ביחס למצב בשטחים הפלשתינים הכבושים, אחרי שמיעת החלטת ישראל הכובשת להמשיך בגירוש אזרחים פלשתינים בשטחים. המועצה מזכירה את אמנת ז'נווה הרביעית, ובמיוחד את הסעיפים 47 ו־49, הנוגעים להגנה על אוכלוסיה אזרחית ונגד גירוש המוני של אזרחים משטחים כבושים.

סעיף 1: המועצה מאשרת מחדש שאמנת ז'נווה הרביעית חלה על השטחים הפלשתינים והערבים שנכבשו על ידי ישראל בשנת 1967, כולל ירושלים.

סעיף 2: דורשת שישראל תימנע מגירוש כל אזרח פלשתיני מהשטחים הכבושים.

סעיף 3: מבקשת בתוקף מישראל לכבד את התחייבויותיה מכוח האמנה.

סעיף 4: מחליטה להמשיך לבחון את המצב בשטחים הפלשתינים והערבים הכבושים על ידי ישראל מאז שנת 1967, כולל ירושלים.

קהיר אסרה קיום הפגנות בכל המדינה בעקבות הפגנות אלימות בנושא השטחים

שמיר למובארק: למצרים ולישראל עניין משותף בשקט בשטחים ● ערפאת לתושבי השטחים: הכו עד להנפת הדגל בירושלים

ארה"ב קוראת לאיפוק; "להכפיל מאמצי השלום"

"ואשינגטון פוסט": השלום לו קוראים מנהיגיה של ישראל פירושו הסכמה ערבית עם המשך הכיבוש

מאת צבי בראל

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). "גירוש מעשי האלימות בשטחים מחייב את הצדדים, למען השלום, להכפיל את מאמציהם למנוע עימותים שהקיזו כבר כליבך הרבה דם. אנו קוראים להתאפקות ולרגיעה, על שני הצדדים לסגת אחור ולשקול את השפעת העימות. האלימות השיבושים בשקט קטלני, על סיכוייו של שלום צודק ובר־קיימא באזור". משפטים אלה היו אתמול את תמצית התגובה האמריקאית על אירועי אתמול בעזה. דובר מחלקת המדינה צ'ארלס רדמן הסכים להוסיף, כי גירוש תושבים מן השטחים אינו חוקי, באשר הוא נוגד את אמנת ז'נווה, אך הדובר לא הסכים להרחיב ורבות המעטים נסמכו על ההחלטה שלא להגביר את העימות המלולי עם ישראל.

שתיקתה היחסית של מחלקת־המדינה — שהולידה כותרות בעי־תונים המרכזיים — לא חסכה ביקורת מישראל מעל דפי העיתונות. "ואשינגטון פוסט" יצא במאמר־מערכת חריף במיוחד, בו האשמה ישראל בכך ש"השלום לו קוראים מנהיגיה פירושו הסכמה ערבית עם המשך הכיבוש... ישראל מוצאת שאין שותף ערבי, אך היא עצמה לא עשתה די כדי למצוא שותף כזה". אשר לתגובת ישראל על ביקורת הגירוש היא תולים ותעשה לצרכיה הביט־חוניים", אומר המאמר. "זה מנוע פופולארי בישראל, במיוחד כאשר ידידים זרים מבקרים את הצעדים הבלתי־דימוקראטיים בהם נוקטת ישראל בשם ההגנה על הדימוקראטיה. הגירוש מבוצע על־פי החוק

(סוף בעמוד 6)

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים
וסוכנויות הידיעות

שר הפנים המצרי, הגנרל זאכי באדר, אסר כל הפגנת רחוב במדינה, בעקבות התנ־גשויות אלימות על רקע המצב בשטחים שאירעו בין כמה אלפי סטודנטים באוניברסיטת עין שאמס, שבצפון־מזרח קאהיר, לבין המשטרה. השוטרים הפ־עילו פצצות גז מדמיע נגד כמה עשרות סטודנטים שניסו לצאת מהקמפוס.

אלפי סטודנטים של עין שאמס, התכנסו בקמפוס לרגל אזכרה לסולימאן חאטר, שה־תאבד בכלא ב־5 בינואר 1986. חאטר הוא השוטר שרצח ב־5 באוקטובר 1985 בראס בורקה, תיירים מישראל. הסטודנטים הפגינו גם לאות הזדהות עם "התקוממות התושבים בש־טחים".

אותה שעה אירגנו כ־200 עורכי דין שביתת שבת בבניין ההתאחדות שלהם, שהוקפו כר־חות משטרה גדולים. עורכי הדין, שהשוטרים מנעו את צאתם מהבניין כדי להפגין בר־

(סוף בעמוד 6)

בריטניה תומכת בביקורת מלור על התנאים בעזה

בלשכת ראש־הממשלה אומרים: התנהגות סגן שר החוץ היתה "מוזרה ומצערת"

לונדון (ע"ד וע"צ). משרד החוץ הבריטי תמך אתמול בדברים שהשמיע ערב קודם לכן סגן שר החוץ, דייוויד מלור, שביקר ברצועת עזה ומתח ביקורת על תנאי החיים של הפלשתינים ברצועה. דברים אלה עוררו מורת־רוח רבה בישראל.

דובר משרד החוץ הבריטי אמר: "דבריו של מלור ביטאו את המדיניות של ממשלת בריטניה, אשר הובהרה פעמים רבות".

בכך שם המודיין אופס קץ לפירושים של מספר עיתונאים בריטיים, לפיהם דיבר סגן השר, בן ה־38, מתוך חוסר ניסיון, ואולי אפילו "תמימות".

בעת ביקורו במחנה הפליטים ג'באליה, ביום שני, אמר מלור כי ישראל אינה עושה די לשיפור תנאי־החיים ה"מזעזעים והבלתי־אנושיים" בשטחים הכבושים.

לעיני מצלמות טלוויזיה נזף מלור בקצין צה"ל בכיר, על שעצר מספר פלשתינים, ביניהם צעיר בן 14 שנה.

מיופה־הכוח הישראלי בלונדון, משה רביב, אמר אתמול בראיון בבי־בי־סי, כי "הערותיו של מלור לא היו קונסטרוקטיביות". הוא הדגיש כי מספר מדינות, בהן ארה"ב, מתחו ביקורת על הנעשה בשטחים, אולם "אף אחת מהן לא נקטה לשון כה ברוטאלית כמו מלור".

ביום שני בערב אמר רביב בטלוויזיה הבריטית: "אני סבור כי

(סוף בעמוד 6)

שיבושים ב"אל על" בעקבות השעיית טכנאי מעבודתו

הטכנאי הציע תיקון יסודי אך נדרש לבצע תיקון חלקי — וכשתבע לקבל ההוראה בכתב נדחה ● עוכבו טיסות הלילה ולא הוכנו המטוסים לטיסות הבוקר ● העובדים: נחזור לעבודה סדירה — כשיוחזר מכתב ההשעיה

מאת זוהר בלומנקרנץ

אמש הולד שיבושים בלוח הטי־סות הסדירות של נוסעים ומטען בחברת־התעופה "אל על", לאחר שמשמרת אחר־הצהריים של עובדי הקרקע הטכניים עזבה את נמל־התעופה בן־גוריון למעלה משעתיים לפני תום העבודה בחצות הלילה, במחאה על השעייתו של אחד מהעובדים. כתוצאה מכך לא יצא מטוס־מטען של החברה, שאמור היה להמריא בשעה 23.00, בעת מסירת הידיעה. נראה היה כי גם טיסת הנוסעים מספר 005 לניו־יורק ול־

(סוף מעמוד 7)

מעטפת־נפץ מטורקיה — לח"כ פרוש

ח"כ מנחם פרוש ניצל אתמול בנס ממעטפת נפץ, הי־11 במספר שהגיעה לישראל מטורקיה. המעטפה, ממוענת על שמו ובתוברה הפרטית של הח"כ מטעם אגודת ישראל, רחוב פינס 2 ירו', הובאה על ידי נהגו האישי, חיים רוזנבל, למשרדי אגודת ישראל בירושלים שם ישב באותה שעה הח"כ. הנהג פתח את מעטפת הנפץ בחלקה העליון באמצעות סכין כפי שנהג לגבי כל דברי הדואר והגיעה לפני הח"כ. המעטפה המיוחדת, ממנה טרם הוצאה ברכת החג, משכה את תשומת ליבו של פרוש. ואכן היא מצאה, כי בדיוק כמו המעטפות האחרות, נשלחה גם זו מאיסטנבול על ידי ד. ניסים. חבלני המשטרה שהגיעו למקום נטלו עימם את המעטפה ונוטרלו אותה. פרוש אמר כי יברך הגומל. בצילום: פרוש והמעטפת־הנפץ. (כתב: נדב שרגאי; צילם: אורי שטיין, "חדשות")

ידיעות על הסכם בין־לאומי לייצוב הדולר הביא לחיזוקו

מאת שלמה שמיר ויונתן שרמן סופרי "הארץ"

סחר עירני איפיין אתמול את הבורסה בניו יורק ומספר המניות שנסחרו הגיע ל־211 מיליון, כאשר במחירי רוב המניות המובילות נר־שמה עליה. במדדים עלו שערי המניות בשעור של 50 נקודות, אך בשעה האחרונה למסחר אתמול ירדו השערים וקם בלבול הפעמון בתום המסחר. הראה מדד דאו־ג'ונס עליה של 16 נקודות בלבד והמדד הכללי עמד על 2031 נקודות. העליה בשערים מוסברת בעליית ערך הדולר שנמשך אתמול בשווקי המטבעות בעולם.

הדולר התחזק אמש בשיעור הגבוה ביותר מאז אוקטובר 86', והכך המשיך את המגמה שהסתמנה אתמול בבהריים, עם פרסום השמ־מועות הראשונות בדבר הסכם סודי בין ראשי 7 המדינות המתועשות המובילות, לייצוב שער הדולר.

(סוף מעמוד 7)

שוק ההון

פיחותון

מאת יהודה שרוני

התחזקות הדולר בשווקי העולם איפשרה לבנק ישראל לפחות את השקל לעומת הדולר בשמונה עשיריות האחוז.

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: מרדכי ברקת, מנהל המכס ומע"מ
על: האיום במרי מיסים בשטחים
(עמ' 2)

*

שמיר: גם אחרי האוטונו־מיה לא נוותר על אף חלק מארץ ישראל
(עמ' 3)

*

פרופ' בן־סירה, מנהל מחלקת עיניים ב"ביילינסון", הורשע בהפרת אמונים
(עמ' 5)

*

עליה של 3.5% בהכנסות המדינה בדצמבר; ירידה ביבוא מכוניות, מקררים וטלוויזיות
(עמ' 8)

*

ההתמודדות בירושלים: ריבלין ניצח את ריבלין
(עמ' 11)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: גשום.
● ירושלים: 5־10.
● תל־אביב: 12־16.
● חיפה: 9־16.
● באר־שבע: 9־15.
הגולן 5־8, צפת 4־7, טבריה 10־14, שומרון 7־11, נתב"ג 10־15, ירדן 11־16, אילת 11־18.

זכו בלוטו

בהגרלה שנערכה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 15, 17, 20, 23, 30, 35. המספר הנוסף: 3.

המילה האחרונה בעיבוד תמלילים
WORDMILL 4.5
להזמנת דיסקט הדגמה 02-699311

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5499	+0.0121
נוסעים	1.8422	+0.0144
שחור	1.6600	—

שער הסל

יציג	1.7162	—

בגליון זה 16 עמודים

ערך את העמוד: בועז שפירא

תקופה	3 חודשים	6 חודשים
ריבית חודשית	1%	0.75%
עמלת הקצאה לחודש	1%	0.75%

صورة عن الأصل

קהיר: שוטרים נאבקים בסטודנטים שהפגינו נגד ישראל

איש בטחון מצרי לבוש אזרחית (משמאל) נאבק עם סטודנט באוניברסיטת עין־שאמס בקהיר ומנסה לעצרו. הסטודנטים הפגינו נגד ישראל בהקשר לאירועים בשטחים. מימין: קצין משטרה מצרי מפעיל מיתקן גאז מדמיע. (תצלום איפי)

בנו של קוואסמה: עינו אותי במכות חשמל ונאלצתי להודות באשמה כוזבת

מועאוויה אל־קוואסמה בן 17: ידי ורגלי נכבלו באזיקים, סמרטוט נתחב לפי, עיני נקשרו, חיברו כבלי חשמל לאצבעות רגלי, הפעילו זרם ודרשו שאודה בהשתתפות בהפגנה אלימה ● בדרודה: גם אני נחקרתי כך ● 7 עצירים מכלא טול כרם עתרו על עינויים

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

מועאוויה פהד אל־קוואסמה, בנו של ראש העירייה הנבחר של חברון, שגורש לירדן ונרצח שם לפני ארבע שנים, טוען כי חוקריו בבית המעצר "פארעה" עינו אותו במכות חשמל, וגרמו לו להודות באשמה כוזבת של השתתפות בהפגנה אלימה.

תלונתם של מועאוויה אל־קוואסמה ושל בדרודה אוסאמה, נמסרה בתצהיר בשבועה לפרקליטם עו"ד מאון אל־קובטי, והיא נכללת בתלונה רשמית של עו"ד קובטי לשר הביטחון וליועץ המשפטי של יו"ש.

בתגובה מסרו אתמול מקורות צבאיים בכירים, כי כל תלונה המוגשת לשלטונות הביטחון נבדקת לגופה ביסודיות, ובכובד ראש. המקורות הדגישו כי יש הוראה חד־משמעית בצה"ל לא להשתמש בכוח פיזי או פסיכולוגי, באלימות או באיומים, נגד עצורים נחקרים.

עו"ד אל־קובטי מסר אתמול כי החליט להגיש את התלונה לאחר שביקר את שני לקוחותיו בבית המעצר "פארעה" ביום ראשון השבוע. לדבריו, השניים ביקשו ממנו להתלונן בשמם כי חוקריהם עינו אותם במכות חשמל, במטרה לסחוט מהם הודאה באשמת שווא של השתתפות בהפגנה אלימה.

מועאוויה אל־קוואסמה (17) טוען כי בלילה של ה־24 בדצמבר נלקח לחקירה בשעה 1 אחר חצות. לדבריו, ידיו ורגליו נכבלו באזיקים, סמרטוט נתחב לתוך פיו, עיניו נקשרו, והוא אולץ לשכב על הריצפה. אל־קוואסמה מעיד כי חש שחיברו חמישה כבלי חשמל לאצבעות רגלו הימנית, ועוד שלושה כבלים לאצבעות רגלו השמאלית, ויצקו מים על גופו. אחר־כך, לטענתו, הפעילו זרם חשמלי שהרעיד את כל גופו, ודרשו ממנו שיודה באשמת השתתפות בהפגנה אלימה. אל־קוואסמה טוען כי הדבר נמשך כחצי שעה, שבמהלכה התעלף שלוש פעמים. בסופו של דבר, נשבר והודה. לדבריו, החוויה הזו גרמה לו לאבד את חוש שיווי המשקל שלו למשך כמה ימים.

בדרודה אוסאמה אל־קוואסמה (17), בנו של פאיז אל־קוואסמה, הנחשב אחד האישים הבולטים המתונים המזוהים עם אש"ף באיזור חברון, טוען כי עבר חוויה דומה בשעות אחר הצהריים של ה־23 בדצמבר. לדבריו, עיניו לא היו מכוסות לחלוטין בשעת החקירה, ולכן יכול היה לראות כיצד חיברו מכשיר הנראה כמלחציים לשתי אצבעות ברגלו, והפעילו זרם חשמלי באמצעות כבלים שהיו מחוברים למתקן דמוי סוללה. לדבריו, היה מחובר למתקן כחמש דקות, ומשלא הודה, העמידוהו בגשם עד שעת לילה. אחר כך הוכנס לכשלוש שעות לצינוק, ונלקח שוב לחדר החקירות. אז — לטענתו — "ראיתי את מועאוויה על הריצפה, ואת חוטי החשמל לצידו, והאמנתי [illegible] שקרה". לטענתו, הודה [illegible].

שבעה עתרו לבג"צ.

בעתירה לבג"צ, טוענים שבעה עצירים מהגדה, העצורים בכלא טול־כרם, כי חוקריהם עינו אותם, השפילו אותם והיכו אותם, וכי תנאי המעצר שלהם "בלתי אנושיים".

בעתירה שהוגשה אתמול באמצעות עו"ד פליציה לנגר, קובלים העותרים בעיקר על כליאתם בתוך "ארון" צר מידות, המשמש לטענתם אמצעי עינויים בידי חוקרי השב"כ בכלא טול־כרם, על הכאתם בראשם ובאברי המין שלהם, ועל תנאי מעצר קשים ביותר.

אחד העותרים, מוחמד יוסף עסס, טוען כי הוחזק במשך שבוע בארון שרוחבו 50 ס"מ ואורכו 150 ס"מ. לטענתו, נאלץ גם לישון בארון זה, והוטל עליו לאכול את ארוחותיו בתוך השירותים, כשידיו כבולות. העותר טוען עוד כי הוכה קשות באיבר המין שלו, נקשר באזיקים לארגז, ונתלה למשך 4 שעות. [illegible]

"בית הכלא הפך לשם נרדף למקום שחוקריו מענים את העצירים, ושתנאי המעצר, גם בתום החקירה, הינם בלתי־אנושיים, על כל המשתמע מכך", נאמר בעתירה.

מותו של בן 17 מהכפר טורען בפיצוץ תחמושת הביא לפענוח גניבה מצה"ל

צעירים ערבים מהגליל הצליחו לגנוב נשק לפני כחודש ממחנה צה"ל ליד צומת גולני ● יתכן שההרוג וחברו שבמעצר ביקשו לבצע פיגוע אולם הנשק שגנבו יועד למטרות פליליות

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

בצה"ל נקטו צעדים שונים בעקבות הצלחתם של כמה צעירים ערבים מהגליל לחדור למחנה צה"ל סמוך לצומת גולני ולגנוב תחמושת רבה.

גורמים צבאיים אמרו אמש כי אינם מוציאים מכלל אפשרות כי אכן ביקשו השניים לבצע פיגוע חבלני, אך הדגישו כי מלכתחילה נועד כנראה הנשק למטרות פליליות.

גניבת התחמושת ממחנה צה"ל היתה עוד לפני כחודש אבל נאסרה עד היום לפרסום. עפ"י החשד פרצו צעירים מהכפר טורען למחנה וגנבו תחמושת. המשטרה והרשויות הביטחון חקרו תושבים ערביים רבים בפרשה זו ובין השאר נבדק אם מדובר בגניבה על רקע לאומני או פלילי.

מפנה בחקירה אירע בתחילת השבוע, כאשר בכפר טורען סמוך למחנה צה"ל, משם התבצעה הגניבה, נשמעה ביום ראשון לפנות בוקר התפוצצות עזה. ראבח זריעיני בן 17 תלמיד כיתה י"ב מטורען נהרג בעת שניסה יחד עם צעיר אחר להפעיל תחמושת אותה גנב עפ"י החשד מהמחנה הסמוך. הצעיר, החשוד כשותף לעבירה נעצר ונמסר כי הוא משתף פעולה עם כוחות הביטחון. בחיפוש שנערך בביתו של החשוד השני, גם הוא כבן 17, נתגלתה תחמושת נוספת שמקורה באותו מחנה. זרועות הביטחון ממשיכים לחקור בפרשת גניבת הנשק.

צה"ל נקט באמצעים משמעתיים נגד האחראים על המחנה. בצה"ל אומרים עם זאת כי במשאבים הקיימים קשה למגן ולאבטח הרמטית את כל מחנות צה"ל. יחד עם זאת במשאבים העומדים כיום לרשות צה"ל משפרים את רמתם של חיילי המשמר המשרתים במחנות ובבסיסים העורפיים.

כ־2500 מנויי טלפון נותקו במרכז; החשד: נקמת שדרנים פיראטיים ב"בזק"

מאת ראובן שפירא ועדית אמיתי
סופרי "הארץ"

המשטרה וחברת "בזק" הגבירו ביומיים האחרונים את פעילותם ללכידת מציתי ארונות הטלפונים באזור הרצליה ורמת השרון לאחר שהציתו בשלושת הימים שחלפו ארבעה ארונות במקומות שונים באזור וגרמו לניתוק הטלפונים של כ־2500 מנויי טלפון.

במסגרת ההיערכות המיוחדת הגבירו אנשי הבטחון של חברת "בזק" והמשטרה את הסיורים ואת הפעילות הסמויה שלהם במגמה ללכוד את המציתים בשעת מעשה. במקביל המשיכה המשטרה אתמול בחקירה מאומצת אך עד אמש לא נמסר על מעצר חשודים בביצוע ההצתות שהסבו נזקים כבדים למערכת הטלפונים באזור הרצליה. ביום שני בלילה הוצת הארון האחרון הפעם ברחוב הגפן ברמת השרון.

כיוון החקירה העיקרי של המשטרה הוא לפי שעה, שהמציתים קשורים למפעילי תחנות טלוויזיה פיראטיות בכבלים שביקשו לנקום בחברת "בזק" על שבתקופה האחרונה נותקו כבלים של התחנות הפיראטיות הפועלות באזור. בהקשר זה ציינו אתמול גורמים בחברת "בזק" כי אם אכן מדובר בנקמה על רקע של ניתוק כבלים של תחנות טלוויזיה פיראטיות הרי יש להדגיש כי לא חברת "בזק" היא הגורם הפועל לניתוק כבלי התחנות. רק במקרים מסויימים "בזק" פועלת בתחום הזה כקבלן משנה — כמו חברות אחרות — על פי הזמנת משרד התקשורת שהוא הממונה על אכיפת חוקי השידור.

בעבר כבר היו מקרים שבהם חובלו כבלי טלפון וציוד אחר של משרד התקשורת. גם אז ההערכה היתה שמדובר בפעולת גמול של מפעילי טלוויזיות פיראטיות בכבלים. אך לא נמצאו הוכחות לכך מלבד סמיכות מקום וזמן.

כך למשל לפני כחצי שנה נותקו כבלים של תחנות פיראטיות באזור מסויים ברמת גן. כעבור יומיים חובלו אלמנטים בכבלי הטלפון שהובילו לבתים בסביבה על ידי חיתוכם במגזרי פלדה. חברת "בזק" ביקשה אתמול מהציבור להגביר את ערנותו ולדווח מיד למשטרה על אנשים חשודים המסתובבים ליד מתקנים וציוד של חברת "בזק". המשטרה התבקשה להגיב במהירות על כל הודעה כזאת.

כ־400 ניתוחים נדחו בשל שביתת המרדימים

מאת עדנה אירדור
סופרת "הארץ"

בעקבות שביתת הרופאים המרדימים אתמול נדחו בבתי החולים הממשלתיים והציבוריים קרוב ל־400 ניתוחים וטיפולים שחייבו הרדמה בבתי החולים. היום חוזרים הרופאים המרדימים לעבודה על פי כללי "ההרדמה הבטוחה", לפיה מתמחה חייב להרדים בנוכחות רופא והרופא חייב להשאר צמוד לניתוח עד להתאוששות. שיטה זו אותה מנהיגים הרופאים המרדימים זה ארבעה חודשים, צמצמה את פעילות חדרי הניתוח בכ־40%, דבר שהגדיל את רשימת הממתינים לניתוחים אלקטיביים ב־4000 חולים.

הרופאים המרדימים החליטו לתת לאוצר ולמעסיקים "פסק זמן" של שלושה ימים כדי להכנס עמם למשא ומתן על שיפור תנאי עבודה ושכר ותוספת תקנים לרופאים מרדימים. אם לא יענו המעסיקים לדרישתם עד יום ראשון הקרוב, יחלו בהשבתה לסרוגין של חדרי הניתוח בבתי החולים. בכל יום ישבתו חדרי ניתוח בשני בתי חולים בארץ.

משרד הבריאות ממשיך לראות באוצר כמי שאחראי להדרדרות מצב יחסי העבודה במערכת. דובר משרד הבריאות מסר כי לאור עמדת האוצר, שוקלת שרת הבריאות להעלות את נושא הרופאים המרדימים במערכת הבריאות בישיבת הממשלה הקרובה.

עורך את העמוד: בועז שפירא

שיחת היום / ירח טל

עם: מרדכי ברקת, מנהל המכס ומע"מ
על: האיום במרי מיסים בשטחים

נפעיל סנקציות שהם לא יוכלו לעמוד בהן

אם יממשו תושבי השטחים את איומם ויפסיקו לשלם מע"מ, בכמה יתכווץ הסכום ההכנסה לקופת המדינה?

ההכנסות הצפויות השנה מגביית מע"מ בשטחים מסתכמות ב־56 מיליון ש"ח, שהם אחוז אחד מההכנסה השנתית הכוללת ממע"מ בישראל. הסכום שנקבתי הוא מע"מ שמקורו בפעילות עיסקית מקומית בשטחים, ואינו כולל תשלומי מכס ומע"מ שאנו גובים מסוחרים ערביים מהשטחים על מוצרים שהם מייבאים. תשלומים אלה אנו גובים מהם בעת שחרור הסחורות בנמלי הים והתעופה בארץ או בנקודות המכס בגשרי הירדן. כאן בעיית הגבייה פשוטה. הסחורה בידינו ומי שלא משלם המסים לא יוכל לשחררה.

יש לכם אמצעים לאכוף על ערביי השטחים את תשלום המע"מ?

בענפים הטעונים רישוי, כמו הפעלת אוטובוסים ומוניות, אפשר לבטל את הרישוי כסנקציה על אי־תשלום מע"מ. בענפי מסחר ומלאכה, אפשר להפעיל נגד סרבני המס את ההוצאה לפועל ולעקל להם את מלאי הסחורות. ואנו עושים זאת כשצריך. אחד מ־15 האישים הערביים מהגדה, שהגו את רעיון מרי המסים, היה חייב לנו 60 אלף ש"ח. באחרונה הגענו אתו להסדר תשלומים ומועד התשלום האחרון על חשבון החוב, בסך 15 אלף ש"ח, נקבע ל־15 בחודש זה. אני רוצה לקוות שחייב זה לא יזם את הרעיון ממניעים אישיים.

עד כה לא נתקלתם בקשיים בגביית מסים מערביי השטחים?

יש לנו קשיים, אבל אנחנו מתגברים עליהם. בשטחים יש לנו יתרון. סרבני המס בשטחים נשפטים בבתי דין צבאיים שהשיפוט בהם מרתיע יותר מאשר באזרחיים. אני מעריך ששיעור גביית המסים בשטחים נע בין 70 ל־80 אחוז, כשיעור גביית המע"מ בתחומי הקו הירוק.

מדוע מכלל כל המסים דווקא מע"מ נחשב בעיני ערביי השטחים כבלתי־חוקי?

הטענה שלהם היתה שעפ"י אמנת ג'נבה אסור לשלטון כובש להנהיג מסים חדשים, שלא היו נהוגים קודם לכיבוש ובתקופת שלטון ירדן לא גבו מהם מע"מ. נושא זה נדון בבית־המשפט העליון אצלנו והשופטים דחו את עתירת העותרים הערביים.

אתה מאמין שערביי השטחים יממשו את איומם?

להערכתי לא. אין זו אלא הצהרה פוליטית. אני לא מאמין שאפשר לממש מרי מסים לתקופה העולה על חודש. משום שמייד נפעיל סנקציות שהם לא יוכלו לעמוד בהן.

הגשם יתחזק היום; התבהרות צפויה ביום ו'; בשבת נאה

מאת מיכאל גרשי
סופר "הארץ"

מזג האוויר הגשום יימשך היום ומחר והחזאי השירות המטאורולוגי צופה כי לקראת יום שישי תחול התבהרות, ובשבת צפוי מזג אוויר נאה. עוצמת הגשמים שהתחילו אתמול תשוב ותתחזק הבוקר והם יהיו מלווים בסופות רעמים.

בשתי היממות האחרונות ירדו כמויות גשמים משמעותיות בכל חלקי הארץ: כ־50 מ"מ בצפון, כ־30 מ"מ במרכז ו־20 מ"מ בדרום. הגשמים התפרשו עד אילת בדרום שבה ירדו בתוך שתי יממות 10 מ"מ גשם. בסך הכל ירדו באילת מתחילת השנה 75 מ"מ גשם — פי 5 מהממוצע השנתי.

התחדשות הגשמים החורפית היום היא תוצאה של מעבר חזית קרה מעל איזורנו, בעוד שהגשמים של שתי היממות שעברו נבעו מחזית חמה. גשמים של חזית חמה הם תופעה מטאורולוגית יוצאת דופן באיזורנו שכן חזית חמה (שבה האוויר חם מעל אוויר קר שאינו נע כמעט על הקרקע) אינה מביאה כמעט לירידת גשמים בישראל שכן במרבית המצבים הסינופטיים אין באוויר החם העולה מספיק לחות כדי ליצור ענני גשם פוריים.

בשירות המטאורולוגי עדיין מנתחים את כל הנתונים שהביאו לגשמים הבלתי חזויים אתמול ושלשום, כאשר מצב סינופטי שכרגיל יוצר רק שכבת עננים דקה ללא גשם הביא ליצירת עננים בעלי עובי רב שהמטירו גשם ללא הפוגה במשך כ־30 שעות.

התפוסה במסעדות החומוס שנסקרו ב"כלבוטק" — ירדה ל־20%—30%

מאת לילי גליל
סופרת "הארץ"

התפוסה במסעדות החומוס שנסקרו ב"כלבוטק" בשבוע שעבר, ונמצאו לקויות, ירדה עד ל־30—20 אחוז מן התפוסה שלפני השידור.

כמה מבעלי המסעדות פנו במהלך השבוע לעורך המשדר, רפי גינת, והתלוננו לפניו, כדבריו, וביקשו לערוך במסעדותיהם בדיקות חוזרות. גינת אמר בתגובה, כי בדיקות אלו אכן יערכו בעוד זמן מה. עוד סיפר, כי בעקבות העניין הציבורי הער בבדיקות החומוס, יוסיף "כלבוטק" לערוך בדיקות מזון במוצרים שונים, כמו בשר וסלטים.

בינתיים, נמשכו אמש ב"כלבוטק" עוד כמה "מיתוסים" ירושלמים ידועים. החומוס במסעדת "דוואר" נמצא "אסור למאכל אדם", בשל הרמה הגבוהה של חיידקים שנמצאה בו (540 מיליון בספירה כללית). בחומוס של "אבו שוקרי" בעיר העתיקה, נמצא עובש, ואין הוא מומלץ. במסעדת "דהור" נמצא החומוס ברמה כללית ירודה, אך לא מסוכן.

גם מצבם של תל אביבים אינו טוב יותר. החומוס של "הדר" נמצא פסול למאכל אדם. אצל אברהמוב, נמצאו עובשים ורק החומוס של רשת "מי ומי", המשווקת גם לרשתות שיווק, נמצא "מעולה".

השידור אתמול, לא לווה עוד באיומים על צוות "כלבוטק" מן הסוג שקדם לשידור בשבוע שעבר.

בחדר־המתים בווירג'יניה לא יודעים: האם חביב שיבר מישאל היה יהודי או נוצרי?

בארה"ב מת דמות מוכרת משנותיה הראשונות של ישראל — תמהוני שהקים "דואר פרטי" בבאר־שבע, קבלן בנין ומייסד "הליגה האנטי קומוניסטית"

(ע). לבאר שבע הגיעה אתמול ידיעה, כי עובדי חדר המתים של עיירה קטנה במדינת וירג'יניה בארה"ב מחזיקים מזה כמו השבוע שעבר גופת אדם, שזהותה כחביב שיבר, תושב באר שבע לשעבר, ואינם יודעים אם לקבור אותו בבית עלמין יהודי או נוצרי. לפי אותה ידיעה יש גירסה שהוא התנצר בשלב מסויים של חייו. אך איש אינו בטוח בקשר לכך.

בירור אצל ותיקי באר שבע העלה את הפרטים הבאים: חביב שיבר הגיע לבאר שבע עם שחרורה במלחמת העצמאות. הוא היה מוכר כתמהוני ועוד לפני שממשלת ישראל הפעילה שרותי דואר בעיר, היה זה שיבר שהקים סניף הדואר הראשון. היה זה סניף דואר פרטי ושיבר אף הדפיס בולים משלו, שנמכרו למשתמשים בשרותי הדואר הפרטיים והודבקו על מעטפות המכתבים.

שנה לאחר מכן עזב שיבר את באר שבע, לאחר ששרותי הדואר הממשלתיים נתנבו בעיר. הוא עבר לתל אביב ועבד כקבלן בנין. לצד עבודתו היתה לשיבר גם פעילות ציבורית. הוא הקים בתל אביב את "הליגה האנטי קומוניסטית במזרח התיכון" ומכריו טוענים, שלשונות חלק מפעילות הליגה מומן בכספים שהתקבלו מארה"ב.

זמן קצר לאחר מכן הוא ירד לארה"ב ומאז ניתק את קשריו עם מכריו בישראל. המנוח התגורר לסירוגין בשלושים השנים האחרונות בעיירה קטנה בוירג'יניה, ושם מת ב־31 בדצמבר.

אולמרט: אשקול להציג מועמדותי מטעם הליכוד לראשות עיריית ירושלים

מאת נדב שרגאי

ח"כ אהוד אולמרט הודיע אתמול כי ישקול בבוא הזמן את הצגת מועמדותו מטעם הליכוד לתפקיד ראש עיריית ירושלים. אולמרט אמר את הדברים על רקע בחירתו של שמואל פרסבורגר מטעם חרות הליכוד, כמועמד התנועה לתפקיד ראש עיריית ירושלים. פרסבורגר גבר שלשום במפתיע על רובי ריבלין בהצבעה חשאית במועצת הסניף, בהפרש של 7 קולות.

ריבלין הודיע אתמול, כי לא ינסה להתמודד שוב על מועמדות תנועתו לראשות עיריית ירושלים וכי יפנה עתה את עיקר מאמציו כדי להבחר כחבר כנסת. באשר להמשך כהונתו כיו"ר סניף חרות בירושלים, אמר ריבלין, כי ההצבעה אתמול היתה גם הצבעת אי אמון בו. יחד עם זאת אמר ריבלין, כי אם יתברר לו שהתפטרותו מתפקיד יו"ר הסניף תקנה יתרון פוליטי ליריביו בתנועה, הרי שיכלכל תחילה את צעדיו עם חבריו לתנועה.

אמש בקונצרט / הרי גולומב

איפה הבשר?

קונצרט למנויים מס' 5 של התזמורת הפילהרמונית. המנצח: רפאל פריבק דה־בורגוס; הסולן: יפים ברונפמן (פסנתר).

הסימפוניה מס' 6 של היידן מכוננת לעיתים בריחות. כפי שציינו בתכניה, אין היא אופיינית לצורה כפי שהתגבשה אצל היידן עצמו, וקל וחומר — אצל הבאים אחריו. היה מרתק לשמוע יצירה מוקדמת ומקסימה זו, השונה הן מן הדיברטימנטו שקדם לה והן מזה שבא אחריה. המנצח הצליח לעניין את התזמורת ואת הקהל ביצירה ולהפיק ביצוע אלגנטי, שכמעט לא נפגם על־ידי החטאים הריתמיים המעטים. בתפקידי סולו בלטו לטובה צלילי הכינור והצ'מבלו, ולרעה — צלילי החליל.

הפסנתרן יפים ברונפמן ביצע את הקונצרטו מס' 2 של בארטוק בעוצמה פנימית, בטכניקה משוכללת ובשליטה מרשימה ביותר, בקשת עשירה של גווני צליל ועוצמות רגשיות. היה זה ביצוע ערבוני ומרגש בעוצמתו, שהיתה מבוקרת יותר מאשר מתפרצת. המנגנון התזמורתי כולו גוייס בכל כוחו ומגוון אפשרויותיו לשירותה של היצירה, ופרש לכיסוי הפסנתרן ברגעים מסויימים בפרק הראשון. היה האיזון בין המרכיבים מיטבי ומלא השראה.

מבחינה כרונולוגית חופפים כמעט תאריכי הלידה של בארטוק (1881) ושל ז'אק איבר הצרפתי (1890), והאחרון אף האריך ימים עד 1962, בעוד שבארטוק נפטר ב־1945. אך מבחינה מוסיקלית נראה שדורות מפרידים ביניהם ושפתו של איבר הרבה יותר שמרנית — יוסית. עיקר העניין ב"נמל לים בעת מסע" — יצירתו שנוגנה הערב — הוא בשלל גוניה התזמורתיים, שהיו מרהיבים ביופיים כיוקקין בביצוע של הערב.

עם כל ההבדלים הרבים ביניהן, יש יותר מדי מן המשותף בין "אורני רומא" של רספיגי, שסיימה את הקונצרט, ובין יצירתו של איבר, מבחינת תפקודן האפשרי בתוכנית של קונצרטים סימפוניים: אלה יצירות שעיקר קסמן בגוון ובתיאור, והן מהלכות קסם על השמיעה של המאזין מבלי להציב בפניו אתגר אינטלקטואלי או אמוציונאלי של ממש. הביצועים היו מזהירים, אבל במאזן תוכנית הערב לא היה בכוחו של הקונצרטו של בארטוק לאזן לבדו את שפע ההדרים התפראוות.

ראיתי שמעתי

יואב תלמי פורש מהתזמורת הקאמרית

מנהלה המוסיקלי של התזמורת הקאמרית הישראלית ומנצחה, יואב תלמי, הודיע על פרישתו בסוף עונת הקונצרטים הנוכחית מניהולה המוסיקלי של התזמורת. לדבריו, העומס הנפשי העצום הכרוך בניהולה של תזמורת במשך ארבע שנים, ורצונו להיענות ליותר הזמנות של תזמורות בחו"ל, הביאוהו לידי ההחלטה לפרוש בסוף העונה. עוד לא נקבע מי יבוא במקומו.

התזמורת עושה עכשיו במסע קונצרטים בפורטוגל, בניצוחו של הכנר שלמה מינץ, בהזמנת קרן גולבנקיאן.

יואב תלמי: עם הפנים לעולם

לפי־ערעה ימשיך תלמי לשמש מנהל מוסיקלי של האופרה הישראלית החדשה. הופעותיו בעונה הבאה כוללות קונצרטים עם תזמורת הטונהאלה בציריך, הפילהרמונית של אוסלו, תזמורות הרדיו של אוסטריה, הולנד, בלגיה, איטליה והתזמורת הסימפונית של טוקיו וכן תזמורות בארצות־הברית.

ב.ש.

הצלמים הנציחו את הפגישה

לשכת ראש הממשלה איפשרה אתמול לצלמי עיתונות להנציח את פגישתו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, עם שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני. הפגישה נועדה להעביר את תשובת ישראל לנשיא מצרים, חוסני מובארק, על המסר ששיגר לשמיר בראשית השבוע וכן מיזם על המהומות בשטחים ועל הגירוש של תשעה מסיתים.

ב.ארם

טובי מתברח בעברית

הידור לשון בעברית השמיע אתמול ח"כ תופיק טובי מרשימת חד"ש, כאשר התרעם על שכל הדוברים בהצעה לסדר היום על ערביי ישראל באו ממגזר אחד — המגזר הרואה ב"יום השלום" התפרצות בלתי־ראויה של ערביי ישראל נגד המדינה. ראשון הדוברים בעניין זה היה ח"כ אמנון לין מן המערך, שתקף את ועד הרשויות הערביות. אחריו בא סגן השר, רוני מילוא. השלישי, שהותר לו להגיש מה שקרוי בעגת הכנסת "הצעה אחרת", היה ח"כ מיכאל איתן, מחרות.

התרעם טובי על הרכב הזה: "מצא מין את מינו — כלומר, מצא לין את מילוא".

ע. בר

הפרסום אפשרי רק דרך בג"ץ

הד"ר אמנון רפאל נפרד באחרונה משותפיו במשרד עורכי־הדין רפאל את אפרתי ועבר לכתובת אחרת בתל־אביב. אפרתי ביקש לפרסם בעיתונים מודעה על כתובתו החדשה, אך כללי האתיקה של עורכי־הדין אוסרים זאת.

בצר לו, פנה רפאל ליו"ר ועדת האתיקה של הלשכה, עמוס נצר, וביקש היתר מיוחד. חברי הוועדה שקלו את הבקשה בכובד ראש — ודחו אותה. יש בכך משום פרסום וזה אסור, קבעה הוועדה.

איך יוכלו עורכי־דין, ובכללם רפאל, להודיע על כתובתם החדשה? עמוס נצר, יו"ר הוועדה ל"הארץ": במכתבים אישיים בלבד. אם ירצה לפרסם בעיתון שיפנה לבג"ץ, אולי בעזרתם זה יתאפשר.

אריה לביא

אגם על השולחן בבית הלבן

"לאן פני ארצות־הברית מכאן", זו הכותרת שבחר הירחון האמריקאי "פורצ'ן אינטרנשנל" להעניק בגליונו האחרון לכתבה המסכמת את מפולת המניות בבורסה האמריקאית ואת האירועים מאז "יום שני השחור".

בתצלום הצבעוני הנלווה לכתבה נראים נשיא ארה"ב, רונלד רייגן וצוות יועציו הכלכליים הבכירים יושבים ליד שולחן בבית־הלבן ולפניהם. על השולחן "צינצנת" ישראלית בדמות פסלו המוכר של יעקב אגם, "הלב הפועם".

"הלב הפועם" הוענק לנשיא רייגן עם בחירתו לנשיאות והוא התחבב עליו ועל רעייתו ננסי.

בעריכת עירית רוזנבלום

אל על

	ממוצ' מינימום	ממוצ' מכס'	הטמפרטורות אתמול		
אמסטרדם	7	10	גש' סוער	7	10
אתונה	9	18	מע"ח	9	15
בוקרשט	—	—	ערפל	4	8
בזיל	2	12	גש' סוער	7	11
וינה	3	10	גש' סוער	8	13
ז'נבה	3	9	גשם	8	12
לונדון	7	11	גש' סוער	6	9
ליסבון	11	16	גשם	11	15
מדריד	8	10	גשם	5	9
ניו־יורק	1	−4	מע"ח	8	−2
פאריס	10	13	גש' סוער	8	13
פרנקפורט	8	10	גש' סוער	7	11
ציריך	—	—	גשם	7	11
קהיר	11	14	גשם	12	17
קופנהאגן	3	7	גש' סוער	4	7
רומא	7	11	גשם	10	15
שטוקהולם	0	3	שלג	1	2

EL AL אל על

קסם
על־ים־כנרת
בפחות מ־20 שקל ללילה

י.מ.ק.א. פניאל
טבריה 06-720685

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
(להלן: החוק)
בנ/781/87

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר בנימין בן הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת בנית תוספת בנכס ברחוב עין כרם בירושלים. ההיתר: בנית תוספת בניה של 57 מ"ר. את ההתנגדויות להתרת בנית תוספת הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב יפו מס' 23, ירושלים.

ניתן לעיין בתכניות המוצעות במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 14.00-12.00.

בכבוד רב,
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

לאדריכל אריה פרייברגר

משתתפים בצערך על מות אמך

דינה ז"ל

מאגרי בניה בע"מ

לאריה פרייברגר

משתתפים בצערך במות

האם ז"ל

אלדד בוקשפן
יאיר הראל
ועובדי המשרד

שמיר: גם אחרי האוטונומיה לא נוותר על אף חלק מא"י

הכריז בפני צעירי המפד"ל: הדרך לשלום – אוטונומיה, אך ישראלים החותרים לוועידה בין־לאומית מפריעים לכך; חלק מערביי ישראל חשף פרצופו האמיתי; קדושת השבת – חלק מדמות ישראל

מאת איתן שומרי
סופר "הארץ" לענייני ממשלה

ראש הממשלה יצחק שמיר הכריז אמש, כי בתום חמש שנות האוטונומיה ביהודה, שומרון וחבל עזה, בהתחייב בהסכמי קמפ־דייוויד, לא תוותר ישראל על אף חלק בארץ־ישראל, ותעמוד על זכותה לריבונות בכל השטחים.

שמיר, שנפגש עם מנהיגות הדור הצעיר במפד"ל, בראשותו של נחום לנגנטל, אמר כי גם לאחר הבחירות יפעל להקמת ממשלת אחדות לאומית, אך אם יהיה נצחון ברור לליכוד, תהיה זו ממשלה בתנאים אחרים לגמרי.

חברי מנהיגות הדור הצעיר במפד"ל הגיעו ללשכת ראש הממשלה לפגישת היכרות עם שמיר, שהעדיף להדגיש בפניהם מספר עניינים מדיניים. בנוכחות השר זבולון המר, שהשתתף בפגישה, אמר שמיר כי הדרך היחידה לשלום בין ישראל לשכנותיה, תהיה אך ורק בדרך קמפ דייוויד. "אנו מעוניינים בהבאת הסדר שיביא לשלום, לדו־קיום ולרגיעה באזור. הדרך להגיע למצב זה, היא רק דרך האוטונומיה, כמתאפשר בהסכמי קמפ־דייוויד. "אולם אנו רחוקים מאפשרות זאת בגלל פעולותיהם של אישים ישראלים למען הוועידה הבין־לאומית, שהיא כל־כך מסוכנת למדינת ישראל," הכריז שמיר.

שמיר תקף גורמים במצרים וטען, כי אבל הבכירים הלה הקבנה כלפי ישראל. "אנו שומעים זמירות חדשות ממצרים, הופתעתי לשמוע את מנהל מחלקת פלשתין במשרד־החוץ המצרי, שאמר שלשום כי דרישת מצרים בוועידה הבין־לאומית, תהיה לפינוי כל השטחים הכבושים מ־1967 וגם מלפני כך."

ראש הממשלה תקף בדבריו גם את ערביי ישראל על ההתפרעויות שהיו באזורים שונים בארץ בשבועות האחרונים, בעקבות האירועים בשטחים. "חלק מהערבים בישראל חשפו את פרצופם האמיתי. מתברר כי יש קבוצות הנתונות לשליטתם של הקיצוניים ברחוב הערבי. צריך עתה להביא זאת בחשבון."

בהתייחסו להכרזתו של שמעון פרס, ששלל את המשך קיומה של ממשלת האחדות הלאומית לאחר הבחירות, אמר שמיר: "גם לפני הבחירות, מפלגת העבודה הכריזה כי לא תלך לממשלת אחדות. ראינו מה קרה לאחר מכן. צריך להמתין לתוצאות ולראות את ההתפתחויות. אם הליכוד יגבר, ננסה לכונן ממשלת אחדות. אבל אז כשבו התנאים יהיו שונים לגמרי. האינטרס הלאומי מחייב אחדות. זהו צורך לאומי לעוד הרבה שנים, אבל אם מפלגת העבודה לא תרצה אחדות, לא נוכל לכפות זאת עליהם," אמר שמיר.

שמיר אמר כי לאחר הבחירות עשויה המפד"ל ליהנות מהליכוד אם יימשך שיתוף־הפעולה בין שתי המפלגות. "פעם תרמתי לכך שזבולון המר יהיה שר־החינוך, ועדיין לא ויתרתי על הרעיון הזה," אמר שמיר. בנושא השבת טען, כי שמירת קדושת השבת, היא חלק מאופיה ומדמותה של מדינת ישראל.

המחלצים בפעולה

חניכי קורס חילוץ של חיל האוויר שהשתתפו אתמול, מדגימים את ביצועיהם לעיני הוריהם. (צילום: מיכאל גלעדי, דובר צה"ל)

נפסל קטע מהצגה אחד משלנו בתשדיר לחג המחזה המקורי

מאת לילי גלילי
כתבת "הארץ"

ועדת תשדירי השירות של הטלוויזיה פסלה אתמול לשידור את הקטע העוסק במחזה "אחד משלנו", בתשדיר השירות לציון "חג המחזה המקורי", הנערך במסגרת חגיגות ה־40. שאר חלקי התשדיר אושרו לשידור.

בתגובה, אמר מנהל מטה חגיגות ה־40, יעקב אגמון, כי "לא יעלה על דעתו להוציא את הקטע הנפסל, והוא מוותר על התשדיר כולו. "מבחינתי, הטלוויזיה עדיין שובתת", אמר. הקטע מ"אחד משלנו" בתשדיר אינו אלא צילום אחד בתוך קולאז' של הצגות בלי ציון שמן, ובו נראים שני חיילים. התשדיר נוצר לשידור בשבוע שעבר, אך עקב המחלוקת הציבורית שעוררה הכללתו של המחזה "סינדרום ירושלים" בחג המחזה המקורי, תבע יו"ר ועדת תשדירי השירות, נתן ברון, דיון דחוף בוועדה. על אף שהתשדיר עצמו לא כלל קטעים מ"סינדרום ירושלים".

בישיבה שהתקיימה אתמול, התמקד הדיון – בהשתתפותם של ברון, מנכ"ל רשות השידור, יו"ר הרשות והיועץ המשפטי – בשאלה אם רק המחזה "סינדרום ירושלים", או שמא כל אירוע "חג המחזה המקורי", הפכו "נושא השנוי במחלוקת ציבורית". ההכרעה היתה חשובה במיוחד, משום חוות־דעת משפטית שהוציא בעניין זה היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, פרופ' יצחק זמיר, בקשר לתשדיר שירות על בנייה כי הורה השוכרת, בעניין "תשדירים בנושא הנתון בפולמוס ציבורי".

בישיבה טענו אורי פורת ונתן ברון, כי "כל אירוע חג המחזה המקורי הפך מחלוקת פוליטית בין השמאל והימין", וצידדו בפסילת התשדיר כולו. גם מיכה ינון התנגד לשידור, ואמר כי "מגיעה להם (למטה החגיגות), סנקציה על הנזק שגרמו לחג המחזה".

בסופו של הדיון, התקבלה דעתו של היועץ המשפטי לרשות, נתן כהן, שבזכות הצהרותו של זמיר הציע לפסול רק את הקטע העוסק ישירות בנושא השנוי במחלוקת, ולהשאיר את התשדיר כולו. כאמור, מסרב אגמון לקבל פתרון זה.

השבוע בטוטו מינימום הפרס הראשון:
2,200,000 ש"ח

מה יהיה? יהיה טוטו
מינימום כלל הפרסים: 4.2 מליון ש"ח

בית הספר לפרסום ושיווק
ליד קבוצת אריאלי לתקשורת
בניהול "שווקים" יועצים ויזמים
לכל המתעניינים:
לאור הפניות הרבות הוספנו מועד לימודים מיוחד (מחזור י"א)
פתיחה: 24.1.88
קורס עיוני–מעשי יחיד מסוגו בארץ בהשתתפות כ–30 מרצים מהטובים בתחומם בענפי השיווק, הפרסום וקידום המכירות.
פרטים והרשמה: 284698, 286426(03)
– מספר המקומות מוגבל –

בכנסת

הרמטכ"ל: החייל שהרג הצעירה בא־ראם נעצר לא מפני שירה

אלא מפני שחרג מההוראות ונטש את הכוח שהשתייך אליו ★ "שליטת צה"ל בשטח היא תנאי לכל מהלך מדיני"

בוועדות ובסיעות / דן מרגלית

הרמטכ"ל דן שומרון מסר אתמול בוועדת החוץ והביטחון, כי הצנחן שירה והרג צעירה בכפר א־ראם ירה באוויר כאשר הותקף על־ידי ציבור עויין. מן היריות נהרגה צעירה שעמדה על גג ותלתה כבסים. לשאלת הח"כים מסר הרמטכ"ל, כי החייל הצנחן לא נעצר בגלל היריות אלא מפני שחרג מההוראות ונטש את הכוח שבמסגרתו הגיע לכפר. כך נקלע למצב שבו מצא לנחוץ לירות.

בדבריו על נוכחות צה"ל במחנות הפליטים אמר רב־אלוף שומרון, כי שליטת צה"ל בשטח היא תנאי לכל מהלך מדיני. אי־אפשר להישאר מחוץ למחנות הפליטים ולשלוט במצב. עם זאת, מבחינה טאקטית נכון לפעמים לסגור את המחנות מבחוץ ולתת לאנרגיה המצטברת להתפרק בלי שצה"ל ייכנס פנימה. אחרי שהקיטור יוצא, נכנסים מחדש ועושים מה שצריך.

הרמטכ"ל אמר כי אם רוצים לשבור את מעגל האלימות, מוכרחים לדרוש מהחיילים התאפקות עד לגבול ההגנה העצמית. ההרוגים הם כשמן על מכונת ההסתה. המסיתים נאחזים בהרוגים. הגירושים הם עונש מרתיע. המגע בקבוצה קטנה ומתסיסה. צה"ל מצוי בתהליך של הוצאת כוחותיו מהשטחים.

ח"כ יוסי שריד (רצ) אמר כי "האבן הבוערת היא אבן שאבנה, שכבר שאבה את צה"ל לשטחים. אני סומך עליו, שלאחר אימון מתאים יהיה הצבא הטוב ביותר לפיזור הפגנות, אך המלחמה הבאה לא תהיה מלחמת אבנים, ואם צה"ל לא יהיה מוכן לקראתה, וזה מה שמפחיד. כשנשאל מתי נולד המחזה הבא, ענה: "אני כבר יכול לומר: דצמבר 1987." לדעת ח"כ אליעזר גרנות (מפ"ם), מי ששורה על תפיסת כל מיידה אבן, הפך את צה"ל לצבא שבו כל נער הוא בבחינת "ונער קטן נוהג בם".

ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) קרא לממשלה להגיב בגירוש חנא סניורה ומובארק עוואד על קריאתם לתושבי השטחים לנהל מרי אזרחי. ח"כ שבח וייס (מערך) קרא למנוע זאת.

ח"כ בנימין בן אליעזר (מערך) תהה מדוע נעצר החייל. אם כבר צריך לעצור את הממשלה המסתתרת מאחורי צה"ל ודוחפת אותו למשימות בלתי מתאימות.

הדרוז: אין חדש

ח"כ אליהו בן־אלישר (ליכוד) מתח ביקורת על מפקדים בכירים בצה"ל הטורחים להתבטא בתקשורת. "אינני רוצה לראות את אלוף פיקוד דרום מתראיין בעזה כשהוא מוקף בנערים ערביים."

לדעת ח"כ שרה דורון (ליכוד), המציאות החדשה אינה חדשה. "תמיד היו פורעים שרצחו יהודים. החידוש הוא בזה שכיום אנו מסוגלים להגן על עצמנו."

ח"כ חיים דרוקמן (מפד"ל) סבור כי המייעצים לצאת ממחנות הפליטים חייבים לומר עד היכן. "עזיבה רק מזמינה אבנים במקום אחר." לדעת ח"כ אמנון לין (מערך) אם מוציאים את הצבא ממחנות הפליטים, "המתפרעים יגיעו ליישובינו."

לדעת ח"כ מיכה חריש (מערך) יש לזכור, שעד כה לא נהרג חייל צה"ל ועובדה זו מפריכה את הטענה כאילו החיילים חשופים ואינם מסוגלים להגן על עצמם. ח"כ מרדכי גור (מערך) סבור כי הסדר פועל בהסתתרות חזה המצב הנוכחי. אם צה"ל יצא מהשטחים, יעברו המתפרעים למלחמת גרילה.

מחלוקת על חקירת ההונאות

היחידה לחקירת הונאות במשטרה, בראשות יורם גונן, היתה אתמול נושא לביקורת יו"ר ועדת הפנים, דב שילנסקי (ליכוד), שטען כי בציבור קיימת תחושה קשה שהיחידה מטילה אימים על אנשים. לדבריו, קצינים שפרשו מהיחידה הזהירו אותו "לרדת מהנושא" מחשש לכוחה של היחידה לגרום לו קשיים.

אך שר־המשטרה חיים בר לב הגן על היחידה באמרו כי "מי שיש חמאה על ראשו, לא יוצא לשמש, ומי שאין לו חמאה על ראשו, אין לו מה לפחד." גם ח"כ עדנה סולודר (מערך) הגנה על היחידה.

היחידה לחקירת הונאות משמשת נושא לביקורת בליכוד מאז הוחלט להעמיד לדין את נחקרי תיק מיכאל אלבין.

אתמול ביטל יו"ר ועדת החוקה אלי קולס (ליכוד) את ועדת־המשנה לחקירות פליליות וביטחוניות. הוועדה לעניינים פליליים, בראשות ח"כ יצחק ארצי (מרכז־ליע), קיימה דיון על החלטת היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, לסגור את התיקים. הדבר הכעיס את הליכוד. "איני יכול שלא לראות סמיכות פרשיות בין החלטה פזיזה זו לבין הדיון של השימוע והגינוי הפומבי בנדון," כתב ארצי לקולס.

שילנסקי תהה מדוע התפטרו 47 מכלל 77 חוקרי היחידה. ח"כ עובדיה עלי (ליכוד) תבע לשגר מכתבי התנצלות לנחקרים־לשווא, ביניהם בנו של השר דוד לוי. המפכ"ל דוד קראוס רואה בביקורת על היחידה עול משווע.

פתרון ממשלתי לבעיית הדמוגרפיה

"תוך 25 שנים יקטן מספר היהודים בגולה ב־2 מיליון," מסר אתמול פרופסור רוברטו בקי לוועדת הקליטה, בראשות מרים תעסה־גלזר. זו התוצאה מריבוי נישואי־תערובת, ילודה נמוכה ותמותה גבוהה. בישראל אחוז הילודה 2.8 ובתפוצות – 1.5.

יו"ר הוועדה קראה לממשלה לפעול ליישום המטרות הדמוגרפיות של העם היהודי.

מבקשים הערכות בחינוך

יו"ר ועדת החינוך נחמן רז (מערך) פנה אתמול לסגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, לקבוע הערכות במערכת החינוך. בדיון על הצגת תקציב משרדו אמר רז, כי "מערכת החינוך מדשדשת בשיגרה. מורים שפופים עובדים בתוכה כצל. אין יוזמה ואין צמיחה וקיימת תחושת דעיכה."

סקירת מה"ע במערך

שר־המשטרה חיים בר לב מסר אמש לסיעת המערך, כי השנה נהרגו בפעילות החבלנית העוינת 12 ישראלים בתחומי הקו הירוק – פי שניים מאשר ב־1986.

במהלך הישיבה תקף ח"כ עבד אל־והאב דראושה את מדיניות הגירושים של שר־הביטחון יצחק רבין. ח"כ ראוף אמיר הציע לחזק את ידי רבין. ח"כ אהרן הראל בעד חיזוק ידיו של רבין, אבל תוך שלילת מדיניותו.

ח"כ לין מציע תוכנית לערביי ישראל:

למנות סגני שרים ערביים ולמנות "נאמנים" שישמשו כאנשי קישור

באולם המליאה / עמוס בן־דוד

תוכנית בת 10 סעיפים לטיפול בערביי ישראל, בעקבות "יום השלום" – שהפך, לדבריו, ל"יום אלימות" – הציע אתמול ח"כ אמנון לין מן המערך. סגן השר רוני מילוא, שהשיב בשם הממשלה, אמר שיש בה דברים רבים הראויים לעיון, והנושא הועבר לוועדה בהסכמה.

על־פי תוכניתו של לין, יש למנות ברוב משרדי הממשלה סגני־שרים ערביים. משרדי הממשלה ימנו גם "נאמנים" מהציבור הערבי, כאנשי קישור לטיפול בבעיות הציבור הערבי. את הערבים הנאמנים, המוכנים לפעול יחד עם ישראל להשגת שלום, יש לשתף בתהליכי השלום עם מדינות ערב. העדפה חיובית יש לתת לנאמנים שבין הערבים בכל המשרות במערכת החינוך, ובמיוחד בתפקידי ניהול ופיקוח. התוכנית כוללת מתן גיבוי ועידוד כלכלי, וחידוש הופעת עיתון בשפה הערבית.

לין הקדים לתוכניתו הסברה, המבוססת לדבריו על מה שכבר כתב והזהיר לפני שנים, ביקורת חריפה על הוועד הערבי הארצי. זה הלך בעקבות הוועד הערבי העליון, שליבה את העוינות כלפי היהודים לפני הקמת המדינה.

אם ועד ארצי כזה מגלה עוינות כלפי ישראל עתה, ושולטים בו גורמים קיצוניים, חובתה של הממשלה לקרוא לו לסדר, או לפזר אותו, הוא אמר.

מילוא אמר, כי האירועים האלימים של יום השלום אינם משקפים את דעת הרוב באוכלוסייה הערבית. הרוב שואף לחיים משותפים בשלום. כבר בתקציב הקרוב יש העדפה, כאשר לציבור הערבי יינתנו עוד 70 כיתות־לימוד, בנוסף לתוכנית הכיבוי של משרד החינוך ותוספת כיתה המיוחדת למגזר הדרוזי. עבדול והאב דראושה (מערך) התפרץ בנקודה זו וצעק שזה מעט מדי, כי הצרכים גדולים הרבה יותר.

עוד 15.000 ש"ח ל"אל המעיין"

האגודה של ש"ס הנקראת "אל המעיין", קיבלה גם באמצעות המועצה המקומית חצור הגלילית 15.000 ש"ח – אישר אתמול שר־התחבורה, חיים קורפו, בתשובה על הצעה לסדר־היום של שבח וייס (מערך). קורפו השיב בשם ראש הממשלה, הממלא עתה גם את תפקיד שר־הפנים.

בוועדה לביקורת המדינה טען לפני זמן קצר מנכ"ל משרד־הפנים, אריה דרעי, כי האגודה קיבלה רק 30,000 ש"ח, באמצעות המועצה המקומית אור־יהודה.

הרצוג מגיב על דברי סגן שר החוץ הבריטי:

יומיים של הפקת נפט ערבי יפתרו כל בעיית הפליטים

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

נשיא המדינה חיים הרצוג האשים אתמול את הקהילייה הבין־לאומית וארצות הנפט הערביות, בכשלון לפתור את בעיית אלפי הפליטים הפלשתינאים במשך 40 שנה. הנשיא אמר, כי למד להכיר את הצביעות והציניות שבהן שקועים הזירים הבין־לאומיים. "בכסף שבא ממנו של שני ימי הפקה של נפט בלבד, מבארות הנפט הערביות, ניתן לפתור את בעיית כל הפליטים הפלשתינאים".

מר הרצוג דיבר בפגישה עם מאה רבנים מאמריקה הצפונית, נציגי כל הזרמים ביהדות, שהתכנסו בירושלים לוועידתם השלישית מטעם ה"בונדס" ו"אל־על". על סדר יומה של הוועידה: קידום הדרכים לקידום התיירות היהודית מארה"ב לישראל.

הרצוג הוסיף ואמר: "יש לעיתים שמדינות שונות משיאות לנו עצות שלא בקשנו. בהקשר לבעיית שהן בעצמן לא הצליחו לפתור". הרצוג התייחס לדברי סגן שר החוץ הבריטי דוד מלור, בביקורו בעזה. מלור אמר כי מצב השורר ברצועה מנוגד לכל ערכי האנושות ואף הוסיף כי משהו חייב להיעשות. "השלטונות הישראליים לא יכולים להסתתר מאחורי החובה לאחריותם כלפי אנשים אלה."

הרצוג ציין, כי בתקופת כהונתו כשגריר ישראל באו"ם התרגל "לציניות ולצביעות השוטפות את הזירים הבין־לאומיים, אך אין ספק שיש גבול גם לכך". הנשיא הזכיר כי במשך השנים הרימה ממשלת ישראל מאשפתות של מחנות הפליטים בעזה, עשרות אלפי משפחות פליטים והביאה אותן לבתים ושיכונים חדשים וגם סייעה להם במשכנתא ומשלימות.

התגובה הבין־לאומית למאמצי ישראל בפתרון מעשי של בעיית הפליטים, היתה בקבלת החלטות באו"ם שקראו לה להחזיר אותם מבתיהם החדשים אל מחנות הפליטים המזוהמים ושורצי המחלות.

הנשיא אמר, כי בריטניה הצביעה בעד קבלת אותה החלטה, כפי שנהגה גם בעבר. הוא הזכיר לסגן שר החוץ הבריטי מלור, את הדבר והוסיף "זאת בדיחה אלמלא היא היתה כה טראגית". מר מלור הבריטי קורא לישראל להחזיר פליטים מבתיהם למחנות, מחנות שאותם הוא עצמו מגדיר, ובצדק, כתנאים במצב המנוגד לערכים אנושיים".

הנשיא הזכיר כי הסכסוך הערבי־ישראלי הוליד שני סוגי פליטים – פליטים פלשתינאים ובן פליטים יהודיים מארצות האיסלם. בעוד שהעם היהודי נרתם כאיש אחד בסיוע לפתור את בעיית הפליטים היהודים מארצות ערב, הרי שהמדינות הערביות בחרו להנציח את בעיית הפליטים הפלשתינאים ומנעו מהם במשך 40 שנה כל עזרה וסעד.

סקר צפיה ב"אשכרה" בוטל בעקבות האירועים בשטחים

מאת גילי מבולד
כתבת "הארץ" לענייני חינוך

הטלוויזיה הלימודית ביטלה ברגע האחרון – בגלל ההתפתחות בשטחים – סקר צפיה במבנון היהודי־ערבי "אשכרה", שהיה אמור להיערך לפני כשבוע. לפי המתוכנן, עמדו אנשי הטלוויזיה להקרין את התוכנית במעגל סגור, במרכזים קהילתיים יהודיים ובכפרים ערביים. מאחר שאירועים אלימים כמו אלה שהיו בשטחים, גורמים להקצנת עמדות, הן אצל יהודים והן אצל ערבים, הוחלט לדחות את הסקר.

"אשכרה" היא תוכנית לכל המשפחה, בשפות עברית וערבית בו־זמנית, הנוגעת בשאלת הדו־קיום בין שני העמים. עד כה הופקו תשע תוכניות ומתוכננות עוד שלוש, בשלב הראשון של הסדרה. בטלוויזיה הלימודית סבורים, כי יוחל בהקרנת הפרקים בעוד כחודש ימים.

שלשום צפה בהקרנת הפרקים שר־החינוך, יצחק נבון. תגובתו היתה חיובית.

הפקת התוכנית החלה לפני כשנתיים, אולם עד היום נמנעו מהקרנה, מחשש שתרגיז את הצופים. פרקים שבהם היה קשה, למשל, להבחין מי יהודי ומי ערבי, או שהושמעו בהם דברי ביקורת נגד קיפוח הערבים במדינה, הושמטו או הופקו מחדש.

ערך את העמוד: אוריאל ויינבלד

תודה רבה!
סוף־סוף
קצת שיחרור
הסרת "המאזות" מדלתות תיאטרון חיפה
היא צעד קטן
לקראת השיחרור השלם
מן הכפייה הדתית.
תודה לרבנות חיפה.
כה לחי, המשיכו בדרך הטובה!
שנה טובה לכל אזרחי ישראל
והעולם כולו!

השירות החילוני
עמותה לשירות הציבור החופשי
למען הפרדת הדת מהמדינה
ולמען שירותים ממלכתיים אזרחיים חופשיים
בינתיים כ"שירות עצמי"
ת"ד 28200, תל־אביב־יפו 61280
טל. 03-372252

חיסול כל מלאי הרהיטים של 1987
עד 50%
הנחה במזומן מהתצוגה

חוות הרהיטים
רח' אפעל 15, קרית אריה, פ"ת (צומת גהה) טל: 9230138, 9220288, 03-9241025
סניף הצפון: צומת הצ'ק־פוסט, שד' ההסתדרות 1 חיפה טל: 04 642584

דנים ביחסים בין ועד הרשויות הערביות ומילוא

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

הוועד הארצי של הרשויות הערביות מקיים מגעים עם לשכת סגן השר רוני מילוא במגמה לבטל את ההחלטה על ניתוק היחסים ביניהם. המגעים החלו ביוזמת מילוא, אבל עדיין לא הגיעו לנוסח מוסכם של ביטול החלטת סגן השר להחרים את הוועד.

על מגעים אלה נמסר אתמול רשמית בישיבת המליאה של הוועד שהתקיימה בשפרעם. יו"ר הוועד אברהאים נמר חוסין אמר כי מוסי משיח, עובד לשכת סגן השר, ביקר אצלו והציע לוועד הערבי שלא לממש את איומיו לאסור על ראשי הציבור הערבי לקיים קשרים עם מילוא ועובדי לשכתו.

יו"ר הוועד הטיל על סגנו, מארק עבד אל חי, ראש המועצה המקומית של טירה, להיפגש עם מילוא ויועצו הבכיר עמוס גלבוע ולברר את ההצעה. עבד אל חי נפגש עם גלבוע אבל טרם נפגש עם מילוא לסיכום שיחת את דעת "הוועד הארצי". בישיבת הוועד אתמול הוחלט לדחות את ההכרעה בשאלה לתקופה של שבועיים כדי לבדוק אם ניתן לבטל את החלטת סגן השר הממונה מטעם משרד ראש הממשלה על הטיפול באורחים הערבים.

כמו כן החליט הוועד לבקש פגישה עם נשיא המדינה חיים הרצוג כדי להעמידו על תוכנם הדברים שהשמיע ועל לשון האיומים, כדברי הוועד, בה השתמש הנשיא בתגובתו על השביתה הכללית במיגזר הערבי. סמיר דרויש, ראש המועצה המקומית של באקה אל גרביה מסר לוועד כי נשיא המדינה עצמו הבחין בטעותו והוא הזמין אליו חמישה מנהלי בתי הספר ערביים ששמעו אותו, במפגש אנשי חינוך, הביע בפניהם את צערו על נימת האיומים בדבריו.

הוועד הארצי של הרשויות הערביות החליט לתבוע פגישה עם שרי המשטרה והביטחון כדי למחות בפניהם על גל המעצרים והתנהגות המשטרה נגד העצורים, וכן להביע מחאה על הוצאת פקודת מעצר מינהלי נגד שני אזרחים ערביים־ישראליים, בפעם הראשונה אחרי עשרים שנה.

יו"ר האוקים ואקים, נציג תנועת "בני הכפר" שרבים מעסקניה נעצרו בשבועיים האחרונים, הכחיש בפני את השמועות כאילו מוסדות התנועה יזמו את הפרות הסדר והדגיש כי התנועה מקבלת על עצמה את החלטות המוסדות הלאומיים של המיגזר הערבי.

פרס יעיד היום במשפטו של מרדכי ואנונו

צפויה עדות קצרה, בשל צו חיסיון על חמישה נושאים בהם לא יוכל פרס להיחקר

(עו). ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס יעיד היום בבהדיים במשפטו של מרדכי ואנונו, המתקיים בבית המשפט המחוזי בירושלים.

ראש הממשלה בתוקף סמכותו הטיל צו־חסיון על חמישה נושאים המצויים בתחום ידיעתו של מר שמעון פרס.

משמעות צו־החסיון, כי מ"מ ראש הממשלה לא יוכל להישאל או להשיב על שאלות הקשורות בנושאים עליהם מוטל החסיון. צפוי, אם כן, שעדותו של מר פרס תהיה עדות קצרה.

יצוין, כי שמעון פרס הוזמן על ידי בית המשפט להעיד מטעם ההגנה, זאת לאחר שאושרה בקשת ההגנה בעניין זה.

هكذا عن الاصل

هكذا من الأصل

איראן האריכה השירות הצבאי ל–28 חודשים

לונדון (ע"ר). איראן האריכה את השירות הצבאי ב–4 חודשים והע־מידה אותו על 28 חודש לכל המגוייסים, כולל אלה הנמצאים עתה בחזית העיראקית, מסר אתמול רדיו טהראן.

ההחלטה פורסמה בעקבות ידיעות כי איראן מרכזת רבבות חיילים למיתקפה חדשה נגד עיראק, כדי להפשיר את הקיפאון במלחמה בת שבע השנים.

מקורות במערב מעריכים, כי במלחמה נפלו יותר ממיליון לוחמים משתי המדינות.

מומיה של חתול, כרוכה ברצועות בד, נגלתה בסאקארה, גבעות הקבורה שליד קהיר, על ידי האגיפטולוג־ארכיאולוג הצרפתי אלן פייר זיווי. התגליות נתגלו במבצרים בעיקר בתקופה ההלניסטית רומית שהחלה עם כיבוש מצרים על ידי אלכסנדר מוקדון בשנת 332 לפני הספירה (צילום: איי־פי)

תחת שמירה מוגברת החל משפטו של עבאס חמאדי המואשם בחטיפת גרמנים

מחזיקי אחד החטופים: שלומו תלוי בתוצאות המשפט; ארה"ב לוחצת להעניש

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

דיסלדורף (מיוחד ל"הארץ"). אזרח גרמני במוצא לבנוני, עבאס חמאדי, האשם כאן אתמול בחטיפת שני אזרחים גרמנים בביירות בנ־סיון לסחוט את שחרור אחיו, העצור בפרנקפורט. זאת, מוחמד חמאדי, מואשם בארה"ב בחטיפת מטוס של חברת טי־דבליו־איי וברצח אזרח אמרי־קאי.

בפתיחת משפטו אתמול אמר עבאס חמאדי, כי אין לו כל קשר לחטיפתם של האזרחים הגרמנים רודולף קורדס ואלפרד שמידט, שנתפסו בביירות לפני כשנה. קורדס עדיין מוחזק על־ידי חוטפיו, בעוד ששמידט שוחרר לפני חו־דשיים. על־פי שמועות שלא אושרו, הושג השחרור תמורת כופר־נפש בסכום גבוה.

עבאס חמאדי הובא לבית־המשפט בפרנקפורט תחת משמר משטרתי כבד. הבניין היה מוקף שוטרים מזויינים, וגם באולם הדיונים הופק־דה שמירה כבדה. השלטונות הגרמניים חוששים, כי קרובים או תומכים של קבוצת חמאדי יפעילו אלימות כדי למנוע מהלך תקין של המשפט.

התובע במשפט אמר, כי עבאס חמאדי השתתף בתכנון ובחטיפה של קורדס ושמידט. לדברי התובע, הוא עשה זאת כדי ללחוץ על ממשלת גרמניה לשחרר את מוחמד חמאדי, ולמנוע את הסגרתו לאר־ה"ב. התובע הוסיף, שברשות עבאס חמאדי נמצא מחסן של חומרי־חבלה במקום מגוריו בחבל הסאאר.

אתמול התרכזה החקירה של עבאס חמאדי בעניינים טכניים ופורמליים.

התביעה אומרת כי תביא 62 עדים כדי להוכיח את גירסתה, שהנאשם בן ה–29 מעורב בחטיפת שני האזרחים הגרמנים.

מבחן לגרמניה המערבית במאבק נגד הטרור

יותר ממאה עיתונאים, ביניהם אמריקאים רבים, נכחו אתמול באולם בית־המשפט בדיסלדורף. לדעת משקיפים רבים, המשפט הוא מבחן לנכונותה של בון להפגין החלטיות במאבק נגד הטרור הבינ־לאומי. מצד אחד, מעוניינת מערב־גרמניה להשיג את שחרורו של קורדס. מצד שני, היא נתונה ללחצים אמריקאים להעניש את חמאדי.

חוטפיו של קורדס בביירות הזהירו אתמול את ממשלת בון, כי גורלו תלוי בתוצאות המשפט בדיס־לדורף. הם חזרו על דרישתם לשחרר ללא דיחוי את מוחמד חמאדי, ואיימו בפעולות אלימות נגד בון.

ממשלת מערב־גרמניה דחתה עוד לפני חודשים אחדים דרישות אמרי־קאיות להסגיר את מוחמד חמאדי. הממשלה אומרת, כי תעמיד לדין את מוחמד חמאדי ותעניש אותו, אם יימצא אשם בחטיפת מטוס וברצח אזרח אמריקאי.

בבון הופצו בינתיים שמועות, כי אם יורשע עבאס חמאדי, הוא ירצה רק חלק מעונשו, ויזכה אחר־כך לחנינה. התפתחות כזאת, מוסיפות השמועות, תסלול את הדרך לשחרורו של קורדס. בבון אין אישור לשמועות על מה שצפוי לאחר המשפט של עבאס חמאדי. המשפט יימשך היום.

חיילי הממשלה באפגניסטאן פרצו מצור של 8 שנים על העיר חוסט

איסלאמבאד (ע"ר). חיילי ממשלת אפגאניסטאן, בתמיכת כוחות סובייטים, פרצו את המצור על העיר חוסט, שהוטל על ידי המורדים לפני שמונה שנים — עובדה זו אישרו אתמול מקורות דיפלומטים באיסלאמבאד.

אולם הם הוסיפו כי כוחות המור־דים ממשיכים לתקוף ללא הרף את כוחות השריון הסובייטים המופקדים על שמירת הדרך המוליכה לעיר.

עתה מתברר כי כוחות הממשלה הראשונים פרצו לעיר חוסט ב־30 בדצמבר או ב־31 בו — מאשרים אותם מקורות, בהדגישם את התפ־קיד המכריע שמילאו במיבצע זה כוחות שריון וארטילריה סובייטים, וכן מפציצים וצנחנים רוסיים.

רדיו קאבול הודיע אמש, כי שיירת אספקה שביעית במספר הגיעה לחוסט. לדברי הרדיו ה־ממלכתי של אפגאניסטאן ירדו מחירי המזון בעיר לרמה נורמלית. התושבים אינם חסרים דבר.

הצבא האדום היפאני מאיים: נשחרר את מנהיגנו הכלוא

טוקיו (ע"ר). הצבא האדום היפאני איים כי הוא עלול לנסות ולשחרר את מנהיגו הבכיר אוסאמו מארוא־קה הכלוא עתה ביפאן — על כך דיווחה סוכנות הידיעות היפאנית "קיודו" ביום ב'.

חובת כפפות לנהגי גרמניה — מחשש איידס

בון (ע"ר). כל הנהגים במערב גרמניה יחוייבו מעתה לשאת עימם כפפות פלסטיות לשימוש חד־פעמי, למקרה שיקראו לס־ייע לחולי־איידס שנפגעו בתאו־נת דרכים — על כך הודיע אתמול משרד התחבורה בבון.

כל המכוניות הרשומות במע־רב גרמניה יצויידו מעתה בקופ־סאות מיוחדות, ובהן שני זוגות כפפות פלסטיות.

דובר מטעם משרד התחבורה הבהיר כי משרד הבריאות ואר־גוני הנהגים הצביעו על גורם הפחד, שאין לזלזל בו, אשר יו־פיע כאשר ייקראו נהגים לטפל בנפגעי תאונות העלולים לס־בול מאיידס ומחלות מידבקות אחרות.

על פי החוק המערב גרמני, צפוי קנס כבד או עונש מאסר של שנה לאדם שאינו מגיש בשעת הצורך עזרה לנפגע תאונת דרכים.

בספרד מעדיפים את המלוכה
חואן קארלוס בן 50

מאדריד (איי־פי). המלך חואן קארלוס חגג אתמול את יום הולדתו ה–50 כמלך הפופולארי של הדמו־קראטיה הצעירה שהוא עזר להקימה. משאל שנערך באחרונה העלה כי הרוב המכריע של הספרדים רוחשים חיבה לחואן קארלוס ומעדיפים מלוכה על רפובליקה.

אחרי שבילה בוקר שקט בחוג המשפחה, האזין חואן קארלוס לקונצרט מיוחד שהגיש הצ'לן מסטיסלב רוסטרופוביץ' עם ה־תזמורת הלאומית הספרדית באולם־הקונצרטים המלכותי במאדריד.

אמנסטי קורא להגן על ילדי העולם מהתעללות, עינויים, כליאה ורצח

גם ישראל מוזכרת בהקשר של התעללות בילדים, בעיקר בשטחים ● "בעיראק מעצרו ילדים בתגובה על פעילות פוליטית של הוריהם, עיניהם נוקרו והם הוצאו להורג"

פאריס (ע"צ). ארגון "אמנסטי אינטרנשנל" יצא אתמול בקריאה למען "הילדים קורבנות הפרת זכויות־האדם", בציינו כי נרמסות "הזכויות הבסיסיות ביותר של אלפי ילדים בארבע קצוות תבל". בין המדינות שבהן מתעללים בילדים מוזכרת גם ישראל, כשהדגש הוא על המתרחש בשטחים.

בדו"ח מציין הארגון ההומניטארי הבינלאומי, כי ברחבי תבל כולאים ילדים ללא כל הצדקה, מענים חוקרים אותם ואף מאלצים את הילדים להיות נוכחים שעה שמענים את הוריהם. ילדים אחרים, שנולדו בבתי־כלא, הופרדו מאמהותיהם מ־יד עם לידתם.

"אמנסטי" מתאר תמונה מזעזעת ביותר על המתרחש בעיראק. בדו"ח נאמר, כי "29 הוצאות להורג חשאיות נערכו בסוף שנת 1985 בעיראק, לאחר מעצרם של 300 יל־דים תמימים בסולמנייה, בצפון המדינה". הקלגסים ניקרו עיניהם של כמה קורבנות, לפני שאלה הוצאו להורג, מגלה הדו"ח. "אמנס־טי" מביע את הסברה, כי הילדים נחטפו בתגובה על הפעילות הפולי־טית של הוריהם, או של קרובי משפחה.

בדרום־אפריקה, מציין הדו"ח, "נ־עצרו אלפי ילדים שגילם מתחת ל–18 שנים בין יולי 1985 לינואר 1986. כמה מהם בני 7 שנים בלבד. אחדים עונו בהלם חשמלי ואחרים הוכו במשך שעות. ילדים רבים יצאו מבתי־המעצר כשהם פגועים קשה בגוף ובנפש".

באמריקה הלאטינית "טרם נתגלו עקבותיהם של למעלה מ–100 יל־דים בארגנטינה", שנעלמו בעקבות הפרות זכויות־האדם במחצית השניה של שנות השבעים. כמה מהילדים האלה נחטפו יחד עם הוריהם, אך מרביתם נולדו במחנות־מעצר שה־ציבור לא ידע על קיומם, והופרדו בכוח מאמהותיהם זמן קצר לאחר לידתם, מגלה הדו"ח.

"אמנסטי" מדווח גם על מעצרים רבים של צעירים בצ'ילה בשנתיים האחרונות, בעקבות הפגנות פוליטיות.

"התעללות בשטחים"

על המתרחש בלבנון כותב האר־גון ההומניטארי כי למעלה מ–200 אנשים נהרגו על־ידי החיילים הסו־ריים והכוחות־העזר של דמשק בסוף חודש דצמבר 1986. בין ההרוגים גם נשים וילדים, אשר כמה מהם נורו בראשיהם.

הדו"ח מקדיש תשומת־לב גם למתרחש בשטחים, בציינו כי בעזה ובגדה המערבית "בשטחים שנכבשו על־ידי ישראל, התעללו חיילים ישראלים בילדים בני 12 ויותר, כאשר אלה נעצרו או במהלך חקירתם במרכזי־המעצר של הצבא".

"רבים הוכו באגרופים, קיבלו בעיטות והוכו במקלות בכל חלקי גופם, כך שלפעמים הם נפצעו קשה. עשרות תלמידים שהשתתפו בהפ־גנות או שיידו אבנים, הובאו למשפט מהיר, ללא נוכחות עורכי־דין ובני־משפחה, ונידונו ל־4 חד־שי־מאסר", כותב הארגון ההומני־טארי.

"אמנסטי" מזכיר בדו"ח גם עינו־יים של ילדים באפגניסטאן, בבור־מה, באיראן, באתיופיה, באוגנדה, באקוואדור, בתורכיה, בפיליפינים, בבנגלדש ובברבאדוס.

מלך סעודיה ביטל החלטה קודמת לחייב את הזרים לשלם מס הכנסה

ריאד (ע"ר וע"צ). פאהד מלך סעודיה ביטל את התוכניות להטיל מחדש מס הכנסה על תושבים זרים, מסרה אתמול סוכנות הידיעות הסעודית.

ההחלטה לחדש את מס ההכנסה, שבוטל לפני 12 שנה, גרמה זעזוע בקרב מיליוני העובדים הזרים בממלכה, כאשר פורסמה בראשית השבוע. בנקאים ואנשי־עסקים אמ־רו, כי ההחלטה עלולה לגרום ליציאה המונית של עובדים זרים.

על־פי התוכנית שבוטלה אתמול, אמורים היו אזרחים זרים המשתכ־רים יותר מ–17,600 דולר לשנה, לשלם שיעור מס מירבי של 30%.

בסעודיה עובדים כ–4 מיליוני זרים.

הרוב הגדול של העובדים הזרים בסעודיה הם פועלים שחורים בעלי שכר נמוך, תימנים או אסיאנים, והללו לא בהכרח היו צריכים לשלם מס הכנסה. אולם יש גם אזרחים מערביים רבים, בעלי שכר גבוה, הממלאים תפקידים בממשל, בעס־קים ובבתי־החולים. לפי הערכה, נמצאים בסעודיה 30,000 אמריקאים ו–25,000 אלף בריטים.

מבוכה בצרפת: מי נתן את ההוראה להזמין אל הנשיא דיפלומט איראני

מיטראן סירב ללחוץ את ידו, והלה הוסתר מאחורי דיפלומט אחר

פאריס (ע"ר). פקידים צרפתיים בכירים החליפו אתמול האשמות בעניין האחריות למשגה הדיפלומטי של הזמנת דיפלומט איראני בכיר לקבלת פנים עם הנשיא פרנסואה מיטראן.

הציר האיראני גולאם רזה הדאד־די, שארצו נחשבת בצרפת כאחראית לתפישת בני ערובה בלבנון, הגיע לקבלת הפנים שלשום בערב, אך מיטראן סירב ללחוץ את ידו.

פקידים ממקורבים בלשכת הע־תונות של מיטראן הטילו על משרד החוץ את האחריות לאי־מחיקת שמו של הדאדי מרשימת המוזמנים, לאחר שהקשרים הדיפלומטיים נותקו אשתקד.

אולם שר החוץ ז'אן ברנאר ריי־מון, החזיר את הכדור למגרשו של מיטראן: "ההזמנות נשלחות על ידי הנשיאות, באחריותה", אמר השר.

כאשר הדאדי המוזמן הגיע לארמון הנשיא, הסתירו אותו אנשי הטקס מאחורי שגריר פאקיסטאן.

אולם הוא נאלץ לשמוע התקפה חריפה של מיטראן על תפיסת בני ערובה ועל מדינות המסייעות לכך.

מיטראן אמר "אלה המבצעים מעשים כאלה או המגינים על המבצעים, אינם ראויים ליטול חלק בחיים הבינלאומיים".

הדאדי, שהיה מיופה כוח איראני לפני ניתוק הקשרים, הוא כיום חבר סגל בשגרירות הפאקיסטאנית, המ־טפלת באינטרסים האיראניים. [illegible] פאריס

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה — תיק הוצל"פ 32232/87

מודעה בדבר מכירה פומבית של מקרקעין

מתפרסמת בזה למכירה פומבית הדירה המתוארת להלן של החייבים:
סגל יעקב ומרים לכיסוי חוב שטר משכון המגיע לזוכה: בנק הפועלים בעמ ע"י ב"כ עוה"ד א. אוחיון ו/או פ. בראונשטיין עו"ד, מרח' בלפור 15 חיפה.
על המציעים להגיש הצעותיהם תוך 30 יום מיום פרסום מודעה זו ללשכת ההוצאה לפועל בחיפה בצרוף 10% מערך הצעתם ע"י המחאה בנקאית בדבר פרטים נוספים אפשר לפנות למוציא לפועל חיפה.
תיאור המקרקעין:
המקום: דירה בשד' בן גוריון מס' 33 קרית ביאליק.
פרטי רישום: גוש 11535 יחידת משנה 341/5.
בעלות: מרים סגל 1/2, יעקב סגל 1/2
תיאור הדירה: הדירה נמצאת בקומה שלישית ואחרונה ומכילה 5 חדרים ונמצאת בשני מפלסים כאשר ההבדל בין שני המפלסים הוא 3 מדרגות. הדירה פנויה ולא גרים בה.
שטח הדירה: 135 מ"ר ברוטו.
הערכה: שווי הדירה הנדונה כפנויה מדיירים וחפשית מחזקות, שיעבודים, שכירות וכל תביעות שהן "80,000 דולר ארה"ב.
נעים עובד, המוציא לפועל חיפה

תוכנית־חומש בסין לתיקון דליפות בבתי־שימוש

פקין (ע"ר). ממשלת סין הגישה תוכנית־חומש חדשה, שנועדה לפ־תור בעיה לאומית: בתי־שימוש דולפים.

היומון הכלכלי הסיני מסר אתמול, כי מכלי־הדחה רעשניים, המבזבזים מים ודולפים בשל עיצובם המיושן ואיכותם הירודה, מהווים בעיה למיליוני משפחות בסין.

על־פי תוכנית־החומש, ייוצרו 300,000 מערכות חדישות לשירו־תים מדי שנה בשנה עד 1993.

תוכנית זו תסייע לחלק מ–200 מיליון תושבי הערים בסין, אך לא ל–800 מיליון האיכרים.

ערך את העמוד: אוריאל רייגולד

דורון רוזנבלום

★

בישראל אוהבים לדעת שהבלתי־נשלט מצוי תחת קונטרול

ב חדשות של שבת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, דודתנו ודודניתנו היקרה

בינה קורן

ההלויה תצא ביום חמישי 7.1.88 בשעה 13.00 מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5 בת"א, לבית העלמין בחולון

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

אלברט כהן

יקירנו

חיים דריימן

הלך לעולמו

אבלים:
אשתו: טוניה דריימן
אחותו: עדינה זרמי
בניו וכלותיו: ארנון וימיה דר
חן ויהודית דר
יאיר ואורה דר
ונכדיו.

ההלויה תצא היום יום רביעי ט"ז בטבת תשמ"ח (6.1.88) בשעה 3.00 אחה"צ מבית המנוח לבית העלמין בכרכור

במלאות 4 שנים לפטירתה של יקירתנו

אידה רזוב ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה, ביום שישי י"ח בטבת תשמ"ח, 8.1.1988 בשעה 11.00 מתאספים ליד שער בית העלמין בקרית שאול

המשפחה

למשפחת לביא — לבובסקי

משתתפים בצערכם במות

דניאל ז"ל

אורדן תעשיות בע"מ
משאבות סלע בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשפחת בר־צליל

אתכם באבלכם על מותה ללא עת של העובדת המסורה

דלית ז"ל

ההנהלה וחבר העובדים
בטלוויזיה החינוכית הישראלית

היברו יוניון קולג' — המכון למדעי היהדות חבר המורים והתלמידים

משתתפים בצערם של

פרופ' אורי שרביט ומשפחתו

במות אביו

ר' אליעזר שרביט ז"ל

לויולט שמאי וב"ב

אתך באבלך במות אחיך

אדוארד ז"ל

פל־לנדאו
פלתירס סוכנויות ביטוח בע"מ
המגן חברה לביטוח בע"מ

קואופרטיב דן
משתתף בצער החבר
אריה שוורץ והמשפחה
על מות

האב ז"ל

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
03־38 38 38

לידידנו סמי גל

משתתפים בצערך במות

אמך ז"ל

דן וינר ושות'
מהנדסים יועצים
ירושלים

לסמי גל

קבל השתתפותנו באבלך במות

אמך ז"ל

אבי טאוב
אנ.די.סי.
יצרני תכשיטים נתניה בע"מ

לידידנו **שמעון בר צליל ובני ביתו**

אתכם באבלכם במות יקירתכם

דלית ז"ל

יוסף פקר
ובית "פקר־פלדה"

אזכרה וגלוי מצבה

לשרה ויהושע אלטשטוק ז"ל

הנאהבים והנעימים

תתקיים בבית העלמין בהרצליה ביום שישי ה־8 לינואר בשעה 10.00 לפנה"צ. אנו מודים לכל הקרובים והידידים שבאו לנחמינו ושהביעו השתתפותם בצערנו

המשפחה המתאבלת

למאיר שמש ומשפחתו

אתכם באבלכם על פטירתו, בשיבה טובה, של האב

יוסף שמש ז"ל

הנהלת ועובדי
דיקלה חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

דניאל מצגר ז"ל

נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום שישי, י"ח טבת תשמ"ח (8.1.88) בשעה 12.30 בבית העלמין בקרית שאול

נפגשים בשער בית העלמין

תודתנו נתונה לכל המנחמים בכתב ובע"פ

המשפחה

משרד הבריאות הורה לסגור אולמות הספריה באונ' ב"ג

בעקבות מחקרים על קשר בין סיבי אזבסט להתפתחות מחלת הסרטן

מאת איתן רבין, כתב הארץ

משרד הבריאות הורה אתמול להנהלת אוניברסיטת בן־גוריון בנגב לסגור לאלתר את אולמות הספריה המרכזיים באוניברסיטה ולבצע בהן שיפוצים בתקרות האסבסט.

ההוראה באה, לאחר שבבדיקה שנערכה על־ידי המכון לחקר בריאות הסביבה של משרד הבריאות, נתגלו סיבי אסבסט באוויר שבאולמות הספריה, ובמחקרים שנערכו בעולם ובארץ הוכח כי קיים קשר בין שאיפת סיבי אסבסט זעירים לבין התפתחות של תרבות מחלת הסרטן בגוף.

ממצאי הבדיקה — שנערכה לאחרונה באמצעות ציוד מתוחכם — הובאו לידיעת הנהלת האוניברסיטה, ואת הורתה, כאמור, על סגירת האולמות וביצוע תיקונים, שיפוצים והדבקת דבק מיוחד בתיקרות האסבסט.

סטודנטים באוניברסיטת באר שבע הביעו אתמול כעס על הנהלת האוניברסיטה, ביטום שרק עתה החליט לבצע את הבדיקות, לאחר שנים שהאולמות קיימים. דובר האוניברסיטה, יורם הורוביץ, מסר בתגובה כי רק בשנים האחרונות בוצעו המחקרים אשר גילו את הסכנה הטמונה במבנה.

במשרד הבריאות נמסר, כי אין סכנה בקשת לאנשים שנשמו או עבדו באולמות האמורים.

עתירה לבג"צ: פקחי עיריה מקבלים שכרם בהתאם לכמות הדו"חות שהם רושמים

ביקש "לשים סוף לנוהג פסול זה"

(ע). תושב ירושלים עתר לבית־הדין הגבוה לצדק בטענה, כי פקחי החנייה העירוניים בבירה מקבלים את שכרם בהתאם למספר הדו"חות שהם רושמים.

לטענתו, הדבר נוגד כללי מינהל תקין, והוא מבקש מבג"צ להתערב ולשים סוף לנוהג פסול זה.

העותר, עו"ד יגאל חברוני, עתר נגד עיריית ירושלים ונגד ראש העיר. לטענתו, מעסיקה העירייה סטודנטים כפקחי־חנייה עירוניים, ואת משכורתם היא משלמת בהתאם לתפוקתם, כלומר בהתאם למספר הדו"חות שהם רושמים. בכך, טוען העותר, מעמידים את הפקחים במצב של דילמה קשה. מצד אחד — עומד עניין שכרם, ומן הצד שני — עומד שיקול הדעת ברישום הדו"חות.

לטענת העתירה, נוצר מצב בו הפקחים, השואפים להגדיל את שכרם, רושמים דו"חות חנייה רבים גם לכלי־רכב החונים כדין ובמקומות חנייה מותרים. העותר טוען, כי הוא עצמו נפגע פעמים רבות, כאשר חנה במקומות חנייה מותרים וקיבל דו"חות.

חשוד בגניבת המחאות בסך חצי מיליון ש"ח — נעצר בפעם השלישית ברציפות

(ע). מעצרו של מנחם פאר (31), מראשון לציון, החשוד בגניבת המחאות בסכום של כחצי מיליון ש"ח, הוארך אתמול, בשלישית, בשבעה ימים, בבית משפט השלום בתל־אביב.

בארכות המשטרה, מוטי כרמלי, אמר כי ב־18.11.87, נגנבו שיקים מבנק הדואר והופקדו בסניף בנק הפועלים בבת־ים ובסניף בנק לאומי בחולון. ההמחאות הופקדו לאחר שנזייפו עליהם שם המוטב, וחותמת בנק הדואר ניטשטה באמצעות חומר כימי.

בארכות המשטרה הוסיף, שמאחר שהחקירה מורכבת ומסועפת, דרושים למשטרה ימי־מעצר נוספים. הסניגור, עו"ד זאב גורדון, התנגד להארכת המעצר וטען כי פרשו כבר היה עצור זמן רב.

בוני וילות וקבלנים!

משחום-

מערכת החימום

מיזוג האויר הבלעדית

לבניה איכותית

03-453178 אנרגיות ה־90 בע"מ

הופיע גיליון

כותרת ראשית

הגידושים

פרופ' בן־סירה, מנהל מח' עיניים ב"בילינסון", הורשע בהפרת אמונים

הודה והורשע גם בשימוש לרעה בסמכותו • פגע בזכותם של חולים שחיכו להשתלת קרניות • השתמש לניתוחים פרטיים בקרניות שמקורן בבי"ח השרון

פרו"פ בן סירה, אתמול בבית המשפט (צילום: עוזי קרן)

מאת נורית אמיתי, כתבת "הארץ"

פרופ' יצחק בן־סירה, מנהל מחלקת העיניים במרכז הרפואי "בילינסון" בפתח תקווה, הורשע אתמול, על־פי הודאתו, בשימוש לרעה במשרתו ובהפרת אמונים.

הרופא הודה, באמצעות סניגורו, עורך־הדין מיכאל קירש, בכל עובדות כתב־האישום, למעט שני פרטים: באחד דובר בהקדמת ניתוח, שהנתבע טוען כי נעשה משיקולים רפואיים בלבד. ובשני מדובר בכסף שגבה מחולה, ולטענת הנאשם כיסה הסכום גם טיפולים שקיבלה המטופלת במרפאתו.

בעוד כשבועיים יתקיים דיון ובו תציג התובעת, עורכת־הדין זמירה גולדנר, את טיעוניה לעונש, כמני השופטת שרה פריש.

פרופ' בן־סירה הופיע אתמול בבית־המשפט, כשהוא לבוש בקפידה ומלווה ברעייתו ובמספר קרובים נוספים.

בכתב־האישום מצוין, בין השאר, כי על־פי הנוהל המקובל, משנתקבלה הודעה על נפטר וניתנה הסכמת החולה לפני מותו, או הסכמת המשפחה לגבי התרמת איברים מגופו, מוציאים את השתל מגוף־המת. בלילה שבין ה־14 ל־15 באוגוסט 86, הודיע ד"ר שמואלי למחלקת העיניים בבילינסון, כי יש לו זוג קרניות להשתלה. התביעה טוענת, כי סמוך לאחר מכן, הורה פרופ' בן־סירה, ליטול את הקרניות הללו ולשמרן בחומר משמר. אחר־כך נטל בן־סירה קרניות, ללא סמכות, למרכז רפואי פרטי בהרצליה, בו הוא נוהג לבצע ניתוחים באופן פרטי.

השתלה פרטית והמשך טיפול "ציבורי"

באותו יום בצהריים הוא ביצע שם השתלת קרניות במטופלת פרטית שלו, והשתמש בקרניות אלה. את המשך הטיפול, נאמר בכתב־התביעה, היא קיבלה בבית־החולים בילינסון.

בכתב־האישום מוזכרים שני מקרים נוספים שבהם קיבל הנאשם תשלום זהה בעבור ניתוחים פרטיים להשתלת קרניות שביצע. בשני המקרים האחרונים עשה הנאשם שימוש בקרניות שמקורן בבית־החולים השרון בפתח־תקווה.

לטענת התובעת, עשה פרופ' בן־סירה שימוש לרעה בסמכותו ופגע בזכותם של חולים שחיכו בבילינסון לקרניות. כמו כן, פגע בחולים בבתי־חולים אחרים, שהמתינו להשתלת קרניות. באישום השני מדובר בעבירה של הפרת אמונים.

לטענת התביעה, קיבל הנאשם, בהיותו מנהל מחלקת העיניים בבית־החולים, 2,250 ש"ח מ־15 חולים, בעבור ניתוחים שביצע בבית־החולים וטיפולים שנתן במרפאתו הפרטית על־פי צרכיו של כל חולה. בשני מקרים, נטען בכתב־האישום, הוקדם התור לניתוח, על־פי המלצת פרופ' בן־סירה.

כאמור, הודה הנאשם ברוב עובדות כתב־האישום, והורשע. הטיעונים לעונש יישמעו בעוד כשבועיים.

בודקים חשד לפגיעה במכונות ובמוצרים מוגמרים ב"בגיר"

ההנהלה אינה מאשימה עובדים ערבים; החקירה נמשכת

מאת איתן רבין, כתב הארץ

קציני האבטחה של מפעל "בגיר" בבאר שבע, עורכים בשבועות האחרונים מעקבים ותצפיות, במטרה לחשוף את זהותם של פועלים במפעל, הפוגעים באופן שיטתי במוצרי הייצור, במכונות ובציוד.

בחודשים האחרונים נתגלו במפעל עשרות זוגות מכנסיים חדשים, כאשר הם גזורים במספר מקומות. הנזק שנגרם עד כה למפעל מסתכם בעשרות אלפי שקלים.

במפעל מועסקים כ־400 עובדים, מתוכם 200 פועלים מהשטחים. מהנהלת המפעל נמסר, כי על אף חששות ורמזים שונים, אין הם מפנים אצבע מאשימה כלפי העובדים הערבים, וכי החקירה נמשכת.

לפני כשבועיים פורסם דו"ח חסוי של מפעל "עולגה", לפיו גורמים פועלים ערבים לנזקים במפעלים ישראליים בהם הם עובדים.

עד כה לא נתפסו במפעלים ברחבי הארץ פועלים ערבים המחבלים בציוד.

יוסי — אב לחמישה, מחמש פילות

שש המלטות הביאו את עדר הפילים במרכז הזואולוגי רמת־גן־תל־אביב לשיא עולמי של המלטות פילים בתנאי שבי. ההצלחה מוסברת בעובדה, שבעדר שמונה נקבות וזכר אחד בלבד — הפיל יוסי — אשר נולד בספארי בשנת 1974, היזר אחר חמש נקבות, והביא ללידתם בעבור שנתיים של חמישה פילונים. (כיתוב - א. קרן. צילום - עוזי קרן)

בהחלטה נדירה של שופט בית המשפט המחוזי בנצרת:

עד סרבן במשפט סמים נעצר עד שיאמר "רוצה אני" ויעיד

נימוקו של השופט גרשון למאסר לתקופה בלתי מוגבלת: "האינטרס של הציבור ושל בית המשפט, הוא שצווי בית המשפט יכובדו ויקויימו"

(ע). עד שסירב למסור עדות, נעצר אתמול בבית המשפט המחוזי בנצרת, לתקופה בלתי מוגבלת, עד שיאמר "רוצה אני" ויסכים להעיד בנדרש ממנו.

המדובר באסיר, מוחמד בן סארי חסן, השפוט ל־11 שנות מאסר בפועל, שהובא מבית הכלא כדי להעיד בבית המשפט נגד נאשם בסחר בסמים מסוכנים.

השופט עודד גרשון הורה לשירות בתי הסוהר להפסיק את רישום תקופת המאסר שאותה מרצה האסיר, כל עוד הוא עצור לפי החלטתו, לתקופה בלתי מוגבלת, עד להפסקת סירובו להעיד.

ההחלטה שניתנה על ידי השופט גרשון היא נדירה, מציין כתב עתי"ם. השופט לא קיבל את בקשת התובעת עו"ד שלוה לוין, להטיל על סרבן העדות מאסר לתקופה של 30 יום על פי סעיף 5 לפקודת בזיון בית המשפט, כמקובל עד כה בכל בתי המשפט בארץ והחליט, כאמור, לפעול לפי סעיף 6 של אותה פקודה ולהטיל עליו מאסר לתקופה בלתי מוגבלת.

לדעת השופט גרשון, "האינטרס של הציבור ושל בית המשפט, הוא שצווי בית המשפט יכובדו ויקויימו וכי אינטרס זה גובר על אינטרסים ציבוריים אחרים, כגון הרצון לסיים הליכים משפטיים בתיק פלילי זה או אחר או למנוע שחרור של הנאשם, שנכלא עד תום ההליכים נגדו לפני שיוצא פסק דין".

השבוע בטוטו מינימום הפרס הראשון:

2,200,000 ש"ח

הקדימו לשלוח הטפסים

מה יהיה? יהיה טוטו

מינימום כלל הפרסים: 4.2 מליון ש"ח

הערכה פנימית בבנק לאומי:

נכסי לנדקו יספיקו בקושי לבנקים

מאת אריה לביא

הערכה פנימית בבנק לאומי קובעת שהנכסים של חברת לנדקו־רובינשטיין יספיקו בקושי כדי להחזיר את חובות החברה לבנקים.

חובות אלה מוערכים בכ־20 מיליון והחשש העיקרי הוא מקיומם של נכסים אחרים שאינם ידועים. הערכה זו נוגדת הערכות קודמות שהיו, לפני חודשים אחדים כי הנכסים מספיקים לכיסוי מלא ההתחייבויות, וכי החברה סובלת רק מקשיי נזילות. השליטה בלנדקו בידי אהרן רובינשטיין, שהוא גם יו"ר מועצת המנהלים של החברה. כ־80 אחוז מהחובות הידועים של החברה הם לבנק לאומי והיתרה מתחלקת בין בנקים שונים.

ערך את העמוד חיים של

משרד הבריאות:

מי השתיה ב־10 ישובים בצפון — לא בתקן הנדרש

מאת מנחם הורוביץ

משרד הבריאות קובע כי מי השתיה בעשרה יישובים באצבע הגליל אינם עומדים בתקן הנדרש, ולכן שוקל המשרד הגשת תביעות משפטיות כנגד היישובים מעין־ברוך, הגושרים, דן, דפנה, כפר־סולד, שניר ובית־הלל.

בכמה מהקיבוצים לא מופעלים מתקני החיטוי כנדרש ולכן מי השתיה מזוהמים לעיתים קרובות. בלהבות־הבשן, גונן ושאר־ישוב, לא הותקנו כלל מתקני חיטוי אלה, למרות דרישות משרד הבריאות.

על כך מסר דובר המשרד, שמואל אלגרבלי.

מתה מוכרת פיס שנשדדה והוכתה לפני חודש וחצי

(ע). שרה מרקוסיפלד (75), בעלת דוכן פיס מבני ברק, שהוכתה בראשה בעת שנשדדה לפני כחודש וחצי, מתה שלשום בבני ברק.

המשטרה פתחה בחקירת נסיבות המוות, ואם יתברר כי נגרם כתוצאה מהמכות שהוכתה בשעת השוד, יואשמו שני השודדים, שטרם נתפסו, ברצח.

השוד אירע ב־18 בנובמבר, בשעות הערב המוקדמות. מרקוסיפלד סיימה את עבודתה בדוכן הפיס ונערה לכוון ביתה, כשבידה התיק ובו הפדיון היומי. סמוך לביתה, ברחוב אהרונסון 5 בבני־ברק, התקיפו אותה שני השודדים, היכוה מספר פעמים בראשה ושדדו את כספה.

היא הועברה או לטיפול בבית־החולים בילינסון ומצבה הוגדר קל, אולם שלשום, כאמור, נפטרה.

יפרח כפר באשמת הריגת התלמידה מדיר אל בלאח

(ע). שמעון יפרח, תלמיד תיכון דתי בשדרות ותושב מרכז נוה דקלים בגוש קטיף, כפר אתמול בבית המשפט המחוזי בבאר שבע באשמת הריגתה של התלמידה מדיר אל בלאח, המיוחסת לו. המשך המשפט נדחה למועד אחר.

בארכות התביעה הודיעה לשופט, יצחק שבתאי, כי היא מאשימה את יפרח בהריגת התלמידה איתנצאר אל עצאר, בת 17, מדיר אל בלאח ברצועת עזה. זאת, לאחר שירה לעברה מאקדח בשעה שהיתה בחצר בית הספר ולאחר שתלמידות אחרות חסמו בפניו את הכביש באבנים והשליכו אבנים לעבר המכונית בה נסע.

רכישות וועדי העובדים לקראת הפסח יסתכמו ב־100 מיליון ש'

מאת אבי גנאור

ועדי העובדים ירכשו השנה לקראת הפסח שי לעובדים במשק שמספרם מוערך ב־1.1 מיליון, בסכום שיא של 100 מיליון ש"ח — כך מסרו אתמול ראשי מטה "כחול לבן" המבקשים להבטיח שמרבית הסכום יוצא על תוצרת "כחול לבן" ולא על מוצרי יבוא.

שאול בן שמחון, יו"ר הוועד המנהל של המועצה ההסתדרותית כלכלית בהסתדרות ואלי לנדאו מהתאחדות התעשיינים, השותפה למיבצע, מסרו אתמול שהשנה ירכשו 90% מ־15,000 ועדי העובדים בישראל מתנות לחגים מתוצרת ישראל.

בן שמחון מסר כי מטה כחול לבן לא מתכוון לכפות על ועדי העובדים היכן לרכוש את המתנות לחגים אך הסביר שבשל חוסר מידע על ההיצע והאיכות של תוצרת כחול לבן נתפתים מידי שנה כמה וועדי עובדים לרכישת מוצרים מתוצרת חוץ.

ב־25 בינואר תיפתח בגני התערוכה תצוגת "כחול לבן" שבה תציג התעשייה הישראלית את מיטב מוצריה לוועדי העובדים ולראשונה ישתתפו בה גם שלושת הבנקים הגדולים שינצלו את ההזדמנות ויציעו לוועדי העובדים הגדולים ולמוסדות השונים גם עיסקות למימון רכישת המתנות.

מעצר לחשוד בקבלת שוחד — כשריכז חקירות מע"מ ברחובות

(ע). ישראלי גורדינסקי (48), מי שהיה רכז החקירות במחלקת מס ערך־מוסף במשרד מס ההכנסה ברחובות, נעצר אתמול בפקודת בית משפט השלום ברמלה לשמונה ימים להמשך חקירה. האיש חשוד בכך שקיבל שוחד וניצל לרעה את מעמדו וסמכותו.

הסניגור ביקש מבית המשפט, כי החשוד ייעצר ב"מעצר בית" והתחייב בשמו כי לא ייצא מהבית ולא יבוא במגע עם אנשים מבחוץ. בא כוח המשטרה טען, כי המעצר נחוץ להמשך החקירה והגיש לשופט חומר חקירה חסוי. כאמור, הורה השופט על מעצר החשוד.

שלום ברשישן (54), מנהל חשבונות מרחובות, החשוד בכך ששימש מתווך וסייע במעשיו של גורדינסקי, שוחרר בערבות של עשרת אלפי ש"ח. המשטרה לא התנגדה לשחרור האיש בערבות והשופט הורה על עיכוב יציאתו מהארץ.

החקירה בפרשה זו נמשכת ונמסר כי צפויים מעצרים נוספים.

בית המשפט התיר לפירסום פרטים בקשר לחקירה חסוייה של המשטרה

החקירה קשורה למעצרו של אדם שהוחשד בתיווך לשוחד לביטול גזרי דין בבית המשפט לתעבורה בתל אביב

מאת צבי הראל, סופר "הארץ" בבית המשפט

בעקבות עתירה שהגישו העיתונאים מרסל זהר ויחזקאל אוירם, התיר אתמול שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, אריה אבן־ארי, פירסום פרטים אחדים הקשורים לחקירה חסויה שמנהלת בימים אלה המשטרה.

הפרטים שאושרו לפירסום הם אלה: לפני כשנה נעצר לתקופה של 60 יום יהודה פרנקל (37), וחקירתו קשורה לחקירה נוספת, המתנהלת בימים אלה, אשר במהלכה הוצאו צווי איסור־פירסום אחרים בבתי משפט מחוץ לתל־אביב.

פרנקל נעצר בחשד שיבוש הליכי משפט לגבי אירועים שהתרחשו בין השנים 1984 - 1986. הוא הוחשד בתיווך למתן שוחד, לצורך ביטול גזרי דין של בית המשפט לתעבורה בתל־אביב, ובחשד להנפקת ביטולים מזוייפים של פסקי־דין, שניתנו על־ידי בית המשפט לתעבורה בתל־אביב.

"טובת החקירה"

פרקליטם של שני העיתונאים, עורך הדין מיכי מוזר, טען בין היתר, כי לא יתכן לאסור פירסום שמו של אדם שנעצר לתקופה של 60 יום. נציגת הפרקליטות, עורכת הדין הלנה ביילין, המלווה את תיק החקירה המתנהלת בימים אלה, ציינה, כי רק בגלל טובת החקירה היא מתנגדת לפירסום פרטים נוספים הקשורים בפרשה, בשלב זה.

בדיון אתמול ובדיון שקדם לו, הופיעו פרקליט ופרקליטה שייצגו חשוד אלמוני בפרשה. פרקליטת החשוד האלמוני טענה אתמול בבית המשפט כי היא אינה שבעת־רצון מפירסום הפרטים המעטים, העלולים לדעתה להביא לפירסומים נוספים בפרשה. השופט אבן־ארי הגיב ואמר, כי אין דעת בית המשפט כדעתה של הפרקליטה.

נקנס מתחזה לערבי, בעיסקה הקשורה לפרשת הקרקעות בגדה

לבש בגלביה ונשא עימו תעודת־זיהוי מזוייפת

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ"

קנס של אלף שקלים הטילה השופטת שרה פריש על ברוך זכאי, שהתחזה לערבי במהלך עיסקה שהיתה קשורה בפרשת מכירת הקרקעות בגדה.

מכתב האישום מתברר, כי ביוני '85 פנו שני אנשים לזכאי, והציעו לו להתחזות לבעל־קרקע ערבי, המוכר את קרקעותיו. לשם כך מסר לשני האנשים אליו תמונות — במטרה לזייף תעודת־זיהוי על שם יוסף אחמד־עומר־עבדאללה מוחמד אחמד־עומר, בעל־קרקע ביהודה ושומרון.

הנאשם הלבש בגלביה ונשא עימו תעודת־זיהוי מזוייפת על שם עומר. בערב הגיע לביתו של סוחר הקרקעות אחמד עודה, והציג עצמו בפניו כעומר. כן חתם, בפני עורך הדין אורי בן יהודה, על ייפוי־כוח, בטביעת אצבע.

לאחר חשיפת פרשת הקרקעות התגלה גם מקרה זה, וזכאי הורשע בזיוף בכוונה לקבל דבר במירמה והתחזות. בבית המשפט טען הנאשם כי עשה זאת מאחר ששוכנע כי הוא פועל לטובת המדינה. הוא הורשע כאמור, ונקנס באלף שקלים חדשים.

תושבת בני ברק עתרה לבג"צ לבטל את החלטת ביה"ד הרבני להעביר בתה לבית ספר חרדי

הבת היתה בבי"ס דתי רגיל • העותרת: הסכם גירושים משפיל אוסר עליה להחזיק טלוויזיה ועיתונים חילוניים • המזונות: 40 ש"ח לחודש • האב שיכנע בתי הדין הרבניים, כי "כל יום שבו מצויה הילדה בבית ספרה, מהווה נזק והרס לנשמתה"

(ע). תושבת בני ברק, מרים ברסלואר (26), מבקשת בעתירה לבית־הדין הגבוה לצדק, לבטל את החלטת בית הדין הרבני הגדול, שאישר להעביר את בתה בת השמונה מבית־ספר ממלכתי־דתי לבית הספר החרדי "בית יעקב".

העותרת, המיוצגת על־ידי עו"ד שושנה גלס מנעמ"ת, עתרה אתמול נגד בית הדין הרבני האזורי בתל־אביב, בית הדין הרבני הגדול, ונגד בעלה, מנחם ברסלואר. בעתירה נטען, כי ההחלטה להעביר את הבת לבית הספר החרדי, התקבלה בבית הדין הרבני האזורי בתל־אביב ואושרה בבית הדין הגדול, לאחר בקשת האב, המלמד בישיבת "בעלזר" בירושלים. האב טען בפני בתי הדין הרבניים כי "כל יום שבו מצויה הילדה בבית ספרה, מהווה נזק והרס לנשמתה". בתי הדין, כך נטען, קיבלו טענה זו והורו על העברת הבת לבית־ספר חרדי.

בעתירה נאמר, כי בני הזוג החליטו להיפרד לפני חמש שנים וחתמו על הסכם גירושין. האשה טוענת, כי חתמה על ההסכם למורת רוחה, בשל מצוקה נפשית קשה. לטענתה, הסכם גירושין זה הינו משפיל ומעליב, וכן מקפח אותה ואת בתה, ומאלץ אותה לנהוג בניגוד לרצונה ולנהל אורח חיים חרדי.

העותרת טוענת, כי על־פי ההסכם, מחוייב הבעל לשלם לה דמי מזונות בסך 40 ש"ח לחודש בלבד. כמו כן, קובע ההסכם, כאסר עליה להחזיק מכשיר טלוויזיה בבית, להכניס עיתונים חילוניים לביתה, וחובה עליה להעניק לילדה חינוך חרדי ולגור בסביבה חרדית.

האם טוענת כי היא מנהלת אורח חיים דתי מתון ומגדלת את ילדתה בהתאם להסכם, שאם לא כן, יוכל האב לקחתה ממנה לצמיתות. היא מבקשת מבג"צ לבטל את ההסכם. לדבריה, בתי הדין הרבניים, כשעה שאישרו את ההסכם, חרגו מסמכותם, בכך שלא לקחו בחשבון את טובת הילדה, והעדיפו על פניה את השקפת העולם הדתית חרדית.

העתירה הועברה לשופט התורן בבג"צ וטרם התקבלה החלטה ראשונית.

בל"ל מציע להקים קרן הלוואות ומענקים לסטודנטים

מאת אריה לביא

בנק לאומי הגיע להסכמה עם האוצר בדבר הקמת קרן למתן הלוואות ומענקים לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, לשנת הלימודים תשמ"ח. ההלוואות יינתנו בלעדית בבנק לאומי, בהתאם להמלצת קרן הלוואות לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה, שליד משרד החינוך והתרבות.

טאק טורו

הבהרה לציבור:

מפעל בשר טאק טורו

מוצרי בשר בקר טחון

בתאריך 5.1.88 התפרסמה בעיתון הארץ כתבה בנושא: זיוף תוויות. תאריך ייצור של האריזה, ואשר נגעה למפעל טאק־טורו.

ברצוננו לציין כי אכן נגרמה טעות בתוויות, עקב תקלה במכונת האריזה, ולא עקב זיוף כפי שפורסם. מוצרי טאק טורו מיוצרים כבר שנים, ללא מגע יד על טהרת בשר הבקר בהשגחת הרבנות הראשית, ובפיקוח וטרינרי צמוד של ד"ר דוריאן דוד.

כמו כן מוצרינו משווקים ברכבים מיוחדים בהובלה בקירור ולראיה בכך, **זכינו השנה בתואר המוצר הנבחר ובעוד כמה סקרים של הרשות לצרכן,** הן בטעם המיוחד, ורמת האיכות הגבוהה (כתבה שפורסמה בעבר בנושא איכות בשר. ידיעות אחרונות אוקטובר '87).

נשמח לשרת אתכם. את מוצרינו ניתן להשיג ברשתות הגדולות ובחנויות המובחרות.

מוגש כשירות לציבור ע"י הנהלת המפעל

ד.א.

هكذا عن الأصل

המשכים מעמוד 1

האפיפיור יבקר באוסטריה ביוני

תיקן (ע"ח). האפיפיור יוחנן פאולוס השני עומד לערוך ביקור נוסף באוסטריה בחודש יוני. ובמהלך הביקור ייפגש עם נציגים של ארגונים יהודיים, אשר מחו בשעתם על שהאפיפיור קיבל את נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים לראיון בוואתיקן.

רדיו הוואתיקן מסר כי הביקור באוסטריה ייערך בין ה־23 ביוני וה־27 בו ויכלול ביקורים בוינה, בזלצבורג, באייזנשטט, בלינץ, בגורק ובאינסברוק.

בהודעה צויין כי האפיפיור, שביקר לראשונה באוסטריה בתפקידו הרם בשנת 1983, ייפגש עם נציגים של הקהילה היהודית באוסטריה, בשגרירות הוואתיקן בוינה ב־2 ביוני.

האפיפיור נפגש עם קבוצות יהודיות במהלך מרבית ביקוריו בארצות חוץ.

נוסף על אוסטריה עומד האפיפיור לבקר בשנת 1988 גם בדרום אמריקה, בדרום אפריקה ובצרפת.

מחבלים שחטפו מטוס פאקיסטני: עמדנו לפוצצו מעל ישראל

ראוואלפינדי, פאקיסטן (ע"ח). חמישה מחבלים פלסתינאים העומדים למשפט על חטיפת מטוס נוסעים אמריקאי בשנת 1986, הכריזו אתמול כי התכוונו לפוצצו מעל ליעד אסטרטגי בישראל.

בהודעה בבית־המשפט בפאקיסטן, הם אמרו כי התכוונו לשחרר תחילה את 400 בני הערובה, והטילו על חיילי קומנדו פאקיסטנים את האשמה למרחץ הדמים שבא קץ לחטיפה.

ארבעה מחבלים חמושים השתלטו על מטוס ג'אמבו של חברת "פאן אמריקן", כאשר עלו אליו נוסעים בנמל־התעופה של קאראצ'י, ב־5 בספטמבר אשתקד.

הפרשה הסתיימה במטחי יריות, כעבור 14 שעות. בירייות נהרגו 22 נוסעים ואנשי־צוות, ונפצעו יותר ממאה.

חמשת המחבלים, הצפויים לעונש מוות, כפרו באשמות חטיפה ורצח. ואולם בהודעה שמסר מנהיגם, סלמן עלי אל־טורקי, שלושה חודשים לאחר תחילת המשפט, הבהירה כי אין הם מכחישים את ניסיונם להשתלט על מטוס הבואינג־747.

"באנו לפאקיסטן כדי לחטוף מטוס אמריקאי, ולהסב מיד את תשומת־לב העולם לפלשתין", אמר. "מטרתנו היתה לחטוף את המטוס, לשחרר את כל בני־הערובה ולהטיס את המטוס למדינות שונות כדי להביא את שחרורם של 1500 לוחמי־חירות פלשתינאים".

הוא הוסיף ואמר: "מטרתנו היתה להטיס את המטוס לעבר מרכז אסטרטגי רגיש כלשהו של האויב הציוני ולפוצצו שם יחד עמנו. כך היינו מנחיתים מהלומה על האימפריאליזם האמריקאי".

שלטונות התעופה האזרחית הפאקיסטנית מסרו כי מיד לאחר החטיפה, הסתערו אנשי קומנדו על המטוס. למחרת היום, חזרו בהם השלטונות ואמרו כי החיילים לא הגיעו למטוס אלא עשר דקות לאחר שהחלו הירייות.

נאסרו הפגנות במצרים

(סוף מעמוד 1)

תנות השמיעו במקהלה סיסמאות נגד השלטונות, ובכללן: "הלאה ששון" (שגריר ישראל בקאהיר), "חוסני מובארק, פלשתין איננה אבודה".

שמיר משיב למובארק

גדעון אלון, מוסר "הארץ", מוסר כי ראש הממשלה יצחק שמיר העביר אתמול לנשיא מצרים חוסני מובארק מסר, באמצעות שגריר מצרים מוחמד בסיוני. המסר משיב על המסר ששיגר מובארק בראשית השבוע ובו הביע את דאגתו מן המהומות בשטחים ומן ההחלטה לגרש 9 מסיתים. שמיר הדגיש כי ישראל משתדלת להרגיע את המצב בשטחים לטובת האוכלוסיה ומתוך הכרה כי רגיעה תאפשר להמשיך במאמצי השלום.

שמיר הוסיף כי תנאי החיים בשטחים השתפרו מאד בשנים האחרונות. לדבריו "אם מישהו מתלונן על מצב השיכון במחנות הפליטים עליו לדעת שאין זו באשמתנו אלא בניגוד למדיניותנו השואפת לפתור את בעיית מחנות הפליטים".

שמיר הטעים כי למצרים ולישראל יש עניין משותף בשקט בשטחים. אשר למדיניות הגירושים, ציין שמיר כי אמצעים אלה ננקטו בהתאם לחוק. למגורשים ניתנה זכות לערער על ההחלטה ומדובר ב־9 מסיתים שהורשעו בעבר בעבירות בטחוניות ועתה חזרו לסורם.

מחר מועצת אש"ף

עראפאת קרא אמש לתושבים בגדה וברצועה להכות "באוייב הכובש בין המצרים" בכל מקום, בכפר, בעיר, בבית הספר ובבית המעצר. בראיון לרדיו מונטה־קרלו, אמר ראש אש"ף כי "ההתעוררות המהפכנית" תימשך בגדה וברצועה בכלים עד "להנפת דגל פלשתין על ירושלים". כן צויין כי המועצה המרכזית של אש"ף תתכנס מחר בבגדד כדי לדון בצעדי ההסלמה ב"פלשתין הכבושה".

סגן שר החוץ הבריטי

(סוף מעמוד 1)

ההצהרות הלא־אובייקטיוויות מעוררות את הקיצוניות ומלבות את המהומות.

"קל לערוך ביקור קצר בעזה ולתאר את המצב בלשון חריפה, אך קשה יותר להציג את השאלה למה הפלשתינים לא הוציאו משורותיהם מנהיגים, המוכנים לנהל מו"מ לשלום ולרדיקיום", נאמר בהודעה שפורסמה על ידי מיופה־הכוח הישראלי.

תגובות בעיתוני בריטניה

עיתוני בריטניה הגיבו בנימות שונות, בעמודיהם הראשונים, על דבריו של מלור.

העיתון השמרני "דיילי טלגרף" הגיב בציינו כי "מר מלור הצטרף למקהלה הגדולה של אנטי־ישראלים".

"פיננשל טיימס". ביטאון חוגי המסחר, העיר כי השר הזוטר הבריטי "השמיע דברים שהובעו על־ידי מרבית הממשלות הערביות באזור".

"גארדיאן" כתב, כי מלור היה מזועזע ממה שראה ושמע, "כמו מרבית המבקרים כשהם מגיעים בפעם הראשונה לרצועת עזה".

"איבנינג סטנדרד" כתב תחת כותרת גדולה, כי הגינוי נדחה על־ידי ישראל כסימן ל"בורות" ו"שחצנות".

"טיימס" כתב במאמר ראשי, שהמצב בשטחים הכבושים מסובך הרבה יותר מכפי שחושב כנראה מלור, שהוא שר זוטר בממשלה. "העובדה שהשמיע דברי ליצנות מעין אלה מעוררת שאלות רציניות באשר להבנתו המדינית", כתב העיתון.

"בריטניה איננה זכאית"

מלור אמר לקראת הפגישה עם ראש הממשלה יצחק שמיר, שיאמר לו "כל עוד שמקום זה (ג'בליה) קיים כפי שהוא קיים, זה יהיה כתב הרשעה למדינה המושתתת על עוצמה מוסרית רבה".

כמה מבין חברי בית־הנבחרים אמרו שלמלור לא היתה זכות למתוח ביקורת על ישראל, שעה שבריטניה מסובכת במלחמת אזרחים משלה בצפון־אירלנד, שם מבקשים לוחמי גרילה של הצבא האירי הרפובליקני לשים קץ לשלטון הבריטי.

"לוא הגיע אמריקאי, במסגרת שליחות לגילוי עובדות, לצפון־אירלנד, והתנהג כמו מלור בישראל, מסופקני אם היינו מתרשמים מכך במיוחד. אין ספק, שהוא צימצם את יכולתה של בריטניה לתרום תרומה קונסטרוקטיווית במצב של מצוקה", אמר ציר בית־הנבחרים מטעם הליבור, גרוויל ג'נר.

הרב הראשי של יהודי בריטניה, סר עמנואל יעקובוביץ, אמר בראיון ששודר ברשת הטלוויזיה בי־בי־סי־2, כי אין זה צודק ואף לא מועיל להטיל את האחריות "על ישראל בלבד".

יעקובוביץ ציין, כי גורל הפליטים הפלשתינים מעיק מזה 40 שנה על "המצפון האנושי והמצפון היהודי כאחד".

באסם אבו שריף, היועץ הראשי של יאסר ערפאת, קידם בברכה את דברי מלור.

ביקורת על מלור בישראל

סופר "הארץ" מוסר כי בלשכת ראש הממשלה ובמשרד־החוץ מתחו אתמול ביקורת על התנהגותו של תת שר־החוץ הבריטי, דייוויד מלור, בסיורו שלשום בעזה. גורמים בלשכת ראש־הממשלה אמרו, כי התנהגותו של מלור היתה "מחוצפת ומצערת". לדברי אותם גורמים, מלור לא היה צריך לעשות "הצגה" כפי שעשה (כשפנה בתקיפות אל קצין צה"ל בדרגת אלוף־משנה, במהלך ביקורו במחנה הפליטים ג'בליה, והביע זעם על מעצרם של צעירים החשודים ביידוי אבנים). אם רצה להתלונן, היה עליו לפנות אל הגורמים הרשמיים במשרד־החוץ, ולא אל קצין צה"ל, שאינו מוסמך להשיב לו.

גם המנכ"ל המדיני של משרד־החוץ, ד"ר יוסי ביילין, אמר אתמול לאורח מלונדון כי התקרית בעזה היתה "מצערת ומיותרת".

פניית ארה"ב

(סוף מעמוד 1)

המנדטורי שישראל ירשה מהבריטים, אותו חוק שישראל דחתה בשאט־נפש כאשר הופעל נגד ישראלים... (השימוש בו) יגרור את ישראל עמוק יותר אל תוך שחיתותו של שלטון צבאי, והיינו אל שרירות־הלב".

בעל־הטור ריצ'רד כהן הוסיף כמה תמיהות משלו על החלטת הגירוש של 9 העצורים הפלשתינאים "...למה מצפה ממשלת ישראל? האם היא סבורה ש־750 אלף תושבי הגדה וה־600 אלף תושבי הרצועה ישלימו עם עובדת היותם תחת שלטונם של בני עם, תרבות ודת אחרים? האם היא חושבת שאת מקום תשעת המגורשים לא יתפסו מיד לפחות תשעה אחרים? האם היא באמת מאמינה שאין לאומיות פלשתינית ילידת השטח? יש ויש: אש"ף הוא תוצאה, לא סיבה".

למנהל

תערוכות וירידים: מסחר ואינפורמציה

יצרנים ולקוחות מכל העולם נפגשים ל"וועידות פסגה מסחריות": עסקים ועמידה על כיווני השוק בכפיפה אחת

מאת אברהם בדואב

אם אתה מתכוון לייצר ציוד תקשורת כל שהוא — טלפון, מחשבים או אותות וידאו. אם אתה מתכוון להציג אותם למכירה בשוק העולמי בראשית שנות התשעים — מוטב שתזדרז. הרשמה לתערוכת "טלקום" בז'נבה, בשנת 1991, האירוע המרכזי של הענף הזה, הולכת ונסגרת. רבים מן הנרשמים, אינם מסוגלים כמובן לדעת כיום מה יציגו בעוד ארבע שנים. אלא שהם יודעים כי מי שפועל בענף — חייב להיות בתערוכה.

תערוכות בינלאומיות הפכו זה מכבר מכשיר מרכזי בקידום שיווק. אתה עשוי לעסוק בעור או בפלסטיקה, במכונות אריזה או במכונות עיבוד שבבי מדוייק, בדפוס או במחשבים, בהלבשה, במשקאות אלכוהוליים, בתיירות או בכל ענף שתעלה דעתך. ודאי שהרציניים שבלקוחותיך בכוח יגיעו לתערוכה.

התערוכות האלה הן איפה מקום למכור, לקנות — וגם להרגיש את דופק הענף. האם המוצר הנוכחי שלך עומד בדרישות השוק — ואם כיווני ההתפתחות החזויים שלך הם אלה שניתן לנבאם על פי מה ששמעת. לצורך זה, מלוות רבות מן התערוכות בכנסים, בהם ניתן לשמוע את מיטב אנשי המקצוע. במידה רבה באים הירידים האלה וממלאים את מקומם של ירידי המאות הקודמות: לא רק מקום לעשות בו עסקים — אלא גם מקום להחליף בו אינפורמציה.

את הישראלים אפשר לפגוש כמעט בכל מקום. לא רק קניינים — אלא גם יצואנים. הנעזרים לא פעם בהכוונה ובסיוע מעשי של מכון היצוא, המשתתף לעתים בהוצאותיהם. לשירותם של כל אלה אנו מביאים את הלוח הבא, המפרט מקצת מן התערוכות העיקריות בחודש הקרוב.

ינואר 1988

1־7.1 תערוכה בינ"ל לאירוח וקייטרינג, אמסטרדם.
6־10.1 תערוכה לבניה — איסטנבול.
7־10.1 תערוכה בי"ל למוצרי צריכה אלקטרוניים — לאס־וגאס.
9־12.1 תערוכה בי"ל לשעונים, אבנים יקרות וכלי כסף INHORGENTA — מינכן.
9־13.1 תערוכה למתנות ועזרי דקורציה — אטלנטה.
9־14.1 תערוכה לאנרגיה ולחסכון באנרגיה — איסטנבול.
9־17.1 תערוכה בי"ל לסירות — קופנהגן.
10־13.1 השוק הבי"ל לרהיטים — טורונטו.
10־13.1 התערוכה הבי"ל לציוד לאחזקת הבית NHMA — שיקגו.
10־14.1 תערוכה בי"ל למוצרי עור — בריסל.
10־14.1 תערוכה בי"ל לתאורה — לונדון.
10־17.1 תערוכה בי"ל למזון ומשקאות — מנילה.
12־15.1 תערוכה בי"ל לשרותי ייצוא — טרנטו.
12־16.1 תערוכה להנעלה ומוצרי עור — סאן פאולו.
12־17.1 תערוכה בי"ל לריהוט וציוד משרדי ליסבון.
13־14.1 תערוכה בי"ל לאופנה ITS — קלן.
13־16.1 תערוכה בי"ל לבנין ושיפוצים BAU — מינכן.
13־16.1 תערוכה בי"ל לטקסטיל HEIMTEXTIL — פרנקפורט.
14־18.1 תערוכה בי"ל לריהוט וייצור רהיטים — פריס.
14־18.1 תערוכה בי"ל לתאורה — פריס.
14־18.1 תערוכה לאמצעי דקורציה — פריס.
15־18.1 תערוכה בי"ל לציוד לאחזקת הבית MENAGERS ART — פריס.
15־18.1 תערוכה וכנס של קבלני בנין — דאלאס.
15־18.1 תערוכה בי"ל לקומוניקציה וטכנולוגיה — ניו־אורלינס.
15־19.1 תערוכה בי"ל לציוד משרדי, מכשירי כתיבה וציוד לבית ספר.
15־24.1 תערוכה בי"ל למכוניות מסחריות — ג'נבה.
17־19.1 תערוכה למוטים וטקסטיל — בירמינגהם.
18־23.1 תערוכה "עשה זאת בעצמך" — אוטרכט.
18־23.1 תערוכה בי"ל למיכון חקלאי — אמסטרדם.
19־21.1 תערוכה בי"ל להצפות וכיסוי רצפות — לונדון.
19־24.1 תערוכת רהיטים בי"ל IMM — קלן.
20־23.1 תערוכה לציוד וחומרים לתעשיית האלקטרוניקה — טוקיו.
20־23.1 תערוכה לתכנון תעשייתי — טוקיו.
20־24.1 תערוכת התאורה וספקי דייגים — גטבורג.
20־24.1 תערוכה בי"ל לציוד לבניה וחומרים — בנגקוק.
20־24.1 תערוכה בי"ל להנדסת חשמל ואלקטרוניקה — בנגקוק.
20־24.1 תערוכה לטלקומוניקציה — איסטנבול.
20־26.1 תערוכה בי"ל לחומרי בניה, שיטות ושיפוצים BAU — מינכן.
21־24.1 תערוכה לאופטיקה — שטוקהולם.
26־29.1 תערוכה לתחבורה, אחסון ואריזה — אוסלו.
26־31.1 תערוכה בי"ל לתיירות — מדריד.
26.1־8.2 יריד הספרים הבי"ל של קהיר — קהיר.
27־31.1 הסלון האווירי 88 ASIAN AEROSPACE — סינגפור.
27.1־3.2 תערוכה בי"ל למלונאות וקייטרינג — לונדון.
28־31.1 תערוכה בי"ל לסירות ויאכטות — דיסלדורף.
28.1־2.2 תערוכה לציוד ומיכון לבנייה — ליסבון.
28.1־2.2 תערוכה לכיסויי ריצפה וקיר — ליסבון.
29.1־7.2 השבוע הירוק הבי"ל GRUNE WOCHE — ברלין.
29.1־4.2 השבוע הירוק הבי"ל GRUNE WOCHE — ברלין.
31.1־4.2 תערוכת בי"ל לממתקים וביסקוויטים ISM — קלן.

פברואר 1988

2־12.2 תערוכה בי"ל למוצרי חשמל לבית, ציוד למטבח, כלי אוכל ושולחן וציוד לאחזקת הבית DOMOTECHNICA.
18־24.2 תערוכה בי"ל לקומוניקציה — דיסלדורף IMPRINTA.
25־28.2 ציוד לספורט ISPO — מינכן.

רהוט משרדי — יפת חיפה!

מכירה: רחוב יפו 72, חיפה • טלפון 538902, 539355
מיקוד 31332 ת.ד. 33302
המפעל: ביתני גביים 12, דרך יוליוס סימון, מפרץ חיפה

מה שהיא מביאה לעבודה אין לאף אחת אחרת

מעבדת התמלילים של מנפאואר
מביאה איתה את ההכשרה המקצועית ביותר בארץ
(בקורס מנפאואר לעיבוד תמלילים),
היא מביאה איתה את הגיבוי והתמיכה היחודיים של מנפאואר
המאפשרים לה
לתפקד בצורה אופטימלית

והיא מביאה איתה
את הגישה שאתה מצפה לה;
חיובית, מקצועית ואחראית.
זאת בזכות "מערכת חיזוי ביצועים"
(PREDICTABLE PERFORMANCE)
המיוחדת למנפאואר.

לכן בשתזדקק לשרותיה הזמניים של מעבדת תמלילים,
התחל מגבוה. הזמן מנפאואר.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים: רח' המבלזי 5, טל. (02)233436
תל־אביב: רח' אידלסון 13, טל. (03)298577
חיפה: רח' העצמאות 104, טל. (04)530051
באר־שבע: רח' המבי"ם 31, טל. (057)79523
רחובות: רח' הרצל 190, טל. (08)461717

ADMARK

מנפאואר איתך במפעל ובמשרד הממוחשב.

ווא‎נו שלום סוכנות לביטוח בע"מ

★ כל סוגי הביטוח

הגנים 28
04־532155

אתה יכול לישון בשקט!!!

מערכות אזעקה מתקדמות

15 שנות נסיון בפיתוח והתקנת מערכות אזעקה, למפעלים, מוסדות, חנויות, וילות ודירות.
מערכות באישור משטרת ישראל והטכניון
מערכות גילוי אש ועשן.
מערכות אינטרקום וטלויזיה במעגל סגור
תכנון וייעוץ חינם ★ אפשרות לתשלומים לבעלי "ויזה"
****
★ מוקד אלחוטי קווי ממוחשב
★ בקרה וסיור 24 שעות ביממה
★ חיבור מערכות קיימות למוקד
★ חיבור לחצני מצוקה

אחלית חוקר ארצי בע"מ
מקבוצת אמינות אלקטרוניקה
חיפה הנביאים 20, טלפונים: 04-641421, 04-667861
תל־אביב: 03-828112

למחשב שלכם מגיע שרות 5 כוכבים

קומפיוטרלנד מרכזי השיווק והשירות המורשים
היחידים בארץ למוצרי י.ב.מ. קומפק,
אוליבטי, היולט פקרד, נ.ס.ר. ויצרנים אחרים.

ComputerLand®

תקונים לפי קריאה או הסכמי שרות שנתיים
המשווק שיהיה כאן גם מחר

חיפה 04־514214 תל אביב 03־202525/6 ירושלים 02־227381/2

שח"ל שרותי חקירות לישראל

גבי בן יוסף חבר האיגוד הישראלי של משרדי חקירות

* מידע עסקי ואיתור נכסים
* חקירות פליליות וסמויות
* ציוד אלקטרוני מתוחכם
* אימות ומהימנות עובדים — פוליגרף ממוחשב
* מעקבים וחקירות אישיות ומיוחדות
* חקירות לגילוי עבירות מחשב
* בדיקת מעילות וגניבות במפעלים ומוסדות

חיפה, אחד העם 11 ● 641599 ● 664832
סניף עכו: טרומפלדור 4/2 טלפון 04־912964

מדויק מהימן ובזמן

1. שיחזור כל הגדלים עד 90 ס"מ רוחב. ללא הדבקה וללא הגבלת אורך.
2. הקטנות והגדלות.
3. העתקות שמש וספי אורגינלים, מילרים, בריסטול ונייר כסף.
4. צילום מסמכים A3.
5. כריכת חוברות בספירלות.
6. הדפסה במעבד תמלילים.
7. הדבקה על קרטונים.

מכון להעתקות אור עוסק מורשה מס' 511026742
רח' אחד העם 5 ת.ד. 44611, חיפה 31445, טלפון: 670788, 667401

מכונות לשתיה וכריכים במפעלך

תנאי הרווחה של העובדים מהווה תרומה רבת חשיבות ליעילות ופריון גבוה

מאות מפעלים כבר הציבו את המכונות האוטומטיות במפעליהם, באחזקה שוטפת של "המרוה"

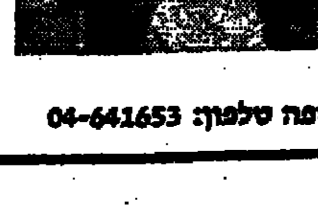

היתרונות שבהצבת המכונות:
★ 15 סוגים של שתיה קרה וחמה
★ טרי יום יום — מבחר מגוון
★ רווח למפעל ולמוסד
★ רווחה לעובדים ולהנהלה
★ איכות חיים בזכות הקידמה הטכנולוגית

המרוה הבינלאומי בע"מ
חסן שוקרי 24, חיפה טלפון: 04-641653

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ישראל בשלוש חזיתות בגביע אירופה
גליל: אם לא חצי גמר לפחות ניצחון על פזארו

מחזיקות גביע

מאת יצחק בירנגא
סופר "ספורט הארץ" בגליל

חוזרים לפארקט. חוזרים ליציע. הערב שוב יהיה זה באמצע הגליל. הפועל גליל עליון כאורח בשעה 20.30, באולם בית ציפורי בכפר גלעדי, את סקאוליני פזארו האיטלקית ברבע הגמר של גביע אירופה למחזיקות גביע.

הגשוניים, שנוצחו במפגש הראשון באיטליה 96-81, ישאפו לנמול ליריביהם העריצים. גם אם לא יעפילו לשלב הבא, הרי שניצחון על יריב איטלקי בעל מוניטין יהיה הישג מרשים.

כדורסלני הגליל הגיעו אתמול את האיטלקים בירדאו ולאחר מכן קיימו אימון מאומץ. הבוקר יהיה אימון קליעות קל. החמישייה - ברגיל, הגמלה, ליף, פריכן, פרנקין ופליישר, שהשתחררו אתמול משירותו הצבאי.

מולי קפטרו: "הסיכויים שלנו להעפיל לחצי הגמר פחתו במידה ניכרת, וזה גרם לנפילת מתח מסויימת. בכל סקירה, מדובר במישחק מחייב במסגרת אירופית ועלינו כל מאמץ להופיע בצורה מכובדת. אותי יספק ניצחון בנקודה. גם זה יהיה הישג גדול".

סקאוליני פזארו, שהגיעה אמש בשעת ערב מאוחרת לבית ההארחה בכפר גלעדי, מדורגת רביעית בליגה האיטלקית, אחרי קאנטו, וארזה וטרייסר. שלושת שחקניה הבולטים הם הרכז אלכסנדר פטרוביץ' מיוגוסלביה (אחיו של דראזן "האיום"), האמריקאי גרג באלארד (2.02 מ') והסנטר הבינלאומי ולטר מאגניפיקו (2.05). קפטן הקבוצה ושחקן נבחרת אירופה. מאמן הקבוצה הוא ואלריו ביאנקיני, שאימן בעבר את נבחרת איטליה. ביום ראשון גברה סקאוליני בליגה על בנטון טרויזו 75-72. הירבו לקלוע לפזארו: באלארד 23, גראציס 20, מאגניפיקו 10, פטרוביץ' 10.

פזארו, שהגיעה לכפר גלעדי עם 9 (!) עיתונאים ושדרים, תתאמן הבוקר. אחר הצהריים יסיירו האיטלקים בקיבוץ, והערב - יתייצבו למישחק. כן ישפטו סרי (צרפת) ויזובבייץ' (יוגוסלביה).

טבלת בית ב'

1. בארצלונה	3	268-298	6
2. פזארו	3	263-257	5
3. גליל עליון	3	254-255	4
4. מאריאנגן	3	270-226	3

אתגר להפועל ת"א: פער של 17 נגד ריווה ומארזוראטי

גביע קוראץ'

מאת יוסי לוין
סופר "ספורט הארץ"

הערב (20.30) תהיה לקבוצת הפועל תל־אביב הזדמנות להוכיח לכולנו, ובעיקר לעצמה, שאינה שרויה במשבר. היא תתייצב מול אריסטון קאנטו ברבע גמר גביע קוראץ'. בפיגור 16 נקודות, אחרי שנוצחה במישחק הראשון בקאנטו 94-78 הפרש, כדי להישאר חוק בתמונה רצוי שהפועל ינצח בהפרש 17 נקודות ויותר. עד כה לא ניצחה שום קבוצה מחוץ לביתה, כך שניצחון בפער כזה הערב יעמיד את הפועל במצב עדיף על קאנטו הצליגה בבית זה.

אבל במצבו הנוכחי של הפועל, שלושה ימים אחרי ההפסד לאליצור נתניה בגביע המדינה, כל ניצחון על קבוצה איטלקית מעולה כמו קאנטו יתקבל בברכה. [illegible] ניצחון יכול בהחלט להחזיר את הקבוצה לתלם. הפועל ערך אתמול אימון אחרון למישחק, ומכל הנראה ישתתפו בחמישיה הרגילה: [illegible], איינום, סאגא, דלול והרישמן. המצב של השיחות הבין קבוצתיות היה דומה לנצח כדי לא למנוע משבר.

קאנטו הגיע אמש והתאמנה באולם אוסישקין. די להזכיר את שמות שני השחקנים המפורסמים ביותר של הקבוצה, הקלע המצטיין אנטונלו ריווה והרכז פייר־לואיג'י מארזוראטי, כדי להבין שהמשימה המצפה הערב להפועל גבוהה מאוד.

קאנטו מדורגת שישית בליגה האיטלקית. במחזור האחרון נוצחה ע"י היטאצ'י ונציה 95-94. ריווה קלע 32 נקודות ומדורג רביעי בטבלת מלך הסלים, עם ממוצע של 28.3 נקודות למישחק. שני האמריקאים של קאנטו הם רן ג'י וג'ף טרנר. מאמן הקבוצה הוא שחקן העבר קארלו רקאלקאטי. אמש, בנמל התעופה, לא היה מרוצה מהמספר של הפועל בגביע "עכשיו נשאר להם רק גביע קוראץ' ופיזורו של הכל, שהערב מהנה לנו מישחק קשה מאוד".

ישפטו מגנר (מערב גרמניה) ווי־ראליס (יוון).

טבלת בית ד'

1. קאנטו	3	248-272	5
2. סמליט	3	259-248	5
3. הפועל	3	276-263	4
4. מארבוטה	3	274-274	4

אליצור נתניה: להמשיך התנופה הערב במונאקו

מונאקו (שירות "ספורט הארץ"). לאליצור נתניה אמנם אין סיכוי לעלות לחצי הגמר, אך המטרה הערב במונאקו - ברבע גמר גביע קוראץ' - להמשיך התנופה לאחר ניצחונה בגביע על הפועל תל־אביב בראשית השבוע. מבחינה זו יכול העימות עם הצרפתים לשמש מיבחן ליכולת הקבוצה במישחק חוץ וללא הקהל הביתי.

כדורסלני אליצור יצאו לצרפת אתמול בבוקר, ולאחר טיסה של משנה כמעט יום שלם נחתו במונאקו. הקבוצה יצאה עם שמונה שחקנים בלבד. עד כה לא זכו כדורסלני אליצור בניצחון במישחקי רבע הגמר. השם מסוגלים גורסון, קרמן ולוקס לעשות את הבלתי צפוי.

מונאקו מדורגת עתה רביעית בליגה הצרפתית, בשבת ניצחה את לוריאן 104-88 (51-40). הנקודות למונאקו: סמית 24, פוטסון 18, וויליאמס 16, טוסאן 14, דאניאל 12, מונטי 10, סקודו 8, לאוסו 2. בילי בג' ויליאמס, המתאזרח של מונאקו, אינו יכול לשחק בגביע אירופה ולא יופיע הערב. במישחק הראשון בנתניה ניצחה מונאקו 88-82.

ישפטו: לאנץ ממערב גרמניה והמרסוביץ' מיוגוסלביה.

במישחק נוסף יתמודדו הערב בסלוניקה דייטור עם ריאל מאדריד.

טבלת בית א'

1. ריאל	3	210-273	6
2. בלוניה	3	232-245	5
3. מונאקו	3	292-244	4
4. אליצור	3	256-238	3

מגמה להחזרת ברכה לפעילות באליצור

מאת סופר "ספורט הארץ"

רני ברכה המושעה יחזור ככל הנראה לפעילות באליצור נתניה, כבר לקראת סוף השבוע, כשתשוב הקבוצה ממישחקה במונאקו. אמש קיים רני שיחה עם הנהלת הקבוצה, ומסתמנת מגמה להיסול ההרשעה. אם לא יצוצו בעיות מיוחדות, יימצא כבר היום הסדר בין הצדדים.

● קבוצת הכדורסל של ותיקי הפועל קריית־אונו זכתה אמש בגביע לזכר שרגא טל, כדורסלן הפועל קריית־אונו שמת לפני שנה במהלך מישחק ליגה בבקעת הירדן. היא ניצחה בקיראון את ותיקי אס"א 32-15 (16-6).

הפעם לא יריעו אוהדי סאטורן לקליין בקלן

גביע אלופות

מאת זיגמונד שפיגלר

ויסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מכבי תל־אביב הגיע אמש לקלן, שם יתמודד מחר עם סאטורן קלן בבית הגמר של גביע אירופה לאלופות. היום יתאמנו כדורסלני מכבי ב"שפורטהאלה" של קלן, שם ייערך המישחק. ההיכל מוכר היטב למאמן מכבי רלף קליין, שאימן את סאטורן שנים אחדות.

עדיין לא ברור אם כוכב קלן ונבחרת גרמניה מייקל יקל יוכל ליטול חלק במישחק. עיתונאים מקורבים לקבוצה טענו אמש, שהפציעה ברגלו של יקל היא רצינית והמאמן בוני ויקלאו לא יכול היה לקבוע אתמול בוודאות אם יקל כשיר. ככל הנראה תוכרע התשובה רק לפני המישחק. הסיכויים כעת הם חמישים אחוז לכאן ולכאן. בשני המישחקים שקיימה קלן בימים האחרונים לא שיחק יקל, אבל חשוב לציין שבמישחקים אלה - מול יריבות חלשות - כמעט לא שיחקו שחקני ההרכב הראשון של קלן.

שלשום גברה קלן על לנגן 133-71. הקלעים הבולטים במישחק היו אנכה ואזאר עם 23 נקודות והייקו פורדריר עם 20. שניהם כמעט שאינם משתתפים במישחקי הקבוצה בגביע אירופה. בסוף השבוע גברה קלן על הלדנבורג 131-86. סאטורן ממוקמת ראשונה בליגה כשהיא מקדימה את בייר לוורקוזן.

ההתעניינות למישחק מול מכבי גדולה למדי והיכל 6,600 הכרטיסים כבר ניטבבו. הטלוויזיה הגרמנית תעביר בשידור ישיר 30 דקות מהמישחק. במונחים גרמניים בכדורסל זה שידור רחב ביותר, המעיד על עניין רב.

טרייסר הערב בצרפת

כבר הערב יתחרשו מישחקי בית הגמר של גביע אירופה לאלופות, באשר אלופת צרפת אורתז תארח את טרייסר מילאנו. שלושת המישחקים הנותרים יתקיימו מחר.

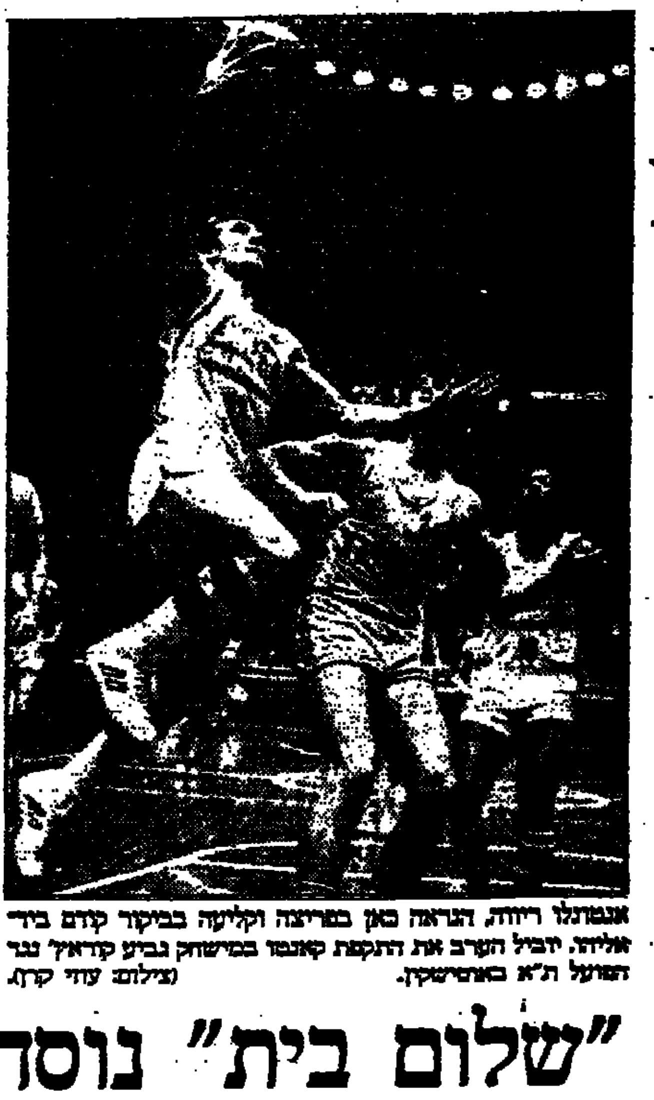

אנטונלו ריווה, הנראה כאן במריצה וקליעה בביקור קודם ביד אליהו. יוביל הערב את התקפת קאנטו במישחק גביע קוראץ' נגד הפועל ת"א באוסישקין. (צילום: עוזי קרן).

"שלום בית" נוסח רוזנטל: 0-0 בין מכבי חיפה ובריז'

במישחק הוקרה לזכר השוער הלאומי אבי רן

בינלאומי

מכבי חיפה - פ.ק. בריז' 0-0

★ המצטיינים: פרנקי ואן דר אלסט.

מאת אברהם ציבין

רוני רוזנטל כיכב אתמול בקבוצתו הבלגית פ.ק. בריז' במחצית הראשונה, ועם חבריו בעבר מכבי חיפה - במחצית השנייה. אולם גם הוא לא הצליח לשנות את התוצאה המאכזבת, 0-0, במישחק הידידותי הבינלאומי שהיה אמש לזכר שוער נבחרת ישראל ומכבי חיפה אבי רן ז"ל.

חרף הגשם העז, שלא פסק כל 90 הדקות, באו כ־3,000 צופים למיפגש המסקרן אבל אוהדים רבים נעדרו. בהרכב חיפה הופיעו שוב ברוך ממן (כיום בבני־יהודה), משה סלקטר (בית"ר ירושלים) וכמובן רוני רוזנטל (במחצית השנייה), שאחרי שנה חזר ללבוש את המדים הירוקים.

בטכס קצר לפני שריקת הפתיחה לחצו בני משפחת רן את ידי כדורגלני שתי הקבוצות, והייתה דקת דומיה. מכבי חיפה פתח בהרכב שהזכיר ימים עברו, ושחקני שתי הקבוצות הציגו כדורגל מהיר ושוטף. בריז' הופיעה בהרכבה המלא עם כוכביה יאן קולמאנס, פרנקי ואן דר אלסט ומארק [illegible].

במחצית השנייה נתנה בריז' את הטון, ולפחות שלוש־ארבע פעמים הטרידו שחקניה את מכבי. בדקה ה־60 כמעט קבע ברילה משני מטרים לשער השוק, ורמי אוסמו הגדול הגיע בריצה והדחיק את הכדור מהקו. כעבור 11 דקות נגח פטר קרוזה מעל המשקוף. שתי הזדמנויות נוספות של הבלגים הוחמצו לקראת הסיום על ידי ברילה ולוק ביינס.

גם לחיפה היו ההזדמנויות שלה, אולם הבלגים ידעו כיצד לבלום את רוני רוזנטל - לא תמיד בצורה נקיה - אבל בעיטות העונשין לא נוצלו.

● מכבי חיפה: גינצבורג, אהרוני, אוסמו הגדול, קליינר, בולבול, אבו־קרט (קרמר), דוד לוי, ממן (אוסמו הקטן, איתי מרדכי, שלום לוי (רוני רוזנטל), ארמלי (מלכה), סלקטר (גבעול). המאמן: דוד קשטן.

● פ.ק. בריז': וולה, מאמרה, קיסבה, פרנקי ואן דר אלסט (ליאו ואן דר אלסט), ברום, ואן ויק (ורשרסט), קולמאנס, קרוזה, דה ווריוזה (דה יקאה), ביינס, רוזנטל (ברילה). המאמן: האנק הומרד.

שפט יאיר סילינגר, 3,000 צופים, איצטדיון קריית אליעזר.

מכבי נתניה היום נגד בריז'

פ.ק. בריז' תקיים היום את מישחקה השני בישראל, כשתתארח בנתניה אצל מכבי המקומית. המישחק יחל ב־14.30.

מכבי נתניה יציב מול הבלגים את הרכבו הרגיל, ללא חיזוק מבחוץ. לא ברור אם החלוץ שלום תקווה ישחק, הדבר תלוי בשני גורמים: שיחרור מהגבלות וכשירות רגלו הפצועה.

המאמן זאב זלצר אמר כי קבוצתו מתייחסת בכבוד הראוי לבריז', שהגיעה לרבע־גמר גביע אופ"א. המישחק ישמש לנתניה הכנה טובה לליגה.

כדורגל

מאמן הנוער חזי ארן יומלץ במקום רוזן במכבי פ"ת

מאת אילן פישר
סופר "ספורט הארץ"

ההחלטה על מינוי מאמן חדש לקבוצת הכדורגל של מכבי פתח תקוה תתקבל רק ביום ראשון בערב, לאחר דיון בהנהלת האגודה.

אולם כבר הערב תקיים הנהלת מחלקת הכדורגל ישיבה, בה יועלה שמו של המאמן עליו יומלץ בפני הנהלת האגודה. נראה כי מחלקת הכדורגל תציע את מינויו של מאמן קבוצת הנוער חזי ארן, שהעביר את שני האימונים האחרונים של הקבוצה, מאז התפטר המאמן צבי רוזן. הוא גם עתיד לנהל את מישחקה הביתי בשבת נגד מכבי תל־אביב.

במישחק אימון שהיה אתמול לא הצליח מכבי פתח־תקוה לנצח את בית"ר ראש־העין, מתחתית ליגה ב', וסיים בתיקו 2-2.

מיהי'ץ: השינוי הראשון יורגש כבר נגד בלגיה

סגל לאומי

מאת משה הר־נעש
סופר "ספורט הארץ"

יום אימונים שיגרתי עבר אתמול על שחקני סגל נבחרת הכדורגל. המאמן הלאומי מילינקו מיהי'ץ לא היה הפעם איש־בשורות. השיחה עימו אינה קצרה, מפני שהשחקנים מיהרו לשוב למלונם. לשמוע הרצאה על דינמיקה קבוצתית.

גם כך לא הותיר מיהי'ץ את העיתונאים בידיים ריקות. "השחקנים עברו טוב מאוד וקשה. כבר במישחק עם בלגיה, ב־19 בינואר ברמת־גן, אפשר יהיה להיווכח בשינוי שיחול בנבחרת מאז המישחקים עם מלטה ושוויץ, בהם לא היתה בכושר טוב".

מיהי'ץ אינו מתכוון לשינויים מהותיים בהרכב הפותח בהשוואה לזה נגד שוויץ. "שישה שחקנים לפחות, או יותר, יפתחו גם נגד הבלגים. נוסף לרוני רוזנטל ואולי אחרים לא יהיו שינויים רבים, ואין מקום להפתעות רבות", אמר מיהי'ץ.

גם היום יהיו שני אימונים. אתמ"צ יהיה דילול בנבחרת השחקנים לאחר כוונת מיהי'ץ לשחרר את שחקני הפועל תל־אביב והפועל כפר־סבא, שקבוצותיהם ישחקו בליגה כבר ביום ו'. מיהי'ץ הביע אי שביעות רצון מהמישחקים בימי ו'.

בשבוע הבא יהיה לנבחרת מישחק אימון אחרון לפני בלגיה, נגד נבחרת העתודה.

כדורגל

סופית: לנדאו לא יוחזר להפועל ת"א

מאת אילן פישר
סופר "ספורט הארץ"

גיל לנדאו לא יוחזר לפעילות בהפועל תל־אביב. כך החליטה אתמול הנהלת הפועל במחוז תל־אביב, שהתכנסה לישיבה מיוחדת בנושא זה.

בהחלטת הסיכום נאמר, בין היתר, כי הנהלת הפועל במחוז תל־אביב עומדת מאחורי החלטותיו המקצועיות של המאמן יצחק שניאור והמדיניות על ידי מחלקת הכדורגל, חיים זימר, להביא לסיום חיובי של "פרשת לנדאו". את שובו של לנדאו לקבוצה דרשו חברים בהנהלת הגג, שטענו שאין למאמן סמכות להרחיק שחקן מהאגודה. שניאור, שהחליט על צעד זה בעקבות פניה של הנהלת הקבוצה לשחרר כמה שחקנים, עם שובו של משה סיני מבלגיה, איים להתפטר אם יכפו עליו להחזיר את לנדאו. הוא טען, כי אינו זקוק לכדורגלן מבחינה מקצועית.

חודשיים לפני הצעד שנקט ביקש שניאור מלנדאו למצוא לעצמו קבוצה, לה יוכל לתרום מכישוריו. מסיבות שונות, דחה לנדאו את ההצעות שבאו מהפועל באר־שבע ומכבי חיפה מהליגה הלאומית ומשתי קבוצות הליגה הארצית - הפועל רמת־גן והפועל בת־ים. לאחר שהמתיים מרגע העברות לפני כחודש, לא ראה עוד שניאור טעם לשתף את לנדאו באימונים.

כדורגל

ישראל לגמר העולמי אחרי 2-0 על הולנד

מאדריד (שירות "ספורט הארץ"). הנבחרת הישראלית בקטרגל השיגה כאן את ניצחונה השני באליפות הבינלאומית, 2-0 על הולנד, והעפילה לבית הגמר. במישחקה הראשון ניצחה את צרפת 3-2. השוער תמיר גילת הוא המצטיין בנבחרת.

העליה לבית־הגמר הבטיחה את השתתפות ישראל באליפות העולם בקטרגל, באוקטובר באוסטרליה. עם ישראל העפילו לבית־הגמר צ'כיה, פורטוגל וספרד. לישראל נותר מישחק אחד בבית המוקדם, נגד ספרד, שהוא חסר חשיבות.

האיגוד הישראלי לקטרגל באולימפיות מסר, כי בעקבות ההזמנה לאליפות העולם והשאיפה להצליח שם, יהיה צורך להשקיע בפיתוח הענף ובאימוני הנבחרת. באליפות העולמית ישתתפו גם נבחרות מדרום־אמריקה.

ג'ון וורק חוזר לאיפסוויץ' - ניקולאס לאברדין

לונדון (ע"ד). קשר נבחרת סקוטלנד לשעבר, ג'ון וורק בן ה־30, חוזר לקבוצתו הקודמת איפסוויץ'. שילמה בעדו לליברפול 100 אלף ליש"ט.

חלוץ נבחרת סקוטלנד לשעבר, צ'רלי ניקולאס בן ה־26, הסכים לעזוב את ארסנל ולחתום עם אברדין, תמורת חצי מליון ליש"ט. ניקולאס, שנחשב מההרכב הראשון של ארסנל בראשית העונה, נרכש מסלטיק ביוני 1983 תמורת 750 אלף ליש"ט. קודם לכן דחתה אברדין הצעה של מנצ'סטר־יונייטד לרכוש את הבלם מקליש.

מה שלומך?

על רגל אחת

מאת יהושע שגיא

פגשתי כדורסלן בהפועל ת"א, יממה אחרי כישלון קבוצתו במישחק הגביע נגד אליצור בנתניה.

מה שלומך - שאלתי לתומי.

הביט בי בעיניים יוקדות והשיב: בנתניה, בגלל נקודה אחת, הפסדתי יותר מכל המשכורת השנתית שלך. ואתה עוד שואל מה שלומי?

שאלתי: אפשר לצטט אותך?

השיב בפליאה: השתגעת? במועצת הפועלים יהרגו אותי.

לקראת העימות עם איטליה ב־5-7 פברואר בפאלרמו

מנסדורף ופרקיס חוזרים, שטבהולץ נשאר קפטן, פישבאך יסייע בהכנות

הובטח שיתוף עמוס, בלום וגליקשטיין במישחקי היחידים והזוגות בטורניר האולימפי בסיאול

גביע דיויס

מאת יהושע שגיא

עמוס מנסדורף חזר בו מפרישתו מהנבחרת הלאומית: שלושה טניסאים ישראלים יופיעו באולימפיאדה בסיאול; יוסי שטבהולץ ישמש קפטן נבחרת גביע דיויס בשני המישחקים הבאים, הראשון שבהם נגד איטליה בין ה־5-7 בפברואר בפאלרמו, סיציליה; את הצוות המקצועי יתגבר המאמן האמריקאי של עמוס מנסדורף, פיטר פישבאך, ויחזור אליה שחר פרקיס שיופיע בזוגות - על כך הודיע אתמול דוד הרניק, יו"ר איגוד הטניס.

חודש לפני המיפגש עם האיטלקים פירסמו אתמול ראשי איגוד הטניס את תכנית העבודה ולוח ההכנות והאימונים של הצוות הישראלי, שיהיה דומה לזה שהופיע בשנה שעברה במישחקי גביע דיויס נגד שוויץ, צ'כיה והודו.

"המישחק בבירדלהי היה טראומה והאסמנו כי נבחרת הדייויס של ישראל מתפרדת. הערכתי בשובנו שהצוות שהופיע נגד צ'כיה והודו ימשיך לייצג את ישראל גם להבא, ואני שמח שאמנם כך הדבר", אמר הרניק. הוא הוסיף, כי לאחר ששחקני הנבחרת הפעילו לחצים, נשאר שטבהולץ קפטן הנבחרת למישחקים הקרובים ופישר יעבור בתפיסה הטכניאי הוותיק שלמה גליקשטיין, שימונה לתפקיד זה בשלב מאוחר יותר. מתיו הרניק: "שלמה מספיק מבוגר ומנוסה. השארנו לו את שיקול הדעת וההחלטה, מתי זה יקרה. בינתיים יתרום מנסיונו העצום ויעבוד בתפיפה עם שטבהולץ". הרניק גם אמר בחיוך מטריים, כי "אני מאחל לכולנו, עם כל מה שקרה בהודו, ששנת 1988 לא תהיה גרועה לטניס הישראלי מאשר 1987, ואנחנו נישאר בבית העליון, בעוד מעצמות טניס כמו ארה"ב וארגנטינה בחוץ".

אימונים בזלצבורג

הרניק מסר, כי באולימפיאדת סיאול יופיעו בזוגות שלושה טניסאים מישראל: עמוס מנסדורף, שלמה גליקשטיין וגלעד בלום. הדבר אינו מהווה אישור נוסף, כי לישראל הוקצו שני מקומות ליחידים ואחד לזוגות, ועל כן יופיעו בסיאול עמוס ושלמה כיחידים וגלעד ישחק בזוגות עם עמוס. אילנה ברגר תופיע במיבחן־קדם אולימפי באסיה, לצורך השתתפותה בטורניר סיאול ליחידות.

הקפטן יוסי שטבהולץ אמר, כי נענה ללחץ הכבד שהופעל עליו וימשיך להוביל את הנבחרת בשני מישחקיה הקרובים בדייויס ו"כאשר יחליט שלמה לפרוש, הוא ימלא את תפקידו. הוא המתאים ביותר לעשות זאת".

שטבהולץ אמר, כי פרשת הודו נסגרה בהענקתו של מנסדורף שלא שיתף בזוגות. גם הזמן שחלף עזר להרגעת הרוחות והשחקנים. הוא גילה כי פיטר פישבאך, שסייע בקידומו של מנסדורף, יגיע עם עמוס מאוסטרליה למחנה האימונים בזלצבורג, אוסטריה, משם ימשיך עם הנבחרת לאיטליה. "הוא ישמש בסיציליה מאמן־יועץ למשימות טאקטיות ופסיכולוגיות", כהגדרת שטבהולץ.

למחנה האימונים בזלצבורג, שיהיה באולם על מישטח חימר, יסעו מנסדורף, גליקשטיין, בלום, שחר פרקיס ועמית נאור, הנחשב לאחד משחקני החימר הטובים בישראל וישמש יריב אימון יעיל.

מקצועיות ותבונה

גליקשטיין אמר, כי אחרי תקופת פציעה ארוכה הוא מתכוון לחזור לכושר וחש שבכוחו לסייע לנבחרת גם מבחינה טאקטית, אחרי שסבל משנה לא מוצלחת במקצוען. הוא אמר כי הוחלט להחזיר את פרקיס לנבחרת כיוון שביכולתו לתרום גם מקצועיות גם תבונה. "התוספת של שחר תהיה עצומה", אמר שלמה. על האיטלקים אמר כי הם חזקים, והבית יהנו מיתרון ומעידוד ביתי רב.

צבי מאיר, מנכ"ל איגוד הטניס, אמר כי תאורגן הבילת־תיור לפאלרמו שתאפשר לאוהדי טניס להצטרף למסע תמורת כ־500 דולאר.

7 "אסים" של יריב יפאני לא מנעו מעמוס ניצחון באוקלנד

טניס

אוקלנד, ניו־זילנד (אי־פי). הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף, המדורג שני בטורניר המקומי, ניצח בסיבוב הראשון את היפאני שוזו מאטסואוקה 6-3, 6-4. מאטסואוקה זקף לזכותו 7 "אסים" במהלך המישחק, אבל עמוס לא איבד את יתרונו. המדורג ראשון, פטר לונדגרן משוודיה, גבר על רן קאסידי (ארה"ב) 6-3, 6-4. הטורניר הוא על פרסים בסך כולל של 93,400 דולאר.

לסיבוב השני עלו גם ראמש קרישנאן (הודו) שניצח את סאליק בנואבילס מצרפת 6-0, 6-4; מיכאל סטאפורס (הולנד) - קלאודיו פיסטולסי (איטליה) 6-3, 6-2; ג'רמי בייטס (בריטניה) - ביל סקנלן (ארה"ב) 6-3, 6-3.

בסיבוב הראשון באליפות ויילס הדרומית החדשה בסידני, על פרסים בסך כולל של 323 אלף דולאר, הפתיע הבלתי מדורג מארק פלור מארה"ב את האוסטרלי וואלי מאסור, המדורג 2 בטורניר 4-6, 6-4. המדורג 4 פטר דוהאן (אוסטרליה) גבר על ג'יאנלוקה פוצי (איטליה) 6-7, 6-7, 6-3. אלכסנדר וולקוב (בריה"מ) - ריק ליץ' (ארה"ב) 7-6, 7-5; כריס פיצ'יגאם (קנדה) - טוני מו (ניגריה) 7-6, 7-6.

בטורניר הנשים הנערך במקביל בסידני ניצחה בסיבוב השני המדורגת 2, הלנה סוקובה (צ'כיה) את ריי־בל מקוויל (אוסטרליה) 7-5, 6-2.

מאמנו של בקר ידריך את מכסיקו בדייוויס

האמבורג (ע"ד). גינתר בוש, שאימן את בוריס בקר, יכין את נבחרת מכסיקו למישחקי גביע דייויס. מכסיקו תתמודד בסיבוב ראשון עם אוסטרליה ב־5-7 בפברואר.

בוש נולד ברומניה וקיבל אזרחות מערב גרמנית. הוא ניתק את קשריו עם בקר לפני שנה בעת אליפות אוסטרליה במלבורן.

אן.בי.איי

בריקובסקי צולף במדי סן־אנטוניו

בוסטון (אי־פי). לארי בירד קלע 28 נקודות, קווין מקהייל 24 ודני איינג' הוסיף 20, כולל 6 סלי 3 נקודות, כדי להוליך את הבוסטון סלטיקס לניצחון 107-99 על יוטה ג'אז. דקה אחת מפתיחת הרבע האחרון הוליכה יוטה 85-79, אולם בהמשך קלעו הסלטיקס 19 נקודות לעומת 5 והובילו 98-90, 4:53 ד' לסיום. קארל מלון קלע 25 נקודות ליוטה ומל טורפין קם מהספסל כדי לקלוע 22.

ג'יימס וורת'י קלע 23 נקודות ובירון סקוט 21 בניצחון הלוס־אנג'לס לייקרס על סקראמנטו 133-115. היה זה הניצחון ה־11 הרצוף של הלייקרס, שלזכותם המאזן הטוב ביותר בליגה - 22 ניצחונות לעומת 6 הפסדים. אלווין רוברטסון קלע 20 נקודות לסן אנטוניו ופרנק בריקובסקי, ששיחק בעבר בלייקרס ובמכבי תל־אביב, הוסיף 16.

פילדלפיה קטעה סידרה של 5 הפסדים רצופים, בניצחון 122-114 על פיניקס. קליוולנד ניצחה את דנוור 122-101.

אולימפיאדה

133 ארצות כבר נרשמו לסיאול

סיאול (אי־פי). 133 ארצות, מבין 167 החברות בוועד האולימפי הבין לאומי, כבר אישרו השתתפותן במישחקי סיאול שיחלו ב־17 בספטמבר 1988 - מסרה כאן אתמול הוועדה המארגנת.

יוגוסלוויה נרשמה פורמאלית אתמול אחר הצהריים והיתה למדינה השלישית מהגוש המזרחי, שאישרה השתתפות - אחרי מזרח גרמניה והונגריה. בעקבותיה, כעבור שעה קלה, הודיעו [illegible]. המועד האחרון להרשמה הוא ה־17 בינואר.

בעקבות הודעתו של יו"ר הוועד האולימפי הסובייטי מאראט גראמוב, שלשום בפראנקפורט, כי בריה"מ לא תחרים את מישחקי סיאול - מצפים כאן בכל רגע גם להרשמתן של רומניה, צ'כוסלובקיה, סין, וייטנאם ולאוס. הרוסים יירשמו, ככל הנראה, בשבוע הבא אחרי כנס הוועד האולימפי הלאומי שיהיה ב־11 בינואר במוסקווה.

בין 133 הנרשמות גם קובה, מוזמביק וזימבאבווה, שלכולן יחסים דיפלומאטיים עם צפון קוריאה, אך לא עם הדרום.

בתום כך נמסר, כי דרום קוריאה מעיינת בהצעת־פשרה חדשה של הצפון, שמגמתה להפשיר את הקיפאון בשיחות למציאת נוסחה מוסכמת לשיתוף פעולה באירוח המישחקים. דובר רשמי בסיאול מסר, כי תשובת דרום קוריאה לא תינתן לפני ה־25 בפברואר, מועד השבעתו של הנשיא החדש, רו טאה־וו.

המשכים מעמוד 1

מפגין נהרג בחאן־יונס

(סוף מעמוד 1)

עד מוות כדי שנטפר תיהם ייקברו בתחומי רצועת עזה. ראובן פדהצור, הסופר הצבאי של "הארץ", מוסיף: קיימת אפשרות לגרש ללבנון, מצפון לרצועת הבטחון, את תשעה תושבי השטחים שקיבלו צווי־גירוש. קיים חשש כי אם יגורשו לירדן, תחזיר ירדן את התשעה לגדה המערבית מיד עם הגיעם, תלווה את ההחזרה ב"הצגה תקשורתית" על גשרי הירדן, דבר שיגרום נזק לישראל.

התקרית בחאן יונס

הפרות סדר ומהומות בקנה מידה גדול התחדשו אתמול ברצועה. נפצעו 8 צעירים ונהרג אחד. בקרב חיילי צה"ל 5 פצועים, כולם קל.

התקרית הקשה ביותר היתה בחאן יונס שם נהרג צעיר מקומי בן 25 מאש חיילי צה"ל. על תקרית זו מסרו אתמול מקורות צבאיים בכירים: חיילי צה"ל שהיו בסיור שיגרתי באיזור חאן יונס נקלעו להמון סוער שרגם אותם והשתולל.

הקצינים בשטח שראו כי נשקפת סכנה לחיילים נהגו על פי הכללים. בתחילה ירו באוויר ולאחר שהתברר שהמון סוער ממשיך לידות אבנים ואף פצע חייל צה"ל בפניו הורה מפקד הסיור לירות לעבר המפגינים.

כתוצאה מהירי נהרג עטאף מחמוד דחלס בן 25 מחאן יונס ושבעה אחרים נפצעו חלקם באורח קשה. על איזור התקרית הוטל עוצר ולמקום הגיע אלוף פיקוד הדרום, האלוף יצחק מרדכי ששהה מיד בתחקירים לנסיבות האירוע.

מקור צבאי בכיר אמר כי מבדיקה ראשונית עולה כי אנשי הכוח פעלו על פי הנהלים וכאשר לא הייתה ברירה לקצין נוכח מה שהוגדר כסכנה לחיילים הוא הורה לפתוח באש.

המהומות בשאר הערים

ברפיח ידו צעירים אבנים על חיילי צה"ל; במחנות הפליטים ג'יבליה ושאטי, תלו צעירים שלטים בגנות הממשל ובעזה הייתה שביתת מיסחר חלקית. בשכונת נאצר, נורה ונפצע צעיר שידה אבנים לעבר חיילי צה"ל. הוא הובא לבית החולים מעמדי בעזה.

מקורות צבאיים אמרו: "שקלנו לדלל את הכוחות ברצועה אך נוכח האירועים אתמול הוחלט להשאירם שם במתכונת הנוכחית".

מקורות ערביים טענו אתמול כי נהרג אדם נוסף, באסם דחלס בן 16, אך דובר צה"ל מכחיש. עוד טענו המקורות הערביים כי חיילים נכנסו לתוך הבתים בחאן יונס והפעילו גז נגד תושבים ביניהם פעוטות. דובר צה"ל הבטיח לבדוק את הטענה.

ידוי אבנים [illegible]

בשעת מסירת הידיעה עדיין שרר מתח רב ברצועה וכוחות גדולים של צה"ל סיירו ברחובות.

חיילי צה"ל הטילו אתמול מצור על מסגד [illegible] בשכונת [illegible] ברצועת עזה. המצור הוטל לאחר שעשרות צעירים שידו אבנים על חיילי צה"ל ברחו לתוך המסגד בידיעה ברורה כי החיילים לא ייכנסו פנימה. החיילים הקיפו את המסגד, כדי לעצור את הצעירים בצאתם. [illegible]

הפגנות ושביתות מסחר חלקית בגדה

בגדה לא נרשמו אתמול תקריות שבהן נאלצו כוחות הביטחון לפתוח באש, אך במספר רב של מקרים השתמשו חיילים בגז מדמיע ובכדורי גומי לפיזור הפגנות אלימות.

מוקד המהומות בגדה היה גם אתמול התחום שבין ירושלים לרמאללה. בשכונת אדאם התחדשו עם בוקר הפגנות של צעירים תושבי המקום, במחאה על מותה של תושבת המקום מאש חייל צה"ל ביום א'. הצעירים הציבו מחסומים וצמיגים בוערים על הכבישים, והשליכו אבנים על חיילים ואנשי משמר הגבול, זה היום השלישי ברציפות. הפגנות אלימות מסוג זה היו גם במחנה הפליטים הסמוך קלנדיה, ובערים רמאללה ואל־בירה. הפגנות אלימות של נשים, שפרצו בבוקר [illegible] היו גם בקלקיליה, ובמחנה הפליטים נור־שמס שליד טולכרם, שעליו הוטל עוצר לכמה שעות. במחנה הפליטים אל־עזה שליד בית־לחם פוזרו בגז מדמיע ובכדורי גומי צעירים שהשליכו אבנים על כלי רכב ישראליים. ליד הכפר ראמין שבנפת טולכרם השליכו שני בקבוקי תבערה על מכונית ישראלית. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

בכמה ערים בגדה - רמאללה, אל־בירה, וקלקיליה - שררה שביתת מסחר חלקית.

צה"ל ממשיך לשחרר צעירים מבתי המעצר בגדה וברצועה, שהוחלט לא להגיש נגדם כתבי אישום. לפי דיווחי מקורות בגדה, שוחררו עד כה יותר מ־350 מהעצירים שנכלאו בעקבות גל המהומות האחרון בשטחים.

הסתייגות מרעיון המרי האזרחי

רעיון המרי האזרחי שהועלה בפגישה של אישים פלשתינים בראשות עורך העיתון "אל־פג'ר", חנא סניורה, היה אתמול לשיחת היום בקרב אישי ציבור בשטחים. שיחות עם כמה מאישים אלה מעלות כי הרושם הכללי הוא שיוזמתו של סניורה אינה נתפסת לפי שעה כאפשרות מעשית בתביצוע, וכי התגובה לדבריו של סניורה מסוייגת בדרך כלל.

סניורה המשיך לנהל אתמול שיחות עם האישים השותפים ליוזמתו, במגמה לנהל מסע ציבורי ותקשורתי נרחב נגד מדיניות ישראל בשטחים. מגמתם של סניורה ושל העומדים לימינו היא לגייס את מירב אישי הציבור בשטחים לפעילות נמרצת יותר ולהתוות אסטרטגיות למאבק ציבורי, ובהמשך גם לנקוט צעדים של מאבק עממי לא־אלים ברוחם של מרי אזרחי. סניורה אמר אתמול "אני מקווה שהתפתחויות כן תתרחש, כדי לשים קץ לכיבוש כפי שעשה גאנדי בהודו, וכמו שעשתה תנועת השחרור של השחורים בארצות הברית".

אישים שהשתתפו בפגישה שלשום, שבה הועלה הרעיון, מסרו כי עיקר הדיון שם נסב סביב תיכנון סדר יום למסיבת העיתונאים המתוכננת למחר, ולא סביב שיטות מעשיות של מרי אזרחי. הכוונה הכללית היתה להעלות רשימה של תביעות מממשלת ישראל, ובראשן ביטול הענישה המינהלית ומדיניות "היד הקשה" בשטחים.

אחד המשתתפים בפגישה, פאיז קואסמה מחברון, אמר כי אינו שבע־רצון מן האיום שהשמיעו חנא סניורה ומובארק עוואד בדבר קריאה למרי אזרחי, אם לא תשתנה מדיניות ישראל בשטחים, משום שהוא משוכנע שקריאה כזו לא תזכה בהיענות של העם. לדבריו, מדובר באיום לא הגיוני ובלתי־ישים.

ראש עיריית בית־לחם, אליאס פריג', אמר אמש בעניין זה כי בעיניו כל העניין אינו יותר מאשר תעלול. "האם יכול חנא סניורה להסתדר שבוע בלי בנזין בגלל הדלק של המכוניות שלו? קל מאוד לדבר, אך קשה מאוד לעשות". לדברי פריג', "מרי אזרחי היה אפשרי לקיים אולי ב־1966 אך לא ב־1988, שהרי עכשיו קיימת תלות מוחלטת של כלכלת הגדה בזו של ישראל". עם זאת, אמר פריג', כי "יבוא יום וישראל תצטרך לשוב את הערבים שיקומו מפנה בחורה את הגדה ואת הרצועה".

ראש עיריית עזה לשעבר, רשאד א־שוואה, אמר כי הרעיון של סניורה הוא צעד שעדיין לא הגיע הזמן לבצעו. אך עם זאת העריך כי האווירה ברצועת עזה בשלה לביצוע של צעד כזה, וכי המהומות שהתחוללו באיזור בחודש האחרון המחישו זאת. חיכמת אל־מצרי משכם העריך כי מרי אזרחי בשטחים אינו צעד מעשי, משום שהשלטונות הישראלים יודעים כיצד להיאבק בו ולמנוע התפשטותו. "השלטון של הכובשים כאן שונה משלטונם של הבריטים בהודו", אמר אל־מצרי. ראש העירייה המודח של שכם, בסאם א־שכעה, אמר כי הוא מצדד בנקיטת צעד של מרי אזרחי, כי הוא ניתן לביצוע, וכי אמצעי זה הוא "אחת השיטות של עם תחת כיבוש להיאבק בכוח הכובש".

עליה לדולר

(סוף מעמוד 1)

בטוקיו עלה שער הדולר ב־3.15 יאן והגיע לרמה של 124.80 יאן לדולר, בהשוואה ל־121.65 יאן ביום שני. במהלך יום המסחר התחזק הדולר ללא סיוע של הבנק המרכזי של יפאן, אך כאשר הגיע לשער של 124 יאן החל להחליש, התערב הבנק המרכזי של יפאן ובכמויות גדולות של דולרים הביא את השער לרמה של 124.80 יאן לדולר.

גם באירופה נמשכה מגמת התחזקות הדולר. המסחר באירופה הושפע בעיקר מתוצאות המסחר בטוקיו.

המארק הגרמני נסחר בשער של 1.61 מארק לדולר, לעומת 1.5855 ביום שני. הליש"ט נחלשה והגיעה לרמה של 1.8575 בהשוואה ל־1.873 ביום שני.

התפתחות מעניינת אחרת היתה העליה החדה של מחיר הנפט, ב־99 סנט לחבית, אתמול. בעקבות עליה זו, נמכרה אתמול חבית נפט בניו יורק במחיר של 17.69 דולר. ההסבר לעליה תלוי זו היא במזג האוויר הקשה הפוקד את ארה"ב והמביא לעליה בדרישה לנפט ובהבהרות החוזרות ונשנות של ראשי אופ"ק על צמצומים בתפוקת הנפט במדינותיהם.

שיבושים באל־על

(סוף מעמוד 1)

לוס־אנג'לס לא תצא כמתוכנן בשעה אחת אחר חצות. המטוסים אשר ישובו בלילה הבוקר לישראל, ייקלטו, אך לא תבוצע בהם כל עבודה טכנית לשם הכשרתם לטיסות חדשות.

מנציגות העובדים נמסר, כי עד אשר לא יוחזר מכתב ההשעיה, לא ישובו העובדים לעבודה סדירה.

המשבר החדש החל בתקלה שאיש האווירניקה היה צריך לתקן במייצב הגובה - תקלה שנרשמה כליקוי על־ידי הטייס. התקלה חזרה ונשנתה באותו מטוס, לדברי נציג העובדים, מזה שבועיים. העובד, החבר בנציגות העובדים, נדרש על־ידי הממונה לבצע פעולה מסויימת, אשר לטענת העובד לא הוכיחה את יעילותה בעבר. לכן דרש מהממונה הוראה בכתב על ביצוע תיקונה בצורה שהוא מבקש, משום שמדובר בתקלה הקשורה לבטיחות טיסה. לדברי נציג העובדים, לא סירב העובד לבצע את העבודה, אך לא היה מוכן לעשותה ללא חתימתו של הממונה האחראי.

בהודעה שפרסמה אמש נציגות העובדים נאמר, כי מפקח צוות במגזר הטכני קיבל אתמול מכתב השעיה עם הוראה שעליו להחזיר את מדי החברה ולצאת מיד משטחה, משום ש"סירב לבצע הוראת מנהל משמרת להוציא מטוס־מטען שהגיע עם תקלה בהגאי־הגובה וכשהוא בלתי־תקין".

לטענת נציגות העובדים, "לא יתכן להשעות בצורה בוטה וחד־משמעית שכזו עובד ותיק, מסור ונאמן, בלי לתת לו אפשרות להסביר מדוע ביקש לנקוט בפעולה טכנית אחרת".

"העובדים מסרבים להמשיך ולפעול לפי הוראות ההנהלה, בניגוד למצפונם המקצועי, ולהוציא מטוס לטיסה למרות שיש בו תקלה בטיחותית ממדרגה ראשונה".

לפי הסכם העבודה

דובר החברה מציין כי "הנהלת החברה נהגה לפי הסכם העבודה והשעתה את העובד עד תום הבירור בוועדת המשמעת שתתקיים בקרוב".

בשעות הלילה התנהלו מגעים קדחתניים, בהם היה מעורב, בין השאר, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, בניסיון למנוע פגיעה בטיסת הלילה של "אל על" לניו־יורק ולוס־אנג'לס, בה עמדה להמריא ילדה הזקוקה להשתלת כבד בחו"ל. כאמור, בעת מסירת הידיעה נראה כי טיסה זו לא תצא במועדה.

صورة عن الاصل

חדשות כלכלה

עלייה ריאלית של 3.5% בהכנסות המדינה בדצמבר

ירידה ביבוא מכוניות, מקררים וטלוויזיות בדצמבר

מאת דן סניר

הכנסות המדינה בדצמבר הס־תכמו ב־1.842 מיליארד ש"ח, עליה ריאלית של 3.5% לעומת דצמבר 86'.

דצמבר 87 אופיין ברמה נמוכה של יבוא מוצרים בני קיימא בהשוואה לחודשים הקודמים ובכבא התייצבות ברמה מתונה ביבוא מוצרים עתירי מס.

הכנסות המדינה בתקופה אפ־ריל־דצמבר 1987 הסתכמו ב־15.363 מיליארד ש"ח, עליה רי־אלית של 3.2% לעומת התקופה המקבילה ב־86'.

הגידול בהכנסות המדינה העו־לות על התחזית השנתית המוק־דמת של האוצר לגבי ההכנסות מוסבר בגידול בשיעור 6% בפעי־לות הכלכלית של הסקטור העסקי בשנה שעברה, דבר שגרם לגידול בהכנסות מחברות ומעצ־מאים. גורם נוסף לגידול בהכנ־סות: עליה של 8%־7% בשכר מול התחזית המקורית, דבר שהגד־יל את ההכנסות ממס הכנסה. לבסוף, הגדלת הפעילות הכלכ־לית התבטאה בגידול בצריכה וביבוא מוצרים בני קיימא, שהם עתירי מס.

בדצמבר '87 יובאו לישראל 5.919 מכוניות, ירידה של 29% לעומת דצמבר 86', ושל 4% לעומת נובמבר 87'.

הכנסות אגף מס הכנסה בדצ־מבר ב־960 מיליון ש"ח, רמה זהה ריאלית להכנסות האגף בחודש המקביל ב־86'. בתקופת אפריל־דצמבר 1987 הסתכמו ההכנסות ב־8 מיליארד ש"ח — עלייה רי־אלית של 2.3% לעומת התקופה המקבילה ב־86'. הכנסות האגף גבוהות יחסית כתוצאה מר־פורמה במס הכנסה על חברות וי־חידים שהונהגה בתחילת 87'.

הכנסות המדינה ממסי יבוא (מכס, מס קניה והיטל יבוא) הסתכמו בדצמבר '87 ב־260 מי־ליון ש"ח — רמה נמוכה יחסית לחודשים הקודמים.

ועד עובדי הבנק לחקלאות מחפש "דוגמאות אירופיות"

מאת אבי גנאור
סופר "הארץ"

ועד העובדים של הבנק לחק־לאות פנה אתמול לכמה מה־בנקים החקלאיים באירופה, בתוך כוונה ללמוד על התפקיד שממלאים אותם הבנקים במער־כת הבנקאית של מדינותיהם ולהקים מכך לגבי זכות קיומו של בנק חקלאי בישראל.

יושב־ראש הועד, חיים קוני, מסר אתמול כי הפניות נעשו לבנקים בגרמניה, הולנד, יוון וצרפת — מדינות לגביהן ידוע שהן מקיימות בנקים יחודיים.

כן הביע היו"ר השתוממות, על האופן שבו הסתיימה אתמול ישיבת ועדת הכספים של הכנ־סת, שבעלה על־ידי היו"ר, אברהם שפירא, מבלי שהחלט דבר על בקשת האוצר לאשר 12 מיליון ש"ח להגדלת הון הבנק לחקלאות.

גורמים בכירים בהנהלת הבנק, הביעו אתמול זעם על אופן נעילת הוועידה על־ידי שפירא, וטענו שהעיכוב הנוסף בהגדלת ההון יגדיל את הנזק המצטבר לבנק. הנושא יועלה פעם נוספת להצבעה בועדת הכספים רק בעוד עשרה ימים.

למרות השפל: הבורסה תתבקש לאשר מחר בקשות לגיוס הון בהיקף של 112 מיליון שקל

מאת יהודה שרוני

הועד הפועל של הבורסה יתבקש לאשר בישיבתו מחר בקשות לגיוס הון במניות ובאגרות חוב בהיקף 112 מיליון שקל. מרבית סכומי גיוס ההון יהיו באגרות חוב, אך בין החברות המנפיקות, יהיו כאלה המבקשות לרשום לראשונה את מניותיהן למסחר. בקשות אלה בולטות, על רקע השפל ששורר בחודשים האחרונים בבורסה לניירות ערך.

● דנבאר חברת השקעות, מבקשת לגייס חצי מיליון שקל בהנפקת זכויות. ההנפקה תתבצע ללא חתם, לאור רצונה של החברה לחסוך בהוצאות חיתום.

● מוקי חברת מקרקעין, מבקשת לגייס 3.4 מיליון שקל באגרות חוב להמרה, וכתבי אופציה, לשם המשך תנופת ההשקעות בחברה.

● תעשיות צמר אוסטרליות חברה בת של פולגת, מבקשת לגייס בראשונה מהציבור 3.7 מי־ליון שקל לשם הרחבת מערך ההשקעות בחברה.

● ת.ל. מימון חברת ההנפקות של החברה לישראל, מבקשת לגייס באגרות חוב צמודות מדד 18 מיליון שקל, להשקעות בחברות הבנות.

● תכן הנפקות חברת ההנפקות של קיבוצי השומר הצעיר מבקשת לגייס באגרות חוב צמו־דות מדד 35 מיליון שקל, שת־מורתן תועבר כהלוואות לקיבוצי השומר הצעיר.

● ב.ל.ת מימון חברת הבת של הבנק לפיתוח התעשיה מבקשת לגייס באג"ח צמודות מדד 20 מיליון שקל שתמורתן תועבר כ־הלוואות למפעלי תעשיה.

● כלל הנפקות מבקשת לגייס 32 מיליון שקל שתמורת תועבר להחברות הנמנות על קבוצת כלל.

ב"דובק" יחודש היום הייצור

— על אף זאת יימשך מחסור בסיגריות מספר ימים בשל קשיי הפצה ● מנכ"ל התמ"ס: ימצאו פתרונות חלופיים

מאת יונתן שרמן

עובדי "דובק" יחדשו היום את היצור, בעקבות פגישה עם מנכ"ל משרד התעשיה, יורם בליזובסקי. לאחר כשבוע של שיבושים, חודש אתמול היצור במפעל "דובק" בלוד והיום יחודש גם במפעל בבני ברק. גם בהתחדש היצור יימשך מחסור סיגריות כמה ימים עקב קשיי הפצה.

מנכ"ל משרד התמ"ס נפגש אתמול עם ועד עובדי "דובק", על פי יוזמת הועד — פגישה ראשונה של מנכ"ל משרד ממשלתי עם עובדי חברה לדיון במחירי תוצרת. הוא ביקש מהעובדים לחזור לעבודה ואמר כי משרדו חייב לדאוג להספקה סדירה של סיגריות ואם יי־משך שיבוש העבודה, לא יהיה מנוס ממציאת פתרונות חלופיים להבטחת הספקת הסיגריות (כאשר יצור הסיגריות שובש בשנה שעברה, התבונן משרד התעשיה לאשר יבוא של סיגריות ללא מכס).

העובדים התאוננו על הקפאת מחיר

העובדים התאוננו על הקפאת מחירי הסיגריות, שלדבריהם אינה מאפשרת למפעל להמשיך לתפקד ובליזובסקי אמר, כי אם תעביר החברה את כל המסמכים הדרושים להשלמת בדיקת המחירים, תסתיים הבדיקה בתוך שבוע.

העובדים השביתו את הייצור במפעל משך כשבוע, ללא התערבות נראית לעין של ההנהלה, אשר איבדה את השליטה עליהם (העבודה במפעל שובשה עוד לפני כן, בעת ניסיון עובדי החברה להשפיע על שתי קבוצות של בעלי מניות למכור את החזקותיהם ולהימנע מהחלפת ההנהלה — על קבוצת שגור־פוליקבסקי, המחזיקה ב־36% מכויות ההצבעה ועל קבוצת מוש־בייץ־יגלום, המחזיקה ב־12.5% מכויות ההצבעה, להמנע מפעולה שתגרור את הדחת משפחת גהל).

שיבושי הימים האחרונים הביאו לירידת מלאי הסיגריות בחברה ומ־פיצי הסיגריות אינם מקבלים סיגר־יות להפצה זה כיומיים. במרבית החנויות אזלו סיגריות "טיים", המו־פולאריות בארץ (מהוות כ־70% מהמכירות).

שר האנרגיה יפעיל חד צדדית הרפורמה במשק הדלק לאחר שלא הושגה הסכמה עם החברות

חברות הדלק קיבלו את החלטת השר בתדהמה ומתכננות פניה לבג"ץ; "ההחלטה מהווה הלאמה של משק הדלק"

מאת יהודה שרוני

שר האנרגיה הודיע אתמול לחברות הדלק כי בעוד חודש יפעיל את הריפורמה במשק הדלק, לאחר שלא הושגה הסכמה בינו ובין החברות. השר משה שחל הנחה את שמעון גלבוע, ראש מינהל הדלק, להעביר לחברות הדלק את כל המידע הנחוץ להפעלת הריפורמה. שחל הציע לחברות הדלק להגיע להסכמה עם בתי הזיקוק להשגת עיסקות זיקוק משותפות, קודם למועד הפעלת הריפורמה.

על פי תכנון השלב הראשון של הריפורמה, תותר החרות על מקטע ייבוא הדלק מ"עיסקות הספוט, המהווה 30% מהיקף ייבוא הנפט הגלמי. לצרכנים גדולים תותר האפשרות לייבא דלק לתצרוכתם, ובתי הזיקוק יוכלו לייבא דלק גלמי, לזקקו בארץ, ולשווקו את התוצרים הסופיים לחברות הדלק או לצרכנים אחרים. לתזקיקים המשו־קים יקבע מחיר גג, שמתחתיו יתחרו חברות הדלק.

חברות הדלק קיבלו את החלטת שר האנרגיה בתדהמה ומתכוונות לפנות לבג"ץ על מנת לקבל סעד משפטי. לדעתן, הריפורמה המוצעת מהווה הלאמה למעשה של משק הדלק, ומעבירה יתרון לא מוצדק לבתי הזיקוק. מנהלי החברות טוע־נים כי ההלאמה באה לביטוי בכך שהובלת הדלק ארצה, הזיקוק, האחסון וההובלה יבוצעו בידי גוף ממשלתי. עוד טוענים מנהלי החב־רות כי לבתי הזיקוק תינתן האפשרות לשווק דלק, וכך תושלם הלאמת משק הדלק.

חברות הדלק מוכנים עקרונית לבצע ריפורמה במשק הדלק, אך לדעתן יש צורך בעריכת שינויים מהותיים בהצעתו של שר האנרגיה.

בנו גיטר פורש מקבוצת דיסקונט אך ימשיך כיו"ר הבנק למשכנתאות

כך נקבע בהסכם הפשרה בין גיטר לבין רפאל רקנאטי

מאת אריה לביא

בנו גיטר, מראשי קבוצת דיס־קונט, יפרוש ממרבית פעילותו בקבוצת אי.די.בי., אך ימשיך לכהן כיו"ר מועצת המנהלים של הבנק לפיתוח ולמשכנתאות שבבעלות הקבוצה — קובע הסכם שהושג לאחרונה בין יו"ר קבוצת דיסקונט רפאל רקנאטי, לבין גיטר.

גיטר הביע שאיפה לפרוש מתפ־קידו כבר לפני שנה, בעקבות חילוקי דעות שהתגלעו בינו לבין בני משפחת רקנאטי, על רקע פרשת מניות הבנקים. לדעת גיטר, היה על רקנאטי להתפטר מייד עם פרסום מסקנות ועדת בייסקי, שקבעה כי על ראשי מערכת הבנקאות האחר־אים על פרשת ויסות מניות הבנקים להתפטר.

בנו גיטר

רפאל רקנאטי

לדעת גיטר, בנק דיסקונט כגוף ציבורית מכך שרקנאטי לא התפטר מייד מתפקידו. חילוקי הדעות הללו הביאו לפרישתו של גיטר מהקבו־צה. ראשי דיסקונט ניסו להמניעו בהישיבות פרישתו מהקבוצה ובימקד זאת, בין היתר, בטעמי גיל.

יפרוש ממרבית החברות החשובות

באחרונה הושג הסדר, לפיו גיטר יפרוש ממרבית החברות החשובות בקבוצה ובכלל זה, אי.די.בי. , בנק דיסקונט, אי.די.בי. פיתוח, דיסקונט השקעות, פי.אי.סי. , מפעלי נייר חדרה, דלק (בה כיהן כיו"ר והוחלף לפני ימים אחדים על ידי דב תדמור) צבעי טמבור וחברות אחרות בקבוצה.

לגבי קבוצת כלל, בה מחזיקה קבוצת דיסקונט 25 אחוז מהמניות ובנו גיטר שימש מבכירים הבכירים, סוכם שהוא ימשיך לכהן כחבר מועצת המנהלים, כאשר הוא אף נבחר ליו"ר משותף של מועצת המנהלים של החברה, ביחד עם ישראל פולאק. גוף זה אינו אקוקר טיבי ומתכנס רק מספר פעמים בשנה, בראש מינהלת כלל עומד מנכ"ל הקונצרן, אהרן דבנת.

בנו גיטר אישר אמש בשיחה עם "הארץ", את עיקרי ההסכם. בקבוצת דיסקונט מסרו שפרישתו של גיטר מדורגת כאשר החברה האחרונה ממנה יפרוש, תהיה ככל הנראה, הבנק לפיתוח ולמשכנתאות.

ירידה בהיקף הייצוא החקלאי

מאת אבי גנאור

יצוא פירות וירקות ברבע הראשון של השנה החקלאית שהחלה באו־קטובר 87, הסתכם בתמורה של 84.5 מיליון דולר (פו"ב) לעומת 65 מיליון דולר בתקופה המקבילה שהחלה באוקטובר 86, אבל היקף היצוא פחת באותה תקופה מ־46.800 ל־41,500 טונות.

באגרקסקו מנמקים את הירידה בהיקף היצוא החקלאי בצמצום יבול האבוקדו שברבע הראשון של השנה היה 14.500 טון לעומת 33.000 טון ברבע הראשון הקודם. עם זאת גדלה באירופה התמורה לטונה אבוקדו מ־1,000 דולר בשנה שעברה ל־1,450 דולר השנה.

ביצוא אפרסמון נרשם ברבע הראשון של השנה גידול קל ועד עתה נשלחו 1,170 טון לעומת 1,070 טון בתקופה המקבילה הקוד־מת, אלא שהשנה התמורה היתה גדולה בהרבה והסתכמה ב־1,600 דולר לעומת 900 דולר לטונה בשנה שעברה.

ביצוא ירקות טריים נרשם ברבע הראשון של השנה גידול ועד עתה יוצאו 13,000 טונות בתמורה של 14.5 מיליון דולר לעומת 6,700 טונות בתמורה של 7.5 מיליון דולר ברבע הראשון הקודם.

התמורה הגדולה ביותר נרשמה ביצוא פרחים – 31.5 מיליון דולר לעומת 16.8 מיליון דולר.

מיעוט יבולי האבוקדו ועיכוב הבשלת הפירות הירוקות מחמת הגשמים יצרו מחסור ממשי בתוצרת חקלאית ליצוא. מסיבה זו מתעכבת זה כמה ימים אחת מאניותיה של אגרקסקו, "אבוקדו", בנמל אשדוד. חוכרים מקומיים להשלים את הטע־נתה בתוך כמה ימים ולשגרה לאירופה.

בנק כללי מקים חברה־בת לניהול תיקי השקעה

מאת יהודה שרוני

בנק כללי הקים חברה בת חדשה, "כליל", שתעסוק בייעוץ וניהול תיקי השקעה בניירות ערך. "כליל" תנהל חברות של פירמות עיסקיות ומשקיעים פרטיים, בהיקף השקעה מינימלי של 100 אלף דולר. החברה תטפל במקיים. יצא דופן בתיקי השקעה בהיקף נמוך יותר.

בשלב הראשון תפעל החברה כחלק מחטיבת ההשקעות של הבנק, אך עם קבלת החוק המחייב את הבנקים להפרדה של עסקי הבנקאות מעסקי ניירות הערך, תוצא החברה ממסגרת חטיבת ההשקעות.

מחירי האשראי בבנק לאומי

ליום 6/1/88

סוג ההלוואה	תקופה	ריבית חודשית: מסחריים	ריבית חודשית: לקוחות פרטיים בעלי חשבון יומי
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.85%	0.9%
"הלוואת ענק" – הלוואה צמודה למדד עד 60,000 ש"ח כנגד שיעבוד דירה	עד 12 שנים	0.9%	0.9%
הלוואה בשקלים לא צמודים בריבית קבועה	3 חודשים	2.3%	2.5%
	6 חודשים	2.4%	2.6%
	9 חודשים	2.5%	2.7%
	12 חודשים	2.6%	2.8%
חוז"ד צמוד לדולר*	3 חודשים	1.0%	
	6 חודשים	0.75%	

* עמלת הקצאה ל־3 חודשים – 3%, ל־6 חודשים – 4.5%.

פרטים תנתנה סכומי אשראי בסניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

בניגוד לממשלה: ראשי הערים הגדולות תובעים לעדכן הארנונות לפי עליית המדד

מאת חיים הנדוויקר

ראשי הערים הגדולות תובעים לעדכן את שיעורי הארנונה בשנת התקציב הקרובה בשיעור עליית המדד. עמדה זו באה בניגוד להחלטת הממשלה לפיה יש להקפיא השנה את הארנונות בר־שויות המקומיות ורק שרי הפנים והאוצר יהיו רשאים לאפשר העלאות לרשויות ספציפיות בהתאם למצבן הכספי.

עמדת ראשי הערים הגדולות גובשה אתמול בפגישה בלשכתו של ראש עיריית ירושלים טדי קולק בהשתתפות ראש עיריית תל אביב שלמה להט ובהשתתפותו הטלפונית של ראש עיריית חיפה אריה גוראל.

מעכבים אישור הגדלת הון המניות של הבנק לחקלאות

מאת צבי זרחיה

ועדת הכספים לא תצביע בהצעה להגדיל את הון המניות של הבנק לחקלאות ב־12.5 מיליון ש"ח, בטרם יימסרו לה פרטים מבצים בפרשה. כך אמרו אתמול חברים בוועדת הכספים לאחר שהועדה קיימה השבוע שתי ישיבות בנושא.

לחץ נגד יוזמת רואי החשבון לצמצם הגשת דוח"ות דולריים

הלחצים — במישרין ובעקיפין — מצד פירמות עיסקיות המגישות דוחות מתואמים לדולר ● בחוגים חשבונאיים גורסים כי הגשת דוחות כספיים דולריים אינה מתאימה לתנאי המשק הישראלי ● הוועדה המקצועית של הלישכה תכריע בסוגיה היום

מאת יהודה שרוני

על לשכת רואי החשבון מופעלים באחרונה לחצים כבדים למנוע ממנה את צמצום האפשרות להגשת דוחות כספיים מתואמים לדולר. הלחצים מופעלים ישירות ובעקיפים, מצד פירמות עיסקיות המגישות דוחות מתואמים לדולר.

ועדה מקצועית מיוחדת של לשכת רואי החשבון תתכנס היום, ותכריע כיצד יוגשו הדוחות הכספיים בעתיד.

הויכוח בעניין הזה כשלשכת רואי החשבון הגישה תיקון לסעיף 29 לגילוי דעת 36, שעל פיו ביקשה לצמצם את האפשרות להגשת דו־חות כספיים דולריים על ידי פיר־מות עיסקיות. בין השאר ביקשה לקבוע כי רק לחברות שיותר משני שלישים מתוצרתם מיועדים ליצוא, יוכלו להגיש דוחות דולריים.

בחוגים חשבונאיים גורסים כי הגשת דוחות כספיים דולריים אינה מת־אימה לתנאי המשק הישראלי. הגשת דוחות דולריים מונעת את אפשרות ההשוואה בין התוצאות העסקיות של פירמות שונות, ו־מונעת תהליך השקעה רציונלי בשוק ההון הישראלי.

פרופ' אמיר ברנע, אחד משוללי הגשת הדוחות הדולריים אמר שבשוק ההון הישראלי נוצרים אבסורדים רבים בעקבות הגשת הדוחות הדולריים. כך למשל, חברת תדיראן מגישה לציבור הרחב דוחות דולריים, ואילו לקונצרן כור (החברה האם) היא מגישה דוחות מדדיים. הגשת דוחות הדולריים מונעת לד־ברי לערוך השוואה ראויה בין הדוחות של קונצרן כור לדוחותיו של קונצרן כלל. לא יעלה על הדעת שקונצרן כור למשל, יתכנן את צורת הגשת הדוחות, על פי שיקולי הרווחיות שלו.

ערך את העמוד: חיים מל

חילוקי דעות בין משרדי האוצר והרווחה מונעים החזרת קיצבת הילד הראשון

מאת צבי זרחיה

חילוקי דעות בין משרדי האוצר והעבודה מונעים לפי שעה את החזרת קיצבת הילד הראשון, כפי שהחליטה הממשלה בראשית השבוע.

שר העבודה והרווחה משה קצב מציע להחזיר לכל אוכלוסיית הזכאים את קיצבת הילד הראשון באמצעות הביטוח הלאומי, ובמקביל להטיל מס על הקיצבה על כל מי שנמצא בדרגת מס של 35% כלומר משתכר מעל 1,711 ש"ח בחודש.

משרד האוצר מתנגד להצעה וטוען כי ביצועה יעלה לקופת המדינה כספים רבים.

באוצר הופתעו מהחלטת הממשלה ביום א' האחרון שלא להמשיך בביטול קיצבאת הילד הראשון, צעד שחסך לאוצר כ־160 מיליון ש"ח. ואולם עקב ההחלטה להחזיר הקיצבה ינסו בימים הקרובים שר האוצר משה נסים ושר העבודה משה קצב למצוא הסדר לכך.

לעמליה וגיל קנטורוביץ

מזל טוב לנשואיכם

הארץ

מלונות ים סוף בע"מ

הודעה

על תוצאות הנפקה לציבור

על פי תשקיף החברה, שפורסם ביום 29.12.87 הוצעו לציבור בדרך של מיכרז מניות וכיתבי אופציה ב־405,000 יחידות, במחיר מינימלי של 19.25 ש"ח ליחידה ובמחיר מקסימלי של 21 ש"ח.

בתאריך המכרז התקבלו מהציבור 734 בקשות לרכישת 519,330 יחידות. מחיר ההנפקה נקבע למחיר המקסימלי של 21 ש"ח לי־חידה. במחיר ההנפקה הוגשו 351 בקשות לרכישת 405,167 יחי־דות. במחיר זה קיבל כל מזמין 99.93% מבקשתו, מעוגל ליחידה הקרובה. בקשות במחירים הנמוכים ממחיר ההנפקה לא נענו.

החברה מודה לציבור על האמון שנתן בה ועל היענותו להצעתה

השבוע בטוטו מינימום הפרס הראשון:

2,200,000 ש"ח

מה יהיה? יהיה טוטו

מינימום כלל הפרסים: 4.2 מליון ש"ח

הוזלות למכונות נקוי ביתיות

★ שואבי אבק.
★ שואבי אבק/מים.
★ מקרצפות לניקוי והברקה בהזלפה.
★ מכונות לנקוי שטיחים בהזרקה.

החל מ: 249 ש"ח

על כל קניה מעל 300 ש"ח 5 ליטר חמרי נקיון שי חינם!

מבחר גדול של ציוד עזר וחמרים לנקיון

מחצ — מיכון • חמרים • ציוד • לתחזוקה ונקיון

תל־אביב, איזור התעשיה רחוב 1274, מס' 12 (כניסה מדרך פתח תקוה 62). טל. 374113, 370121, 378473

ראית כלבוטק?

נגמר הויכוח - מי ומי החומוס הבטוח!

קי|קי מפעל — אזור התעשיה יבנה.

קי|קי חנות המפעל — רח' תוצרת הארץ 13 ת"א.

מפעלי מזון ומסעדות

קי|קי PARADISE — רח' הבריכה 7, קרית שאול.

קי|קי לבריאות

קי|קי חיפה — שד' בן גוריון 17

קי|קי מילנו — רח' יהודה המכבי 4, ת"א.

הזהרו מחיקויים. אין לנו סניפים נוספים. כמו כן אין לנו קשר למסעדת מי ומי בוגרשוב, מי ומי דרך פ"ת ו"סלט אמיתי"

קי|קי ירושלים — רח' בן יהודה 34, מגדל העיר.

קי|קי אילת — הפתיחה בקרב.

קי|קי ר"ג — הפתיחה בקרב.

קי|קי סמל האיכות. עובדה.

הארץ

יום ד' ט"ז בטבת תשמ"ח
6 בינואר 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 610012 – טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מרדאו 20 טל' 611066-9, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

אורח חצוף

המנדאט הבריטי בפלשתינה-א"י, מר מלורס, המתיים לפני 40 שנה. אורח הבא לישראל כדי להתרשם על-פי מראה עיניים מן המתרחש בשטח הנתון לשליטתו של המארח, אינו מרשה לעצמו, אם הוא בן תרבות, לתת הוראות לאחד מנציגי המארח. לפני ימים אחדים כנתה מרגרט תאצ'ר את המידות הבריטיות הטובות, שיש להחזירן לקרבותן בארצה: דהיינו "נגד מַנרס". בלשונם היתה אותה מלה. מר מאלורס הוא אחד מאותם אורחי בריטניה הזקוק לקורס מזורז כדי לסגל לו מידה טובה זו.

אתמול פירסם משרד החוץ הבריטי הודעה ובה הוא מזדהה עם הדיעות שהביע סגן שר החוץ, דייוויד מלורס, בעת ביקורו במחנה ג'יבליה ("עלבון לכל ערך תרבותי") ומוסיף, כי הן תואמות את הדיעה שהובעה לאחרונה בבריטניה.

נודה כי סגנון הביטויים של סגן השר, שמשרד החוץ הבריטי מזדהה עמם, הוא בבחינת חידוש לנו: ראש הממשלה תאצ'ר, שביקרה לא-כבר בישראל, ואישים רמי-דרג אחרים לא הרחיקו לכת כליכך. הדעת נותנת שגם מלורס היה מרסן את עצמו, אילולי חשב כי השעה כשרה למתיחת שרירים ולניפוח החזה: חלוקת מהלומות מילוליות לישראל על הנעשה בשטחים המוחזקים היא עתה באופנה.

עם אורח מסוגו של מלורס, ששכח את נימוסיו בבית, אין טעם רב להתווכח. גם לא בנוסח "בצפון אירלנד". למשל, בבית המעצר לונג קש, כבר ביקרת?" אך מן הראוי להעיר כאן, כי את רצועת עזה, על מחנותיה, קיבלה ישראל בירושה פחות-או-יותר כמו שהיא כיום, משליטיה הקודמים. תהיה זו הגזמה מעטה בלבד אם נאמר כי בהחזיקה בה, עושה ישראל טובה לארצות אחרות שבסביבה: אמיתותה של הערכה זו תוכח בעליל אם תעשה ישראל את הנחוץ על-פי צרכיה האגוכיים — תצא משם ותשאיר את הרצועה בידי בעליה החדשים. נראה, איך הם יתמודדו עם הבעיות שיוצרות צפיפות האוכלוסים, בעיות מן הסוג שהיה, למשל, בכלכותה (מלורס למד עליהן מן הסתם בבית-הספר), בתקופת השלטון הבריטי בהודו.

איש בעל תכונות-אופי שונות ובעל כושר חשיבה שונה משל מלורס, היה מנצל את הביקור ברצועת עזה כדי להרהר בדרך שבה אפשר לפתור את בעיותיה היהודיות בחומרתן, לרבות קיום ביטחונה של ישראל שקללת החזקתה של הרצועה מוטלת עליה.

אנחנו פתוחים לעיצות, אם הן מושאות מתוך רצון טוב. אך התפרצויות חסרות דרך-ארץ או ניסיונות ענישה (ראה אי-התיימות הסכם הכלכלי המוכן על-ידי השוק המשותף) לא ישיגו את התוצאה המבוקשת — אם אמנם זו התוצאה המבוקשת — של שיפור התנאים השוררים עתה בשטחים.

איום שהוא הבטחה

עסקני ציבור פלשתינאים בשטחים מאיימים במרי אזרחי שיכול להיות לתועלת לשני העמים, אך מי מאמין שיוכלו לממש את אזהרתם הפומבית?

מאת דן מרגלית

בדיחה גברית מרגיזה מספרת על גברתן שהודיע לשכנתו המזוקנת כי בכוונתו לאנסה. היא נתרה וקשתיקתה: "אתה מאיים או מבטיח?" אי-אפשר שלא להיזכר בבך למקרא כינוסם של עסקני ציבור פלשתינאים בשטחים, המאיימים במרי אזרחי אם תמשיך ישראל את אחיזתה לגרש תשעה ממארגני המהומות וחברי ארגוני המחבלים. צריך לקוות כי הם מתייחסים לצעדם כאל הבטחה, וכי יממשוה גם אם יבוטל עונש הגירוש שהוטל על חבריהם.

מפני שמרי אזרחי חוקי ולא-אלים, שייתמך על-ידי הציבור היהודי הפלשתיני, עשוי להפוך להתקוממות עממית משותפת נגד ההנהגות הערביות של יאסר ערפאת מזה ויצחק שמיר מזה. צריך רק לקוות שתמצא מנהיגה החבירו ולא יזמותו, ושהם ניזונים בשיעור הקומה הבחרות הטמורית הדרושה לאכוף את תוכניתם על בני עמם.

קודם כל שיוחלו להציף את השוק הישראלי ב-120 אלף עובדים זולים. עזה וג'נין אינן סוהאטו. פשוט, שלא יבואו וישאירו את המסעדות בנתניה ריקות משוטפי כלים ואת שלדי הבניינים ברעננה עיזובים כביום יציקת היסודות. זהו החלק הקשה, אבל גם היעיל. הוא יחשף אפילו את אנשי העסקים שוחרי יהודה ושומרון למי שרואים את השטחים גם כנכס המערכת.

יחסרו פועלים וחליפם לא נורא. היהודים יחזרו לעבוד או שהמיכון והטכנולוגיה יתפתחו בקצב מואץ, ואולי יעסקו בעבודות השחורות פועלים ממדינות שאין להן תביעה מדינית לארץ הקודש.

מכן שיוחלו לקנות תוצרת ישראלית. זה יסייע גם להנהלת כור וליתר מפעלי התעשייה ההסתדרותית להתבונן בדרך עדשות אחרות בגיאוגרפיה. אין למכור למתנחלי קרית ארבע בשוק של חברון ולמטיילי כפר סבא בקלקיליה. בקודמים רוצים משות שיניהם בבקשה, בסופרמרקט ברחוב אגרון בי-ירושלים.

* * *

יש ביזומת העסקנים הפלשתינים קטעים מתוקים. כיצד לא ישלמו מסים? הן מי שלא יעבוד במשק הישראלי ממילא לא יחויב במיסוי. איך יכולה האוכלוסיה האזרחית שלא להיעזר בשירותי הממשל הבאתו? זה כמו להורים בפירוד מסיימות את החוצא והזוקת הזאפי. ברור שיהיו קשיים. לשני הצדדים יוסדו יוסף התלות שפיתחו בתחום הכלכלי מאז התנגנה ישראל במלחמת ששת הימים. אך התמורה שווה את הסיכון. "מרי אזרחי" מסוג זה יגרע את המגע המשקי ויפחית את הזיכוך הביטחוני-הצבאי. הוא יצור ריחוק על גבי ניכור, ועמו אולי גם תיגנת מתח שתהליך לומד מה את האיבה. ישראל תישאר ביהודה ושומרון ועזה עם צה"ל והמתנחלים, אבל בלי הנורמליזציה-לכאורה. אמנם הזיקות הערבית למינהל האזרחי לא תיעלם לגמרי, אך היא תפחת לממדים שישימו לאל כל שיתוף פעולה ישראלי-פלשתיני נקי מכוונות.

סניורה: איום סרק

הפלשתינאים חוששים מרעב זה. הוא מרחיקם משוק העבודה של תל אביב ומהבילוי הקודש ביפו העתיקה. האלי הוא עלול אפילו להבעים את ערפאת, המתחיל לאבד את היוזמה ברחוב הפלשתיני לטובת אלה שנשארו בבית ובארץ ונצמדו לאדמה. היכן ייקלטו 120 אלף העובדים היוצאים מדי בוקר מהשטחים לישראל? ומאין תמצא ישראל פועלים מיומנים ששפתה שגורה חלקית בפיהם? אך לאחר היערכות מבוזה משני צדי הקו הירוק, תגיח בתוך זמן לא רב אוטונומיה חלקית ודו-צדדית.

תתגבר גם מגמה חיובית בדבר שיתוף פעולה יהודי-פלשתיני. מה שלא ידעו לבקש מהמינהל האזרחי הישראלי, ייאלצו להשיג ברבת-עמון של המלך חוסיין. תלותה של הגדה המערבית בחצר המלוכה שמכוחה להפר תסייע לגבש גם את ההוויה הפוליטית הנחוצה להרכבת משלחת יהודית-פלשתינית משותפת לכל משא ומתן עתידי.

ישראל לא תקבל דבר והפלשתינאים לא יידרשו להעניק משהו בתמורה. שני הצדדים לא יוותרו על עמדותיהם העקרוניות הנוקשות. בהיעדר הסכם יובהר להם כי הבעיה לא באה על פתרונה ומותר לחלום על כיבוש כל פלשתין מהירדן או על הזלת החוק הישראלי על שכם ויריחו. היהודים והפלשתינאים יתמידו בהמתנה לפתיחת משא ומתן ממשי סופי, הזקוק לגול ולהרכב אחר של ההנהגות הלאומיות משני צדי הנהר. המרי האזרחי המוצע עתה, שיש בו יסוד איתן של נתק, עשוי ליצור דווקא אווירה נוחה למגעים רציניים.

* * *

אבל מי אינו יודע כי אחרי 48 שעות תיראה הבטחתם של הנא סניורה ועמיתיו כאיום בלבד. לא סתם איום אלא איום סרק.

דגם שלושת הקופים

ימי פריחת ההיסטריה ותגובות השליפה מהמותן הם גם תקופת המבחן האמיתי של בעלי הדעה הצלולה. החלילן מהמלין לא יעזור

מאת גדעון סאמט

מעניין, דווקא אותם גורמים בפוליטיקה הישראלית הקוראים לנו לא להיגרר למסקנות נואפות, לא לאבד את המכנסיים בגלל המהומות בשטחים, לקפוץ את השפתיים בסבלנות אינונה ולדאוג קודם כל לחוק וסדר, דווקא הם נכנסים עכשיו לפאניקה.

שוטה הכפר בכנסת, בני שליטא, הציע, כוכה, להרוג 50 ערבים כדי שיהיה פה שקט. כמו הצעות איוולת אחרות, גם זו עשויה, בקצב הנוכחי, להתגשם בקרוב. אך לא על-פי המתכונת המתוכננת של הוגה הרעיון, ועם תוצאות הפוכות. חבר ליכוד אחר, דוד מגן, מציע לכנסת למחוק את הערבית כשפה רשמית, כאילו אם לא יהדהד בכנסת היגויה הערבי, ישתתק במטה קסם גם שאר הקולות שאינם ערבים לאוזנינו. יתכן שרעתו של מגן אינה סובלת גם שלשון יהודית חלקה, בנסיבות הנוכחיות, את אזהרין של כל עם מתנות בערבית.

למיכאל איתן, שוב ליכוד, שצליל הערבית אינו ערב בוודאי לאזנו יותר מאשר למגן, היתה שלשום בכנסת הריאציה מוסיקאלית אחרת. בעוד אנחנו רואים את הקולות בגרה, עלתה במוחו המחשבה ש"ארץ ישראל המערבית זקוקה למעין חלילן מהמלין שיוביל את מאות המסיתים אל מעבר לנהר הירדן". זוהי הצעה מאלפת לא רק מחמת הציוריות העשירה שלה, אלא בעיקר מכיוון שהיא ממחישה את הצורך של דוברים מסוגו של איתן בהישענות על אגדות-עם כדי לפתור את בעיית הגדה. הפליטה הזאת אל עולם האגדה והדמיון היא תהליך צפוי כאשר המציאות באה וטופחת על פניהם של ההוגים הללו.

* * *

אם ידעו, הם מאמינים, אין זו אגדה. בינתיים הצליחה הכנסת להעביר את חוק הגליל. והנה, גם שם, במקום שמחשבה צלולה תרחיק את רגלי הפאניקה, קמה מהומה כאשר, שומו שמים, אמנון רובינשטיין ומחמד ותד ממפ"ם הציעו תוספת קטנה. הגליל, הציגון של התוספת, שוב לא יוכל היה לעבור את מחסום הקול. הם חשבו שיש טעם, בעיקר בימים אלה, להעניק תחושה של שותפות לתושבי הגליל הערבים ולהוסיף שפיתוח הגליל יהיה "לטובת כל תושביו".

הם האשמו בפרובוקציה, ההצעה נפלה בקולות הימין, אך הפעם בצירופם של רוב אנשי המערך. פאניקה, פחד-אימים מפני עונש נורא הצפוי היום לכל מי שיאמר מלה לטובת הערבים הללו, היא שהודיכה, כנראה, את מנהיגי המערך.

וכך, בזמן שבו — דווקא בגלל המתח והרגישויות החריפות — יש הכרח מתרומה לתשתית הדבנה עם הערבים משני צדי הקו הירוק, מה שאנחנו מקבלים זהו תגובת בעיטה היסטרית, אינסטינקטיבית, ההולכת ופושטת לרוחב רובה של הקשת הפוליטית.

דוגמה אחרת היא הצעת העזרית של סגן השר רוני מילוא שמשרדי הממשלה יתנתקו מגע עם הוועד הארצי של ראשי המועצות. רעיון נפל זה יובא היום לדיון בקבינט. בגלל התיקו הקיים בו, גורל ההצעה תלוי בעמדת המערך. והנה נימוקים אחרים להביא את אנשיו מלהתנגד להצעה.

ראשית, שוב לפנינו רעיון מדגם שלושת הקופים: לא רואה, לא שומע, לא מדבר. התפיסה הפגומה המונחת ביסוד הרעיון היא כי אם לא ידברו עם ההנהגה המקומית של ערביי ישראל, גם לא נראה ולא נשמע אותם. במישור מוקטן, הרי לכם התפיסה המדריכה את הקו של הליכוד "בגורל", בנושאי המשא ומתן להסדר: אם לא נדבר עם האלמנטים העוינים, הם ייעלמו לנו גם מהעיניים.

שנית, יש בהחרמת ועד ראשי המועצות, כל המועצות המקומיות, גריפה מוטעית של הציבור הערבי-ישראלי בכללו אל אשמת המהומות. זוהי שגיאה גסה, שאינה עולה בטיבה על השיטה הפגומה (של הכוכה כלא-עילה) של ענישה סביבתית. אפילו יצחק שמיר, שעשה לערבים ברגזרגו ב"מוקר" האחרון ההוזר אותם, בהכללה, שאם לא יתנהגו יפה יהיה רע, גם הוא הוזרו לבקר — מעשה נבון — באבו-גוש. אם ישראל תחרים את ראשי המועצות (עם אבו-גוש בכללם, כמובן), שום אישיות ישראלית רשמית לא תוכל לסמוך על קבלת פנים של המנהיגים המקומיים האלה. החרמה, בקיצור, היא המפלט האחרון של אובד העצות.

אמצעים מהסוג שנעשה נפוץ באחרונה, בינתיים בעיקר בצורת גלי מוח כל יומים מאחורי הליכוד ריכוזה, לא יביאו אותנו לשום מקום, כלבד מה שיצעידו אותנו אחורנית. הסתכלו על בעלי הרעיונות הללו הקשים לקולותיהם הניחורים ר תראו בדיוק מה שאין אנו זקוקים לו עכשיו: בהלה משתקת, רפלקס גס של נקמה ושל "נראה להם", פוילה אל התחושות הבסיסיות הנמוכות ביותר בדעת קהל נועמת, בוז לציבור הערבי בכללו.

* * *

לא זאת התושייה שלה יש לצפות ממנהיגות אחראית בזמן משבר. למרבה הצער, יש משקל להלוך הרוח המקצין המנשב בצמרת הישראלית הנבוכה. במקום שמלמעלה תצא מחשבה מפוכחת, יוצרת, כיצד לטפל בבעיה סבוכה אשר תמשיך לקנן בתוכנו, נובעים משם אותם צלילים עכורים הנשמעים תמיד במקרים כאלה מתחתית המרקם החברתי שלנו. איומיהם אלה של איומים ועסקנים למיניהם מדינים את האיבה והאטימות ברחוב הישראלי, בזמן שבו עליהם לבלום אותם. וככל שהתהליך זה יימשך, יותרו הפוליטיקאים כיצד הם נגררים עוד ועוד אחרי סנטימנטים ציבוריים אשר הם עצמם סייעו לעורר.

ימי פריחת ההיסטריה ותגובות השליפה מהמותן הם גם תקופת המבחן האמיתי של בעלי הדעה הצלולה. בשינויי כתובת, יפים לצטוט העניין דברי אריק שרון על שמעון פרס: "מסתובב לו אדם עם רעיונות בלתי שקולים". יש הרבה כאלה עכשיו, ואותם צריך להרחיק מאתנו החלילן מהמלין.

בסוגריים / מתי גולן

האינטגרטור

קול נשכח עלה מהאוב השבוע ביומן הבוקר של גלי צה"ל. יורם ארידור הואיין על התקציב. בין השאר נשאל על מדיניותו כשר האוצר שהוביל את הכלכלה הישראלית לאינפלציה של יותר מ־800 אחוזים בשנה.

בשעתו היו ניחושים רבים לגבי מניעיו של ארידור. המחמירים דיברו על כלכלת בחירות. קניית קולות באמצעות הטבות. המקלים טענו שפשוט אין לו מושג בכלכלה.

ארידור עצמו תרם כמה הסברים שאיש לא התייחס אליהם. אולם נדמה לי שהשבוע הוא השמיע נימוק שכדאי להקשיב לו: אינטגרציה.

הוא הסביר: מפא"י יצרה את ישראל השנייה. הוא, ארידור, הצליח שהביע הזמן, למחוק את הקו המפריד בין ישראל הראשונה לבין השנייה.

לא רק שנימוק מעניין — הוא גם משכנע. באמת, כולם קנו מכוניות חדשות. כולם, מישראל הראשונה ומישראל השנייה, רכשו מכשירי וידיאו. כולם — אשכנזים, ספרדים, כורדים ועיראקים — כולם סגדו לעגל הזהב.

סוף סוף היתה לעם ישראל כלכלה שהרסה את כל המשק, גם של ישראל הראשונה וגם של ישראל השנייה. כולם נכנסו לבורסה ולכולם לא היה כדאי לעבוד. לא רק הכסף של ישראל הראשונה איבד את ערכו — גם של ישראל השנייה.

כך הביא ארידור את האינטגרציה אל ביטויה המושלם. לא עוד מושתת אשכנזי או מושתת ספרדי. הוא השווה את כולם — ללא אפליה.

ההתחרדות (יא')

החרדים הלאומיים

במשך שנים היתה מפלגת פועלי אגודת ישראל (פא"י) תופעה חריגה המאחדת חרדיות עם לאומנות. כיום אין זו תופעה חריגה כלל

מאת רן כסלו

לפני כשבועיים התכנסה בארץ ועידה של תנועת-נוער מהפחות ידועות לציבור, "עזרא", השייכת לפועלי אגודת ישראל, מפלגה חרדית, שרבים בארץ אינם מבדילים בינה לבין אגודת ישראל. אחת ההחלטות שהתקבלו בוועידה היתה שינוי שם התנועה מ"עזרא, תנועת הנוער החרדי בארץ ישראל" — ל"עזרא, תנועת הנוער החרדי-לאומי בארץ ישראל". זו היתה ועידת היובל של התנועה (שהוקמה בגרמניה) ולשינוי שמה, אחרי 50 שנה, נודעת משמעות שאינה סמנטית בלבד.

יצחק הילדסהיימר, מהפעילים הבולטים ב"עזרא" שאביו היה בין מקימי התנועה, מסביר כי ההחלטה על שינוי השם התקבלה משום שבשנים האחרונות דבקה בחרדים תדמית שלילית בעיני רוב הציבור, כאנטי-ציונים, משתמטים מצה"ל ומתנגדים לעשייה לאומית. הכוונה שלתוספת "לאומית" תהיה משמעות ברורה. התקבלו באותה ועידה עוד החלטות, בנוסח "התיישבות בכל חלקי ארץ-ישראל השלמה" וכדומה.

פא"י, מפלגת-האם, אינה חברה אמנם בהסתדרות הציונית — "בגלל המטען הרגשי-היסטורי", מסביר הילדסהיימר — אך היא מקיימת עמה שיתוף פעולה מלא, כולל שליחים מטעם הסוכנות ועליה בתוכם. חברים ומוסדות פא"י חוגגים את יום העצמאות באופן מנוסד. יוצאי "עזרא", הבנים, משרתים בצה"ל, בישיבות הסדר, או בגרעיני נח"ל של התנועה ("נח"ל תורני"). הבנות לא משרתות בצבא ("הרבנות הראשית הציונית אסרה על הבנות לשרת אף בנח"ל התנועתי, ואנחנו מקבלים את סמכותה של הרבנות הראשית"), אך לרוב הן תורמות שנת שירות לאומי.

ולמרות זאת, פא"י היא מפלגה חרדית מובהקת. היא אמנם אינה כפופה להוראות של האדמו"רים, הנמנים עם אגודת ישראל. אך רוב חבריה נחלקים בין חסידי גור (גם הרב ורדיגר הוא מחסידי גור), חסידי ויז'ניץ והליטאים, מסורתו של הרב שך. אחד מחוקי היסוד של היישובים שהתנועה מקימה (לפא"י שני קיבוצים, חמישה מושבים שיתופיים ועוד שמונה מושבי עובדים) היא בחירה מיידית של הרב המקומי, שסמכותו כמעט לאמור גבולות. והחלטה שמתקבלת ברוב גדול באסיפה הכללית של קיבוץ פא"י מתבטלת אוטומטית אם רב הקיבוץ מתנגד לה.

גם את אופייה החרדי הפגינה תנועת "עזרא" בוועידה האחרונה. לצד ההחלטות בדבר התיישבות והשירות הצבאי של בניה, היא גם מברכת את בנותיה המעדיפים ללכת ל"ישיבות הגדולות" ולא לצה"ל, ומכריזה כי היעד הוא מדינת הלכה, וכי אין מקום לפשרה בענייני דת והלכה.

* * *

פועלי אגודת ישראל היא מפלגה שולית יחסית במפה הפוליטית של הארץ. במערכות הבחירות התמודדה ברשימה משותפת עם אגודת ישראל או ברשימה נפרדת (לכנסת ה־11 הלכה ברשימת "מורשה", עם יוסקה שפירא), אך מעולם לא עברה את מחסום שני המנדטים. לרוב נאלצה להסתפק במנדט אחד. במפלגה כ־30 אלף חברים רשומים, אך נראה שלא כולם מצביעים עבורה בבחירות. ב"עזרא" כ־5500 חברים.

יהא גודלה אשר יהיה, לפא"י מקום מיוחד בעולם הדתי בארץ ובתהליכים העוברים על העולם הזה. מאז ומתמיד היא היתה יצור מיוחד במינו, המאחד בתוכו את החרדיות והלאומיות, אלא שבזמנו היתה זו תופעה שולית.

היום היא אינה עוד שולית כלל וכלל. לפא"י יש כתובית במעוך החרדי: עדת חסידיו של הרבי מליובאוויטש. למרות התנגדותם למפלגות פוליטיות, יש לחסידי חב"ד אופי פוליטי מוגדר היטב, שבמצוות הרבי הוא אופי חרדי ולאומני גם יחד. לא פלא שברוב מערכות הבחירות נתנו חסידי חב"ד את קולותיהם, ושוב לפי הוראתו של הרבי, לפא"י.

חשובים הרבה יותר הם התהליכים העוברים על הציבור הדתי, שנחשב בעבר כמתון, מבחינה פוליטית ודתית כאחד, ועל המפלגה המייצגת אותו: המפד"ל. תפקיד לא מבוטל בתהליכים אלה שייך ל"מרכז הרב", ישיבת הרב קוק הירושלמית והמוסדות הרבים שהוקמו סביבה. "מרכז הרב" הוליד את גוש אמונים, ובשנות השבעים היה לגורם המרכזי שדוחף את המפד"ל להקצנה לאומנית, למקום שבו היא נמצאת כעת. היום "מרכז הרב" הוא גוף חרדי לאומי לכל דבר, וזהו הכיוון שאליו הוא דוחף את המפד"ל מזה כמה שנים.

ההתחרדות, או, במלים אחרות, ההקצנה הדתית העוברת על המפד"ל, אינה, כמובן, תוצאה של השפעת "מרכז הרב" בלבד, אלא של תהליכים חברתיים שבתם נתון ציבור הבוחרים של המפלגה. זהו חלק מההקצנה הכללית הפוגעת

האם יש כבר חשמל בגרמניה?

גל בינוניות מאיים על עתיד ארה"ב

מאת צבי בראל

ואשינגטון

שתי הכותרות בעמוד הראשון של "ואשינגטון פוסט" צריכות היו להעביר צמרמורת בעמוד השדרה האמריקאי. האחת, הראשית, בישרה שהמבוע הרקטי הרוסי שנועד להגיע את מעבורת החלל אל מחוץ לאטמוספירה נכשל בשיגורו, והביתיים ירוחה שיגורה המתוכנן של המעבורת האמריקאית, המקורקעת כבר שנתיים מאז אסון צ'לנג'ר. הכותרת השנייה, מתחתיה, הודיעה על הישג סובייטי חדש בתחום החלל: הקוסמונאוט הסובייטי נתן אחרי שהות שיא של 326 ימים בחלל.

ימים אחדים קודם לפרסום, התרעמו מנהלי חברות תקשורת אמריקאיים על שאין הממשל מתיר להן להשתמש בשירותי רשות החלל הסובייטית כדי להציב לווייני תקשורת אחרים בחלל. "אם חברות אמריקאיות אינן מסוגלות לבצע את העבודה במחיר זול יותר, מדוע לא ניישם את העיקרון המקודש של היצע וביקוש", הביעו נציגיהם פליאה. "הבעיה כנראה אינה רק של מדינות חושש להעברת טכנולוגיה", הסביר אחד מהם, "זוהי שאלה של גאווה לאומית: האם אנחנו מסוגלים להודות בכך שהסובייטים עלו עלינו?".

"אנו נתונים בעיצומו של מעגל קסמים שסגר" אמר לי רונלד וילקינס, מומחה ליחסי מזרח מערב במכון למדיניות-חוץ ומרצה לפוליטיקה אמריקאית באוניברסיטת ג'ורג' מייסון בווירג'יניה: "מצד אחד אנו מודדים את הצלחתה של השיטה האמריקאית בהישגים מידיים, ברווח כספי או בפיתוח מערכת טכנולוגית חדשה, ומאידך גיסא אנו רואים בהישגים אלה תעודת-ביטוח לכך שמצוי בגלל. כאשר אנו עומדים לפתע מול כישלון, בין אם מדובר במשחק כדורגל או ברשות החלל, אנו נוטים מיד לפטר את נשיא החברה או את מאמן הקבוצה במקום לבדוק היכן נסתפנו אחרי ההישגים עד ששכחנו להשקיע בתשתית. אנו חוששים לגעת בתשתית, לבדוק האם היא איתנה דיה כדי לשאת אותנו לשנה הבאה. אנו עלולים חלילה לגלות שבסיס הגאווה הלאומית רעוע ושהשיטה האמריקאית, יהיה פירושה אשר יהיה, איננה משרתת עוד את אמריקה".

בינוניות מאיימת

"הגל הגואה של בינוניות מאיים על עתידנו... ילדי היום יהיו הדור הראשון בהיסטוריה המודרנית של אמריקה אשר נכשל בהשגת הסטנדרטים שהושגו על-ידי הוריו", הזהיר באומץ דו"ח הממשל על חינוך שפורסם בשנת 1985 תחת הכותרת "אומה בסכנה". אלא שהדו"ח נותר בעיקרו על הנייר. "האם יש כבר חשמל ושירותי תחבורה מסודרים בגרמניה?", שאלה תלמידת קולג' בשנה השנייה. "אינני זוכר אם דוסטוייבסקי היה קומפוזיטור או סופר", היתה תשובתו של תלמיד קולג' אחר. מבחן סקר שנערך לנוער של תלמידי הכתה השביעית העלה כי רק 54 אחוזים מן הנשאלים ידעו לומר מיהו סטאלין. יותר מחציתם היו בטוחים שספרו של ג'ורג' אורוול "1984" מדבר על מלחמה גרעינית. כ־40 אחוזים לא ידעו שמלחמת העולם הראשונה היתה במאה ה־20. פחות ממחצית ידעו שפצצת האטום הראשונה הוטלה על הירושימה "בין השנים 1943-47" ורק שני שליש מן הנשאלים ידעו לזהות את צרפת על המפה.

ארבע שנים אחרי שפורסמו מסקנות משרד החינוך, מגלים רק חמישה אחוזים מתלמידי השביעית מיומנות קריאה מתקדמת. הם לומדים היסטוריה רק במשך כשנה וחצי מכלל שנות לימודיהם בתיכון ובתחרות בין-לאומית למתימטיקה נחתו תלמידי השמינית האמריקאיים במקום האחרון.

בשבוע שעבר ניסה שר החינוך האמריקאי, ויליאם בנט, להציע פתרון חלקי: "תלמידים אמריקאים צריכים לדעת על תנועת יבשות, על משוואות טריגונומטריות, על ארכיטקטורה גותית ועל גטיסבורג, מהי סימפוניה ומה כתב שייקספיר... קיימים יותר מדי לימודי בחירה ופחות מדי כיוון לעבר המושג הבסיסי". בנט מציע תכנית לימודים חדשה ומחייבת שתכלול שתיים של לימוד שפה זרה, שלוש שנים של מתמטיקה, היסטוריה אמריקאית ואירופית, לפחות סימסטר אחד (!) של תולדות האמנות וסימסטר אחד של תולדות המוסיקה. "היום יש לנו תכנית לימודים של קפיטריה שבה המתאבנים והמנות האחרונות מתחלפות במנה העיקרית", אמר.

המלצות בלבד

אולם גם בתכנית הלימודים ה"אידיאלית" שאותה הוא מציע, ואשר ממנה נהנים היום רק 15 אחוזים מכלל 12 מליון תלמידי התיכון האמריקאים, אין לימודי הגיאוגרפיה, למשל, מוכרים כלימודי חובה. אך חמור מכך. נאומו הנועם של שר החינוך העקרוני-משבר הלאומית שאותה השמיע בפני קבוצת עיתונאים, עלולה למצוא עצמה עד מהרה קבורה בתוך ארכיוני משרד החינוך. בנט יכול רק להמליץ, שכן ההחלטה הסופית היא בידי מועצות החינוך המקומיות, הנהלות בתי-הספר וועדי ההורים. החוק האמריקאי מניח לממשל הפדראלי התערבות מינימאלית בלבד בתכנית הלמודים או בשיטות ההוראה. פעילים פוליטיים חסרי ידע וניסיון בחנוך, מצביעים דתיים, אופנת לימודים אחרית או שכונתית ונהמות של הורים מכתיבים את חומר הלימוד, את הספרים, וכמובן, את זהות מנהלי בתי-הספר.

"אמריקה מפסידה עכשיו דור שלם", סבור וילקינס, "ואולי עוד חצי דור עד שתתעשת ותכיר בכך שאמצעת חשובה למסחר בין-לאומי לא פחות מלימודי היסטוריה לניהול משברים בין-לאומיים". ההוכחה לכך באה מפיו של איש העסקים האמריקאי מרק ציגרמן שכתב בספרו "כיצד לנהל עסקים עם היפנים", כי כשהגיע ליפן לראשונה סבר כי תרבות פירושה סיפוח החושים האסתטיים. "סוציולוגיה ואנתרופולוגיה היו בעיני נושאים אקדמיים בעלי יישום מוגבל בלבד אבל הניסיון שינה את דעתי". משום שניסיונו הראה לו שחלק בלתי-נפרד מיוקרתם אנשי עסקים יפניים טמון בידע אומנותי, ספרותי או היסטורי וכי לעתים קרובות מתפרסמים בעיתוני יפן מאמרים בתולדות המוסיקה או הציור פרי-עטם של מנהלי מפעלים. בשעה שבארה"ב נחשב ידע מוסיקאלי או שליטה בצרפתית לתחומם הכמעט בלעדי של נשים יושבות בית.

"הנטייה להתעלם מלימודי הסטוריה גורמת לאמריקאים לעמוד משתאים כל אימת שמתחולל משבר בין-לאומי", כותבת אלן פרוסט במחקר השוואתי שערכה בין גישות אמריקאיות ליפניות. "האמריקאים סבורים לכן כי הדרך לנהל מדיניות-חוץ היא לסייע בכסף לצד זה או אחר בין היריבים או לומר 'צריך לעשות משהו'".

נגד פיצוי לעיתונים

מאת עמוס שוקן

הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, כפי שהיא מתגבשת בכנסת בוועדה בראשות ח"כ פנחס גולדשטיין, כוללת גם סעיף הדן בעיתונות הכתובה. ההצעה קובעת כי עיתונים יומיים החברים באיגוד העיתונים היומיים בישראל בעת קבלת החוק, ואשר הכנסותיהם יקטנו בשל הפעלת פרסומת בשידורי טלוויזיה, יהיו זכאים לפיצוי כספי על אבדן הכנסותיהם. הפיצוי ישולם על-ידי בעלי הזכיונות לשידורים ברשות השנייה על-פי נוסחה שיקבע שופט, ועוד זה יימשך שלוש שנים מעת שתופעל הפרסומת בטלוויזיה.

סעיף הפיצוי שובץ בהצעת החוק לאחר פעולת הסברה נרחבת שערכו ראשי העיתונות היומית בישראל בקרב שרים וחברי כנסת. הסברה זו הדגישה את הנזק — עד כדי סכנת קיום — העלול להיגרם לעיתונות עקב הסטת תקציבי פרסום מצפה לטלוויזיה. מדוע ראו המחוקקים צורך להיענות לטיעוניהם של ראשי העיתונות היומית? האם לא מתוך רצון להגן על רכושם של בעלי המניות בחברות המוציאות לאור את העיתונים? גם אין זה סביר שמטרת הפיצוי לעיתונות היא הגנה על מקומות עבודה, משום שהרשות השנייה תיצור מקומות עבודה רבים במקצועות הים הדומים לאלה שבעיתונות. נותר, איפוא, הטעם של הגנה על קיומם של העיתונים בהיותם גורמים חשובים של חופש הביטוי והדמוקרטיה בישראל.

אם אמנם זה הטעם, קשה להבין מדוע הצעת החוק מייחדת את הפיצוי לעיתונים יומיים החברים באיגוד העיתונים היומיים. האם "הארצות", שאינו חבר באיגוד, תורם פחות לחופש הביטוי מ"על המשמר" החבר באיגוד? גם מתקבל הרושם כאילו סומך המחוקק כי איגוד העיתונים היומיים לא יקבל כחבר את עיתונה היומי של רק"ח (שאף הוא חלק מחופש הביטוי בישראל), או אפילו את "אל קודס" הירושלמי. אבל פנייה של "אל איתיחאד" או "אל קודס" להתקבל כחברים באיגוד העיתונים היומיים אפשרית עוד בטרם יתקבל החוק, וקשה לראות איך ימנע האיגוד מקבלתם.

יתר על כן, מדוע רק עיתונים יומיים יהיו זכאים לפיצוי? תרומת "העולם הזה" לחופש הביטוי בישראל אינה נופלת מזאת של "ידיעות אחרונות". אך אם יפגע "העולם הזה" ממעבר תקציבי פרסום לטלוויזיה הוא עלול ליפול, כי גם עכשיו קיומו מותנה במאבק הירואי של בעליו. "ידיעות אחרונות", לעומתו, מבוסס ועתיר נכסים רווחים: יש לו הדאי עתודות שיקיימו אותו גם ללא הפיצוי שיותן לו החוק.

אבל העמת היא שכל רעיון הפיצוי פסול מעיקרו. עיתונות המקבלת סיוע כספי מכוח חוק שנחקק על-ידי פוליטיקאים, מושפעת לנהוגים לקיום תמורה תקשורתית, ולא יהיה זה מוגזם לומר שעצם השתדלנות של ראשי העיתונות היומית להשגת הפיצוי פגעה ופוגעת בחופש העיתונות. זאת ועוד: אותה העמדה של העיתונות לוויכוח על פיחות עכשיו או מאוחר יותר, תמכה בעמדת שר האוצר לדחות את הפיחות ולאלץ את היצואנים הרוצים לשרוד להתייעל.

מה שמייעצת העיתונות לתעשיינים טוב גם לה עצמה, ודוע בתקופת מעבר של שלוש שנים יכולה העיתונות לקבל גם מעצמה, אם תתכונן לבאות. העיתונות אינה יכולה לטעון שלא היה לה זמן מספיק לכך, ולא שלוש שנות הפיצוי יצילו את העיתונות, אם לא תמצא בדרך הקשה להציל את עצמה. לא מן המבע שפרסומת בטלוויזיה תבוא למגינת עיתונים. אבל, בארה"ב למשל, אחרי שנפלו עיתונים לא-מעטים, נותרו עיתונים חזקים מאוד וגם קמו עיתונים חדשים. תפקידה של העיתונות, כאחד הכלים החשובים לחופש הביטוי, לא נפגע שם כלל.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

משתלם להיות צמוד לריבית הבנקאית בפקדונות בשקלים של בנק הפועלים.

■ כספך צמוד במלואו לריבית הבנקאית ה"פריים", ריבית זו משתנה מעת לעת ומשקפת את ההתפתחויות הכלכליות במשק.
■ בנוסף להצמדה לריבית הבנקאית, אתה נהנה מתוספת ריבית גבוהה עד 6% לשנה! בשנת 1987 התשואה בתנאים אלה היתה שקולה ל־28.5% לעומת עליית מדד צרכן של כ־16%!
■ כספך אינו סגור לתקופות ארוכות ואתה יכול למשוך אותו על-פי בחירתך, כל 3 חודשים.

לבחירתך שני מסלולי הפקדה:

	"שקל ריבוני"		"צמוד ריבוני"	
תקופה	ריבית	ריבית מצטברת	ריבית	ריבית מצטברת
3	[illegible]	17.32%	[illegible]	[illegible]
6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
9	[illegible]	20.45%	[illegible]	27.50%
12	[illegible]	21.94%	[illegible]	[illegible]

בנק הפועלים

صكذا عن الاصل

هكذا من الأصل

שחזור שד אינו גורם לחזרת הגידול הסרטני

מאת עדנה אירידור

השאלה העיקרית שבפניה עומדים היום מנתחים ואונקולוגים אינה אם לעשות שחזור שד או לא, אלא באיזה שלב שלאחר כריתת השד יש לשחזרו

הכירורגים חלוקים בדיעותיהם ובשיטותיהם בשאלה אם יש לכרות את כל השד במקרים שבהם התגלה גידול, או שיש להסתפק בכריתה חלקית. למרות שינויי הגישה בקשר לכריתת שד, עדיין יש קבוצת נשים שאי־אפשר לעשות בהן כריתה חלקית אלא רק כריתה מלאה של השד. כריתה חלקית נשקלת בהתחשב בגודלו של הגוש, במיקומו ובגרורות שכבר שלח לקשרי בלוטות בית השחי. במקרים כאלה, שכריתת השד הכרחית, ממליצים הכירורגים, כמובן בעיצה אחת עם האונקולוג, על שחזור השד.

לדעת הרופאים, השחזור הוא גם חלק מהטיפול הנפשי שנועד להחזרת ביטחונה העצמי של האשה ולשיפור איכות חייה. יש כירורגים הגורסים כי השחזור גורם את חזרת הגידול, התפשטותו או עיכוב בגילויו. האגודה למלחמה בסרטן שחקרה את הנושא, דוחה גישה זו של כמה כירורגים, מאחר שאין לה עדיין כל הוכחה מדעית. האגודה חוזרת וממליצה לנשים שעברו כריתת שד לעשות שחזור.

"כ־40 אחוז מהנשים העוברות כריתת שד בארץ בוחרות לעשות שחזור. הקהילה הכירורגית כולה מצדדת בשחזור ואנחנו מאמינים, על סמך ניסיון של 20 שנה בשחזור שד לעשרות אלפי נשים, כי אין סכנה שהשחזור יעורר תאי גידול ויגרום חזרת המחלה או פיזור הגידול", קובע הד"ר רון רוזין, מנהל המחלקה הכירורגית בבית־החולים רוקח והיועץ הרפואי של האגודה למלחמה בסרטן. לדבריו, עדיין אין הוכחה מדעית לחשש שהועלה באחרונה, כי השחזור גורם את חזרת המחלה.

בהשוואה שנעשתה בין נשים שעברו שחזור שד לאחר כריתה ובין אלו שלא עברו שחזור, המסקנות לגבי חזרת המחלה היו זהים. כיום נעשה השחזור בלי לגעת באיזור שנותח. הוא נעשה במתיחות רקמות השתלת תותבת סיליקון, אך אין שיטה אחידה. לעתים יש צורך בשחזורים מסובכים יותר לנשים שעברו ניתוח כריתה לפני שנים רבות.

בכ־90 אחוז מהמקרים שבהם מופיעים גידולים חוזרים, מקל השחזור על גילויים. הד"ר רוזין אומר כי השתלת תותבת סיליקון לצורכי שחזור להזזת את רקמות העור והשומן שמתחתיו קדימה, בין בית החזה הצלעות, וקל יותר למשש את הרקמות לגילוי גידולים נוספים באופן יסודי יותר. יתרה מזאת, בבדיקות במכשיר הממוגרפיה מב־ליט הסיליקון את הרקמות ומקל על גילוי התפשטותה של המחלה. "לכן אני חוזר וקובע, כי השחזור לא רק שאינו מזיק — כי אם מקל גם מבחינה רפואית וגם תורם לשיפור הביטחון העצמי של האישה ולתיפקודה בחיי יום־יום. מבין הנשים ששוחזרו עד היום, אף אחת לא הביעה חרטה על הטיפול הקוסמטי שעברה", אומר הד"ר רוזין.

ד"ר רון רוזין: סיכויים זהים

הרדמה מקומית

הד"ר רוזין מודה, כי יש חילוקי דיעות על עיתוי השחזור. יש גורסים כי צריך לחכות שנתיים כדי לוודא שהמחלה אינה חוזרת בפרק־זמן זה. מבחינה טכנית גרידא כדאי להתחיל בשחזור חודשים מספר אחרי הכריתה. השתלה של תותבת מיד לאחר הניתוח עלולה לגרום זיהום ונמק ברקמות הרכות. תוך שלושה חודשים, מתרכך העור באזור הניתוח ומגליד מסימני הצלקות. כמצב כזה קל יותר למנתחים הפלסטיים להתחיל בשחזור. יש סבורים כי מוטב להתחיל בשחזור במקביל לכריתה. לפי שעה חלק גדול מהכירורגים טוענים שלא כדאי לבצע את השחזור קודם שנבדקו רקמות שהוצאו, ואם יש או אין צורך בטיפול קרינתי וכימותראפי. אצל נשים הצריכות לעבור טיפול מסוג זה לאחר הכריתה, חייבים לדחות את השחזור עד לשלושה חודשים מתום הטיפולים.

במקרים מסוימים, אפשר לשלב את תחילת השחזור בפרקי־הזמן שבין הטיפולים הכימותראפיים.

השחזור נעשה בדרך־כלל בכמה שלבים. הטיפולים נעשים בהרדמה מקומית ואינם מחייבים אישפוז ממושך. לנוכח ההכרה שמושג שיפור באיכות חייה ובמצבה הנפשי של האשה כרותת השד, הכירו במערכת הבריאות בשחזור כחלק מהטיפול בחולת הסרטן וכיום הוא נעשה ללא תשלום.

מנהל המחלקה לכירורגיה פלסטית בבית־החולים רוקח, הד"ר רפאל ספיר, מציין כי יש שתי דרכים עיקריות לשחזור השד — באמצעות רקמות שלקוחות מגוף האשה או בעזרת תותבת סיליקון. השיטה הפשוטה יותר היא על־ידי השתלת תותבת סיליקון ברופן בית־החזה. אם נשאר די עור לאחר הכריתה, אפשר להשתיל את תותבת הסיליקון ישירות מתחת לעור, או תחת שריר בית החזה. אם אין די עור — נעזרים המנתחים במותחן המוכנס מתחת לשריר בית החזה. הד"ר ספיר מציין כי אף שבשחזור בעזרת תותבת סיליקון יתכן סיבוך של התקשות הרקמות סביב התותבת — זה עלול לגרום עיוות צורת השד המשוחזר — מעדיפים המנתחים צורה זו של שחזור, מאחר שהיא פשוטה וקלה יותר. לאחר עיצוב השד המשוחזר, יש להתאים את גודלו וצורתו של השד הבריא לשד המשוחזר וכשלב אחרון, משחזרים את העטרה והפטמה. כיום השיטה המקובלת לשחזור העטרה היא צביעה, כפי שעושים בכתובת קעקע. שיטה זו באה במקום השתלת עור כהה. הד"ר ספיר מספר כי בעולם נעשו עד היום מאות אלפי ניתוחים לשחזור השד והנטייה היא לעלות ולא לרדת בכמות.

השאלה העיקרית, שבפניה עומדים היום המנתחים והאונקולוגים, היא לא אם לעשות שחזור שד, אלא באיזה שלב לאחר כריתת השד יש לבצעו. כיום גוברת הנטייה לעשות שחזורים מיידיים, כלומר — באותו ניתוח שבו נעשית הכריתה. השחזור המיידי תלוי בטיב הגידול, במיקומו ובגודלו והוא נעשה בהתייעצות מוקדמת בין המנתח הכורת, האונקולוג, החולה והמנתח הפלסטי.

תנו לשמש יד

על אף המראה הישראלי, אלה הדגמים צרפתיים והם נועדו לאביב וקיץ 1988. הדוגמניות בבגדים מציגות שתי חליפות מיני. מכנס קל עם פסי שמש עליזים (ז'אן שרל קסטלבאז'אק)

ניהול ממין חדש

מאת יהודית קנולר

האם יש ערכים שונים לנשים בניהול ובאיזו מידה הם משפיעים על התרבות הניהולית? לשאלה זו הוקדשה הפגישה הראשונה של פורום המנהלות מטעם המכון הישראלי לניהול

שנתיים נדרשו לתיקי חביב, מן המרכז הישראלי לניהול (מי"ל), להקים את פורום המנהלות שקרם עור וגידים בימים אלה, בראשותה של זוהר קרתי. המפגש הראשון מתוך שישה מפגשים שנתיים הוקדש לעניין הערכים ותרומתם למצוינות בניהול, בהנחיית הפרופ' רבקה בר־יוסף. אחת המשתתפות, רבקה נרדי ממכון נרדה, הקדישה את הרצאתה לבחינת השאלה אם יש ערכים שונים לנשים בניהול ובאיזו מידה הם משפיעים על התרבות הניהולית. לעיקרים של הדברים יובא בהמשך. בשל העניין שבנושא, אך תגובות הקהל לאחר ההרצאה העלו את ההרהור — מה מקומו של פורום הנשים במי"ל?

קירתי: ראש פורום המנהלות

המנהלות הבכירות, שביקשו לקבל רשות דיבור ותגובה, חזרו שוב ושוב על העמדה כי אין הבדל בין סגנונות ניהול נשיים וגבריים, ואין בעיות מיוחדות ומאפיינות למנהלות. המסקנה המתבקשת מאליה היא, כי תיקי חביב עבדה לריק וחבל שזוהר קרתי עוזבת את מקום עבודתה במועצה לארץ ישראל יפה, שכן שם עבודתה היתה יותר פוריה מאשר בפורום מיוחד למנהלות בכירות, המעבירות את המסר כי אינן זקוקות לו.

רות לובנבל מהאוצר, למשל, טרחה ובאה מירושלים להדגיש עניין זה. "מפריע לי שמכנסים 100 דמויות שהגיעו להישגים בארגונן ומציגים אותנו כמסכנות. "לבכות על כתפי חברותי זה המסר של הפורום", הטעימה. ובכן, לא נותר אלא לתמוה מדוע הנשים הללו הגיעו בכלל. הרי יש די והותר פורומים מקצועיים של מימון ציבורי, שיווק, ניירות־ערך והדירקטורים.

דווקא במי"ל סבורים כי יש להגדיר את הפורום הנשי כאכסניה למנהלות בכירות, כמקום מיפגש להחלפת דיעות ורעיונות, לקידום הידע הניהולי ולבירור נושאים מקצועיים וייחודיים למנהלות בכירות.

גישה יותר אנושית

נרדי, שקיבלה את המחמאות ממנהלות שהזדהו עם דבריה, מנהלת מכון פרטי העוסק בין השאר בהדרכת מנהלות בדרגי ביניים ופיתוח מנהיגות, בשיתוף עם מי"ל. היא מצטטת בדבריה את הרייט בייקר בספרה "כיצד להתגבר על לחץ ולהיות הכל לכולם", מתוך המוקדש למבוכת האגו. לדבריה, האגו של המנהלת נתון במבוכה בשל המסרים הכפולים. האשה ההישגית, זו שרוצה הכל, להיות בכל מקום במיטבה, חיה בשני דגמי התנהגות: הראשון הוא דגם נשיי מסורתי, המשרת אותה בחייה הפרטיים, בסביבתה המשפחתית האינטימית; והדגם השני הוא המקצועי — דגם גברי, המבוסס על המודל הניהולי הקלאסי־מסורתי: סמכותיות, אסרטיביות, חשיבה רציונאלית ואסטרטגית, הסתכנות, החלטות קשות, השפעה על הסביבה הארגונית, משיכת חוטים במסגרות לא־פורמאליות. שני הדגמים הללו אינם חיים בשלום, והמאבק ביניהם של המסבל, בירורה ומתח פנימי.

נרדי סבורה כי האשה המנהלת עוברת כיום תהליך שעברו כבר בני מיעוטים כמו השחורים בארה"ב ועדות המזרח בארץ — מרצון נואש להיות כמו כולם, להיטמע בתוך הכלל, להפנים את מערכת הערכים והמנהגים של הרוב השליט, דרך תסכול, אכזבה וחרדה מאובדן הזהות — ועד ההתפכחות וההערכה המחודשת של הערכים המקוריים.

בר־יוסף: מנחה במפגשים.

בארגונים רבים משתנה כיום מודל הניהול המקבל תפנית של יותר מעורבות ברווחת העובד וגישה יותר אנושית ושיתופית. מדברים שוב ושוב על גישה אינטואיטיבית, גמישות, הסתמכות על רגשות בתוך הליכי קבלת ההחלטות.

הרווחיות הולכה להיות ערך עליון, מסתכלים אותה עתה כתוצאה. מה שחשוב כיום במודל החדש הוא איכפתיות לאנשים, למקבלי השירות, לאיכות המוצר ולהגינות.

בשל אחריותן ההיסטורית להגנה ושמירה על החיים, פיתחו הנשים סוג מיוחד זה של איכפתיות ומעורבות עם בני־אדם, לדעת נרדי. לדבריה, הנשים ניחנו באופן טבעי במיומנויות ובכישורים העומדים בבסיסו של מבנה ניהולי הנהוג היום בארגונים רבים.

נרדי עומדת על הצורך הנשי בקשר עם אנשים ומעלה זאת כיתרון ניהולי מובהק, כמו תחושות הצורך הטבעי הטבועות בהן, הדאגה לזולת. היא גם חושבת כי סגנון הפעולה המשותף, האופייני לנשים, ומבנה ארגוני צוותים עם איכפתיות ומעורבות יתרמו כיום יותר ויותר לתפיסה הניהולית החדשה.

דבר אלי בנרות

מאת עדנה לוינשטיין

בחנות ובשוק

יותר זול מפרחים ויותר צבעוני מהם: נרות דקורטיביים, הנראים כפסלונים זעירים. אלה הם "נרות ירושלים", נרות עבודת־יד, המיוצרים במפעל בהוד השרון. כשהם דולקים, הם זוהרים בשלל צבעים הנראים כוויטראז' או זכוכית צבעונית. ייחודם של נרות אלה הוא במבנה המיוחד העשוי משתי שכבות שעוה: שכבה חיצונית צבעונית, דומה לקליפה מצוירת, המחזיקה מעמד ארבע שעות תמימות, ומילוי שעוה

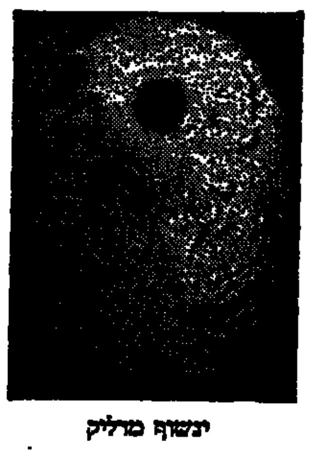
ינשוף מדליק

המסוגל לבעור 20 שעות ברציפות. כשהשעווה הפנימית נגמרת, ניתן למלא את הנר מחדש על־ידי הכנסת נר פשוט בתוך קליפתו הצבעונית וכך להשתמש בו מחדש. "נרות ירושלים" מיוצרים לפי פטנט מיוחד של היצרן דני רודיק, בצורות גיאומטריות שונות ובדמות חיות וציפורים. מחיר הנרות, שאפשר לרוכשם בחנויות למתנות, נע בין 15 ל־20 שקל הנר, בהתאם לדגם ולגודל.

מלח הארץ, מרקים ועוד

סדרת מוצרי מלח למגוון שימושים ביתיים מיוצרת ומשווקת על־ידי חברת "יוניבר" מקבוצת "דנקנר", שבבעלותה מפעלי המלח בעתלית ובאילת. הסדרה כוללת שישה סוגים, ביניהם — מלח עם ירקות (מוצר דל מלח המבוסס על תערובת של מלח ים וירקות מיובשים) — 100 גרם במחיר 2.57 שקלים; מלח ים יבש, מלח מיוחד לאפיית עופות (1 ק"ג במחיר 1.37 שקל), מלח למדיחי כלים (1.61 שקל) ועוד.

● 5:5 הוא השם שבחר לאריזה החדשה של "פתאודר" של "תלמה", שבה כל חמש פרוסות ארוזות בנפרד. האריזה החדשה עשויה מפוליפרופילן בעל ציפוי מיוחד, האוטם אותה מפני חדירת לחות. עשר הפריכיות הופרדו לשתי קבוצות כדי להאריך את משך הטריות של המוצרים.

● חברת "אסם" החלה לשווק סדרת מרקים חדשה הנקראת "מרקי עמים". לסדרה שישה סוגי מרק: מרק ירקות מוקרם בסגנון שוויצי (חלבי), מרק תירס מוקרם בסגנון יאפני (חלבי), מרק פטריות מוקרם בסגנון פריסאי (חלבי), מרק עגבניות מוקרם בסגנון ספרדי (חלבי), מרק בצל עשיר בסגנון צרפתי (פרווה) ומרק עוף עם ירקות בסגנון סיני (בשרי). משך הבישול הוא חמש דקות בלבד. המחיר לשקית בת שלוש מנות — 1.75 שקל.

● מעדן חורפי בשם "גלידמוס" מתוצרת טנפורסט־לבושקה יצא בימים אלה לשווקים. המעדן הוא גלידה ומוס כאחד — במקפיא הוא הופך לגלידה ובמקרר — למוס. ה"גלידמוס" מוגש בחמישה טעמים — תות, בננה, חיל, שוקולד ומוקה וניתן לשמירה בהקפאה כחצי שנה בתא ההקפאה. המחיר לאריזה בת 900 סמ"ק — 4.80 שקלים.

● "קסיליגם" הוא גומי לעיסה חדש המכיל קסיליטול במקום סוכר. הקסיליטול הוא כוהל של גלוקוזה המשמש חומר ממתיק טבעי דל קלוריות. הוא אינו נדבק לאמייל של השיניים, אינו גורם לעששת ומכיל שתי קלוריות בלבד. להשיג בטעמי מנטה ופירות בבתי מרקחת ובבתי טבע במחיר 2.95 שקלים. "קסיליגם" משווק על־ידי חברת "טעם טבע".

● ראובן מזה, בעליהם של מפעלי הביסקוויטים בשם זה, החל באחרונה לשווק סדרה חדשה של עוגיות המכילות פירות יבשים. סוג אחד הוא "אגוזימבה" — על בסיס אגוזי לוז (במחיר 3.60 שקלים ל־300 גרם ו־7.20 שקלים ל־700 גרם) ו"צימוקימבה" — על בסיס צימוקים, שקדים ורום.

יציאה כל יום

שני מוצרים חדשים שנועדו להילחם בעצירות — אחת מתופעות הלוואי של אורח החיים והתזונה הפסולים שלנו — הופיעו באחרונה בשוק.

האחד הוא פרונוליטים — קוביות מפירות יבשים (מכילים תאנים, תמר־הינדי, לקטוזה, סורביטול, גליצרין). לוקחים לפני השינה חצי קוביה עד קוביה והעניין מסתדר. המחיר — 7.30 ש"ח לאריזה בת 12 קוביות. היצרן: טעם טבע. ניתן להשיג בבתי מרקחת ובתי טבע ללא מירשם רופא.

● המוצר האחר הוא מסטיק "בונומינט". כן, מסטיק בעל טעם וניחוח כשל מנטה, שאותו יש ללעוס כמסטיק רגיל, בערב. וזה כבר מספיק כדי שבבוקר תהיה יציאה. המחיר — 2.16 ש"ח לאריזה בת שש יחידות ו־5.04 שקל לאריזה בת 16 יחידות. היצרן — אינטרקר פרודקטס בע"מ, אנגליה. היבואן הישראלי — מדיקל פרמה כל בע"מ. להשיג בבתי מרקחת ללא מירשם רופא.

עד כאן דבר המפרסם. אבל אנו ביקשנו לקבל חוות־דעת רפואית. ואלה הדברים שאמרה לי רופאה מומחית לדרכי עיכול: "איני יודעת אם המוצרים החדשים יותר טובים או פחות טובים מאלה המצויים בשוק. מה שאני כן יודעת הוא שהדבר הטוב ביותר לפעולת מעיים זה תאית הנמצאת בשפע במצרכים כמו פירות, ירקות ולחם מחיטה מלאה. גם סובין (כמו גרנולה) הוא מקור לתאית, כתוספת למזונות האחרים. אם אוכלים תאית מרוכזת כמו זו שבמוצרים המשלשלים, הדבר גורם לעצלות המעיים, והשימוש של דבר מגביר את העצירות. מסיבה זו כל התכשירים המשלשלים אינם מומלצים לנטילה קבועה או ממושכת. בנוסף למזונות עשירים בתאית, יש להרבות בשתיה ולעשות פעילות גופנית — והכל יסתדר". דברי הרופאה. במקרה שלא ידעתם, מצב נורמלי הוא יציאה אחת ביום. (לאה פורת)

אפקט זוהר

ה"פלש הים" הוא צבע מהפכני חדש, פרי פיתוחו של אריה בירה, צבע המתמחה זה 30 שנה בטכנולוגיית צבע ובעיקר בצביעת רהיטים. המיושם בשלב ראשון על רהיטים, ובעתיד הוא אמור להחליף את הפוליטורה, הבייץ, העץ הטבעי והחיטוי הצבע. מדובר ב־1700 גוונים עזים של צבע בעל אפקט זוהר, שמתחתו במשך למעלה משנה. בין הגוונים ניתן למצוא את השחור לגווניו, החום לגווניו, בורדו, כסף ועוד. כשכל צבע מורכב מ־20 שכבות.

כיתנצ'יק לקטנצ'יק

חברת "כיתן" הנפיקה בימים אלה שלוש סדרות חדשות ויפות המכילות כל אחת 18 פריטים חיוניים לגיל הרך, מעוצבים בידי אמירה לוי. בין המוצרים: סדינים, שמיכות, מגבות, וילונות, אהילים, מגנים, תיקי חיתולים, מגיני־ראש ועוד. מחירי המוצרים נעים בין 20 ל־90 שקל הפריט.

גם להם מגיע

זוג שנישא מקבל מתנות ליום נישואיו. זה לא חדש. "רשת הורה" החליטה שגם לזוג המתגרש מגיעות מתנות, שימתיקו לו מעט את מרירות הסיטואציה, ובעלות הרשת חוה ביטרמן וניצה בירקוביץ מציעות כדוגמה דלי ורוד לספונג'ה בצורת לב (למגרש או לגרושה...) במחיר 28 שקל, שעון עם מספרים נופלים (45 שקל) ו[illegible] עם שתי כוסות שבורות ובקבוק שמפניה — 49 שקל.

המלה האחרונה — לאכה

מטבח מעץ טק משולב קרמיקה ושיש

מטבחים כפריים, למי שאינו יודע, הם OUT מוחלט והמלה האחרונה היא לאכה. או צבעי אפור־לבן — כך גילינו ביריד המטבחים של מרכז הבנייה הישראלי בבני התערוכה המתקיים בימים אלה. אחד ממאפייני התערוכה הוא עיצוב מינימליסטי, נקי קווים ומושפע מהעיצוב האירופי, אם כי עדיין ראינו מטבחים תוצרת הארץ עם מעקות של מרפסות, מגולפים בסגנון המתאים יותר למעקה מרפסת בבית כפרי רומני. בתערוכה יש כ־30 יצרנים ומשווקים ומיגוון המחירים נע בין 300 שקל למטר ל־800 שקל. המטבח היקר ביותר הוא "גאלאקסי" מתוצרת קיבוץ מפלסים, שבו משטחי העבודה במטבח [illegible] ובן מסגרות הארונות עשויים מעץ מוקשה, שבטיפול בצביעה מקבל מראה מתכתי. במטבחי היבוא אין למצוא יותר ידיות, הקשות לניקוי ונוטות לנשור, ויש הקפדה על שטחי אחסון נשלפים. חברת רגבה שיחזרה את המטבח של גולדה מאיר בירושלים, היות וזו היא שהתקינה את המטבח המקורי בביתה בירושלים. (יהודית קנולר)

פלאי הטכנולוגיה

מאת אברהם טל

חור בכיס

לא מזמן הלך אבא ישראלי לטייל עם בנו הקטן ברחובות העיר. בדרך החליט להראות לילד משהו מפלאי הטכניקה. אחרי הכל, הזאטוט כבר גדול, מתעניין בחידושי הזמן. פה ושם מתחיל אפילו לקשקש על המחשב של אבא שלו. מה יראה לו? לפתע בבנק בו רעיון: "בוא נלך לכספומט" אמר לבן. "עזוב אבא" אמר הזאטוט, "אני יודע מה זה כספומט, אפילו את המספר הסודי שלך אני כבר יודע, חוץ מזה הכספומט אף פעם לא פועל".

"לא", אמר אבא, "היום אני אקח אותך לכספומט אחר, משהו יותר חדש ומשוכלל, שיודע לעשות הרבה דברים חכמים, חכמים מאוד". ובדרך הסביר לבן מה יכול המכשיר המשוכלל הזה, המותקן מחוץ לסניף ליד הכספומט, לעשות: להוציא תדפיסים שעליהם מפורטות תנועות, מצב חשבון ני"ע, מטבע חוץ ועוד נתונים ונתונים שונים. פלא־פלאותיים. הגיעו לסניף, האב שלף את הכרטיס הפלאסטי, הקיש מה שהקיש ואמר לבן: "עכשיו עמוד ליד פתח המכשיר ותראה מה קורה".

"יופי" זעק הזאטוט בהתלהבות, "נדלקה נורה אדומה. מה כתוב פה? כתוב 'בקשתך בטיפול'. איזה יופי. רגע..." הוסיף הזאטוט בהתרגשות גוברת, "אני שומע שמשהו עובד שם בפנים ...עובד... עובד... מה זה, אבא?". "זו המדפסת האוטומטית" הסביר אבא בקול מלא חשיבות. "עכשיו המדפסת ממלאת את ההוראות שנתתי לה". "מתי יצא משהו מהמכונה?" היקשה הבן, "זה כל הזמן עובד בפנים". "יש הרבה מה להדפיס" הרגיע האב. "אבא, זה עובד כבר איזה שלוש דקות וכלום לא יוצא", אמר הזאטוט.

"סבלנות, סבלנות. עוד מעט יתחילו לצאת הדפים". "אבא", אמר הקטנצ'יק "זה הפסיק לעבוד. וגם הנורה נכבתה. אני חושב שכבר לא יצא מזה כלום". "לא יכול להיות", אמר האב, "משהו מוכרח לצאת". "כלום לא יצא. זה עבר על ריק, אבא, זה עבר עלינו". עמדו האבא והבן מול המכשיר המשוכלל והחרש, המלה האחרונה של הטכנולוגיה הבנקאית, והסתכלו זה בזה. "יכול להיות" אמר אבא, "לפעמים זה לא כל־כך מצליח. עכשיו צריך רק לראות אם יחייבו אותנו בעמלה בעד הפעולה הזאת. בא לך פיצה?" "ישר" קרא הזאטוט, "אבל לא באוטומט".

נגרות פיננסית בע"מ

יתרה לתחילת התקופה	1,345,433	1,686,663	1,345,433
תקבולים על חשבון מניות	77,364	–	–
רווח נקי לתקופה	–	585,235	–
העברה לקרן להקצאת מניות הטבה	1,249,315	(1,249,315)	–
יתרה לסוף התקופה	2,672,112	1,020,581	1,345,433

זהו קטע מתוך מאזן שפורסם בשבוע שעבר. יש אנשים הקוראים בעיון אפילו מאזנים, ואחד מהם הסב את תשומת־לבנו לטיפול המגוון במניות עסק זה. האם יקציעו את המניות לפני החלוקה, או אחריה? אולי יתעסקו בשיוף קל.

חברת אויס אינה מגיבה

מאז פורסמה כאן לפני שבועיים הרשימה "חברת אויס אינה עונה", קבלתי מכתבים אחדים נוספים מקוראים שנוכחים מדורים מדי חברה זו. בולטות שתי התלונות מאזור באר שבע — נראה שסניף באר שבע של אויס הוא משורמשה. אבל תלונות מתייחסות גם לטיפול מרכז החברה בתל־אביב, ו במקרה אחד לסניף החברה בסביליה, ספרד. שם זכה לקוח ישראלי להערה אנטישמית מפקיד החברה (הנהלת החברה במדריד התנצלה ופיצתה את המתלונן, אבל הוא עדיין ממתין מאז ספטמבר להחזר כספים המגיעים לו מהחברה בארץ). קורא אחר, הממתין שלושה חודשים וחצי לתגובת החברה על תלונה, ניהל פעמים שיח ושיג טלפוני עם עובדת אדיבה ושמה דבורה בעניין זה, ולא זכה לתשובה המיוחלת. "בנוסף לדבורה שוחחתי גם עם דורה, לימור ויפעת (אם השמטתי מרוב התרגשות שמה של עובדת אויס כלשהי, איתה הסליחה) ואולם הכל לשווא". באר להם פנו שני מתלוננים למרכז החברה באנגליה. אחד מהם ממליץ לייסד אנ"א — אגודת נפגעי אויס — ומציע את עצמו כיו"ר לעמותה זו.

מי שחושב כי עסק פרטי המנהל תחרות קשוחה עם מספר חברות באותו ענף, אינו יכול ללקות ב"מיטב" חוליי הביורוקרטיה — הרי באה אויס ומוכיחה כי טעה. אויס משתוללת יותר גם בזה, כנראה — ו מצליחה.

מתיחה תל־אביבית

מאת חולדה ליברנומה

באחת אחר חצות צילצל הטלפון ליד מיטתי. קול רגוע, "תרבותי", של אדם בסוף שנות העשרים: "כאן פקד בינו ממשטרת תל־אביב. הודיעו לנו זה עתה בטלפון על אדם חשוד שמסתובב ליד חלונות דירתך. האם הבחנת במישהו?"

הסתכלתי... המוצה, והודעתי לאיש בטלפון שלא הבחנתי באיש. בטלפון נשמעות קולות גברים קוראים זה לזה בצעקה.

"לא נעים", אמרתי לאיש בטלפון, "תבין, אני כאן לבד בדירת קרקע ואינני מכירה איש בבית. זוהי דירת סטודנטים שניתנה לי לימי שהותי בעיר. אין כאן תריסים, רק סורגים".

"בהחלט לא נעים", השיב הקול הנבוב. "מיד אני מתקשר לסיירת שתעבור במקום ותבדוק. אם את רוצה", המשיך הקול המבין הרגוע, "אוכל לשלוח שוטר לחצי שעה־שעה. יותר מזה אינני יכול לעשות דבר. אפשר להתקשר עם חברה פרטית, ישלחו לך אדם. זה יעלה כסף. אין לך קרובים או ידידים בעיר?"

אני מהרהרת. למי בכלל אפשר לטלפן בשעה כזאת וגם הרעיון לא נראה לי. פתאום הסיפור נראה לי מפוקפק. מדוע מכל דיירי הבית הזה הוא טילפן דווקא אלי? ובכל זאת, אני נזכרת בסיפורים ובסרטים על אנסים ושודדים, אנשים רעים ואלימים הפורצים לדירותיהן של נשים בודדות. מדאיגה אותי העובדה שאין כאן תריסים. בטלפון שומעים פתאום צעקה כאילו מישהו מסובב ברוע למישהו אחר. מבטי נופל על ספרו של גרוסמן "הזמן הצהוב", המונח פתוח, כריכתו כלפי מעלה, על השולחן השחור ליד מיטתי. כן, הצעקות. אולי מענים שם מישהו? עוברת מחשבה מהירה בחדרי החקירות בתחנה. אבל דווקא ליד הטלפון של המפקד לא הגיעו. ושוב חוזר הפחד: דרך סורגי החלון אפשר לזרוק חפץ לתוך הבית.

"טוב", אני אומרת, "אנסה לטלפן למישהו".

"אני אצלצל בעוד כמה רגעים לדעת מה נשמע", מבטיח הקול בטלפון. עברית מדויקת, היגוי צברי טיפוסי, רוגע, נוטע ביטחון. כמה יפה דואגים בישראל לנשים בודדות. אני חושבת לרגע. המספר שחייגתי צילצל וצילצל ואיש לא השיב. למחרת אמר לי שישנו שינה עמוקה ופשוט לא שמע.

עכשיו אני ערה לחלוטין וחשה לא בנוח. מה בעצם עלי לעשות? הרי קשה יהיה להירדם ובדירה הזאת אין כנראה לא כדור שינה וגם לא משקה חריף. אינני מכירה איש מדיירי הבית.

הקול אותו קול

הטלפון מצלצל שנית. הקול אותו קול. הוא מבטיח: "הסיירת עברה ואין שום דבר חשוד. אלי סדר". אבל כבר לא נעים לי לבד בדירה והשעה קרובה לשתיים. השקט נעשה מוחשי־מעיק כבד כל כך, כאילו ניתן לגעת בו. אין טעם לשבת כאן ולחכות עד הבוקר, אני אומרת לעצמי ומחליטה ללכת לישון במלון. יש לי רצונות ותירוצים לפני.

"יש לך מספר טלפון של מונית־לילה?" אני שואלת. הקול נותן לי שני מספרים.

"תן לי גם את המספר הישיר שלך, על כל צרה". הקול נותן לי מספר ומוסיף "בשעות כאלה המספר שלי כמעט תמיד תפוס".

שירות המוניות מודיע שתוך רגעים מספר תגיע מונית. "שיצפצף כשיגיע", אני מבקשת. נכנסת למקלחת, לובשת בגדים, מסדרת את המיטה, תופסת את התיק ואת הכרטיסה ועוברת אוטומטית את השעון שהנחתי על השולחן השחור כשהלכתי לישון. זאת מזכרת מאמא. בתוך כבר צופרת המונית. אבל הגיעה מיד. הרחוב מואר היטב ומכוניות עוברות בו מדי פעם. הכל שלו ונקי. לילה תל־אביבי בסתיו.

למחרת, קרוב לשעת הצהריים. לאחר שכל מי שסיפרתי לו את סיפור הלילה שעבר עלי אמר ספק בצלב "למה לא טילפנת אלינו?", אני מחייגת את המספר שנתן לי הקול בטלפון. איש לא השיב שם. משונה. אני מחפשת בספר הטלפונים את המספר של משטרת תל־אביב. השוטרת שהשיבה לי מיד נערה בי:

"מה פתאום את מטלפנת עכשיו, כל כך מאוחר?"

"אבל זה אתם שטלפנתם הלילה. אני מבקשת לדבר עם פקד בינו".

"אויוה? רגע. "אני מעבירה אותך לקצין".

אני ממתינה. מישהו בטלפון מודיע לי שעלי להתקשר עם מספר אחר.

"גברת", עונה לשאלתי קול גברי קשה, מלגלג מעט. "אין כאן אף פקד בינו". משונה. אני חושבת ושואלת סתמית: "מה עלי לעשות אם יחזור מישהו לטלפן ולהטריד את מנוחתי בלילות?"

"תבואי הנה, רחוב הרכבת, תגישי תלונה".

"בכל פעם להגיש תלונה?"

"בכל פעם להגיש תלונה".

"אין כל דרך לעזור במקרים דומים לאנשים בודדים בבתיהם?" שאלה סתמית, כי הן אתי דיבר הפקד.

"גברת, תגישי תלונה ברחוב הרכבת". סבלנותו אוזלת.

"אולי יש אצלכם פקד עם שם דומה לבינו". אני מנסה שוב. "בטוחה שזה היה שוטר וכי אולי אינני זוכרת את שמו המדויק".

"גברת, תבואי ותגישי תלונה ברחוב הרכבת".

איש לא צילצל בלילות הבאים ואני שבתי לישון את שנתי העמוקה. הימים היו שלווים ושטופי שמש נעימה וכבר גמרתי לספר את סיפור הלילה לכל המכרים. רק בהדרגה חדרה בי ההכרה שהיתה זו "מתיחה" של גבר צעיר, שרצה לנצל, אולי בסיום מסיבה משעשעת, את המודעות שלנו לכל דבר חשוד.

אבל איך מצא דווקא אותי, שהייתי לבד באותם ימים מול של מתוח או אולי מכר של בעלי הדירה, שיש לו חשבונות פרטיים לפרוע ומצא אותי בדרך מקרה. אני משחזרת בזכרוני את השיחה ואת תגובותיי: התחלה לחזור לישון, אחר כך "לא להיות גיבורה", לאחר שהופקד נטל את השלווה. בכל זאת הרגיז אותי שלא תפסתי מיד שאין כאן פקד חושדים. הבעית אותי שנפשי שם אין נפלתי בפח. אבל איך יכולתי לנהוג אחרת?

מאת נדב שרגאי

ריבלין ניצח את ריבלין

בקרב הפוליטי האחרון שלו עד כה, היה רובי ריבלין האויב הגדול ביותר של רובי ריבלין. איש לא הכיש על רובי ריבלין נוקים פוליטיים רבים כל־כך כפי שהכים ריבלין על עצמו. האיש שלא הסתיר את שאיפתו לשבת ביום מן הימים על כיסאו של טדי קולק, בראש עיריית ירושלים, הפסיד שלשום בהצבעה במועצת סניף תנועת החירות בירושלים למועמד אלמוני יחסית — שמואל פרסבורגר, שעם כל הכבוד להישגו, טוב יעשה אם יתייחס לתוצאות ההצבעה בעירבון מוגבל. פרסבורגר ניצח אמנם, אך יותר משביקשו המצביעים לו להביע תמיכה במועמדותו לראשות עיריית ירושלים, הם חפצו לראות את רובי ריבלין נופל.

לניצחון של ריבלין על ריבלין היו כמה סיבות, אך העיקרית שבהן היתה ללא ספק מערכת יחסים מיוחדת במינה שנרקמה בינו לבין טדי קולק. היריבה והערכה בין השניים היתה הדדית. בסיעתו של קולק, "ירושלים אחת", התלוצצו לא פעם כי ריבלין הוא החבר ה־18 של הסיעה במועצת העיר. ריבלין לא טרח להסתיר את הערכתו הרבה לראש העיר ומיעט להדגיש את ההבדלים בינו לבין קולק.

בשורה של נושאים עירוניים נקט ריבלין עמדה עצמאית משלו, שנגדה ברוב הפעמים את דעת חברי סיעתו והתיישבה עם דעתו של טדי קולק.

כך היה בפרשת האצטדיון. ריבלין התנגד לעמדת חבריו שביקשו להפוך את אצטדיון האוניברסיטה לאצטדיון של ירושלים ותמך בכל לב בהתנגדות שהביע קולק כלפי אפשרות זו. כך היה גם בפרשיות שבהן היה מעורב מהנדס העיר, אמנון ניב, דמות שנויה במחלוקת, שספגה ביקורת חריפה על תפקוד לקוי. כמו בעניין האצטדיון, כך בעניינים רבים אחרים, וביניהם פרשיית ניב, עמד ריבלין בחזית אחת עם קולק מול חבריו.

וקולק החזיר לריבלין יחס דומה. לעתים קרובות היה ריבלין מוזמן לישיבות מצומצמות בלשכת ראש העיר, אף שהיה רשמית חבר אופוזיציה. בעניינים רבים נהג קולק להתייעץ עם ריבלין בארבע עיניים ואף הציע לו לפני שנים מספר להשתלב ברשימתו לעירייה, כמספר שניים, מתוך כוונה לנסות ולהתכונן כמספר אחד עם פרישתו.

ריבלין סירב. "נולדתי בחירות ואמות בחירות", נהג להשיב למי שהציע והגדיר במשפט אחד את ההבדל בינו לבין קולק: "הוא הולך בחג המולד לייצג את היהודים בכנסייה אך לא יבוא לבית־הכנסת ביום הכיפורים". ריבלין הקפיד להרגיז מדי חמש שנים את הממסד של חירות בירושלים, כאשר הבהיר, שיהיה זה מעשה איוולת פוליטית להתמודד מול טדי קולק על ראשות העירייה. לדעת ריבלין, כל עוד ישב קולק על כיסאו, חייבת חירות להתרכז בניסיון להגדיל את כוחה במועצת העיר. גישה ריאלית זו היתה לצנינים בעיניהם של ראשי חירות בירושלים. לקראת הבחירות הקרובות, המשיך ריבלין לדבוק בדעתו, ועורר עליו ביקורת חריפה בתנועתו.

לפני כחודש החליטו מוסדות תנועת החירות באופן רשמי, כי גם בירושלים תהיה התמודדות, ואפילו מול קולק. ריבלין, נרגש משהו, הריע במסיבת עיתונאים בהילטון, כי נכפתה עליו "מלחמת אין ברירה". "אתמודד מול טדי קולק ולא נגד קולק", הסביר ריבלין לעיתונאים את הפרדוקס, שכמעט היה לטובתו: ראש עיר המתמודד מול יריב, התומך בו למעשה בכל לב. "לא אומר שצריך ללכת נגד קולק, כאילו שהוא לא ראש עיר טוב.

שמואל פרסבורגר: "הפרטנר שלנו הם רק הפלשתינאים"

אפרוש לפני מצביעי הליכוד את האפשרות שיש לנו לנהל את העיר הזאת מתוך עמדת כוח ולא מתוך עמדת הורבנות. נחדד את ההבדלים בין הליכוד והמערך בלי הצורך והרצון להשמיץ את המועמד".

העסקנים בירושלים לא אהבו את ההתפתלות הזאת. אם לא היה די בכל אלה, הוא ריבלין להוסיף לפני שבועיים עוד תמיהות על מערכת יחסיו עם ראש העיר. הוא ביקר בלשכתו של קולק, הסביר לו מדוע החליט לרוץ מולו, ואף ביקש את ברכתו. קולק התנהג כג'נטלמן ואיחל לאישתו הצלחה.

בסניף ירושלים של תנועת החירות, הפיץ בינתיים שלמה הלוי, חבר מועצת העיר, מכתב בין החברים, שבו נאמר בין השאר: "הבעיה שלנו היא שבראשנו עומד אדם שלא מייצג בדיעותיו את הדיעות המקובלות בתנועת החירות מימים ימימה. הוא נוהה לעזר וייצמן, כפי שהיה בסוף דרכו בתנועה. בנושאים רבים הבאים לידי ביטוי בפעולתו המוניציפלית מהווה ריבלין בעיה של ממש לתנועת החירות והדבר אינו חדש. זה שנים הוא נמצא כביכול באופוזיציה עמנו, ולמעשה מקומו ופעולתו עם טדי קולק. סיפור האהבה ריבלין־קולק היה יכול להועיל מאד לריבלין בהתמודדות מול קולק על קולות הציבור הירושלמי, אולם בתוך מפלגתו, הוא הסב לו אך נזק.

גם במישור הפנים־תנועתי, התנהג ריבלין ללא הגיון, כאשר קיפץ ממחנה למחנה שלושה חודשים לפני ההצבעה הגורלית בשבילו. בשנתיים האחרונות היה ריבלין במחנה שמיר־ארנס, ואף שנאלץ לבלוע כמה צפרדעים מאנשי המחנה שלו, התבונה הפוליטית היתה צריכה להכתיב לו להישאר במחנה. אנשי שמיר־ארנס אמנם פגעו בו כאשר לא בחרו בו אף בפי מאנשיו לציר לקונגרס הציוני האחרון, אולם כמי ששם לו למטרה את כס ראש עיריית ירושלים, היה על ריבלין להבליג, ולקוות לתמיכה מאנשי שמיר, במאבק המכריע באומת מבחינתו — שלשום.

תחת זאת, עבר ריבלין, פגוע ונעלב, למחנה דוד לוי, וחולל במו ידיו סדקים בחומת התמיכה בו. תמיכה זו אמנם התבססה על הערכה אישית, ליכולתו ולאישיותו של האיש, אך היה לה גם בסיס של מחנות. ברגע שקפץ ריבלין לעגלת מחנה לוי, קפצו מהעגלה שלו גם כמה תומכים שהעניקו לו עד אז את קולותיהם, בזכות השתייכותו ל־מחנה שמיר.

הדוגמא הבולטת ביותר לכך היתה התנהגותם של השר חיים קורפו ואנשיו, אנשי מחנה שמיר, שהצביעו הצבעת מחאה נגד ריבלין, על שעבר למחנה לוי.

הוסיפו לזה את אופן הצבעתם של אנשי אולמרט בסניף הירושלמי, והרי לכם ההסבר להפתעה. אולמרט, השומר לעצמו עדיין את האופציה להציג מועמדות מטעם הליכוד לראשות עיריית ירושלים, העדיף להתמודד בעתיד מול פרסבורגר החלש, מאשר מול ריבלין החזק, ובעניין זה עדיין לא נאמרה המלה האחרונה.

לריבלין היתה הזדמנות אחרונה להבטיח לעצמו ניצחון בהצבעה, אילו נענה להצעת פשרה שהעלה לפניו ידידו, ח"כ יהושע מצא. מצא ביקש מריבלין הבטחה לשריין שלושה מאנשיו בששת המקומות הראשונים ברשימה לבחירות למועצת עיריית ירושלים, במקומות 2, 4 ו־6. מצא גם תבע מריבלין הבטחה להחלפת מזכיר הסניף בירושלים, באיש של מצא, במקום האיש של ריבלין המחזיק בתפקיד זה היום. תמורת כל אלה, הבטיח מצא לריבלין כי יעניק לו את תמיכתו במועמד הליכוד לראשות העיר. ריבלין סירב ושלשום תמכו בו רק 43 מחברי מועצת סניף תנועת החירות בירושלים. פרסבורגר זכה ב־50 קולות וניצח.

פרסבורגר מי?

עד אתמול לא הצליח שמואל פרסבורגר (בן 56) להתבלט בפעילותו מחוץ למישור הירושלמי המקומי: בעיתונות הארצית כמעט לא הוזכר שמו. לעומת זאת, הספיקה קדנציה אחת שלו מטעם הליכוד, במועצת עיריית ירושלים (1983—1977) למלא כמה מעטפות שמנות בארכיון "כל העיר" הירושלמי.

פרסבורגר, יליד צ'כיה, גדל בילדותו במשפחה חרדית ארדוקה, שהיתה מקורבת לחוגי אגודת ישראל האורתודו' ל"מזרחי". בן 14 עלה לארץ לאחר שנמלט מהגרמנים בתקופת השואה, ונדד על פני כל הונגריה.

הוא התחנך בנהלל ואחרי כמה שנים החל בקריירה צבאית ארוכת־שנים, שסיים ב־1976. מצה"ל השתחרר בדרגת אלוף־משנה. שנים מספר שירת פרסבורגר כסגנו של רפאל איתן, שהיה קצין צנחנים וחיל רגלים ראשי. אף השתתף בפעולות רבות נגד טרור. ב־1977 הקים יחד עם אריאל שרון את תנועת שלומציון והשתלב כעבור שנה בליכוד. בבחירות למועצת הסניף, בשנת 1983, זכה במקום השני עם 644 קולות, אחרי דן מרידור שזכה במקום ראשון עם 672 קולות. כבר אז ניצל פרסבורגר היטב עיתוי פוליטי מתאים, כאשר רץ במקביל על־ידי שתי רשימות, שביקשו לבחור את מועמדיהם למועצת הסניף המקומי; כך נחל הישג יוקרתי.

בשנות פעילותו הפוליטית התבטא פרסבורגר בכמה נושאים בולטים:

● מאי 1980, לאחר התפרעויות מראשות עיריית השיטחון העירונית: "יש לשבור בכוח את שביתת המסחר במזרח העיר... למיידי האבנים צריך לשבור את הידיים והרגליים... אי־תגובה אינה מוכיחה על סובלנות אלא על חולשה".

● על היריבות הפוליטית עם רובי ריבלין — 1982: "מה בדיוק הוא רוצה ממני? לפי מיטב ידיעתי לא פגעתי בו. אני שירתי בצבא קבע ואפשרתי לו לשחק משחקי תנועה".

התבטאותו המפתיעה ביותר של פרסבורגר נרשמה רק לפני חודשים, בראיון שהעניק לשי בועון העירוני "אל ביאדר אל סיאסי", שבירושלים המזרחית. כאשר אמר, בעקבות פרשת עמירב, כי "במוקדם או במאוחר תהיה הידברות עם אש"ף".

בין השאר, אמר פרסבורגר למראיינו דברים אלה:

● אני נפגש עם הרבה אנשים ומם לאומנים קיצונים התומכים באש"ף. אני מדבר אתם. הם יודעים את השקפת עולמי ויש בינינו יחסים מצוינים.

● הפרטנר שלנו למו"מ הם רק הפלשתינאים. במוקדם או במאוחר תהיה הידברות זו או אחרת עם אנשים המייצגים קו בעד אש"ף.

● אני מודה ומתוודה: פגעתי לא אחת בערבים תמימים בפעולות תגמול, אבל בהחלט הפגיעה התחילה מהם. את השילום יכול לעשות רק הליכוד. המערך יכול רק לדבר עליו.

פרסבורגר גם השתתף ב"במה ללבנון בעיית השלום", שאירגן משה עמירב בביתו בירושלים.

בדין ובצדק / צבי הראל

התנהגות פלילית של עורך־דין

בשבוע שעבר הורשע עו"ד אברהם איזמן (48) מנתניה בשלוש עבירות: בשתי עבירות של שיבוש הליכי משפט והשמדת ראיה, המיועדים לשמש במשפט ושמש בעוד כשבועיים. ובעבירה שבגינה הורשע הנאשם קשורה להופעתו בבית־המשפט הגבוה לצדק כאשר ייצג שותפים במועדון לילה "המקום" בנתניה. הכרעת־הדין של שופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שושנה ברמן, נוגעת לכמה נושאים עקרוניים הקשורים למהות תפקידו האמיתי של עורך־הדין המופיע וטוען בבית־המשפט. בנוסף לצד המשפטי של הפרשה מהווה המשפט סיפור מרתק בפני עצמו.

האשמה

כתב־האישום נגד הנאשם הוגש בפברואר 1984. התובעת, עו"ד הלנה ביילין מפרקליטות מחוז המרכז, טענה בו כי בקיץ 1982 ניהל אדם בשם ויקטור ברנס, בעל עבר פלילי, משא־ומתן לרכישת מועדון הלילה "המקום" מאחד מרדכי זייפר. התובעת מציינת, כי ברנס ניהל את המו"מ על הרכישה גם עבור שלושה שותפים נוספים: הרצל כהן שוהם, איציק כהן ועמיר פריה. באמצע חודש יולי 1982, נאמר בכתב האישום, נחתם במשרדו של עו"ד איזמן חוזה. לטענת התובעת הוסכם על כל דעת השותפים, כי המחיר הפיקטיבי יהיה 70 אלף דולר והמחיר האמיתי, בפועל, יהיה 210 אלף דולר והיתרה (135 אלף דולר) תהיה בבחינת "כספי שחור".

באותו מעמד הוסכם גם ששמו של ברנס לא יופיע בחוזה הקנייה. הסיבה לכך היתה כי המשטרה עשויה להקשות על פתיחת המועדון מפני שברנס הסתבך בעבר בפלילים. בנוסף לחוזה זה נערך הסכם נוסף, הסכם חסוי, ובו הופיע שמו של ברנס. הסכם זה הבטיח לכל אחד מארבעת השותפים 25 אחוזים משווי המועדון. זמן קצר לאחר מכן התממש החשש של השותפים: משטרת נתניה הוציאה צו לסגירת המועדון, ובעקבות זה פנו השותפים, באמצעות עו"ד איזמן, לבג"ץ נגד המשטרה המקומית, וטען כי ברנס אינו שותף במועדון. העתירה לבג"ץ נתמכה בתצהיר שהגישו שני שותפים שהצהירו כי ברנס אינו שותף.

זאת ועוד: לטענת התביעה, ביולי 1983 ערך עו"ד איזמן תצהיר שעליו היה חתום ברנס ובו נאמר כי ברנס אינו שותף במועדון, ואולם התצהיר לא הוגש לבג"ץ. התצהיר של ברנס נחתם בפני עו"ד שמואל שפיגלר מנתניה. עוד טענה התביעה, כי כאשר ערכה המשטרה חיפוש במשרדו של הנאשם הוא קרע, בנוכחות אחד קציני המשטרה, את ההסכם האמיתי שבו היה רשום ברנס כשותף רביעי במועדון.

המקרה נחשף כאשר המועדון הוצת ומשטרת נתניה חקרה את הפרשה. בין־היתר הגיעו החוקרים לברנס, שנעצר בעקבות השרפה. ברנס הכחיש כי הוא עומד מאחורי ההצתה ובשלב מאוחר יותר של המעצר, אמר כי לא יעלה על הדעת שהוא יצית את המועדון מפני שהוא שותף בו. ברנס ביקש מאשתו לפנות לעו"ד איזמן כדי שיחשוף את ההסכם החסוי (בו הוא מופיע כשותף רביעי) כדי לשכנע את המשטרה שאין לו יד בהצתה. במקביל, כאשר נחקר שותף אחר במועדון, עמיר פריה, הוא מסר לחוקרים גרסה של מסמכים. בין המסמכים היה אותו הסכם חסוי ובו נכתב כי ברנס שותף במועדון. בעקבות מידע זה, החלה החקירה נגד עו"ד איזמן עצמו.

הדיון בבג"ץ

לאחר הגשת התצהיר של השותפים, באמצעות הנאשם, הגישה המשטרה תצהיר תשובה. מפקד משטרת מרחב נתניה, נצ"מ קלמן בנשטיין, אמר בתשובה כי מאז מאי 1982 התגבשה הדעה במשטרה כי המועדון מהווה סכנה לציבור בשל "חשש למעשי אלימות בו" משום כי [illegible] הבעלים הקודמים, ויצחק איצקוביץ (אחד משני הבעלים הקודמים) היה נתון לשמירה צמודה של המשטרה מחשש להתנקשות בחייו. העתירה נשמעה בפני הרכב שופטים שבראשו ישב השופט ד"ר משה בייסקי, שכתב בפרוטוקול את הדברים הבאים שנאמרו מפיו של עו"ד איזמן: "ויקטור ברנס אינו שייך לנו ואינו שותף". ביולי 1983 ניתן פסק־דין על־ידי בג"ץ ולפיו העתירה נדחתה. בין־היתר קבע בג"ץ, כי העותרים פתחו את המועדון מחדש תוך התעלמות מכך שלא היה לו רשיון כחוק.

הגנת הנאשם

הגנתו של איזמן, שהיה מיוצג על־ידי עורכי־הדין יעקב רובין ובחום שור, היתה שאין זה נכון שהעלים ראיות ואין זה נכון שהטעה או הוליך שולל את שופטי בג"ץ. לדבריו, טענותיו היו אמת לפי מיטב ידיעתו שהתבססה על מידע שקיבל מלקוחותיו, ואין כל יסוד לטענת התובעת כי המעשים שעשה באו במטרה לעוות־דין. בין־היתר אמר הנאשם להגנתו, כי נכון אמנם שלא כלל את שמו של ברנס בחוזה, וידיעתו בעת כתיבת החוזה היתה מפי לקוחותיו. השאלה שהתעוררה למשמע טענה זו היתה: אם ברנס לא היה שותף במועדון מה הוא חיפש במשרדו של עו"ד איזמן? הסברו של הנאשם היה, כי הבין שברנס הילוה כסף לשלושת השותפים האחרים.

דחיית הגרסה

בהקדמה לניתוח דחיית קו ההגנה של הנאשם כתבה השופטת ברמן את הדברים הבאים: "נראה לי כי שרשרת המעשים, הטענות וההאשמות כפי שבוטאו בפני, כמסכם לעיל, על רקע השתלשלות העניינים מתחילה עד סופה, משקפת דרך התנהגות המעידה בצורה שלא מותירה ספק סביר כי הנאשם עשה את הדברים הנ"ל כדי להביא לעיוות־דין בהליך שיפוטי שהתקיים בבג"צ. הנאשם הרי ידע, על יסוד הבירורים המוקדמים שערך במשטרה, כי המשטרה מתנגדת למתן רשיון למועדון 'המקום' משום שחוששת היא כי 'הרוכשים החדשים' של המועדון הינם רק 'כסות־עיניים'."

כאשר למסמכים נוספים, שסתרו את המסמך החסוי ולפיו ברנס שותף במועדון, קבעה השופטת כי הם אינם אלא "מסמכי הסוואה", כלי שרת של השותפות. עוד היא קובעת, כי את המסמכים האלה יצר וביצע הנאשם לשם הסוואת הקשר האמיתי של ברנס למועדון.

תחום האחריות

הנאשם חזר ואמר כי מפי לקוחותיו שמע שברנס אינו שותף, וכי כעורך־דין אין זה מתפקידו לבדוק בציציותיהם. שני הסניגורים הרחיבו את הדיבור על תחום אחריותו של עורך־הדין, ובשלב מסוים ביקשו להתיר להם להשמיע עדות מומחה של משפטן מבחוץ, שידבר על תחום אחריותו של עורך־דין והנורמות המקצועיות (לבסוף ויתרה על כך הסניגוריה ותחת זאת הסתפקה בהגשת מאמרים מקצועיים בנושא).

על אחריותו של הנאשם כתבה השופטת: "נפסקה הלכה מפי בית המשפט העליון, כי עו"ד הטוען בעתירה לבג"ץ בשם מרשו, חייב גם הוא אישית בחובת גילוי של כל הראיות הרלוונטיות לנושא הדיון. כשטוען עורך־דין על עתירה לבג"ץ והוא מופיע בה, משול הוא, לדעתי, למלחין שהוא גם המבצע [illegible]".

טענה מצחיקה

איזמן הורשע כאמור בשתי עבירות של שיבוש הליכי משפט: הגשת התצהיר לבג"ץ בו הסתיר ברנס את הקשר שלו למועדון והצהרתו בבג"ץ שברנס אינו שותף. העבירה השלישית שבה הורשע איזמן היא השמדת ראיה. נטען נגדו, כי כאשר הגיעו החוקרים לחיפוש במשרדו, קרע הנאשם לגזרים קטנים את ההסכם החסוי שבו היה רשום ברנס כשותף. בסיכומים טענו סניגוריו של הנאשם טענה שהתובעת, עו"ד ביילין, כינתה "טענה מצחיקה". גם השופטת הופתעה מטענת הסניגורים, וכך היא כתבה בהכרעת־הדין: "סברתי כי לא יימצא חולק על כך שקריעת המסמך בצורה כפי שנעשתה על־ידי הנאשם, אכן עושה את המסמך לבלתי ניתן לקריאה וכי מיותר לציין, כי מי שקורע אותו באופן כזה יודע כי לא יוכל עוד מסמך כזה להוות ראיה. אולם להפתעתי נוכחתי שהנאשם חולק על מימצא זה. בסיכומי סניגוריו נטען, כי הרי המסמך לא הושמד כליל וניתן לקרוא את החתיכות שנמצאו..."

ומוסיפה השופטת ברמן באותו נושא: "הם (הכוונה לסניגורים — צ.ה.) מקשים ושואלים האם לא ניתן לקרוא בקרעיו את תוכנו, ואני משיבה לא ולאו". (העתק של מסמך זה היה בידי המשטרה לפני החיפוש במשרדו של הנאשם, שכן נמסר לחוקרים על־ידי עמיר פריה, אחד השותפים. הנאשם סבר כי בידיו נמצא העתק יחיד של מסמך זה.)

עו"ד איזמן זוכה משלוש עבירות אחרות, שאחת מהן היא קשירת קשר להונות את שלטונות המס.

1987 — שנת שיא בתיירות

מאת זוהר בלומנקרנץ

למרות שהמהומות בשטחים מרבלות באמצעי התקשורת ברחבי תבל, לא נפגעה בשלב זה תנועת התיירות לישראל. למרות לא חלה ירידה דרסטית, כפי שקרה ב־1986 בעקבות גל פיגועי הטרור. השנה שהסתיימה היתה שנת שיא בתנועת התיירות ארצה. קרוב ל־1.5 מיליון תיירים ביקרו בישראל. עלייה של 27 אחוזים לעומת 1986 וחמישה אחוזים יותר משנת השיא הקודמת, 1985. או באו, על־פי נתוני משרד התיירות, מיליון ו־456 אלף תיירים.

מכלל התיירים הגיעו אשתקד לישראל 76 אחוזים בדרך האוויר. כ־82 אלף תיירים הגיעו בטיסות ישירות לאילת, 32 אחוזים יותר מב־1986. 200 אלף תיירים הגיעו לישראל בדרך היבשה, יותר מ־ מצרים, 105 אלף תיירים, הגיעו דרך מעברי הגבול עם מצרים. 55 אלף מהם היו כניסות חוזרות של תיירים שביקרו בסיני דרך מסוף מעבר הגבול בטאבה. בניכוי מספר זה, נכנסו לישראל דרך מצרים 50 אלף תיירים בשנה שעברה, עלייה של 21 אחוזים לעומת 1986. 61 אחוז מכלל תנועת התיירות ל־ ישראל הגיעה אשתקד מאירופה — 916 אלף תיירים, המהווים גידול של 25 אחוז בתנועת התיירות ארצה מיבשת זו לעומת 1986. מארה"ב הגיעו לישראל 420 אלף תיירים, 28 אחוז מכלל תנועת התיירות ארצה ועלייה של 35 אחוז לעומת 1986.

התיירות מגרמניה המערבית תפסה את המקום הראשון בשנה שעברה בתנועת התיירות לישראל. הלינות בבתי מלון מומלצים ב־ ישראל הסתכמו בשנה שהסתיימה ב־13.2 מיליון, עלייה של 19 אחוז לעומת 1986 וב־16 אחוז יותר מב־1985. 8.2 מיליון לינות היו של תיירים.

ההכנסות מתיירות אשתקד נאמדות בשנת ב־1.25 מיליארד דולר, עלייה של 29 אחוז לעומת ההכנסות בשנה שקדמה לה.

עיון בדו"ח סיכום הפעילות של לשכת התיירות הממשלתית של ישראל ביפאן, דרום אפריקה ואמריקה הלאטינית מגלה נתונים על המגמות המסתמנות לשנת 1988. השנה שעברה היתה, על־פי הנתונים, שנת שיא בתיירות מיפאן: כ־7,000 תיירים, עלייה של 33 אחוז לעומת השנה שקדמה לה. "מגמתנו בשנים הקרובות היא להגיע למצב שבו תוכלנה להתקיים טיסות ישירות לישראל מארץ זו, דבר שיביא בוודאי למעורבות בפרסומת, מצד חברות תעופה", נכתב בדו"ח הסיכום של לשכת התיירות הממשלתית של ישראל ביפאן, הפועלת שם מזה כשנתיים.

מדרום אפריקה הגיעו אשתקד כ־ 32 אלף מבקרים, 11 אחוזים יותר מב־1986. "יכולנו לקבל מספר תיירים גבוה יותר מארץ זו אלמלא הבעייתיות בתחום היחסים המדיניים והוסר מושבים בטיסות בין שתי הארצות", נכתב במסמך רשמי של משרד התיירות. "לשכת התיירות הממשלתית במקום עורכת פעילות אינטנסיבית בתחום הסמינרים, ערבי התיירות, ימי עיון וחוגים המוקדשים לתיירות, ידידים והזמנת עיתונאים לארץ", נאמר במסמך. נראה כי המצב הפוליטי שם והמצב הקשרים עם מדינות המערב, בכללן ישראל, אינה ניכרת בענף התיירות או במדיניות המשרד בישראל.

ממדינות דרום אמריקה נרשמה אשתקד ירידה בתנועת התיירות לישראל לעומת השנה הקודמת לה. לשכת התיירות הממשלתית, שהיתה אמורה להיפתח השנה בבואנוס איירס, לא נפתחה עדיין. "טרם הושלמו כל התנאים לאיוש משרה זו", נאמר בפרסום רשמי של משרד התיירות.

בשנה שהסתיימה ירד מספר התיירים ממדינות דרום אמריקה ל־42,700 לעומת 50,600 בשנה שקדמה לה. את הסיבה לירידה מסבירים במשרד התיירות "בעליות הדרסטיות בתעריפים האוויריים". ללמוד עד כמה רגישה תנועת התיירות לישראל ומושפעת מגורמים חיצוניים.

השנה החדשה היא גם שנת ה־40 לקיומה של מדינת ישראל, ובמשרד התיירות מקווים לשנה ברוכה בתנועת התיירות ארצה. אך יש ללמוד את לקחי הפגיעה בתנועת התיירות לישראל ב־1986. אירועים מתמשכים, דוגמת אלה בשטחים בחודש האחרון, עשויים לשוב ולפגוע בתנועת התיירות לישראל. טבעה של פגיעה מסוג זה שהיא עשויה לבוא לידי ביטוי בהמשך ולא להיות מורגשת בשלב ראשון ובאופן מיידי. על משרד התיירות ושאר גורמי הענף להיערך בהתאם, כדי לקבל את פני הבאות וכדי שהשנה החדשה לא תיפול מקודמתה בכל תחומי תנועת התיירות מחו"ל לישראל.

אתה מקבל הסברים במקום לקוחות?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

הטור שלי / נתן דונביץ

מהפכות קטנות, מרתקות

הלכתי, לפני ימים אחדים, לראות תצוגה מסחרית של ציוד־שמע לבית, במלון תל־אביבי. התצוגות הללו נעשו מוסד־קבע והן מושכות המונים. בעיקר צעירים. באים לראות, למשש וגם להאזין. מערכות סטריאו, רמקולים, פטיפונים. כל יבואן שסוכר לו חדר או מערכת חדרים במלון, מציג שם מה שיש לו להראות ולהשמיע.

רוחק, כמעט מעט, הרבה אינך יכול ללמוד שם. הרעש והלחץ הפיסי מונעים כל כוונה בתנאים סבירים. אבל המסר עובר. המסר הכללי, וגם קצת פרטים. אתה למד על מגמות חדשות. לתצוגה הזאת הגיעו הסנוניות הראשונות של המהפכה הגדולה שעובר ציוד־השמע הביתי. רק סנוניות ראשונות, כמעט מקריות. ראשית, לא כל החברות השתתפו בתצוגה. ושנית, לא כל היבואנים הצליחו להביא לכאן את החידושים האחרונים.

אבל המסר שעבר הוא פשוט. אולי קצת אכזרי: מערכת או חלקי מערכת שרכשת אתמול, אולי היום, יתכן שהם כבר מיושנים. עדיין אינם, אך כבר אינם. חלק מן המהפכה. המסקנה הפרטית שלי אינה שאני רץ להחליף מה שרכשתי לפני זמן לא רב במה שהוצג כאן זה עתה. אבל אילו הייתי צריך להחליט היום על רכישת מערכת, הייתי — אולי — ממתין לראות עוד מוצרים, עוד מודלים של הדור החדש. יש מכשירים שכבר ממלאים אחר כל הציפיות. אבל לא כולם כאלה. וגם המחירים עדיין גבוהים מאד. בעיקר בארץ.

אחד היבואנים הגדולים זימן מסיבת עיתונאים ושומדים באחד מאולמות המלון. בחזית שלפני שורות המושבים הוצב, על שולחנות ארוכים, הציוד החדש של כמה מסוגי היצרנים. בקצות השולחנות, בשני הקטבים, עמדו "ארונות מתים" שחורים, בגובה אדם. לא קשה להבין שאלה רמקולים. אבל למיניהם מציבים כאלה בחדר המגורים שלהם, להאזין למוסיקה בתנאים הטובים ביותר. מבחינת הרמקולים.

שני מומחים הסבירו ותיארו את המכשירים החדשים, את הרמקולים החדשניים. ואז, הביאו עובדי החברה קומפאקט־דיסק של "ארבע העונות", ויוואלדי, לאחד המכשירים שניצבו שם. ומשני "ארונות המתים" בקעה מוסיקה נפלאה בעוצמה צלילה ובבהירותה. המוסיקה מילאה את האולם, למרות עשרות הכיסאות, הוילונות ושפע הגופים הסופגים שמילאו אותו אולם.

לאחר חמש־שש דקות של השמעה, כאשר כמעט הכל עמדו על איכות הצליל ועוצמתו, ניגשו שניים מעובדי החברה אל הרמקלים. כל אחד אל "ארון" אחד. וכמו, בתנועת כשפים של קוסם־להטים, משכו בחוזקה את הבד השחור שכיסה את ה"ארונות". וקולות תדהמה נשמעו משורות הקהל. ה"ארונות" היו אחיזת־עיניים. הם כיסו על שתי קופסאות קטנות שחורות, בכל צד, שכל אחת מהן אתה יכול להחזיק בכפי ידך. הן מתחבאות לכל עבר, כמו בהבדגה, כדי שהצליל יגיע לכל מקום שאתה רוצה בו. אינך חייב לשבת באמצע, מול שני הרמקולים. הם הולכים אחריך. והם אינם הכל. המערכת הזאת מפוצלת. כמו מזגן מפוצל. יש להם גם שתי תיבות, שאפשר להחביאן מתחת לארונות או מאחורי וילונות. הרמקולים של הבאסים. בכוונה אינני נוקט כאן לשון מקצועית או כמרטקטנית, שלא להעמיס על מי שאינו מקורה. רוצה רק לתת מושג כללי.

ובכן, הרמקולים, על פי המסר הזה, כבר אינם רק ארגזים וארונות, כמו שהיו לפני שנים לארבעת. המי דור לא הגיע היום, וכבר יש בבתי ישראל מערכות ממתקנות לא מעטות. אבל, רעת מיעוט כזאת שהוצגה זה עתה — הרמה הזאת היא שיא המהפכה, לפי־שעה.

הרמקולים הללו נראים, על מדף הספרים, כמו אבזורי או מזוזות ספרים. אך לא זו תועלתם העיקרית. הם משולבים היום במכלולי טלויזיה חדישים, בארצות־הברית. הן מקלטים הדיגיטאליים, שקצת דגימים שלהם כבר הגיעו לארץ. עיקרו של הדור החדש עוד לא הגיע. אולי בחודשים הקרובים. את הרמקולים הללו אתה יכול גם לשלוף מתוך הטלוויזיה הסטריאופונית, ולהציב אותם בריחוקם מן המירקע, כדי להדגיש את האפקט הסטריאופוני.

הורסיבה על המירקע

גם הטלוויזיה עצמה שונה מזו שאנו רגילים לה. קודם כל, כבר יש מירקעים גדולים בהרבה מאלה הממלאים את בתי ישראל. המשמעות: אולטרקולנוע ביתי, פרטי. שנית, איכות התמונה טובה לבלי הכר: איכות דיגיטאלית. ראיתי לפני חודשים אחדים דגם מן הראשונים שהגיעו לתצוגה בארץ. הגיע אתו גם סרט הסברה, או פרסומת. קריין חרישית יושב לקרוא את המהדורה. מאפרת ניגשה אליו, מחזיקה בידה סיכה. היא טובלת את חוד הסיכה בצבע איפור שחור, ומכתימה את קצה חוטמו בנקודה הערנית, השחורה, של חוד־הסיכה. אתה מבחין בנקודה. גם תמונות נוף שצולמו והוקרנו דיגיטאלית נראות לפרטי פרטים. איכות, שונה לחלוטין ממה שאנו רגילים לה.

המהפכה אינה נעצרת כאן. היא רק מגיעה לכאן. מכשירי הטלוויזיה החדשים, הדיגיטאליים, הסטריאו־ פוניים וכו' וכו', ישמשו בין השאר את הקומפאקט־דיסק החזותי. כלומר, וידיאו, בחודשים הקרובים, לא יהיה רק קלטת, כמו שאנו מכיר, הנתחנת לתוך מכשיר־הווידיאו. יוצאים לשוק בחו"ל, בימים אלה, דגמים ראשונים של מכשיר קומפאקט־דיסק, כמו זה שחולק מן הציבור כבר רכש לשמיעת מוסיקה. הדיסקים יכילו גם אינפורמציה שתיהפך לתמונה משוכללת על המירקע, ותעביר לרמקולים מוסיקה הי־פידליטי, סטריאופונית. אתה תשב בביתך ותוכל לצפות בהצגת תיאטרון, באלט, אופרה, מופע רוק או סרט־קולנוע, בתנאים הדומים לחלוטין. התמונה, הצליל, פיזור הצליל בחדר, הכל יהיה שונה ומהפכני.

זה לא יקרה בשנת אלפיים. אז אולי תהיה מהפכה אחרת, עוד אחת, אינני יודע. אני מדבר על ימים אלה ממש. על דברים שראיתי ושמעתי בשבועות האחרונים ועל מה שעוד צפוי, בשפע בזיל הזלק, בחודשים הקרובים. אני, אישית, אינני מן הרצים לקנות במיטב כספי "מה־ פכות" שאולי עוד סובלות ממחלות־ ילדות וממחיר גבה במיוחד. בעוד שתיים שלוש שנים, כפי שלמדנו, יהיה דור שני או שלישי, יותר משוכלל ויותר זול.

אבל, זאת המהפכה. ואולי רק חלק קטן ממנה. מה שראיתי ושמעתי אינו נותן לי מנוח. אולי חסרה לי הסבלנות להמתין עוד שתיים־שלוש שנים.

של מי אתה ילד

מאת ירון טל

שאלת הוכחת אבהות היא בעיה אנושית־חברתית וסוגייה משפטית סבוכה עוד מימי שלמה המלך ★ הישגי המדע המודרני מסייעים כיום לבתי המשפט בחריצת דין בנושאים אלה ★ ספר ראשון בשפה העברית בנושא זה ראה אור בימים אלה

בשנת 1978 נולדו בארה"ב תאומים בלתי־זהים לאם יהודיה. הגבר, שעליו הצביעה האם כאבי ילדיה, הכחיש את הקשר מכל וכל. נלקחו דגימות דם מן האם, משני הילדים וכן מן "החשוד" כאב. הבדיקה העלתה שלילת אבהות וראיית לגבי תאום א' הוכחת אבהות בהסתברות של 98% לגבי תאום ב'. העובדה, כי האם קיימה מגע מיני עם גבר נוסף, סמוך למגע המיני עם אבי תאום ב', הביאה לבדיקת דמו של הגבר הנוסף. בדיקת סיווג רקמות הצביעה על תוצאה מדהימה: לכל אחד מהתאומים היה אב משלו.

באותה שנה התפרסמה גם אצלנו שערוריה בתחום דומה — בבית חולים רמב"ם בחיפה הוחלפו בטעות תינוקות. בדיקת סיווג רקמות פתרה את התעלומה ומנעה טרגדיה. ההסתברות כי יימצאו באקראי, בעת ובעונה אחת, שני תינוקות בעלי מבנה גנטי זהה לחלוטין, הוא אחד לשישה מיליון.

הישגי המדע עומדים בשנים האחרונות לעזר רב לבתי־המשפט, במשפטים שבהם נדרשת הוכחת אבהות. המקרה האחרון שהגיע לכותרות העיתונים הוא ספיח דרמטי מפרשת הרצח המרובע של משפחת מליק, לפני מספר חודשים, בחיפה. כזכור — בן המשפחה רצח את אמו, אחיו, אשתו ובתו ולאחר מכן התאבד. הידועה בציבור של אבי המשפחה, תעשיין אמיד שנפטר כשנה קודם לכן, תבעה ששני ילדיה יוכרו כיורשים חוקיים של התעשיין ויתחלקו בהונו הרב משום שהוא אביהם. שאר משפחת המנוח הגישו התנגדות, בטענם כי אין אבי משפחתם אבי הילדים "הזרים". על פי החלטת בית המשפט נערכה בדיקת סיווג רקמות לילדים שנושאי המחלוקת ונמצא כי הם אכן ילדיו של התעשיין המנוח ובית המשפט קבע על־כן שיש לכלול ילדים אלה במחלוקת ירושתו של המיליונר החיפאי המנוח.

הסוגיה של הוכחת אבהות היא עתיקת־יומין וימיה כימי האנושות. בצד היותה בעיה אנושית־חברתית היא גם בעיה משפטית סבוכה ביותר, שלעיתים המשפטנים ובתי המשפט מתקשים להתמודד איתה. מורה נבוכים בתחום סבוך זה עשוי להיות ספרה של הפרקליטה החיפאית, רליה חלק־צמריין — "הוכחת אבהות" — שראה אור בימים אלה בהוצאת "תמר", חיפה. הספר עשוי לשמש כלי עזר חשוב למשפטנים, עובדים סוציאליים ולכל שוחרי דעת. הספר סוקר ומנתח את פסקי הדין בתחום הוכחת אבהות שניתנו בכל הערכאות, הוא בבתי־הדין הרבניים, בתי המשפט המחוזיים וכלה בבית־המשפט העליון, תוך תיאור המצב החוקי בעניין זה בארץ והשוואתו למדינות אחרות.

המשמעות פותחת בסקירת עמדת ההלכה היהודית בסוגייה. כאשר המדובר בילד שנולד לאשה נשואה הרי שהכלל הקובע, על־פי ההלכה, הוא שילד הנולד לאישה נשואה, חזקה עליו שהוא של בעל־אמו, כי הכלל הוא "רוב בעילות אחר הבעל". יש הרואים עיקרון זה כקובע מכוח "רוב" ויש הרואים אותו כמלמד על כוחה של "חזקה". הכלל חל גם במקרים שיצא לאישה שם רע ומרננים אחריה שזנתה תחת בעלה. אולם לגבי אישה שהיתה ידועה כפרוצה ביותר, קיים ספק אם הוולד הוא של הבעל, שמא רוב בעילותיה מאחרים, והדבר נשאר ב"תיקו" בגמרא, ושנוי במחלוקת בין הפוסקים. כנגד חזקה זו, של "רוב בעילות אחר הבעל", קיימת נאמנות הבעל לכפור באבהותו על בראשתו, וזאת בתנאי שלא הוכח על ידי הודאתו, או באמצעות עדים, כי קיים עמה יחסי־אישות בתקופה הרלוונטית לעיבורה.

לגבי ילד הנולד לארוסה, קובעת ההלכה היהודית, כי אם הארוס מכחיש שהוא אבי הילד, הרי הילד הוא ממזר ודאי. אשר לילד הנולד לפנויה, קיימת אפשרות להכיר באבהות כאב לעניין מסוים (כאמור, למזונות או ירושה) ולעניין אחר — לא להכיר באבהותו.

הפריה מלאכותית

בעיה סבוכה, נפרדת, שאין הספר עוסק בה, אשר היא תולדת המדע המודרני, היא קביעת אבהות לילד שנולד מהפריה מלאכותית מזרע של תורם זר.

בנושא הוכחת אבהות, מסתבר על פי הספר, אינו בסמכותם של בתי הדין הרבניים, אלא האזרחיים. אולם כאשר שאלת האבהות כרוכה ב־ תביעת גירושין, יש לבתי הדין הרבניים סמכות לדון גם בהוכחת אבהות.

בישראל, כאמור, הנושא של הוכחת אבהות מבוסס במישור של ההליך האזרחי. לעתים, כמו במשפטי אונס, נדונה סוגייה זו גם בתחום הפלילי. מדינות רבות בעולם, מציינת עו"ד חלק, ראו את ההליך של הוכחת אבהות כפלילי, ומדינות מסוימות עדיין מתייחסות אליו כאל כזה. וזאת עקב התוצאות החמורות העלולות לנבוע ממנו, ומדרשת מן הסבים שבהם היתה סטיגמה המוזה על הבן הבלתי־חוקי. מדינות אלה ראות ב"אב" הנתבע מעין־נאשם ומצדדות בתוך הגנות הוכחת ביותר לו מתחום המשפט הפלילי, כגון: הזכות לסנגור ממנה, הזכות למידת הוכחה לכל ספק סביר, ענין הסיכון הכפול — וכותו לטעון "כבר הורשעתי, כבר זוכיתי", ובמדינות ארצות הברית — הזכות להיחזך מפני חבר מושבעים. באחרונה קמה כמדינות מסוימות הזכות לתבוע לקיים בדיקות מדעיות על־חשבון המדינה.

המצדדים בראיית ההליך האזרחי טוענים, כי קביעת היחסים אב־ילד הם בתחום עניין פרטי ובמילא אין לו דריסת רגל בין העבירות הפליליות. לשיטתם מטעמים אחרים, כי רוב הליכי האבהות אינם מעמידים בסכנה את האב־הנתבע בחלקם זה כבד נפשר, באחרים מדובר בהליך לאבהות אינטרסים רכושיים של בני המשפחה, ומכל מקום רבים טוענים מעוניינים בתוצאות, ולכן המדינה היא זו שצריכה להיות אחראית על הליכים כאלה.

בישראל הדעה שהתקבלה היא, כי מידת ההוכחה הנהוגה בהליכי אבהות היא זו הנהוגה במשפט האזרחי. בישראל מוגשות תביעות בענייני אבהות בשלבים שונים של חיי האם והילד, בלי שים לב לאפשרות של חלוף תקופת ההתיישנות. בפברואר 1986 ניתן בבית־המשפט־המחוזי בתל אביב פסק דין, שבו דחה בית המשפט תביעתו של "אב" לקבוע, כי בתו, בת ה־17 אינה בתו באמת. התביעה נדחתה בעיקר מהסיבה, שאין הורים רשאים להטיל ממזרות בילדיהם אבל בעיקר הדברים נראה, שגם חלוף הזמן הרב מאז לידת הילדה גרם במידה מסוימת לדחיית התביעה. מדינות מסוימות, מציינת מחברת הספר, קבעו את תקופת ההתיישנות לשנים שבהן הילד הוא בבחינת קטין, ומיעוטן אף מאפשר הגשת התביעה במשך הזמן, אם כי בדרך כלל ניתן להגיש את התביעה רק לאחר לידת הילד. עו"ד חלק מדגישה בספרה, כי לא מצאה בשיטות המשפט הישראלי כל התייחסות לסוגיית ההתיישנות בהקשר לתביעות להוכחת אבהות, ונראה כי עניין זה פשוט נעלם מעיני המחוקק בכך.

בפרק הסיכום של ספרה מדגישה עו"ד רליה חלק, כי עקב אכילס של הוכחת האבהות בישראל הוא המחוקק. "רוב מחוקקי העולם מצאו דרך זו או אחרת לשלב את התפתחויות המדע בשיטות המשפט, על ידי מתן סמכויות לבתי המשפט לצוות על המתדיינים לעבור את הבדיקות, או אף לכפותם לכך. והנה במדינתנו, עקב שתיקתו המרוחה של המחוקק, שרועמת היא, ביחוד לנוכח קריאות חוזרות ונשנות מצד בתי המשפט במשך חצי יובל שנים, אין באפשרות השפט להיעזר באמצעי האמין והמדוייק ביותר להוכחת אבהות ללא הסכמת הצדדים". יחד עם זאת מברכת המחברת את בית המשפט העליון על הצעד החשוב לדבריה שעשה בקבעו, כי רשאי הוא להסיק מסקנה מסירוב להבדק, כיוון שבעצם הלכתו זו גרם בית המשפט העליון לכך, שמרבית ספקות האבהות נפתרים כיום בעזרת המדע והעיקר — הצדדים משוכנעים כי התוצאה הסופית היא האמת לאמיתה.

היין כסיכון בריאותי

מאת לורנס פישר

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

בארה"ב מתנהלת כיום מערכה על שמו הטוב של היין. בין המתריעים על נזקיו הבריאותיים וההחברתיים — כורמים, יבואנים ואוהבי המשקה המלווה אותנו מראשית הציוויליזציה

אקויל, קליפורניה

הניסיונות לבלום את צריכת היין בארצות־הברית צוברים תנופה, והכורמים ומייבאי היין מודאגים אך מפולגים מאד בשאלה כיצד לצאת למערכה. התעשיינות הגדלה דהולכת בבריאות הציבור והדאגה לנוכח צריכת אלכוהול מופרזת עורכת מערכה למען תקנות שיטילו הגבלות קפדניות יותר על תעשיית היין. בין האמצעים הפדראליים והאמצעים המקומיים של מדינות ארצות־הברית, שנשקלו או כבר הוצאו לפועל בשנה שעברה — היטלים גבוהים יותר, דרישות לפרט את רכיבי היין בתוויות ולפרסם עליהן אזהרה שהאלכוהול עלול להיות סיכון בריאותי. תקנות אלו אמורות לחול על יינות צים ומקומיים באותו הנמכרים בארצות־הברית.

בשנים האחרונות היתה ירידה כללית בצריכת יינות השולחן. יצרני היין אומרים כי אין הם רואים קשר ישיר בין ירידה זו ובין המאבק נגד האלכוהוליזם, אבל כמה כורמים מתייחסים לזה בכל זאת כאל איום רציני. עם זאת, הם חלוקים בשאלה כיצד עליהם להגיב. יש כורמים הסבורים שעליהם לצאת למערכה נמרצת נגד הדרישות לפרסם אזהרה על התוויות. אחרים חוששים כי אסטרטגיה זו תפגע בהם עצמם, ולדעתם, יש לשים את הדגש על יינות טובים יותר הנצרכים בכמויות מתונות. כללית, מגמה תעשיית היין לשמור על מרחק מבירה וכוהל, והיא מדגישה את תפקידו של היין בלוהה למזון ולא כמוצר המיועד לשתייה כבדה בבילוי לעצמו.

טקטיקה זו אינה מרשימה את מבקרי הענף. "בללית, אלכוהול הוא אלכוהול הוא אלכוהול", אמר מייקל ג'ייקובסון, מנכ"ל "המרכז למדע לטובת הציבור", עמותת צרכנים בוואשינגטון; "יש אלכוהוליסטים השותים יין". ג'ייקובסון אמר כי אינו מטיף להתנזרות משתייה. אבל, אמר, מאחר שאין שום דרך אפקטיבית לצמצם את בעיית השתייה בלבד, החלופה היא להנמיך את מידת השתייה הגלויה הגלויות לאירועים חברתיים. זו מטרת המרכז למען איסור פדראלי על פירסום משקאות אלכוהוליים ולמען היטלים גבוהים יותר. אבל מאבקו העיקרי של המרכז הוא נגד חומרים כימיים המתווספים לבירה, ליינות ומיני כוהל, וכן בחומרים ומרכיבים העלולים לגרום מחלות שונות במישרין או בעקיפין. אלה כאלה מצויים במוצרים מארה"ב ומחוצה לה.

המרכז היה פעיל במערכה המוצלחת לאלץ את תעשיית היין האמריקאית לציין בתוויות המבקבוקים כי היינות "כוללים סולפיטים". לאחר שהתגלה כי חומר משמר זה הנפוץ כל־כך, גורם תגובות אלרגיות חריפות בקרב כמה חולי קצרת, תקנה פדראלית זו נכנסה לתוקפה ביולי. לאחרונה פירסם המרכז רשימה של משקאות אלכוהוליים, כמו יין, הכוללים אוריתן, חומר מסרטן שהוא לעתים תוצר נלווה לתהליך התסיסה. הוא גם ביקש ממינהל המזון והתרופות לאסור על שיווק מוצרים הכוללים כמויות גדולות של חומר כימי זה. כמה יינות גם כוללים קמצוץ של היסטמינים, תרכובת העלולה לגרום לאנשים מסוימים כאבי־ראש או תגובות אלרגיות אחרות. "אנו דוגלים בבריאות", אמר ג'ייקובסון; "אם אנשים מתכוונים לשתות, מוטב שהשתייה תהיה בטוחה כמידת האפשר".

בעוד ראשיה של תעשיית היין מזכירים לעתים קרובות מחקרים אירופיים המוצאים קשר בין שתיית יין מתונה ובין שיעור קטן יותר של מחלות־לב וסרטן המעי — מודים הרוב כי עדות כזאת מקוטעת מדי וכי עדיין לא נעשה מחקר כשורה ומכריע בעניין. בהיעדרו של מידע כזה, אומר רוברט מונדאווי, יינן בקליפורניה, חייבת התעשייה להצביע על תפקידו ההיסטורי של היין כחלק מאורח חיים תרבותי המודגש את מנעמי החיים. "היין נמצא אתנו מראשית הציוויליזציה", אמר. "זה המשקה הנלווה אל הארוחות, המשקה המאוזן שאינו חוקכני, המשקה הקודש, הרומנטי, המוזלף בכתבי הקודש. זה מזון נודלי שבמשך מאות שנים שיבחוהו שליטים, פילוסופים, רופאים, כמרים ומשוררים, כמועיל לחיים, לבריאות ולאושר".

هكذا عن الأصل

על אותיות ומספרים

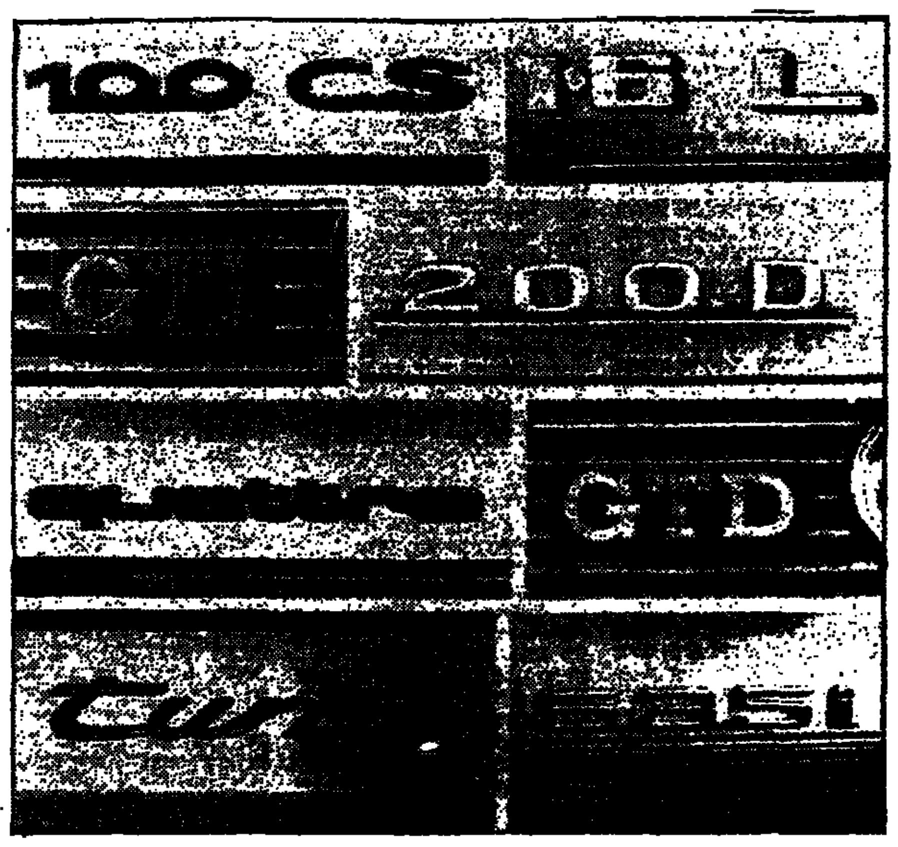

היום אוהבים לקרוא להן בשמות. יצרני המכוניות כאילו אומרים ללקוחות, שראוי להן, למכוניות החדשות, להיקרא בשמות חיבה. אך רבות־רבות עדיין נושאות על אחורן סימני היכר, שאפילו הדמיון הפורה מתקשה לראות בהם אותות חיבה. דוקא המדובר באותיות ומספרים, קטנים וגדולים. מאחר שהללו משותפים למכוניות של יצרנים רבים, נראה שאפילו סממן של דגם זה או אחר אין בהם. מה, אם כן, יש באותיות ובמספרים הללו?

חלקם, מתברר, הם קוד לזיהוי כוח המנוע, וחלק, כמו אצל ב.מ.וו. או וולבו, אף נותנים מידע של ממש על המנוע או גוף הרכב. אצל אחרים, האותיות מתפקדות ברמה לנוצות על ראשו של הלוחם האינדיאני: ככל שיש יותר אותיות, כך המכונית ברמת גימור גבוהה יותר.

במכוניות רנו, לדוגמה, התורה אינה מסובכת: האות C מצביעה על מנוע קטן ברמה; האות L על מנוע בינוני והאות X על מנוע גדול. פשוט, לא כן? אבל מה עושות שם האותיות S, T, G, רE? ובכן, לאותיות אלה יש היסטוריה. וזו מספרת, כי ה־T סימלה פעם "טורינג", וה־S היתה סימן ל"ספיישל"; ה־E דיברה באותם ימים על "אקספרימנט", ואילו ה־G הגדירה שמדובר ב"דראנד". כיום — אומר איש המכירות של יבואני רנו — הקוד הרבה יותר פשוט: ככל שיש יותר אותיות, רמת הגימור והאיבזור גבוהה יותר.

תורה פשוטה זו אומצה על־ידי יצרני מכוניות רבים. כך נוהגת חברת סיאט, שהאותיות אצלה אומרות: כל הקודם, כך יותר טוב. ויותר כסף. כך גם בדייהטסו היפאנית, וכך, בעיקרון, בפולקסוואגן ובאוסטין. אפילו פורד, האוהבת לתת למכוניותיה שמות אישיים, מוסיפה גם אותיות כיד המלך. והאותיות, כמקובל, מלמדות על רמת ההידור: ככל שיש יותר, סימן הוא שמדובר במכונית שיש בה יותר. אצל פורד ה־C מלמדת על רמת ההידור הבסיסית, ה־CL על בינונית, ה־GL על הגבוהה, וה־GIHA על הגבוהה ביותר. ומה אצל לנציה? יבואני לנציה בישראל אומרים, כי כל השמות של מכוניותיהם הן שמות אותיות רומיות "ואין להם כל משמעות". פרט לאחד: ה־FIRE, שהוא ראשי תיבות של FULLY INTEGRATED ROBOTIBED ENIGNE, האומר כי המנוע מיוצר על טהרת התהליך הרובוטי.

המספרים הנלווים לאותיות מלמדים, בדרך כלל, על נפח המנוע. אבל יש גם חריגים, והחריגים הם בעיקר אצל אלה, שגם אותיותיהם מספרות סיפורים ייחודיים. מכוניות פיאט הן אחת הדוגמאות. כך, למשל, האונו 45 מספרת על מנוע בכוח של 45 כוחות סוס, ולאו דווקא על נפח המנוע, שהוא 1000 סמ"ק.

מאחורי הסימנים של מכוניות ב.מ.וו. יש סיפור שלם. בסימון 325iA הקוד מתחלק לשלושה: הסיפרה הראשונה — 3 — מתייחסת למספר הסידרה, ולחברה יש גם כיום סדרות בספרות 3, 5, 6 ו־7. הספרות שבהמשך מוסרות מידע על נפח המנוע — 2500 סמ"ק. כך בכל הסדרות, פרט ליוצא מן הכלל אחד: דגם 316 מופיע בנפח מנוע 1600 וגם בנפח מנוע 1800. באותיות של ב.מ.וו., לעומת זאת, אין חריגים. ההיגיון הגרמני חוגג בעקביותו: האות i מספרת כי למנוע יש הזרקת דלק אלקטרונית, והאות A משמעה גיר אוטומטי. ומה משמעותה של התיתמה 325iC? זה אומר, כך מגלים לנו בב.מ.וו., שהמדובר בדגם הקבריולה (שגגו נפתח כולו), היפה הן לזה עם הגיר הידני והן לזה עם הגיר האוטומטי.

אצל היצרן המתחרה, אאודי, נשמרת ביתר הקפדה המסורת הגרמנית. לצורך סימון הזרקת הדלק הוא אינו משתמש באות הקטנה i, שהיא תחילת המלה "הזרקה" באנגלית, אלא באות E, הפותחת אותה מלה אבל בגרמנית.

גם בפולקסוואגן לא הכל כליך שגרתי. אם ברנו האות S סימלה בעבר על משהו "ספיישל", והיא כיום סתם אות בדירוג ההידור, הרי שבפולקסוואגן ה־S מספרת על מנוע חזק מעבר למקובל. גם האותיות G, T, X רק כשהן מצורפות יחדיו, אינן מסמלות הידור אלא ספורטיביות. כך ה־GTX וכך ה־GTI. לעומת זאת ה־D של פולקסוואגן מסמלת את מנועי הדיזל, ה־TD מסמלות את הטורבו דיזל, וה־V משמעה מנוע. כך ב־16V, המלמד על מספר השסתומים (16) במנוע.

גם במכוניות חברת וולבו יש אותיות, מלבד ספרות, אלא שחברה זו מייצרת אותיות מיוחדות ליצוא לישראל, בעוד שלדגמים שהיא שולחת לארה"ב או משווקת באירופה, היא מעניקה סימנים אחרים. מכל מקום, מה שרואים כיום בישראל זהו וולבו עם אותיות כמו GL המלמדות על רמת האיבזור, ו־GLE שמשמעו כי מדובר גם בהזרקת דלק. אשר לספרות, הרי שבוולבו מגלים מקוריות. על המכוניות כתובים מספרים כמו 240, 340, 740 ו־760. אצלם, בדומה לב.מ.וו., הספרה הראשונה מסמלת את הקבוצה. אבל שלא כמו אצל המתחרה הגרמנית היוקרתית, לשתי הספרות האחרות נודעת משמעות שונה. לכל אחת משלוש הספרות משמעות נפרדת. אבל לא כולן כתובות על הרכב. פעם, לפני 1983, היה הכל כתוב וגלוי. כיום, הפירוט הרחב מצוי רק ברשיון הרכב. כך, לדוגמה, הספרה 3 במספר 340 הרשום על המכונית מלמדת כי מדובר במכונית מקבוצה 3, והספרה 4 מלמדת על מספר הצילינדרים במנוע. ברשיון של אותה מכונית, לעומת זאת, יירשם 344 או 345. הספרה האחרונה — 4 או 5 — מוסרת מידע על מספר הדלתות. "זאת אלה אין צורך לרשום על המכונית, הרי רואים כמה דלתות יש לה" אומר איש המכירות של וולבו.

מחקר

הזמן — והסיכון

חוקרי מכון הביטוח לבטיחות בדרכים בוואשינגטון מצאו, במחקר חדש שערכו, כי הסיכון להיות מעורב בתאונת דרכים גדל פי שניים כאשר נוהגים יותר משמונה שעות, בהשוואה לנהיגה של פחות משעתיים. בנהיגה שבין שתיים לשמונה שעות, גדל הסיכון בכ־20%.

"די לנהג" של "נתיבים" מציין, כי נהגי משאיות גדולות בארה"ב מורשים לנהוג 10 שעות ברציפות, אחרי מנוחה בת 8 שעות. ואילו בישראל, נהגי משאיות, אוטובוסים ומוניות מורשים לנהוג 12 שעות ביממה, אחרי 7 שעות מנוחה בלבד. ממצאי המחקר של המכון האמריקאי צריכים לשמש נורת־אזהרה לנהגי ישראל, הנוטלים סיכון־יתר ומרבים בשעות נהיגה.

בממלכת המירוצים

מדריך־כיס להונאות

מאת מנחם ארמון

במירוץ הגרנד פרי של סוף העונה, סיים הנהג איירטון סנה שני בלוטוס שלו ונפסל כליל כשעה לאחר המירוץ. בדיקה שנערכה לאחר המירוץ גילתה סטייה מהגבלות התקן של אחד מכונסי האוויר בפתחי הבלמים וגרמה לפסילתו.

הספורט המוטורי על סניפיו וצורותיו הרבות מאופיין בתקנונים חוקים, המגדירים בפירוט מותר ואסור. המסגרות המחוקקות מאפשרות תחרות הוגנת ומעניינת בסוגי המירוצים למיניהם, ומהוות בסיס לקיום הספורט עצמו. ברוב סוגי המירוצים, התקנונים יוצרים מצב של שוויון ולעתים אף זהות בין כלי הרכב המתחרים, ומבטיחים סיכוי שווה או כמעט שווה לכל מתחרה. במצב כזה, מתחרה המערים על עמיתיו ועל מארגני המירוצים נהנה מיתרון משמעותי, המאפשר לו לנצח בקלות בכל מירוץ.

בדיקות טכניות קפדניות באות למנוע תופעות כאלה. כל רכב מתחרה עובר בדיקה לפני המירוץ; למארגנים הזכות לבצע בדיקות־פתע נוספות גם לאחר הבדיקה התקנית, לרבות לאחר המירוץ עצמו. המנצחים אף נדרשים לעתים לפרק מנוע כדי להורא את התאמתו המלאה לתקנים. למרות הבדיקות, למרות התקנות המחמירות ולמרות העונשים המרתיעים, ניסיונות התחכמות הם חלק קבוע של הספורט המוטורי, ממירוצים פשוטים והמוניים ועד למירוצים ראוותניים ויוקרתיים. וזה קורה אפילו במירוצי פורמולה אחת. זה קרה אפילו לאיירטון סנה.

דרכי הרמאות על מסלול המירוץ רבות ומפתלות, אבל לספר אפשר רק על הלא־מוצלחות, שהרי המוצלחות עדיין לא נחשפו.

המטרה ברורה וחד־משמעית: מכונית מהירה יותר. הגישה הפשוטה ביותר להשגת היעד היא הגברה של תפוקת המנוע. היות ובדרך כלל נפח המנוע מוגבל ואפשר בקלות לגלות חריגות בנפח, מקצרי־הדרך פונים לפלאי הכימיה בחיפושם אחר כוחות סוס נסתרים. הדרך הפשוטה ביותר היא הוספת חומר, המעלה את מספר האוקטן של הדלק. בין חומרים אלה נמנים סוגי אלכוהול שונים — אתר, מתנול, אתיל וחנקן בתרכיבים שונים. שני חסרונות לשיטה הזאת — הריח החריף האופייני של התוספת והקלות שבה היא מתגלה. בדיקה של דגימת דלק חושפת מיד את הסוד. אמנם ניתן להתגבר על כך באמצעות מכל כפול — מכל בתוך מכל עם דלק מתוגבר, ומכל רגיל ממולא בדלק רגיל. בעיית הריח קשה יותר, אבל גם היא ניתנת לפיתרון באמצעות תוספת להסתרת הריח.

התוספת היעילה ביותר, המסוגלת להפוך ברגע מנוע עייף וחלש לטיל סילוני, היא "גז הצחוק" — תחמוצת חנקן. מרשם פלא זה טומן בתוכו קסם שחור. הוא מכיל כמות גדולה של חמצן, והחמצן כידוע הוא סם החיים של מנוע שריפה פנימית. כמות החומר קובעת את תוספת העוצמה. קילוגרם אחד יכול להוסיף מאה כוחות סוס למנוע. במקום להשקיע במנוע משופר יקר, עם סבבות מחוזקות, שסתומים מיוחדים, גל זיזים מותאם וכו', מתוחכם בעל יצר של נוכל יכול להתקין מערכות הזרקת ניטרו, המוסתרות או מוסוות בתוך קרבי המנוע האבורי. לחיצת כפתור ברגע המתאים והרכב יתנהג פתאום כמטוס סילוני.

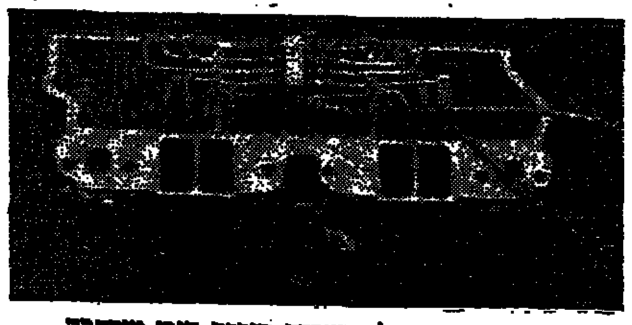

מעטפת יניקה המובילה מערכת הזרקת חנקן מוסתרת

הקסם פועל לכמה שניות בלבד, כי שימוש מעבר לזה ישחק את המנוע. אבל במירוץ, חמש שניות עשויות להיות גורליות. בארה"ב ניתן לרכוש מערכות של הזרקת ניטרו המוסתרות בתוך סעפת היניקה. את מכל הניטרו אפשר להסתיר בתוך מערכות המנוע השונות או אף על גוף הנהג. אחד הנהגים נתפס פעם עם שפופרת משחת שיניים הצמודה לרגלו הימנית. התברר שהשפופרת הכילה גז ולא משחת שיניים.

הסכנה הגדולה של שיטת הניטרו היא התקנה לא טובה, או שימוש לא נבון בחומר. התוצאה המיידית היא פיצוץ קטן המעיף חלקי מנוע באוויר. המשך תלוי במזל ובחוקי המירוץ.

נקודת התורפה של שיטות מרמה רבות היא הוספת חמצן לתא השריפה. הזרקת מים היא דרך אחת. גם כאן אנו זקוקים לצנרת נסתרת או מוסווית להזרמת המים לתוך סעפת היניקה, ומשם לספקי טיפות לתוך תא השריפה. תוספת המים מהווה תוספת חמצן, המשפרת את שריפת התערובת ומוסיפה כוח לגלגלים.

שיטה נוספת היא מערכת קרח יבש: מזמינים מהיצרן קרח יבש המעושר במי חמצן (מהסוג ההופך נשים רבות לבלונדיניות). במסווה זה או אחר מתקינים את מכל הקרח היבש, ומוסיפים לו משפך לטפטוף החומר למסנן האוויר של המנוע. הקרח גם מאפשר שאיבה של אוויר דחוס יותר (עשיר יותר בחמצן). זאת, בהורדת מידות החום בפתח המאייד. כמו כן הוא מעשיר את כמות החמצן בתערובת. התוצאה היא, שוב, תוספת כוח משמעותית ביותר.

שיטה מתוחכמת אומצה במירוצים שבהם החוקים דורשים דלק דל־עופרת או ללא עופרת: במהלך המירוץ מוסיפים עופרת לדלק, דבר הגורם להצטברות של פיח ופחם בתוך תא השריפה. נוכחות חומרים אלה מקטינה את הנפח הפנוי לצרכי תבערה ומעלה את יחס הדחיסה. התוצאה הסופית היא הוספת כוח — כמובן, בצורה לא תקינה.

השיטות הנזכרות לעיל מבוססות על הדלק או תוספת לתערובת. שיטות רבות בנויות על תרגילים פשוטים יותר, אבל גם בוטים יותר מבחינת סכנת החשיפה. חריגה מתקני ההומולוגיה בכל צורה שהיא נחשבת לעבירה חמורה. תקנון המירוצים בסדרות רבות דורש מיצרן הרכב להעמיד לרשות ציבור הקונים מספר מסוים של דגמים, זהים למכונית המשתתפת במירוץ — זו דרישת ההומולוגיה. מכונית מירוץ החורגת בצורה כלשהי מדרישות אלה אינה מכונית חוקית. במירוצים ללא דרישת הומולוגיה חלים תקנים מפורטים למידות מקסימליות ומינימליות של חלקי גוף, כנפיים, גלגלים וחלקי רכב אחרים. חריגה קטנה בכנף או בכונס אוויר יכולה להקנות יתרון קטן אבל משמעותי לרכב מתחרה, ולכן יש הקפדה רבה על עמידה בדרישות התקנון.

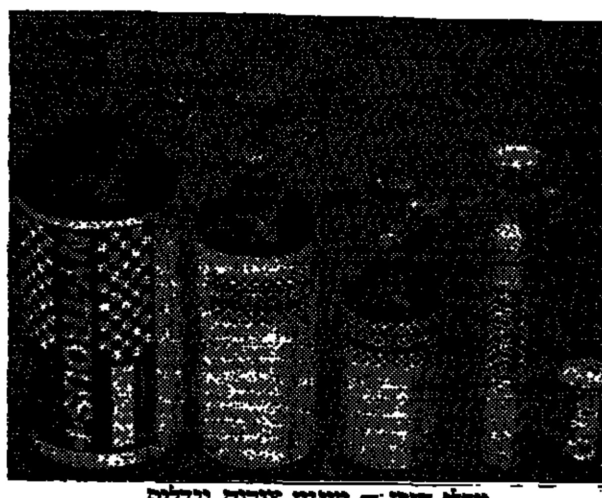

מכלי חנקן — מיגוון צורות וגדלים

במירוצי ראלי יש אפשרות לתרמית נועזת ביותר: החלפת הרכב כולו. במירוצים אלה יש שלבים מיוחדים, הנמשכים לאורך קילומטרים. קבוצה מאורגנת היטב יכולה להסתיר את הרכב בנקודה כלשהי בתחילת הקטע, ובאמצעות מסוק או קיצור־דרך להעביר את הנהג והנווט לרכב זהה שהוכן מראש בהמשך הקטע. בדיקה טכנית לעולם לא תגלה את התרמית. אך נקודות הביקורת הרבות המוצבות לאורך המסלול מקשות על מי שיבחר לנקוט שיטה זו. פיקוח ממסוקים מהווה מכשול נוסף.

מלחמת המוחות בין רמאי המסלול ובין מארגני המסלול מרתקת כמעט כמו התחרויות על המסלול. נראה שמלחמה זו היא חלק בלתי נמנע של הספורט — הסכם שלום לא נראה באופק. ניתן רק לקוות שבזירה כוחות האור יגברו על כוחות הרשע, ושבזירה המוטורית ינצח הנהג הטוב ביותר.

עצה

חימום בוקר

האם רצוי בבקרים הקרים של החורף, להתניע, לפתוח את הרדיו ולהמתין עד לגמר קונצרט הבוקר בתקווה שעד אז המנוע חם דיו לנסיעה? מומחי "נתיבים" טוענים, כי שיטה זו היתה מקובלת "בימים ההם", ואילו כיום היא מיותרת ואף אינה יעילה.

בשיטת חימום זו, המנוע הוא היחיד שמתחמם, בעוד מערכות אחרות, כמו מערכת ההילוכים, נותרות קרות. על כן, הדרך הטובה ביותר היא להתניע, להמתין 30 שניות, ולצאת לדרך. בתחילה, ממליצים המומחים, יש לנסוע במהירות נמוכה יחסית, כדי להימנע מאימוץ המנוע יתר על המידה. בדרך זו מאפשרים לכל מערכות המנוע להתחמם בצורה אחידה, והבלאי של הרכב קטן.

הפז'ו של הראלי הבא

נהג הראלי הפיני, ארי ואטאנן, בוחן את הפז'ו 405 טורבו־16 החדשה, המיועדת להתחרות באליפות הראלי הבין־לאומית ב־1988, ובמירוץ פאריס־דקאר המסורתי בינואר הקרוב.

דעה אחרת

רכישת רכב מהשכרה

בציבור רווחת הדיעה, שרכב מהשכרה הוא רכב ש"עבר קשה" ונשחק בגלל קילומטראז' גבוה. לא פעם שומעים: "50,000 ק"מ בשנה? — הרכב בוודאי כבר בלוי לגמרי". בחברת באדג'ט סבורים שלא מספר הקילומטרים קובע, אלא אופי הנסיעות שנעשו ברכב.

הנה עמדת אנשי באדג'ט:

שחיקתם של רוב הכלים המכניים נמדדת בשעות מנוע ומביאים בחשבון גם את מצבם המיכני של תיבת ההילוכים, המצמד וכו'. חישוב כזה נוהג ומקובל ביחס לכלים מיכניים: קומפרסורים, טנקים, מטוסים ודומיהם. הכלי המיכני היחיד ששחיקתו נמדדת בקילומטראז' הוא הרכב המוטורי. מטעמי חיסכון, ברורות הרגל, אין היצרנים נוהגים להתקין ברכב את המודד "שעות המנוע" של המכונית, אף שנתון זה הוא המודד העיקרי והאמין ביותר לקביעת מידת שחיקתו של רכב פרטי.

עתה הבה נבדוק שני מקרים טיפוסיים:

מקרה א'

בעל רכב פרטי שאינו משתמש ברכב לצורכי עבודה, נוסע בממוצע 1,500 ק"מ בחודש, או: 18,000 ק"מ בשנה. עיקר הנסיעות: למקום העבודה ובחזרה, "סידורים" למיניהם ונסיעות למרכז הבילוי. המהירות הממוצעת בעיר: כ־12 קמ"ש. מכאן שרכב כזה ביצע 1,500 שעות מנוע בשנה (18,000 ק"מ לחלק ל־12 קמ"ש). כמה שפשופים של המצמד היו כאן? כמה החלפות הילוכים בפקקי התנועה? בתנועה עירונית צפופה עובר המנוע בתנאים פחות רצויים לפעולתו: מרחקי הנסיעה קצרים מדי וגורמים התחממות יתר או תת־תפעול בחום הרצוי לרכב.

מקרה ב'

באותה שנה צבר רכב שכור 50,000 ק"מ ואולי יותר. ומי הנהגים השוכרים מכוניות? בעיקר תיירים, אנשי־עסקים ומבלים הנוהגים בנסיעות ארוכות. הנתונים שבאמתחתנו מראים, כי רכב שכור נוסע בממוצע כ־180 ק"מ ביום, ועיקר הנסיעות הן מחוץ לעיר. אם נביא בחשבון שהמהירות הממוצעת מחוץ לעיר היא 60 קמ"ש, ונחלק את הקילומטראז' השנתי (50,000) בנתון זה, נקבל 833 שעות מנוע לכל היותר? מה גם שבנסיעה מחוץ לעיר אין שחיקה גדולה כל־כך של תיבת ההילוכים, המצמד וכו'.

עוד שאלה חשובה: מיהי חברת ההשכרה שאת הרכב שלה אתה מבקש לקנות? אם זו חברה המקפידה מדי שנה ל"רענן" את צי הרכב שלה ומוציאה למכירה כ־2000 מכוניות בנות שנה, ובמשך אותה שנה מטופל הרכב במוסך המרכזי — אפשר להניח כי כלי־הרכב יימצא במצב טוב.

אם רוכש הרכב הפוטנציאלי יכול לקבל מן החברה את תיק הרכב, הכולל את ההיסטוריה של המכונית, מרגע לידתה ועד שהיא עומדת למכירה, לעבור על המסמכים ולקחת את המכונית לבדיקה בכל מכון שיבחר בו, יש בזה גם יתרון לא־מבוטל. יש חברות־השכרה העושות לקראת הקונה צעד נוסף, ומתקנות על חשבונן כל ליקוי שאובחן במכון מוכר, ויש גם הנותנות לקונה אחריות לשלושה חודשים על הרכב.

מבצע מנויים מדהים בגלובס

חתום על גלובס
ותנהג ב.מ.וו.

גלובס – העתון הכלכלי לאנשי עסקים.
מגיע לביתך ערב ערב ע"י רץ מיוחד.
ביום חמישי מצורף השבועון הכלכלי "השבוע הפיננסי".

חדש
סניף שומרון – 06־379838

במבצע המנויים של גלובס תוגרל מכונית ב.מ.וו 316, 1600 סמ"ק. (כל המיסים שולמו).

מי משתתף בהגרלה?
כל מנוי שיצטרף כמנוי שנתי לגלובס, וישלים את המשפט גלובס - העתון ______ ראשון.

מנוי מביא מנוי
כל מנוי שימליץ על מנויים נוספים ישתתף בהגרלה. כל מנוי נוסף שיצטרף מזכה את הממליץ בתלוש. ככל שיגדל מספר המומלצים - גדלים סיכויך לזכות!

חייג עוד היום. השאר שם, כתובת, מס' טלפון ושליח מיוחד יבקר אצלך תוך 24 שעות!
ניתן לשלם באמצעות כרטיסי האשראי: ישראכרט, ויזה, דיינרס
BUSINESS & PLEASURE

המבצע בתוקף עד 31.1.88
ההגרלה תערך ב־15.2.88
(אישור מס' 102)

סניף ת"א 254227, 251626 (24 שעות) 03־250001 (24 שעות). סניף חיפה 04־666227 (24 שעות). סניף ירושלים 02־419021. סניף ב"ש 057־70021. סניף אילת 059־75408

גלובס העתון שיודע ראשון

גשר הגיבורים — הארוך במדינה

תוכנית גשר הגיבורים החדש בצד גשר רושמייה הקיים

גשר רושמייה בחיפה, המשמש קשר בלעדי לכלי־רכב בין הדר הכרמל לבין המפרץ והקריות, הוכרז זה לא־כבר על ידי מומחי הטכניון כמיבנה העלול להיות מסוכן בעתיד הקרוב מאוד. האזהרה פעלה היטב אצל הגורמים המחליטים במשרדי האוצר והתחבורה, ופרויקט הגשר החדש — שייקרא גשר הגיבורים — קיבל עדיפות ראשונה בשני המשרדים. העדיפות התבטאה באישורים ובתקציבים, בתכנון והבניה לביצוע. העניין פעל כה היטב, עד כי הקבלן נכנס כבר לשטח בחודש שעבר, ובתוך שנה וחצי עתידה להסתיים בנייתו של הגשר הארוך ביותר במדינה למעבר כלי רכב, באורך של 274 מטרים ובעלות של יותר מ־10 מיליון ש"ח.

תחום התעבורה היה רדום בחיפה במשך שנים ארוכות. ד"ר דורון בלשה, מתכנן תנועה, איש הטכניון, וכיום מנהל צוות מפת"ח (מינהלת פרויקטים תחבורתיים — חיפה, חברה המהווה חלק מחברת נתיבי איילון, על פי חוזה בין משרד התחבורה, עיריית חיפה וחברת נתיבי איילון), מעיד, כי חיפה נמצאת בפיגור עצום מבחינה תחבורתית, לאחר שבמשך שנים לא נעשה בעיר זו דבר, לא ברמת החשיבה ולא ברמת הביצוע.

לדברי בלשה, תוכנית המיתאר של חיפה והקריות היתה מערכת בלתי ישימה, שנזנחה במשך שנים במגירות, בעוד שמספר כלי הרכב הולכים ומתרבים, וגם צרכי התחבורה. עם הקמת מפת"ח החלו בניעור האבק מעל תוכניות המיתאר. בתוכניות המקוריות הוכנסו שינויים מהותיים בראייה של תכנון פונקציונאלי. "כאלה שיהיו יפות לא רק לסטודנטים לצורך בחינות, אלא גם לבני האדם החיים בעיר היפה הזאת", אומר ד"ר בלשה. יתר על כן, התכנון הפונקציונאלי כולל לא רק את זווית הראייה של הקבלן, המבצע והאוחז בהגה כמשתמש, אלא גם את תוכנית ההשקעות הכלכלית, כדי שאפשר יהיה להוכיח עד כמה חיוני מפעל כמו גשר הגיבורים, כדוגמה, הוא לא רק מפעל מועיל לנהגים, אלא גם למשק הלאומי.

בדו"ח בדיקת הכדאיות הכלכלית של הגשר, שהגיש דורון בלשה בסוף פברואר '87, עולה, כי כיום עוברים בגשר כ־20 אלף כלי רכב ביממה, מתוך כ־50 אלף כלי הרכב הבאים או יוצאים ממרכז חיפה. גשר רושמייה הקיים נבנה ב־1927. במשך 60 שנות קיומו הוא בשימוש אינטנסיבי. בשנים האחרונות התגלו בגשר נזקים חמורים, שעיקרם נגרם עקב הקורוזיה בבטון ופלדה של הגשר. בדו"ח התחנה לחקר הבנייה של הטכניון אף הודגש, כי בנוסף לקורוזיה קיימת גם תופעת זחילה של קשתות הגשר: חלק מן שקיעות והרעידות אף אובחנו סדקים.

באותו דו"ח המליצו המומחים על שתי אפשרויות: תיקונים חיצוניים ותיקונים יסודיים. שתי החלופות לא הבטיחו לגשר אריכות ימים, בין השאר גם בגלל עייפות החומר ואיכות החומרים הירודה שבהם השתמשו באותם ימים רחוקים, שבהם נבנה הגשר. כנגד הבאות הרעות כלפי יכולת התיפקוד של הגשר הקיים, כלל הדו"ח גם אמדני חיסכון אם ייבנה הגשר החדש. האומדנים מתייחסים להשוואת שני מצבים: החיסכון שייווצר בתנאי גשר חדש לעומת המצב הכלכלי ללא גשר (כלומר: כאשר הגשר הקיים ייסגר). המימצאים העלו, כי החיסכון הזמני בק"מ־רכב יתבטא ב־252,975 ק"מ, שהם חיסכון של 7.2% בהשוואה למצב שבו הגשר יהיה סגור. החיסכון הזמני בשעות רכב הוא מרשים עוד יותר: 34,932 שעות חיסכון לנהגים רגילים ועוד 12,156 שעות לנהגים מקצועיים, שהם 21.3% לרכב רגיל ושיעור דומה לרכב מקצועי. החיסכון בשעות נסיעה של נוהגים מקצועיים, לדוגמה, יגיע ל־182,340 ש"ח ליום.

לפי חישובי המומחים, בניית הגשר תחסוך בעלות תיפעול הרכב, ערך הזמן של נהגים מקצועיים וערך הזמן של נהגים רגילים סך של 436,986 ש"ח ליום, שהם כ־136 מיליון ש"ח לשנה. לעומת התועלת הברורה של בניית הגשר החדש, צופים מגישי הדו"ח, כי הנזק שייגרם לתושבי העיר והסביבה באי בניית הגשר החדש תתבטא הן בתמורה דראסטית של רמת השירות בתחבורה הציבורית והן בהגדלה ניכרת במספר תאונות הדרכים, שייגרמו עקב הגדלת הצפיפות לרמה בלתי נסבלת והעתקת מסלולי נסיעה לדרכים שאינן בנויות ואינן ראויות לכך. בסך הכל הוכיח ניתוח "עלות — תועלת", שהוכן על ידי אנשי תכנון וכלכלה במשרד התחבורה, כי על כל 1 שקל השקעה בגשר הגיבורים יקבלו בתמורה תועלת בסך 116 שקל — מימצא חיוני לפי כל קנה מידה.

אי לכך הוחלט בעיריית חיפה לשפץ את הגשר במינימום הנחוץ לבטיחות, ולגשת לתכנון גשר חדש. התכנון כלל, כשלב ראשוני הכרחי, פינויים של בניינים ישנים והריסתם, בעלות כוללת של כשלושה מיליון ש"ח.

בניית הגשר הנוכחי מהווה רק שלב א' שלו, ותקציב בנייתו נאמד ב־10 מיליון ש"ח. שלב זה כולל מסלול תנועה אחד בן שני נתיבים. מסלול זה אמור לתפקד בצד הגשר הקיים, כך שביחד יכלול הגשר שני מסלולים, כל אחד בן שני נתיבים. כאשר הגשר הקיים ייצא מכלל תיפקוד, ייכנס שלב ב' לפעולה, והוא יכלול את בניית המסלול השני. ד"ר בלשה מבהיר, כי כשלושה רבעים מן ההוצאות מחושבים לשלב א', כך שעלות השלב השני המשלים תהיה נמוכה במידה ניכרת מזו של השלב הראשון.

גירוש אינו תחליף לשלום

עונש הגירוש נוגד לא רק את החוק והנוהג הבינלאומיים, אלא גם את ההכרה בישראל של הקשר החזק שבין אדם לארץ

מאת דרויש נאסר

הכותב הוא עורך דין ערבי ישראלי, חבר הנהלת האגודה לזכויות האזרח בישראל.

ממשלת ישראל מתכוננת לגרש מספר רב של "מסיתים" ערבים מהשטחים הכבושים, עקב המרידה העממית שהתנהה שם באחרונה. את סמכות הגירוש שואב המפקד הצבאי מתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945, הידועות לשמצה, שחוקקו עלידי הנציב העליון הבריטי לידי גינוי האנגלוסיה היהודית והערבית כאחד. תקנה 112 מקנה למפקד הצבאי סמכות לאימבלית לגרש מהארץ כל אדם אשר התנהגותו, לפי שיקול דעתו, הסובייקטיווית, פוגעת בביטחון ובסדר הציבורי.

ב-1980 בוטל תוקפה של תקנה זו בישראל בהיותה אבסורדית ופוגעת בזכויות יסוד. בגדה המערבית וברצועת עזה, עד 1967, היתה תקנה זו בבחינת "אות מתה" שלא נעשה בה שימוש. רק לאחר מכן הפעיל אותה המושל הצבאי הישראלי מחדש, והו משיך את השימוש בה גם אחרי כי־טולה במדינת האם ישראל. לכאורה, הגבולות הפתוחים בין ישראל לשטחים היו צריכים לשמש למעבר חופשי של זכויות אדם ולביטול סמכות הגירוש, או למחות לפעולתה בצורה קפדנית ומצומצמת ביותר. אך לא כך היה.

המועמד לגירוש נעצר מיד עם הוצאת צו הגירוש נגדו, וזכותו לבקש שעניינו יובא בפני ועדה צבאית מייעצת. אם גם זו תמליץ לגרשו, זכותו לעתור לבג"ץ. אך הלכה למעשה, זכויות אלה מבוצעות באופן שאינו יכול להושיע רבות.

רוב טענות התביעה בפני הוועדה המייעצת מבוססות על ראיות אשר לא היו יכולות להיות קבילות בבתי משפט — אלו הן בעיקרן עדויות שמיעה שנמסרו מפי מקורות ביטחוניים אשר לא העידו בעצמם בפני הוועדה; ובוודאי לא ניתנת למגורש או לעורך דינו הזדמנות לחקרם חקירה נגדית. לא כל חומר כזה מובא לידיעת המגורש או לידיעת סניגורו, לא בעת קבלת ההחלטה על הגירוש אצל מפקד האזור ולא בשעה שהיא בכך הוועדה המייעצת. החומר רובו חסוי, ובכך נפגעת יכולתו של המגורש להתגונן ולהשמיע טענותיו נגד ההחלטה.

החלטת הוועדה נמסרת למפקד הצבאי בלבד, שאינו חייב לאמצה לעצמו. ידוע רק על מקרה אחד שבו הוועדה המליצה לבטל צו גירוש והמפקד האזור פעל על־פי ההמלצה.

השופטים צרים עוד יותר בבג"ץ, אשר צמצם את תחום התערבותו בשיקול דעתו של המפקד הצבאי רק למקרים שבהם שוכנע שהמפקד הצבאי לא שקל שיקולים ביטחוניים ענייניים, אלא הונחה עלידי שיקולים זרים.

עד היום לא ביטל בג"ץ אפילו צו גירוש אחד, ועקב כך העדיפו מגורשים רבים שלא לפנות לערכאה זו. אלה שכן פנו ביטלו את עתירותיהם במהלך הדיון כאשר גם בג"ץ לא גילה בפניהם את החומר החסוי שהוגש נגדם, ובכך קופחו זכויותיהם להתגונן.

דעת המיעוט של חיים כהן

סעיף 49 לאמנת ז'נווה הרביעית, בדבר הגנת אזרחים בעת מלחמה, אוסר בין השאר את גירושם של תושבים לשטחה של המדינה הכובשת או לשטחה של כל ארץ אחרת. ואין זה חשוב מהי עילת הגירוש: תהא ביטחונית וצבאית חיונית כמה שתהיה, ואין זה חשוב לאיזו מדינה מגרשים.

האיסור לגרש אדם ממולדתו אין בו משום חידוש. הוא אוניוורסלי ובולט של כל מדינה תרבותית. עיקרון זה מצא את ביטויו גם בהצהרה האוניוורסלית של זכויות האדם.

החידוש הוא בפסיקת בית המשפט העליון בישראל, שקבעה שאמנת ז'נווה הרביעית היא אמנה בינלאומית חוזית המחייבת בין מדינות בלבד ואינה חלה על אזרחים. קביעה זו אינה מקובלת על דעת משפטנים רבים בארץ ובחוץ לארץ, ואף לא על דעת כל שופטי בית המשפט העליון.

ב-1980, לאחר התקפה על בית הדסה בחברון, הורה שר הביטחון דאז, עזר ויצמן, על גירושם המיידי של ראשי העיריות של חברון וחלחול והקאדי השרעי של חברון. בעתירתם נגד הגירוש קבע השופט חיים כהן, ממלא־מקום נשיא בית המשפט העליון, הרי־משפטית, שהאיסור לגרש אזרח ממולדתו, אזרח מחוץ לתחומה, הוא כלל של משפט העמים המנהגי החל על תושבי השטחים הכבושים, וכל הוראת חוק של מפקד צבאי בשטחים אלה, הסותרת כלל זה, היא בטלה ומבוטלת. ובכל זאת, נותרה זו עתירה כי דעתו של השופט כהן נשארה דעת מיעוט.

דילמה במצב הנוכחי

הטענה של ממשלת ישראל שגירוש תושבי הגדה המערבית אל ממלכת ירדן אינו גירוש, כי אם העברה לחלק אחר של מדינתו, היא מאד תמוהה. מדינת ישראל תמיד חלקה על התוקפות שבשליטת ירדן על הגדה המערבית. לכן גם התעקשה לקרוא לה שטח "מוחזק" ולא כבוש. גם המציאות הקיימת הלכה למעשה, בין ירדן והגדה המערבית, שיש ביניהן גבול, והמעבר ביניהן טעון היתר של מפקד האזור וגם מצד ירדן, והסירוב הטוטלי לאיחוד משפחות משני עברי הנהר, שוללים את הטענה להלוטין.

הקשר החזק והעמוק בין אדם וקרקע, בין אדם וארץ, הוא המגנה כרטא של מדינת ישראל, אשר מצא את ביטויו הלכה למעשה בחוק השבות וההתיישבות. גירוש ערבים מארצם הוא פשוט שלילת זכות זו מבני עם אחר.

גם במקרים שבהם מותר הגירוש — לגבי מסתננים — מחייבים החוק הבינלאומי והנוהל בין מדינות מתוקנות שלא לגרש אדם אלא למדינה שתסכים לקבלו ולערוב לביטחונו. צווי הגירוש שהוצאו בעבר נגד תושבי השטחים היו לא רק בניגוד לחוק הבינלאומי, אלא גם ביצועם לא היה תמיד חוקי. בר־אשית שנות השבעים נלקחו מגורשים ערבים לדרום ים המלח, ונצטוו לרוץ מזרחה כשלגבם מכוונים רובים ישראליים ובפניהם מכוונים רובים ירדניים. ב-1979 גורשו באישון לילה ראשי הערים של חברון וחלחול "לצפון הפרוע" של המייגלר סער זורה, למקום שאין בו דין ואין בו דיין.

מעניין שמדינת ישראל כן שומרת על התחייבויותיה הבינלאומיות בכל פעם שמבצע צו הגירוש אינו נוגע לערבים. בשנה החולפת הסגירו לישראל דרך עקבה שני אד־גים. הארח מסירה ליאונג. הוצאו נגדם צווי גירוש בהיותם מסתננים, והם הוחזקו במעצר עד לגירושם. אך גירושם עוכב והם אף שוחררו ממעצר עד שתימצא מדינה שתהיה מוכנה לקלוט אותם.

סירובן של ירדן ומצרים לקבל לשטחן מגורשים מהשטחים הכבושים יעמיד את ישראל בפני דילמה, ויהיה קשה לה לטעון שהן חייבות לקלוט את אזרחיהן לתחומן. תושבי רצועת עזה, למשל, אינם אזרחים מצריים, ובוודאי שאינם אזרחים ירדניים. אם יחליט מישהו לגרש פלשתינאים דרך הערבה, נוסח שרון, או לידי הגבולות של גבול לזאר, תסתבך הפעם מדינת ישראל בשערוריה בינלאומית. שלומה וביטחונה של מדינת ישראל לא יובטחו עלידי גירוש אלא עלידי שלום צודק.

החזון המוסרי של הנורמליות

מאת אברהם ב. יהושע

במאמרו "נידוי הגולה" מיום שני 28/12 מנסה אליהו סלפטר להתמודד עם כמה מן התיזות שלי בדבר שלילת הגולה, אשר תמצתו במונולוג שהופיע במוסף המיוחד של "הארץ" לכבוד הקונגרס הציוני האחרון. לעניות דעתי, התמודדותו לא רק אינה עולה יפה אלא אף מחזקת את טענותי.

כמובן, בשום מקום לא שיחררתי את הגרמנים מאשמתם לשואה ולא את הצלבנים ממעשי הרצח שלהם ביהודים, ולא הקלתי ראש באנטישמיות הנוצרית, ולא סלחתי על גירוש ספרד וכו'. טענתי היתה שגם ליהודים אחריות עקיפה לגורלם המר, עקב דבקותם כספחת בתוך רקמתם של עמים זרים, מי שהחליט ללכת על הכביש ולא על המדרכה, אל יתפלא שהוא הראשון שייפגע מנהגים אלימים ופושעים. וגם עליו מוטלת אחריות לזוועה שהוא קורבנה. מה שעניין צריך לשוב ולהזהר על אמיתות היסוד של אבות הציונות. את האנטישמיות אין מוסלים בהוספה מוסרית לגויים (אם כי בוודאי זו לא היתה מזיקה להם) אלא עלידי שינוי מצבו של היהודי.

כשאני מבקש שביום השואה, במקום לקונן שוב על רשעת הגויים ייאמר במשפט: "זה סופו של עם שנדבק כספחת לעמים אחרים", מבקש אני לעודד את הדעת לאחריותנו שלנו, בנוסף לאחריות האנטישמים למצבנו הבלתי־נסבל בהיסטוריה.

אבל הצרה הגדולה היא שסלפטר אינו רואה את מצבנו בהיסטוריה בלתי־נסבל. וכך הוא כותב: "אני מסתייג גם מגישת הוראות של התיזה הגורסת כי אין זכות, לשמה, לנוכחות יהודית בין עמי העולם... אפשר לקבוע שמאז האמנציפציה, לפחות, היתה האנושות עשירה יותר בבסיס מדעיים האמנותיים בזכות התרומה היצירתיות של היהודים הפזורים בעולם. נכון שמבחינת העם היהודי היתה השואה מחיר יקר מדי בעד הזכות לתרום את תרומתו ההיסטורית־תרבותית לתרבות המערב. אך אין זה נכון שמבחינת האנושות כולה — שהעם היהודי חלק ממנה — לא היתה נוכחות המיעוט היהודי בקרב הגויים, כדאית יותר".

לשנה הבאה בפריז

שימו לב מה נאמר כאן. מבחינת העם היהודי היה זה מחיר "יקר מדי". אם היו רק שלושה מיליונים שרופים בשואה, ניחא. אבל שישה, זה כבר יותר מדי. אבל הסיפא מזעזעת עוד יותר: מבחינת האנושות, שמר סלפטר שם את עצמו לדוברה, זה היה כדאי בסופו של דבר. מבחינת איזו אנושות מדבר סלפטר? מבחינת האנושות ההומניסטית, הרי השואה היא מחיר בלתי נסבל ביותר ובלתי־אפשרי תמורת חמישים פרסי נובל היהודים. הרי השואה אינה רק עניין של היהודים אלא עניין של האנושות כולה. וטובי האנושות בוודאי היו מוותרים על הישגי היהודים במדע ובאמנות כדי לחסוך את דמם של מיליוני יהודים שניספו. וכאשר לאותו חלק באנושות השונא יהודים, הרי לגביו המחיר לא רק שהוא כדאי, אלא שהוא אפילו זול.

אבל האבסורדיות הגדולה מטיעונו של סלפטר אינה מקרית: היא חלק מאותה השקפת־עולם שכבר חשבנו כי נקברה עמוק־עמוק באדמה לאחר השואה, והנה שב הוא מבצבצת ועולה, לא רק בתפוצות, דרך "אור לגויים" הרע, אלא גם כאן בישראל. סלפטר מסתפק רק בהישגים במדע ובאמנות, על "התעודה המוסרית" שדיברו עליה אבות־אבותינו הרוחניים בגרמניה ובאירופה של שנות העשרים, הוא כבר מוותר לאחר "התוקפה" השטחים של עשרים השנים האחרונות ופרצופה המוסרי של ישראל היום.

אבל במקום זה צריך להעמיד עוד כמה טענות על "זכות הנוכחות היהודית בעולם כדי להעשיר את האנושות", שמר סלפטר תובע בתקיפות שכזאת.

● האם זכות זו מוגבלת רק ליהודים או שהיא אוניוורסלית וטובה לכל העולם? האם גם לקוריאנים, להודים ולניגרים זכות להיות נוכחים בכל העולם כדי להעשיר את העולם בהישגיהם? אמנם, וחלילה לנו לחשוב שהישגיהם יגיעו למרום הישגי היהודים, כגון הישג הסדרי מאסטר או בעלה. אבל מותר גם להם לנסות את כוחם ב"העשרת האנושות". האם מר סלפטר מוכן שמדינת ישראל, למשל, תקלוט אלפי בני עמים אחרים שינסו גם הם להעשיר את האנושות, פה בישראל? קוריאנים חרוצים שישבו במרכזי המחשבים שלנו, יתפללו "לשנה הבאה בסיאול" וישלחו חלק מהכנסותיהם לקוריאה. כלומר, לא קליטה של מהגרים אלא קליטה של בני עמים זרים, אשר ישמרו את זהותם הזרה וזיקתם העמוקה לתרבותם ולארץ־מוצאם אבל יעדיפו להיות כספחת בתוך רקמתם של עמים אחרים.

בעולם השלישי הרעב והמוכה יש מיליוני בני־אדם המוכנים לעשות זאת. נדמה לי שההנבחות "לשם העשרת האנושות" אליבא דסלפטר מוגבלת רק לבני העם היהודי שאי־יכולתם להיות בינם לבין עצמם ובתוך מולדתם היא שהביאה אותם עוד משחר ההיסטוריה שלהם לנדד בעולם; לא משום שהם היו מאוהבים כל־כך באנושות, אלא בעיקר משום שהם לא רצו להיכלא בתוך הטוטאליות היהודית המחייבת בתוך מסגרת של ארץ, שפה ושלטון עצמי.

אגב, התרומה הממשית, האותנטית והמקורית היחידה של היהודים לאנושות — ספר הספרים, תרומה שבה באמת הכירה האנושות כולה כתרומתו הייחודית של העם היהודי — נעשתה כאשר ישב העם על אדמתו וחי בטוטאליות של הוויתו. הפסיכואנליזה, המרקסיזם או תורת היחסות אינם תרומות יהודיות לעולם, אלא מפעלים רוחניים גדולים שיהודים השתתפו בהם. הרי את תורת הפיסיקה לא למד איינשטיין בחדר הרבי מקוצק אלא בבית־מדרשם של פיסיקאים גויים שתרמו כל אחד בתחומו אותה אבן קטנה לבניין המדע. כאשר סטודנט ערבי־ישראלי מגלה גילוי מדעי חשוב במכון ויצמן, אין זה הישג ערבי אלא הישג למדע הישראלי שבתוכו הוא משתתף.

● תמיהה אחרת עולה בעניין זכות הנוכחות היהודית "המעשירת" האנושות, נוסח סלפטר. הרי גם הוא כמוני מכבה את ההתבוללות האוכלת בכל פה בתפוצות, ומצר על התמעטות העם היהודי בגולה. "אם כן, מה יהיה על האנושות המסכנה שתאבד את יהודיה" ישאלו בצער בוגרי הצבא שלנו, תאבי ההרפתקאות. הם פשוט יארזו את מזוודותיהם ויהגרו לאמריקה לאירופה ולדרום־אפריקה. שהרי מי יודע, אפשר שגם מצאציהם של נהגי המוניות הישראלים בניו־יורק יוולדו האינשטיין והפרויד של המאה ה-21. חבל רק שהשגרירות האמריקאית בתל־אביב אינה מבינה את המהלך של האנושות ביהודים ניידים, ואינה מנפיקה בקלות גדולה יותר אשרות הגירה למבקשים בתור.

מבחן האחריות

אבל עצם החזון המוסרי של הנורמליות מפוקפק בעיניו של מר סלפטר. בעיניו ישראל עדיין גם היא אינורמלית, הא ראיה, שהיא תלויה כלכלית וביטחונית בארה"ב. סלפטר אינו הראשון המחטיא את מובנו של המושג "נורמליות". רבים וטובים עושים זאת לעתים קרובות (באחרונה התבכה בו במקצת הרוח בושם, במאמרו המעניין על ספרו של פיליפ רות), וכיוון שגורלי המר כרך בשנים האחרונות את המושג הזה בשמי (הרי ידוע שכל יהודי המכבד את עצמו צריך לברוח מכל שמץ של נורמליות, שמא יאבד את יחודו ומהותו) אני מרגיש חובה לחזור ולהבהיר מושג זה שנית.

אני משתמש במושג הנורמליות לעניין קיומם של העמים בדיוק באותו אופן שאנו משתמשים במושג זה בלשון יום־יום. הנורמליות אינה הקודש של תבונים או ערכים ראויים אלא הנבעה על קיום מסגרת שבה אדם מחזק אחראי למעשיו. גם רוצח נחשב לאדם נורמלי כל עוד אנו קובעים שהוא אחראי למעשיו, ולפיכך ראוי לו עונש. אם אנו נוכחים לדעת שאין הוא אחראי למעשיו, כלומר לא־נורמלי, איננו יכולים לשלוח אותו לכלא אלא לבית־חולים לחולי־נפש. גם חולה סרטן הוא אדם נורמלי כל עוד הוא אחראי למעשיו על־אף מגבלותיו הרבות ומצבו הטראגי.

האי־נורמליות של קיום היהודים בגולה (וכך תפסה המסורת עצמה את המצב) היתה בוויתור על האחריות לתחומים המרכזיים והחשובים של החיים. ויתור זה נעשה בעצם עובדת הפיזור של היהודים ובהיותם כפופים להוויה ולאחריות של עמים אחרים. ועצם הוויתור הזה הוא בגדר הכרעה מוסרית שלילית בעיני.

לכן, מדינת ישראל של היום, התלויה תלות כלכלית וביטחונית בארה"ב (אגב, זה טעון בדיקה לאמיתו: לעתים נראה לי שארה"ב תלויה יותר בנו מאשר אנו בה), היא דומה לאב עשיר שהשקיע בספר בעסקיו המפוקפקים של בנו) אינה פחות או יותר נורמלית ממדינת ישראל הקטנה, שלחמה על נפשה בשנות החמישים.

וכאן אני מגיע לטענתי האחרונה על מאמרו של סלפטר. את העיקר במונולוג שלי הוא החמיץ. והעיקר היה בו — עניין העלייה. כל תכליתו היה לנסות למצוא את האמצעים הדראסטיים שיש לנקוט, כדי לעודד עולים בכוח לממש בפועל את עלייתם. ואחד האמצעים הללו, לעניות דעתי, הוא ביצירת ניתוק מאקסי בינינו לבין התפוצות. בשנים האחרונות הביאה השתתפות האידילית הזאת בינינו לבינם לטשט טשטוש גמור בין פה לשם, ועלינו להעמיד גבולות ברורים יותר בין הקיום הטוטאלי היהודי, קרי הישראלי, לבין הקיום החלקי, הוא הקיום היהודי. זה עיקר המסר של מאמרי.

אשליות מסוכנות

מאת משה קול

במשך חודשים רבים כתבתי מעל עמודי עיתון זה, כי הדור הצעיר הערבי שגדל תחת הכיבוש הישראלי במשך עשרים שנה, לא ישלים עם המשך שלטוננו עליו. במשך שנים התרעתי כי באוניברסיטאות שלנו מסיימים את לימודיהם אלפי בוגרים ערבים ישראלים; הבאין להם פתרון כלכלי והכרתי במדינה, כי נעשה מעט מאוד כדי לשלבם בחיי החברה והכלכלה שלנו, הם מתנהלים מיואשים וגוברת אצלם הנטייה להזדהות עם הערבים הפלשתינאים בשטחים. למרבה הצער, שרינו בממשלת הליכוד והאחדות הנוכחית ואף קודמותיה, אוהבים לקרוא ולשמוע את עצמם ואינם מקשיבים לאזהרות של אחרים, אנשים ששירתו בממשלות קודמות.

הסופר דויד גרוסמן פירסם ספר על המציאות בשטחים וזכה לביקורת רבה בלתי צודקת. ראש הממשלה וחבריו רוצים להמשיך בסטטוס־קוו ואינם נוטים לפשרות בשטחים או בשלטון. ראש הממשלה מדבר על מו"מ ישיר עם חוסיין. אולם חוסיין אינו מוכן למו"מ כזה, בלי מטרייה של ועידה בינלאומית. שמעון פרס, מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, תובע ועידה בינלאומית, שבה שום צד לא יוכל להטיל את מרותו. ארה"ב מבטיחה לנו כי תעזוב את הוועידה יחד אתנו, אם ירצו לכפות עלינו פתרונות לא מוסכמים. כל זה אינו נחשב בעיני ראש ממשלתנו.

פרס וחבריו משוכנעים לדעת כי המשך ישיבה בממשלת האחדות הנוכחית לא יקדם את תהליך השלום. אולם הם אינם נכונים לנטוש את הממשלה ולצאת אל העם במאבק גלוי למען מדיניות יותר נבונה ובעלת סיכויים. פירושו של דבר, שהם משלימים עם המדיניות של סטטוס־קוו, אף כי הם מדברים על מדיניות אחרת.

לא ביד חזקה

בדיבורים אין משנים מדיניות. מדינאים רבים ידידי ישראל מזהירים אותנו במשך שנים כי המצב הנוכחי לא יוכל להימשך עוד זמן רב, משום שהוא דוחף את הערבים לייאוש. הם נוכחים שאין להם סיכויים להגיע לפתרון מדיני.

בשטחים הנכבשים אינפאדה הרבה אבק־שריפה ובקרב ערביי ישראל גברה הנטייה לפלשתיניזציה. עתה אנו נמצאים זה יותר משבועיים בתקופת מהומות, שפיכות דמים, שלטון יד חזקה, מאסרים וגירושים. האומנם חושבים מדינאינו כי בדרך זאת ישיגו רגיעה מתמשכת? אני מניח שצה"ל יוכל להשליט סדר לזמן מסוים; ייתכן שההודעות החריפות של שר הביטחון יביאו לכך. אולם התפרצויות יכולות להתחדש כעבור זמן. הפתרון לבעיה הפלשתינית לא יבוא ביד חזקה ובזרוע נטויה. אלה הן אשליות מסוכנות.

הממשלה ובעיקר ראשי המפלגות המרכיבות אותה חייבים להקדיש מחשבה לשאלה, איך יקדמו את תהליך השלום למעשה. בדיבורים בעלמא ובמליצות לא די. ישראל איבדה את אמונם של טובי ידידיה במדיניות של "שב ואל תעשה". ההסברים של משרד החוץ וגורמים אחרים לא יתקנו את תדמיתנו, אם לא תהיה נכונות לפתרון מדיני. ואפילו יהיה מכאיב וקשה. לכן הגיע הזמן להתפכח מהאשליות. עשרים שנה של כיבוש ישראלי, גם הן יותר מדי. באיומים אין פותרים בעיות מדיניות.

צה"ל לא נוצר כדי למלא את התפקידים שמטילים עליו עתה מחוסר ברירה. הדיבורים שלנו כי כל המהומות מאורגנות מבחוץ, אינם משנים את העובדות. היו לנו גם לא מעט הפתעות בשבועות אלה. אילו אסרנו שימוש בנשק חם מלכתחילה, אולי לא היינו נראים בעולם כפי שמצלמים אותנו. ליאסר ערפאת לא איכפת אם נהרגים עוד אחדים מבני עמו. ההריגות הללו משרתות את מטרותיו. אולם מה על מעמדנו בעולם? לא נוכל להמשיך לשלוט על עם ששונא אותנו ואינו רוצה בשלטוננו.

להפסיק מסוכנות

המשבר החמור ביותר שפרץ בשבועות האחרונים הוא סביב הזדהותם של ערביי ישראל עם הפלשתינאים בשטחים. אולם אנשים נבונים ואחראים בשלטון היו צריכים לצפות מכבר שהדברים יהיו צפויים, אם יתרשו היחסים בינינו לבין הפלשתינאים בגדה וברצועת עזה. האם ממשלתנו עסקה ברצינות בבעיות של ערביי ישראל? האם ניסתה לבדוק כראוי מה מתרחש בקרב הסטודנטים ובוגרי־האוניברסיטאות הערביים?

מכאיב שהשביתה שהוכרזה על־ידי ראשי המועצות המקומיות הערביות, ושרצו כי תעבור בשקט, נעשתה בגל של שנאה כלפי ישראל והיהודים. אמנם ראשי המועצות היודעים את עמם יכלו לשער, שיכולה לבוא התפתחות כזאת. אולם ההתפתחויות בירושלים, ביפו, בנצרת, באום אל פאחם ובעוד מקומות הישרו אווירת משבר בתוך ישראל. יהיה צורך לעבוד קשה — יהודים וערבים גם יחד — כדי לתקן את המצב. אולם רגשות של שנאה אין מבטלים בנקל. חבל שאחרי 40 שנה של קיום המדינה הגענו למשבר כזה עם ערביי ישראל. בסיכום: ישראל לא תוכל להמשיך במדיניותה חסרת הסיכויים לשלום. אם הליכוד ובעלי בריתו אינם מסכימים לשנותה, חייבים מנהיגי מפלגת העבודה להפסיק מסקנות אחראיות, ולהקדים. ההודעה של פרס כי לא תהיה ממשלת אחדות אחרי הבחירות, איננה מספקת אמינות, לאור ההתנהגות של שרי העבודה עד עתה. המשך מדיניותה של הממשלה הזאת מעיד על חוסר אחריות לאומי. מדיניותה תרחיק אותנו לאסונות, ואולי למלחמה חדשה. המתרחש בתוך מצרים מלמד בפני אילו סכנות אנו עומדים. דיבוריו של ראש הממשלה כי כל ידידינו ההיסטוריים תומכים בנו לצרנו, נטולים בסיס מציאותי. אולי יגלה שמיר ידיד אחד שלנו שיצדיק את מדיניותו הפעמטים מגלגלים. אל נהיה אטומים למתרחש ולסכנות.

מכתב גלוי אל הרמטכ"ל

מאת דוד חודק

אני פונה אליך כאזרח וכחייל שזכיתי לי הזכות לשרת תחת פיקודך. שילוב זה של אזרח וחייל מילואים מאפשר לי לפנות אליך מעל דפי העיתונות. איני מצפה לתשובה אישית. די לי אם הדברים יזכו לתשומת לבך ולהתייחסותך.

בציבור שוררת דאגה בקשר למתרחש בצה"ל ולמידת היערכותו למילוי משימותיו. די אם אזכיר את דברי הביקורת הגלויים של האלוף (מיל') א' רוחם, אל"מ (מיל') י. חסדאי ובאחרונה אל"מ (מיל') ע־ ולד ואחרים, שהמבא הצפתאתו אינם [illegible] זרים להם. דברי ביקורת אלה טרם זכו למענה ראוי. גם לך היו השגות על מבנה צה"ל וארגונו ונתת להם פומבי ערב מינויך.

התחושה היא שצה"ל עבר שינוי גיבוי. צה"ל נחשב בעבר למערכת דינמית שהתבססה על מסדר מצד מצם של שליחי ציבור בעלי הזדהות עמוקה עם שליחותם, אשר קידמו פני בעיה בתושייה ובתחבולה ובכך נוצר משקל־נגד למגבלות ולפגמים שהיו גם אז. צה"ל של ימינו מצטייר כמערכת גדולה השוקעת תחת כובד גרבולה, שמירת הקריירה והאינרציה במנגנון לתוכה ותשובותיה לבעיות. כולל בעיות קרביות, הן ביורוקרטיות.

● אינני יודעים, אם מסקנות המלחמות האפשריות הבאות בבהירות עלידי הדרג המדיני, אם ספנוית הצבא, דרכי פעולתו והיחס בינו לבין הממשלה הנבחרת כראוי, אם מבנה צה"ל וארגונו הולמים את משימותיו ואת האיומים הצפויים, אם ישנם אמצעי־הלחימה הדרושים, אם תורת הלחימה, האימונים ובמיוחד איכות הפיקוד הם ברמה הנדרשת. לסיכום: האם צה"ל ממצה את המשאבים היקרים העומדים לרשותו ובולם את נכונות האזרחים להקריב את חייהם.

נראה שצה"ל זקוק לטלטלה ולשינוי מקיף.

עקב אופיו של הנושא, אין בכלתך להציג את הדאגה במסגרת דיון ציבורי מפורט ופתוח ודאי שאין מקום להרגעת הציבור בהצהרות כלליות. לא נותר לנו אלא לסמוך על חובת הנאמנות של המצביא לחייליו, לאזרחים שיהפכו לחיילים בהינתן הצו, ולכל יקיריהם.

חובת הנאמנות של המצביא נובעת ממעמדו המיוחד. להנהיג את ציבור המאמינים אחריו, אין לראות במצביא מבצע מדיניות גרידא. ייחודו מתבטא בציפייה שבמקומות מסוימים יסכנו מפקדים את חייהם במסגרת תפקידים ובהשפעה הישירה שיש להחלטותיהם על סיכון חייהם של אחרים. סמכות האחריות מיוחדת זו של המצביא, גורמת מאז ומעולם להסכמה כי באישיותו חייבות לבלוט כמה תכונות יסוד. פרידריך הגדול, בהוראותיו למצביאים, פירט את סגולות המצביא והדגיש: "קודם כל עליך להיות אדם ישר האוהב נאמן לממלכתו". רבים דומה נמצא בהיסטוריה של מצדס הכם המלחמה הסיני הקדמון ואפילו בהוראותיו של מקיאוולי לנסיך.

כפי שציינתי לא נדע את פירוט תשובותיך, אולם עלינו לדעת כי אם במלאות שנה להתמנותך תגיע למסקנה כי עקב מערכת אילוצים שאינה בשליטתך אינך יכול להנהיג את צה"ל לשינוי הדרוש — התפטר ממשרתך והודיע על הסיבה המוכרחית לכך. שתיקתך תתפרש לנו כאמירה כי יש בידך תכנית פעולה לתיקון הליקויים. התכנית במהלך ביצוע והיא תושלם בזמן סביר.

כדי לי שכל קצין יעריך למצות את מלוא תקופת כהונתו במשרה רמה זו ואם שיאמרו: מבין ההעוזה לבקש מהרמטכ"ל להתפטר בתחילת דרכו, שהרי חובתו לעשות כמיטב יכולתו במסגרת האילוצים הקיימים. על כך אשיב שאם לא יימצאו בקרבנו אנשים בעלי עוז רוח ואחריות ציבורית, שיסייעו לנו להחזר מבעד למסך האילוצים, נאבד כל סכוי להתחדשות ולשינוי הדרושים לנו כל־כך. התפטרות הרמטכ"ל בנסיבות אלו תגרום זעזוע עמוק ויהיה בה כדי להקדים חקירה ובדיקה למכה.

הדבר נכון במיוחד במערכת יחסי מצביא וחייליו, כאשר הראשון מצפה להוראות, והקרבה וציות והאחרונים מצפים ליושר, אחריות ונאמנות.

אין בפנייה זו כדי להצביע על ירידת הנכונות להילחם או על אובדן האמון בצדקת הדרך. אדרבא, עם הישמע האות, נמלא את חובתנו. נקווה שעד או ימלא כל אחד את חובתו.

פנייתי נעשית בשמי ובשם חברים שהוכיחו בדמם את מסירותם, ומתוך אמון רב במשרת הרמטכ"ל ובך.

לפני הרוביקון

אם מדינת היהודים תקרוס, תהיה זו אולי מהלומה סופית לקיומו של העם יהודי

מאת יורם בק

קיים קשר עמוק בין המאורעות והתהליכים המתחוללים בזירות הלאומיות השונות. אנו נוהגים בדרך־כלל לשים לב למתרחש בתחום אחד (ביטחוני או כלכלי) ולדון בו בנפרד מהתחומים האחרים. וכך אנו נוהגים לעסוק בתחום הציוני ובתחום יחסינו עם יהדות הגולה כאילו היו נבדלים מן התחום המדיני, ולא היא.

העם היהודי ומדינת ישראל נמצאים עתה בפני הרוביקון. הכרעות לאומיות והיסטוריות ברוחו הצירה, אבל הן דוחקות בנו מתמיד. מעמדו של היהודי בעולם תלוי ביחסיו עם מדינת ישראל, ומידת ארעיותה או אי־ארעיותה של מדינת ישראל תלויה גם ביחסיה עם יהודי העולם.

במה דברים אמורים

כששוקלים את מאזן ארבעים שנות המדינה וכמעט מאה שנים של ציונות מדינית, צריך לשים לב לעובדת־היסוד המאפילה על כל השאר: העם היהודי ברובו הגדול דוחה את הפתרון הציוני. מן העובדה הפשוטה שרובו של עם זה אינו יושב במדינתו, נובעת המסקנה הברורה לא פחות, שרובו של העם אינו רוצה בריבונות לאומית. נכון שחלו שינויים מעליים בתנאי הפזורה של היהודים, אבל לא חל שינוי במעמד העקרוני של העם כמיעוט בתוכה לאיהודית. בבחירה בין רוב במדינה יהודית ובין מיעוט בתוכה לאיהודית, בחר העם הזה באפשרות השנייה.

מדינת מיעוט היהודים

ארעיותה של מדינת ישראל אחרי ארבעים שנה — ובמובנה זה אני מתכוון לכך שזוהי מדינה שבמובן מסוים מאוד עדיין נאבקת על קיומה, מתלבטת עם גבולותיה וביחסה ההיסטורית אינה מקובלת על משפחת העמים — ארעיות זו נובעת מעובדת היסוד הקודמת: מדינת היהודים היא מדינת חלק קטן מן היהודים, וזהי מדינת מיעוט היהודים.

ייתכן שיהודי הגולה רואים במדינה פיקדון יקר לעת צרה, ואולי את הבסיס לזהותם הלאומית. אבל זוהי גישה תיאורטית. כמו אותם יהודים שנהגו לומר במשך אלפיים שנה "לשנה הבאה בירושלים" ולא נקפו אצבע כדי לממש את רצונם.

גם יהודי הגולה המודרנית, המכריזים השכם והערב על חשיבותה של ישראל עבורם, עושים את המעט ההכרחי ואף למטה מזה כדי לממש את אמירתם. הסכנות לקיומה של ישראל הן כאלה, שאם לא יחול שינוי דראסטי בגישה הזאת, עלולה יהדות העולם לחזור על החטא הנורא שחטאה ביחס לשואה: חטא האי־הכרה והולשת־הדעת. אם חלילה תתרחש איזושהי קטסטרופה בישראל, תהיה זו אשמת היהודים מארצות הניכר לא פחות משתהיה זו אשמת הישראלים עצמם.

העמדה שבחרו לעצמם אותם יהודים היא הנוחה והקלה בעמדות: להטיף מרחוק מבלי להסתבך, לבקר מבלי להרגיש מעורב. כל הברק וההיפעות שבדרשותיו של ארתור הרצברג לא ישנו אמת פשוטה יותר: שהוא לא בא לגור במולדתו המשוחררת. לכן, שכלך ימי מלאי ציונות רוממה, אבל ההכרעה ברגליים היא הקובעת. והוא הדין בכל אותם יהודים כשרים, מודרניים, מתוחכמים, מסוגננים, אוהבי ציון ודורשי ציון, שלוחו־ליסטים ליברלים מתקדמים ובאורים ומה לא, הכל טוב ויפה. פיהם אומר שירה, רגליהם מצביעות נגדנו.

המיעוט היהודי כאן, אותם שלושה מיליונים ומחצה של יהודים, שיש הטוענים (גם ביניהם) כי דבקו בהם כל המגרעות שבעולם, צריכים להתמודד עם עולם ומלואו של בעיות יהודיות: שמירה על מדינה קטנה במרחב עוין, והתלבטות פנימית על צורת חיים יהודיים במדינה מודרנית, מבוכה לגבי היחס למיעוט לא־יהודי, התמודדות עם שתי מולדות היסטוריים שבתם יושב עם אחר. כל־כך הרבה שאלות ומטלות למיעוט כל־כך קטן בתוך הציונים מרצונם את הדרך של שליטה בגורל ואחבות הגורל. כלום לא יהיה זה מוגזם לטעון שיש כאן איזה אי־צדק היסטורי; מדוע, מקשים אנו, בחרה ההיסטוריה היהודית (או הגורל היהודי) להטיל על כתפיים כה צרות מעמסה גדולה כל־כך? אותם "נחשונים" או "חלוצים" שאינם זוכים להכרת־תודה ממשית (פרס לדיבורים ולתרומות בצפייה) — במה חטאו על מה נענשו?

כל זאת בעוד אנו כאן מתבוססים במאבק המתיש עם העולם מסביב, ומכלים את כוחות הנפש והיצירה בדברים שבחומר, ומכלים את כוחות "גועל הנפש" בבעיות כגון שליטה במאות אלפי ערבים מתוך איזה סכסוכם לשטחי מולדת. בשם עם יהודי שמקומו אולי אינו מעוניין בהם — כל־כך לשם מה לאיזו תכלית? הרי אין כל משמעות להתעקשות ישראלית על חברון וירושלים אם יהודי העולם אינם רוצים בחברון וירושלים. ואם בגלל על המיעוט הזה להיקרע מעם יהדות הגולה ולהקים כאן מדינה לו עצמו בלבד, אולי זוהי תחילתה של איזו ישות כנענית או מעין־כנענית, ברוח רעיונותיהם של רטוש וחבריו.

הדראמה המתחוללת בארץ־ישראל בעצם הימים האלה, שהיא מפחלת ומסובכת כל־כך, היא דראמה יהודית. אלמלא היתה יהדות לא היתה מתרחשת כאן דווקא שלא אולי באוגנדה או במקום אחר, לא היינו מתעקשים כל־כך על ירושלים ונוהגים על יהודה ושומרון — אותם שבהם היתה פעם ממלכה יהודית — לא היינו מתייסרים בקרע שבלב בין יהודים שומרי־מצוות לבין כאלה שאינם שומרי־מצוות, אלא היינו משליכים כאחורי גוונו את כל ה"צרות" האלה, ומשלימים עם איזו ישות ים־תיכונית ישראלית ולא יהודית, משהו בנוסח רעיונותיו הכנענים של עמוס קינן; בלי ירושלים ובלי־יהודה המדומה, אי לא ישראל של שפלת החוף, צרתי מתונים ודקה פלשתית חולית (ולא רק מלשון חול, כי אם גם מלשון חולין).

ישראל כזאת היתה "נקייה" מערבית, כמו שרוצים חוגי השמאל, אבל היתה גם נקייה מיהדות. ישראל כזאת היתה אולי נעדרת מתחים ומאבקים, כמו שמבטיחים אלה הטוענים שאם לא תהיה ירושלים הכל יבוא על מקומו בשלום, אבל בסר הסבאה — הגונבית ההתרבותית — ובסר שביעות־הרצון העצמית הליברלית־בביסול והבורגנית — היתה מחזיקה מעמד אולי כמה עשרות שנים, לפני שהיתה מתחסלת או מתמסרת לאינטנס היגבי. ומאחר שאין סיכוי לישות ישראלית כזאת, מגיעה ישראל היהודית להחלטות גורליות שאותן עליה להשליט למען עם גדול יותר, שבחלקו הרב הוא מתעלם ממנה.

אפוטרופסים לגורל העם

הרי הפאראדוכס הקיומי שלנו, שאנו משימים עצמנו — ברוך — אפוטרופסים לגורל העם היהודי כולו, אם ירצה ואם לאו. גזירה היא.

האירוניה ההיסטורית של עמנו היא שמדי פעם בפעם, בפיתולים הבלתי־צפויים של נהר הקורות אותנו, זומן לו הגורל לצנן עמנו, ומטיל על כתפיים של מעטים את העונש או את הבחירה (תלוי איך רואים זאת) להיות אחראים לגורל הכלל. אבל מצב כזה לא יוכל להימשך לאורך זמן מבלי שתוכרע שאלה אחת: עד מתי יפתיך העם היהודי לקטסטרופה? מתי יפעל — לפניה או אחריה? האם שוב נחזה בתכונה היהודית הזאת: לאחר את המועד, להחמיץ את ההזדמנות, לא להאזין ללקחים־של־הדברים, ואחרי כן להטיח ראש בקיר ולהכות על חטא מתי סוף־סוף תתגלגל תחושת האשמה היהודית לתבונה מדינית המקדימה את המאורעות?

מי שלא הבין את לקחה העמוק של השואה: את היאוש מן הגולה כדרך חיים, מי שלא כפה על עצמו (כך בפירוש) את הצורך להשתתף ממנה — עלול לשנות שוב, אלא שלמשנה השני תהיה משמעות נוספת.

העם היהודי התאושש מחורבנו לא במעט, ואולי בעיקר, בגלל קיומה של הציונות כאידיאה רגולאינית את מאבציו עתידה, ונותנת תקווה וטעם לקיומו. אבל אם, בגלל סיבות התלויות בה, מדינת היהודים תקרוס, או שתושביה לא יוכלו לשאת לאורך זמן בעול הדילמות היהודיות ותהיגענה, או שהכרעותיהם ייעשו עלפי שיקול אנוכי שלהם בלבד — תהיה זו אולי מהלומה סופית לקיומו של עם יהודי בכלל.

אין שאננים בציון, ולא צריך שיהיו. אך יש שאננים על נהר כבר. הם יודעים את כל האמיתות שבעולם, ויודעים איך לנסחן באלף ניסוחים. אבל הם אינם יודעים את האמת הזאת האחת.

המרכז הישראלי לניהול

מפגשי מנהלים בחטיבות המרי"ל

חטיבת הדירקטורים

20.1 מועצות מנהלים בחברת העובדים

יום עיון פנימי לדירקטורים בחברת העובדים.
הרצאת פתיחה: ח"כ ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות
ובהשתתפות ה"ה: פרופ' יוסף גרוס, ארנון גפני, פרופ' אהרון יורן, עודד מסר, עמירם סיון, ד"ר שמעון רביד, דבי רוזוליו, עו"ד אליעזר רונן, חיים שסל

14.1 היבטים משפטיים בעבודת הדירקטור

השתלמות מקיפה לחברי מועצות מנהלים
5 מפגשים, בכל חצי יום בימים ה', ו', בין התאריכים 14-28 בינואר 88
המרצים: פרופ' יוסף גרוס, ד"ר שמעון ווייס, פרופ' אהרון יורן, ד"ר צפורה כהן, פרופ' אוריאל פרוקצ'יה, עו"ד ישראל קנטור, ד"ר גדעון שטליאס, עו"ד זאב שר, מר נפי שילה.

18.2 הכנס השנתי של דירקטורים בחברות הממשלתיות

אורח הכנס: שר האוצר מר משה נסים
ובהשתתפות ה"ה: דוד ריבנשל - מנחה, יורם אלסטר, פרופ' יוסף גרוס, אברהם גולדרוסר, יצחק סאוב, עו"ד יצחק בגר, זאב רפואה.

החטיבה הבינלאומית

6.1 הפורום הבכיר לייזום, מימון וסחר בינלאומי

* פעילות בינלאומית של חב' אלביט - מר מני קרפ
* מזרח אירופה והמזרח הרחוק אקסטאליה בסחר הבינ"ל - מר דוד קמחי
מנחה: ד"ר יוסף וורדי

19.1 פיתוח יתרון יחסי דינמי ברמת הפירמה

סיכונים וסיכויים באסטרטגיה עסקית בשוקי העולם.
מנחה: פרופ' תמיר אגמון

מפגש מועדון שיווק חיפה

10.1 אורח המפגש: סגן שר האוצר מר עדי אמוראי
מנחה: פרופ' מיכאל פרי

מפגש המועדון לשיווק מתקדם

12.1 אורח המפגש: ראש העיר תל-אביב מר שלמה להט
ובהשתתפות ה"ה: בבי גאון-מנחה, שלמה גרופמן, עוזי לוי, שלמה פורמן, חיים רוזוב

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914

דחפון
שרות מודעות טלפוני של הארץ
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

هكذا من الاصل

כלכלה ועסקים

האשראי החופשי בשקלים עלה לשיא חדש: 11.35 מיליארד ש'

לא כולל חיובי הריבית עבור הרבעון אוקטובר—דצמבר

לאחר הפוגה קצרה התחדש הביקוש לאשראי. על־פי נתוני בנק ישראל, המשקפים את השבוע שהסתיים ב־30 בדצמבר, גדל האשראי החופשי בשקלים ל־11.35 מיליארד שקל, גידול של 90 מיליון שקל לעומת השבוע הקודם.

בסוף 1986 הגיע היקף האשראי החופשי בשקלים ל־5.9 מיליארד שקל בלבד, כך שמאז הוא גדל בשיעור של 92 אחוז.

יצויין שנתונים אלו אינם כוללים את ה־31 בדצמבר, מועד שבו חייבו הבנקים את הלקוחות בריבית עבור הרבעון אוקטובר־דצמבר. ברבעון זה גבו הבנקים ריבית שיא המוערכת בכ־550 מיליון שקל.

ניסיון העבר מלמד שהלקוחות בוחרים בפירעון רק חלק מהריבית, כך שהאשראי צפוי לגדול. למעשה, כמעט והכפיל היקפו של האשראי החופשי במהלך 1987.

בחברת העובדים רוצים שבנק הפועלים יגייס הון

חברת העובדים מבקשת שבנק הפועלים יחזור ויגייס הון בבורסה באמצעות הנפקות של מניות. מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו אמר ל"הארץ" שהתוכניות של חברת העובדים לגיוס מיליארד שקל כוללות גם כוונה שבנק הפועלים יגייס חלק מהון זה.

רוזוליו מודע לכך שבשלב זה משרד האוצר ובנק ישראל אינם מאפשרים לבנקים שבהסדר לגייס הון, אך הוא מעריך שבשנה הקרובה ייווצרו התנאים המתאימים לכך.

רווח והפסד / אריה לביא

הבנקים גייסו כ־400 מיליון שקל לטווח ארוך

מערכת הבנקאות גייסה כ־350—400 מיליון שקל בהלוואות לטווח ארוך מתחילתו של חודש נובמבר. המדובר בפיקדונות הצמודים לתקופה של שלושה חודשים עד שנה, שהנהיגו הבנקים. אלה מבוססים על הריבית הבסיסית בתוספת ריבית של עד כ־6 אחוזים. לדעת חוגים בבנקאים, סייעו פיקדונות אלה להסיט כספים מהפק"מ לתקופות קצרות לפיקדונות ארוכים יותר. חלקם אף מצביעים על הערכה של המשקיעים שלא צפוי פיחות בקרוב או שהפיחות יהיה בשיעור נמוך שאינו מצדיק השקעות אחרות.

באמצעות פיקדונות לתקופות ארוכות נרשם גם גידול בפיקדונות קצרים מסוג פח"ק (תפס בעבר). במהלך השבוע שהסתיים ב־30 בדצמבר גדלו ההפקדות בפח"ק והגיעו ל־3.76 מיליארד שקל, לעומת 3.51 מיליארד שקל בשבוע הקודם — גידול של 250 מיליון שקל.

בפק"מ לא נרשם שינוי משמעותי. היתרות ירדו בכ־60 מיליון שקל והגיעו ל־3.11 מיליארד שקל.

ריבית ג'אמבו עד 15.5 אחוז

מערכת הבנקאות ממשיכה ליהנות מעודפי נזילות בזכות האשראי הניכר המתקבל מבנק ישראל, במקביל לכך הגדילו הבנקים את הניסיונות לשיווק אשראי.

בימים האחרונים גדלה הריבית שהבנקים מוכנים לשלם על פיקדונות ג'אמבו, והיא מגיעה לרמה של עד 15 אחוז. במקרים מיוחדים, כאשר הפיקדונות גדולים במיוחד, מצליחים לקוחות גדולים לקבל מהבנקים גם ריבית של 15.5 אחוז.

פיקדונות הפח"ק גדלו ב־250 מיליון שקל

לצד הגידול שנרשם בגיוס כספים

ריבית בפקדונות פק"מ על בסיס תקופתי — (באחוזים)

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
1000—40	0.15	0.38	1.08	0.23	0.54	1.23	0.13	0.38	0.99	0.21	0.42	1.19	0.15	0.40	1.15
10 000—1000	0.26	0.52	1.25	0.23	0.54	1.23	0.21	0.50	1.23	0.23	0.46	1.27	0.26	0.53	1.25
50000—100000	0.27	0.53	1.38	0.26	0.56	1.27	0.24	0.54	1.32	0.27	0.50	1.40	0.27	0.54	1.29
מעל 50 000	0.28	0.56	1.41	0.27	0.58	1.32	0.25	0.58	1.32	0.28	0.54	1.40	0.28	0.56	1.34
מעל 100 000	0.28	0.56	1.44	0.28	0.59	1.36	0.27	0.61	1.44	0.29	0.58	1.40	0.29	0.58	1.38

הריבית היומית בפיקדונות פח"ק — (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
מ־1000 עד 10.000	0.0300	0.3300	0.0300	0.0330	0.0360
מ־10.000 עד 50.000	0.0370	0.0370	0.0330	0.0380	0.0390
מ־50.000 עד 100.000	0.0380	0.0380	0.0360	0.0400	0.0400
מעל 100.000	0.0380	0.0400	0.0380	0.0400	0.0410

טל קרן נאמנות

מ ב צ ע

הודעה על הצעה מיוחדת של יחידות במחיר מופחת

ניתנת בזה הודעה כי בתקופה שמיום 7 בינואר 1988 ועד ליום 31 בינואר 1988 (ועד בכלל) תמכרנה יחידות הקרן (המוצעות על פי תשקיף מיום 20 בפברואר 1987). במחיר מופחת הכולל הנחה של 50% משיעור ההוספה, דהיינו היחידות תמכרנה במחיר היסודי בתוספת 0.5% מהמחיר היסודי.

תשואת הקרן מ־01.01.87 - 31.12.87 41.81%

מנהל הקרן: א.ס.י. ניהול קרנות בע"מ

הנאמן: בנק כללי לישראל בע"מ

שינויים מתוכננים בכור:

שבח אופיר, שמעון רביד וגוריון מלצר ימונו לסמנכ"לים בעוד מספר חודשים

מאת יונתן שרמן

במסגרת השינויים הצפויים המתוכננים ב"כור", עם הצטרפותו של שמעון רביד להנהלת הקונצרן, צפוי כי רביד ימונה לסמנכ"ל בעוד מספר חודשים יחד עם מינוים של ראש אגף הכספים שבח אופיר וראש אגף התכנון גוריון מלצר, גם כן לתפקיד סמנכ"לים.

הצעד יחריף את המאבק על תפקיד מנכ"ל "כור", לאחר פרישתו של גביש בעוד כשנה וחצי, שכן הוא יציב את אופיר ואת רביד בשורה אחת מבחינת נקודת הזינוק לעמדת המנכ"ל.

באחרונה נפוצו שמועות כאילו ד"ר שמעון רביד הוא המועמד המועדף של גביש וגם של מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר, להחליף את גביש עם פרישתו מהתפקיד בשנה הבאה. בפועל מתברר כי אין זה כך, בעיקר עקב העדר ניסיונו בתחומי ניהול.

בחברת העובדים מעדיפים להמתין ולראות כיצד ייקלט רביד ב"כור", רק לאחר מכן לקבל החלטה בדבר מועמדותו האפשרית לתפקיד המנכ"ל.

יצויין כי עד עתה נמנע גביש מלמנות סמנכ"לים ב"כור", ובכך גרם לחוסר בהירות רבה בכל הקשור לאיוש התפקיד לאחר פרישתו. זאת להבדיל מהמצב שהיה בתקופתו של קודמו נפתלי בלומנטל, שגביש שימש כסגנו.

יצויין עוד כי המינויים הצפויים ב"כור" מגבירים את הסיכויים שמחליפו של גביש יבוא מתוך מערכת "כור" ולא מחוץ לה, כפי שסבר בעבר בעת שהועלה שמו של בני גאון, מנכ"ל הכראום, כיורש אפשרי.

מבדיקת "הארץ" עולה:

"אלסינט" תשלם פיצויים גם לבעלי מניות ישראלים

מאת יונתן שרמן

הסדר הפיצויים שלפיו הסכימה "אלסינט" לשלם לבעלי המניות שלה 1.5 מיליון דולר במזומן ועוד 10 מיליון דולר במניות, יחול גם על בעלי המניות הישראלים. כך עולה מבדיקת "הארץ".

על־פי הסדר הפשרה שהוסכם עליו בארה"ב לפני שבועיים, יפוצו כל בעלי המניות, ישראלים ואמריקאים, שהחזיקו במניות בתקופה שבין ה־18 בינואר 1983 ו־16 באוקטובר 1985.

כזכור, בין החודשים יוני לאוגוסט 85' הוגשו תביעות ייצוגיות בארצות הברית נגד "אלסינט" וחברת האם שלה "אלרון", בטענה שהחברה הפרה את חוקי ניירות הערך האמריקאים בתקופה שבין ינואר 83' ואוקטובר 85'. בתביעות הללו נטען כי חברת "אלסינט" מסרה דיווחים מטעים לגבי מצבה ולא גילתה לבעלי המניות את כל האינפורמציה ביחס למצבה העסקי האמיתי. כל התביעות אוחדו בתהליכים קדם־משפטיים בבית המשפט המחוזי הפדראלי בבוסטון.

כל בעל מניות יקבל פיצוי על־פי מפתח הכולל שני מרכיבים: כמות המניות המוחזקות ומשך ההחזקה של מניות "אלסינט". בימים אלו עורכת "אלסינט" רשימה של כל בעלי המניות הזכאים לפיצוי, לשם ביצוע התשלום והעברת המניות, לקראת הכנת הסכם הפשרה הסופי, האמור להיחתם לפני ה־15 באפריל.

יצויין כי גם "אלסינט" וגם התובעים בתביעות הייצוגיות שומרים לעצמם זכות לבטל את ההסכם, על־פי התנודות במחיר המניה. הסכם הפשרה עדיין כפוף לאישור מועצת המנהלים של "אלסינט" וכן נדרש אישור של קונסורציום הבנקים הנושים של החברה.

מישנאל — שגשוג בבורסה

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

איך מגייסים הון ובכל זאת ממשיכים לשמור על שליטה? משפחת ליגנאור, בעלת השליטה בחברת מישנאל, מצאה לכך את התשובה כבר לפני חמש שנים. בנובמבר 1982 גייסה המשפחה הון במניות בזכויות, ואת המניות העדיפות, המהוות 50 אחוז בזכויות ההצבעה (ואינן רשומות למסחר), המשיכה והחזיקה. המשפחה מחזיקה כיום ב־59 אחוז מההון ו־71.4 אחוז בזכויות ההצבעה במישנאל.

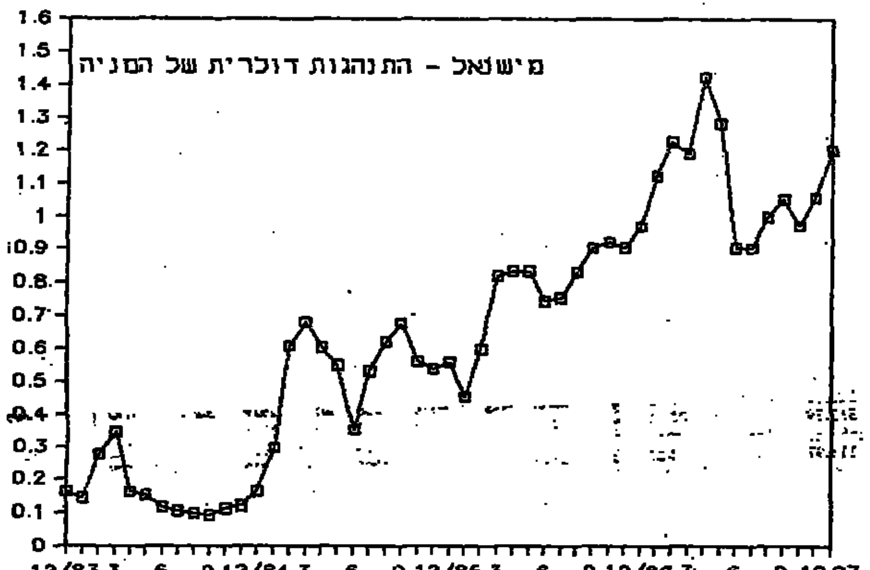

מישנאל יוזמת פרויקטים לבנייה, שאותם היא מבצעת ישירות או באמצעות קבלני משנה. החברה גם נהנית מהכנסות מדמי שכירות של מבנים למסחר ולתעשייה. השפל בענף הבנייה פסח על החברה, מכיוון שבעליה השכילו להימנע מהתרחבות. מעבר ליכולתם כבעלי חברה משפחתית, מנהלי מישנאל אף דאגו לשמור על רמת נזילות נאותה.

עובדה זו התירה בידי החברה עודפי מזומנים שנוצלו למימוש הזדמנויות עסקיות. אחת מהן בוצעה בתחילת 1987, במסגרתה רכשה החברה מעיריית ראשון לציון 19 דונם תמורת 1.92 מיליון דולר. במאי 1987 החלה מישנאל להוציא אל הפועל פרויקט בנייה למגורים בשטח שנרכש, ובימים אלה מתגברת כוונת הרחבת היקף הבנייה.

לחברה מספר פרוייקטים נוספים, הנמצאים בשלבי בנייה מתקדמים או בשלבי סיום: החברה עומדת לסיים את פרוייקט המגורים "תאומי הכתר" בנתניה. הערכת החברה היא שהפרוייקט יכניס לה 7 מיליון שקל, עובדה שתשתקף במאזני החברה ל־1987. לחברה נכס מסחרי בבת ים ובבניין תעשייה בראשון, המושכר לחברת אלקטרה.

פיזור תיק ההשקעות מבטיח לחברה הכנסה קבועה בשנים הקרובות, שגובהה תלוי במידת הצלחת המכירות בפרוייקטים לבנייה. חלק מהפרוייקטים יניבו רווחים רק בשנים הבאות, שכן החברה מציגה את ההכנסות מהפרוייקטים על־פי שיטת "העבודות הגמורות".

כדי להרחיב את היקף עסקיה, גייסה החברה בסוף אפריל 1.87 מיליון דולר, באמצעות הנפקת כתבי אופציה, הניתנים למימוש למניות עד סוף 1989. תוספת המימוש על סך 2.39 מיליון דולר, האמורה להתקבל עם ההמרה הסופית של האופציה, תושקע בהזדמנויות עסקיות נוספות. בשנים האחרונות צברה החברה הפסדים, אך את המחצית הראשונה של 1987 סיימה ברווח של 250 אלף דולר. נראה כי מגמת הרווחיות בחברה תימשך גם במחצית השנייה של 1987, ואת השנה כולה תסיים מישנאל ברווח הגבוה מחצי מיליון דולר.

ההון העצמי של מישנאל, המהווה אמדן נוסף לשווייה העסקי, עומד על 4.3 מיליון דולר. בהנחה שכתבי האופציה של החברה אכן ימומשו, יתוספו להון 2.93 מיליון דולר נוספים. הערכה כלכלית של המניה מבסס החברה מראה כי שוויים הממשי גבוה בכמיליון דולר משוויים בספרים. בהתחשב בנתונים אלה, שווי השוק של מניות מישנאל, העומד על 6.1 מיליון דולר (בהנחה שערכן של המניות שאינן רשומות למסחר זהה לאלה הרשומות), נמוך משווי נכסיה.

הפעילות הבורסאית במניות החברה זוהתה בעבר עם מנהלי תיקים שפעלו באמצעות הבנק למסחר, ובאחרונה עם קרנות בנק הפועלים. בשבוע שעבר בוצעה עסקה מחוץ לבורסה, שבמהלכה הועברה חבילת מניות, בתמורה כספית של 450 אלף שקל, מגופים הפעילים באמצעות הבנק הבינלאומי, למנהל תיקים הפועל באמצעות בנק המזרחי. ההעברה בוצעה הן משיקולי מס והן משיקולי פעילות בורסאית, שעברה מניות החברה והאופציות לא הפסיקו לעלות מאז.

הגרף של "מיטב" מראה כי מניית החברה ירדה ממחיר של 2.2 דולר למניה בתחילת 1987 למחיר של 1.2 דולר למניה כיום.

איגוד המפרסמים למפקח על המחירים:

מחירי המודעות ב"ידיעות אחרונות" גבוהים מדי

מאת אבי בנאור

איגוד המפרסמים בישראל שיגר ביום שישי מברקים אל שר התעשייה והמסחר אריאל שרון ולמפקח על המחירים זאב גלמור ותבע לנקוט בצעדים מיידיים נגד עיתון "ידיעות אחרונות" שהודיע ב־31 בדצמבר על הפעלת שיטה חדשה לחישוב מחירי המודעות בעיתון, שגרמה לייקור בשיעורים הנעים בין 7% (דובן) ל־18%. מודעות הצבע פרוצס התייקרו לפי השיטה החדשה בשיעור של עד 38%.

ברניסלאב טאו, מנכ"ל איגוד המפרסמים בישראל טוען כי מחירי מודעות הצבע ב"ידיעות אחרונות" עברו גם את אלה הנהוגים בעיתונים ומגזינים רבי תפוצה בחו"ל. על פי טאו מגיעים מחירי מודעות הפרסומת בשער האחורי של ידיעות אחרונות בערבי שבת למחיר של 37,750 ש"ח, מחירו של עמוד לפני האמצע מגיע ל־30,177 ש"ח ואילו מחירו של ה"דאבל ספרד" (עמוד אמצעי כפול) במוסף השבת יעלה ל־65,270 ש"ח.

ספר חדש / ד"ר זאב סגל

מיסוי חברות, הרמת המסך

הרפורמה במס הישיר ב־1975 הביאה להקלה ניכרת בשיעור המס על יחידים והתמידה לגבי המסים על חברות. הקערה נהפכה על פיה ברפורמה של שנת 1987, כאשר מיסוי של החברה הפך לנמוך ממיסוי של היחיד.

הרפורמה הביאה עמה שינויי חשיבה בכל הקשור לדרכי ניהול עסקים. היא מחייבת ניתוח, הערה וליבון ביד מומחה. ניתוח כזה מצוי בספרו החדש של פרופ' יוסף גרוס, איש הפקולטות למשפטים ולניהול באוניברסיטת תל־אביב.

במבנון בהיר ומדויק מאיר המחבר בספרו "מיסוי חברות" (הוצאת המכון למחקר עסקים, אוניברסיטת תל־אביב, תשמ"ח, 1987), את שיקולי המיסוי הנוגעים לחברות בעלות מעמד מיוחד, כגון חברות בית, חברות מעטים, חברות משפחתיות וחברות תעשייתיות. החקיקה והפסיקה זוכות להארה ולניתוח שיש בהם כדי להוות מעין מורה נבוכים בנושאים אלו.

"חברת המעטים", למשל, המהווה קטגוריה שבמסגרתה נכללות רוב החברות בישראל, זוכה להארה רחבה. הכותב בוחן סוגיות שונות הנוגעות לחברות אלה, ובהן תשלומים לבעלי שליטה, הלוואות של בעלי שליטה לחברות שבשליטתם, ביטוח חיים של בעל שליטה בחברה ועוד.

הספר כולל לא רק ניתוח החקיקה והפסיקה, אלא מביא גם שלל נספחים, ובהם תקנות, הוראות וחוזרים של שלטונות מס הכנסה. סגנונו הבהיר של הספר עושה את העיון בו לאפשרי לא רק לאנשי מקצוע מובהקים, אלא גם לכל איש עסקים המבקש לעמוד מקרוב על השיקולים הנוגעים לפעולת חברה ולתכנון מס.

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ 5.1.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.51	1.58	1.5404	1.5596	1.51	1.58	1.5399	1.5591	1.51	1.58	1.5404	1.5598	1.5499	0.0121
1 לי"ש	2.79	2.92	2.8559	2.8915	2.80	2.94	2.8534	2.8890	2.81	2.94	2.8571	2.8930	2.8751	−0.0060
1 מארק גרמני	0.94	0.98	0.9544	0.9663	0.94	0.98	0.9529	0.9648	0.94	0.99	0.9581	0.9701	0.9618	−0.0104
1 פרנק צרפתי	0.27	0.29	0.2826	0.2862	0.27	0.29	0.2819	0.2854	0.27	0.29	0.2835	0.2870	0.2845	−0.0028
1 גולדן הולנדי	0.83	0.87	0.8501	0.8607	0.84	0.88	0.8503	0.8609	0.83	0.87	0.8496	0.8603	0.8554	−0.0092
1 פרנק שווייצרי	1.15	1.20	1.1745	1.1892	1.15	1.21	1.1737	1.1883	1.15	1.21	1.1752	1.1900	1.1817	−0.0174
1 כתר שוודי	0.26	0.26	0.2628	0.2661	0.25	0.27	0.2627	0.2660	0.25	0.27	0.2627	0.2660	0.2642	−0.0014
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2449	0.2479	0.24	0.25	0.2444	0.2474	0.24	0.25	0.2445	0.2475	0.2464	−0.0017
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2484	0.2515	0.24	0.26	0.2483	0.2514	0.24	0.26	0.2481	0.2512	0.2499	−0.0024
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3883	0.3931	0.38	0.40	0.3882	0.3930	0.38	0.40	0.3880	0.3928	0.3906	−0.0020
1 דולר קנדי	1.16	1.22	1.1881	1.2029	1.17	1.22	1.1880	1.2028	1.17	1.22	1.1904	1.2053	1.1959	0.0120
1 דולר אוסטרלי	1.03	1.13	1.1029	1.1167	1.06	1.14	1.1026	1.1164	1.07	1.15	1.1044	1.1183	1.1101	−0.0006
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7871	0.7970	0.47	0.80	0.7881	0.7979	0.50	0.70	0.7882	0.7981	0.7927	−0.0083
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4555	0.4611	–	–	0.4565	0.4622	–	–	0.4566	0.4624	0.4594	−0.0049
10 שילינג אוסטריים	1.33	1.39	1.3584	1.3753	1.33	1.40	1.3583	1.3753	1.33	1.39	1.3553	1.3724	1.3665	−0.0149
1000 לירטות איטלקיות	1.27	1.34	1.2977	1.3139	1.27	1.35	1.2978	1.3140	1.27	1.36	1.2999	1.3162	1.3055	−0.0127
100 ינים יפאניים	1.21	1.26	1.2304	1.2457	1.21	1.27	1.2309	1.2463	1.20	1.26	1.2288	1.2443	1.2384	−0.0200

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם — יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

EL AL אל על

מה קרה לסעד רסולי

מאת נחמיה שטרסלר

רואה החשבון השני שמינה משרד התעשייה לבדוק את מחירי הסיגריות הגיע למסקנה שאין לו די נתונים כדי להחליט אם יש להוריד את המחירים או להעלותם.

רואה החשבון סעד רסולי, שנפגש הן עם אנשי המשרד והן עם זיוה גהל, כתב בתחילת השבוע למשרד התעשייה שאין הוא יכול להכריע בין עמדת המשרד (הורדה) לעמדת דובק (העלאה), ולכן הוא מציע למנות בורר שיכריע בנושא.

במשרד התעשייה הגדירו את תשובתו: "מוזרה ביותר, מבחינה מקצועית וציבורית", על רקע העובדה שב־10 בדצמבר המליץ רסולי, במכתב ליורם בליזובסקי, מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה, על הורדת מחירי הסיגריות בשלושה אחוזים, נכון לגבי דצמבר 1985.

דוד גולדברג, רואה החשבון הראשון שבדק את הנושא, הגיע למסקנה שיש להוריד את מחירי הסיגריות באחוזים גבוהים בהרבה.

במשרד התעשייה אומרים שהנתונים העדכניים מצביעים על כך שיש להוריד את מחירי הסיגריות. במשרד גם קבלו על ש"דובק" אינה מספקת להם, כנדרש, את מחירי הטבק.

עתידית

פרטים בטל: 629414, 03-629407

מערכת בנק המזרחי לעסקות עתידיות - שקל/דולר־יצ.

שערים שנקבעו ביום 5.1.88

שער יציג ליום 5.1.88 — 1.5499		
שערי ביצוע-תכנית 'מרץ' 31.3.88	קניה	1.641
	מכירה	1.635
שערי ביצוע - תכנית 'יוני' 30.6.88	קניה	1.65
	מכירה	1.641
שערי ביצוע - תכנית 'ספטמבר' 31.9.88	קניה	1.67
	מכירה	1.656

בנק המזרחי

בר און ושות' תעשיות נייר בע"מ

חברה העוסקת באיסוף וייצוא פסולת נייר לאירופה מעוניינת ב:

משקיע להגברת הייצוא

החברה מחפשת משקיע רציני או חברה גדולה ל־ Joint Venture

נא לפנות לת.ד. 28277 ת"א עבור ייצוא

סודיות מובטחת

קונים זהב מהציבור

ZAMLER

ויהלומים גדולים

קו־פתוח

"זמלר" מערכת ממוחשבת המזרמת מידע מעודכן ואמין על מחירי המתכות בבורסות החשובות בעולם.

טל: 03-235924

החזר הוצאות רכב 67 אגורות לק"מ

"חשב" ממליצה לשלם בינואר, עבור שימוש ברכב בעל נפח מנוע של 1,300 סמ"ק, 67 אג' לקילומטר. זוהי תוספת של 2 אג' לקילומטר לעומת דצמבר.

לעובדים המשתמשים ברכב בנפח מנוע של 1,600 סמ"ק ממליצה "חשב" לשלם החזר הוצאות רכב לפי 71 אג' לקילומטר, לעומת 69 אג' בדצמבר.

"חשב" ביססה את תחשיביה על תשלום מס שולי של העובד בשיעור של 45% לעומת 50% בעבר.

מינויים

● רפאל צור מונה לסמנכ"ל "בוקי" לארגון ומשאבי אנוש, רפי סירד לסמנכ"ל לעניינים מיוחדים, גדעון ניצן למהנדס מחוז חיפה, תל־אביב והשרון, יוסף ינגנן למהנדס מחוז המרכז.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי — מבריה

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה למכירת קומת עמוד דיס למגורים בגוש 17115 חלקה 40 בטולם. הבנין לא שומר על מרווח מינימלי מהדרך.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. חק

יו"ר הועדה

העורך: נחמיה שטרסלר

למי שפותר - מגיע יותר!

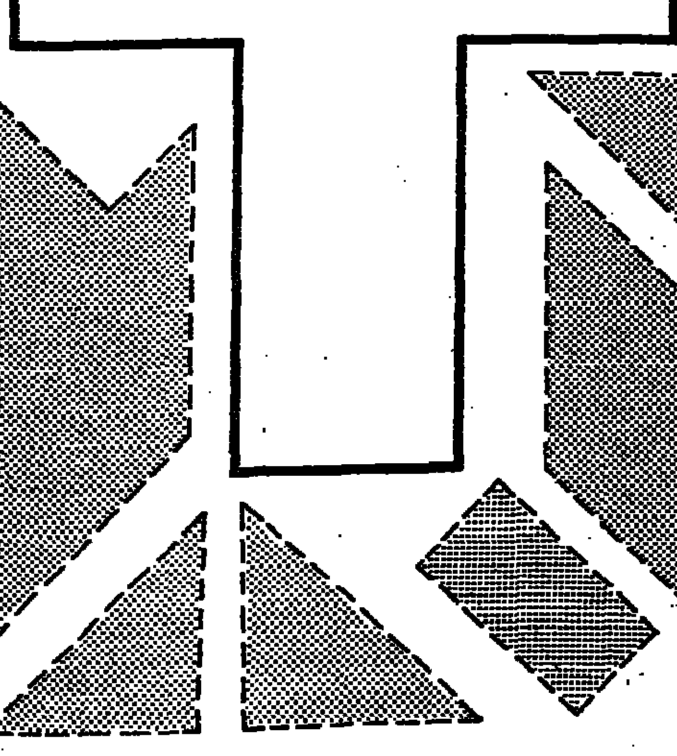

שעשוע קל להרפיית המתח...

גזור את ששת החלקים המסומנים במודעה.

אם תצליח להרכיב את האות האנגלית T, הרם אלינו טלפון -

אתה הלקוח החכם שזקוק לחברת פירסום ברמה שלך!

צוות מי־טל

שירותי פרסום מאוחדים בע"מ

טל. 03-281188-9

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך

הניהול באמצעות מקדונגי בסניף הבנק שלך
ימוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע

מיטב יועצי השקעות וני"ע בע"מ בניהול צבי סטפק ושלמה סימנובסקי
ר"ג ביאליק 22 טל 727067, 7524214 תל אביב מזמני 9 טלפון 290251

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

נטייה לירידות

יום המסחר בבורסה עבר אתמול בסימן מגמה מעורבת, עם נטייה לירידות שערים. הנטייה לירידות מוסברת בעובדה שבשני ימי המסחר האחרונים, שוק המניות לא עלה באותה עוצמה שנחזתה על־פי הצי־פיות המוקדמות. הנטייה לירידות אתמול בולטת עוד יותר על רקע עליות השערים שהיו בבורסות חו"ל (עלייה של 70 נקודות במדד דאו ג'ונס), התחזקות שער הדולר, עקב פגישה סודית שהיתה בין שבע המדינות התעשייתיות, שהחליטו לתמוך בדולר.

ירידות השערים היו הן במסחר במשתנים והן במסחר הרב־צדדי. לקראת הסיבוב האחרון במשתנים (הסיבוב הרביעי), הורגש שיפור מסוים באווירה. לאחר שקרנות בנק הפועלים החלו לרכוש ניירות־ערך במחירים גבוהים יחסית (כלל נדל"ן, אלרון פטרוכימיים ועוד). מצד שני, בחלק מהמניות הנסחרות במסחר הרב־צדדי היתה אתמול נקודת־שבירה ושעריהן ירדו, לעתים ירידה חדה. כך למשל היו ירידות השערים במניות קרדן, כלל אלקטרוניקה אופציה ועוד.

חלק ממנהלי התיקים זנחו את ניירות־הערך המוחזקים אתם, ועקב כך נרשמו היצעים במניות אלה. המדובר בעיקר בניירות־ערך הנס־חרים ב"רשימה המקבילה", כמו אלקול, בן יקר, רשף מחשבים, מתכת מרום, סקבריה ועוד. היקף הפעילות בניירות־הערך הנסחרים במסגרת המשתנים המשיך להיות נמוך, והסתכם ב־2.2 מיליוני שקל.

מדד	שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי 100.79	-0.11
כללי ללא בנקים 100.68	-0.54
מדד אג"ח כללי 100.34	-0.00
אג"ח צמוד מדד 100.39	-0.00
אג"ח צמוד מט"ח 99.98	-0.00

מניות כלל תעשיות, החברה לישר־אל, טבע ואי־די־בי. פיתוח ריכזו אתמול כבאחרונה את עיקר הפעילות.

יציבות בבנקאיות

מניות הבנקים שבהסדר נסחרו אתמול בדרך־כלל ללא שינוי שער. מניית דיסקונט א', הנפרעת ב־1989, ירדה אתמול בכמעט ב־5.3 אחוזים, לאחר ששערה עלה שלשום ללא הצדקה בעשרה אחוזים. ההיצ־עים למניית פ.י.בי. שאינה נסחרת במסגרת ההסדר, נמשכו גם אתמול והמניה ירדה ב־0.2 אחוזים. המחזור בבנקאיות הסתכם ב־5.9 מיליוני שקל.

תשואה שנתית דולרית ב־%	פירעון אוק' 88	פירעון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.72	8.75
הפועלים ש	11.85	8.58
אי.די.בי. רג	11.80	8.48
דיסקונט א	12.07	4.98
המזרחי ש	11.81	8.68

קרנות הפועלים רוכשות אלרון

קרנות בנק הפועלים מגדילות באחרונה ללא־הרף את אחזקותיהן במניות אלרון. רכישת הקרנות נעשית על רקע כלכלי, בהתחשב בשווין הכלכלי הגבוה של אחזקות אלרון בכלל, ומניות החברה־הבת אלביט בפרט. בעת האחרונה, נמנעה התפרצות כלפי מעלה של המניה עקב מכירות של מניות אלרון שהוחזקו בחשבון ה"נוסטרו" של בל"ל. גם גופים בורסאיים אחרים מגלים עניין באחרונה ברכישת מניות אלרון.

פעילות סלקטיבית

היצע גדול מהרגיל למניית רשנים 0.1 נקלט במהירות וללא שינוי שער. הביקושים למניית מאיר עזרא, שהפעילות הבורסאית בה מזוהה עם חברת הברוקרים "אופק", נמשכו גם אתמול. מניות ארגמן ממשיכות לעלות: ביקוש בינוני בהיקף סופק במחזור חלקי ובעליית שער של 2.8 אחוזים. דפרון 1 עלתה ב־6.8 אחוזים, על רקע עסקה של העברת מניות. היצע גדול מהרגיל למניית קרגל נקלט במהירות וללא שינוי שער (מניית החברה כמעט לא ירדה מאז הנפקה לראשונה לציבור, לפני כחודשיים). הפעילות הערה במניות דרער נמשכת וגם אתמול הורמו למניה ביקושים גדולים מהרגיל.

קרנות הפועלים נהנות מבל"ל

נתח השוק של קרנות־הנאמנות של בנק הפועלים, עלה בשנת 1987 עלייה משמעותית. כך עולה ממ־סמך רשמי שהפיץ אתמול הבנק. חלקן של קרנות הפועלים מכלל נתח הקרנות, עמד בסוף 1987 על 28.3 אחוז, לעומת 24.7 אחוז בת־חילת השנה. הגידול בנתח השוק של קרנות הפועלים בא בעיקר על חשבון נתח השוק של קרנות "לאומי פיא". הפועלים ו"להזק" מנה־לות 22 קרנות, בהיקף נכסים של מיליארד שקל.

הצלחה להנפקת מונטסה

הנפקת ניירות־הערך של מונטסה נחלה אתמול הצלחה. להנפקה נר־שמה התמתה־יתר פי 1.3 והציבור רכש את חבילת ניירות־הערך שהוצעה במחיר המקסימום של 21 שקל. כל מזמין במחיר המקסימום יקבל 99.93 אחוז מהיקף הזמנתו.

תנודות בצמודות חלקית

תנודות השערים ההודי־יוסית באיגרות־החוב הצמודות חלקית ל־מדד, נמשכו גם אתמול. באיגרות החוב ארוכות־המועד, הצמודות במ־לואן למדד, נמו השערים לעלות עלייה מתונה. המחזור באג"ח היה גבוה־יחסית, והסתכם ב־11.4 מיליון שקל. המחזור במק"מ היה גבוה במיוחד, והסתכם ב־43.4 מיליון שקל (מפני שאתמול הונפקו סדרות חדשות של מלוות).

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
138	14	99.46	15.10
148	21	99.19	15.15
218	28	98.93	15.65
228	35	98.64	15.35
238	42	98.35	15.60
248	49	98.02	16.05
318	56	97.74	16.10
328	63	97.41	16.40
338	70	97.08	16.70
348	77	96.78	16.80
358	84	96.47	16.90
418	91	96.18	16.90
428	98	95.88	16.95
438	105	95.58	17.00
448	112	99.28	17.05
518	119	94.97	17.15
528	126	94.68	17.15
538	133	94.32	17.40
548	140	94.00	17.50

הודעות בורסה

● מיתוגאסבגם אישרה ידיעה ב"הארץ" על ניהול משא ומתן למכירת משרדיה בבית התעשייה.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5606.91	5525.71	-8.79	-0.16
אבוקה	499.38	489.62	1.99	0.41
אגוז	263.19	258.21	0.49	0.19
אגם	103.00	101.00	-0.04	-0.04
אדיר	1766.64	1733.59	-0.24	-0.01
אדם	188.45	184.80	-	-
אופיר	161.53	158.48	-	-
אור	434.54	425.47	1.32	0.31
אורין	139.73	137.00	-0.04	-0.03
אורלי	291.11	289.04	0.14	0.05
אורן	830.50	814.44	-0.75	-0.09
אייל	5297.53	5195.31	8.01	0.15
איתם	5552.76	5430.77	-5.23	-0.10
איתן	784.52	774.76	0.24	0.03
אלון	648.30	635.21	0.88	0.14
אלמוג	687.66	679.27	0.12	0.02
אנליסט	103.61	101.16	-0.06	-0.06
אנ"ה	100.99	100.14	0.18	0.18
מניות	104.46	101.94	-0.25	-0.24
ארז	356.63	352.36	-1.33	-0.38
אש	163.94	160.35	-1.15	-0.71
אשל	190.00	186.29	0.43	0.23
אתגר	99.41	98.24	-0.52	-0.53
אתרוג	258.01	255.53	-0.12	-0.05
בהלה	178.65	175.22	-	-
ברוש	550.21	539.66	-2.03	-0.37
ברק	516.24	506.01	-1.20	-0.24
בריכה	312.65	310.39	0.62	0.20
גביש	1588.15	1558.47	-1.97	-0.13
גבע	115.68	113.97	-0.07	-0.06
גורן	451.95	450.08	-0.13	-0.03
גיא	104.34	102.80	0.25	0.24
גיל	3500.56	3432.82	-2.16	-0.06
גלית	646.26	638.57	1.39	0.22
דובדבן	374.66	370.99	-0.93	-0.25
דוכיפת	521.76	515.44	-0.40	-0.08
דולב	250.50	245.50	0.38	0.16
דורון	1574.23	1544.49	-0.52	-0.03
רותם	269.53	264.41	0.28	0.11
דליה	621.29	610.71	-0.82	-0.13
דרור	361.10	354.58	-0.57	-0.16
דקל	413.58	405.81	-2.08	-0.51
הדס	418.58	414.81	0.87	0.21
הילה	415.14	412.30	-0.11	-0.03
ורד	567.94	558.36	-0.31	-0.06
זהבית	2719.16	2652.27	-23.84	-0.89
זוהר	109.66	108.04	0.04	0.04
זיו	135.67	133.67	0.13	0.10
זמיר	522.89	516.53	-1.49	-0.29
חוחית	161.64	159.46	0.82	0.52
חליפין	144.03	143.41	0.32	0.22
חלמיש	216.61	215.15	-0.02	-0.01
חן	150.08	149.78	0.11	0.07
טופז	114.87	112.42	-	-
טל	6623.95	6537.94	-3.45	-0.05
יובל	463.19	457.66	-0.26	-0.06
יהלום	187.49	183.96	-	-
יסודות	402.37	398.74	-3.60	-0.89
יערה	450.59	445.26	0.52	0.12
כוכב	349.06	344.86	-0.98	-0.28
כחל	133.46	131.83	0.12	0.09
כלנית	685.24	673.50	-0.71	-0.11
כנפיים	264.25	262.35	0.48	0.18
כרמל	151.12	148.70	0.11	0.07
כתר	1248.03	1230.41	1.87	0.15
לוטם	5041.98	4944.37	2.58	0.05
למשקיע	128.32	126.79	0.04	0.03
לפיד	411.84	403.77	1.13	0.28
לקט	1915.44	1877.61	-1.02	-0.05
לשם	376.40	373.94	0.03	0.01
מבחר	1369.18	1343.05	1.17	0.09
מבטחים	3962.78	3928.40	1.71	0.04
מגן	253.85	250.21	0.92	0.37
מגוון	3783.46	3749.88	0.86	0.02
מור	1830.87	1804.81	-6.49	-0.36
מורן	989.03	980.57	1.38	0.15
מיטב	26123.15	25723.14	-64.06	-0.25
מימד	1033.46	1013.76	0.52	0.05
מנוף	4803.92	4713.26	1.95	0.04
מעיין	772.06	757.71	1.43	0.19
מכשה	382.96	380.50	-0.02	-0.01
מרגלית	107.63	105.57	-	-
מרווח	125.23	124.72	0.06	0.05
מרום	1356.58	1331.25	1.53	0.12
נוגה	150.37	148.15	0.02	0.01
נטיף	315.04	312.96	-1.94	-0.62
נטע	516.37	508.37	0.22	0.04
ניצן	163.23	160.85	-0.33	-0.20
סביון	705.78	693.73	-1.15	-0.17
סגולה	141.61	138.83	0.35	0.25
סלע	372.14	369.71	0.57	0.15
סנונית	535.30	528.74	0.29	0.05
סער	406.18	401.49	-0.95	-0.24
ספיר	176.64	176.19	0.11	0.06
עוזי	386.97	382.55	-0.82	-0.21
עידית	805.97	800.44	-3.41	-0.42
עידן	495.99	488.76	1.28	0.26
עוגן	114.15	111.77	-	-
ענת	2658.64	2638.01	-4.43	-0.17
עשרוני	503.59	497.47	0.90	0.18
ערמון	133.56	131.07	0.00	0.00
פ"א	1708.71	1676.35	-4.71	-0.28
צבר	556.13	549.16	0.40	0.07
צופית	502.11	495.97	0.64	0.13
צוק	126.44	125.94	0.15	0.12
צמיד	1132.73	1110.48	0.77	0.07
צמיחה	557.55	549.53	-0.04	-0.01
צמרת	146.75	143.95	-	-
קלע	177.26	176.38	-	-
קשת	104.71	103.44	-0.15	-0.14
רוית	19916.41	19755.50	-43.21	-0.22
רימון	133.32	133.11	0.03	0.02
רקפת	921.84	906.14	-1.29	-0.14
רשף	418.79	413.37	0.85	0.21
שביט	457.44	451.93	-0.37	-0.08
שחם	347.39	344.30	1.24	0.36
שחף	103.77	102.53	0.23	0.22
שירה	466.21	462.98	0.02	0.00
שמיר	412.77	405.01	-0.08	-0.02
שנהב	796.24	784.92	-1.13	-0.14
שקד	860.24	839.54	-4.11	-0.49
שקל	188.56	184.90	0.14	0.08
תאנה	263.65	261.20	-0.89	-0.34
תדהר	555.05	552.28	-1.93	-0.35
תירוש	549.94	543.43	0.93	0.17
תכלת	105.68	103.66	-0.05	-0.05
תמר	248.82	244.10	0.42	0.17
תמוז	200.69	199.32	-0.02	-0.01
תרשיש	116.23	114.06	-	-
תשרי	538.19	533.85	0.25	0.05

שערי אגרות החוב

שערי המניות 5.1.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי	השינוי ב־%	עודף/ביקוש
אגוד ש	23350	שמ			
הספנות 0.1	1349	771	-51	-3.2	-2538
המזרחי א 0.5	875	1673	-1	-0.1	-427
כללי לא בהסדר	14150	151	+150	+0.9	+85
פ.י.בי. 0.5	8235	1056	-20	-0.2	-1575

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם החברה	השער אתמול	המחזור	השינוי	השינוי ב־%	עודף/ביקוש
אידיבי רג 100.0	102450	772			-8
אידיבי ב 100.0	102800	49	+1100	+1.1	+191
אידיבי בב א	615300	1	+1800	+0.3	+5
אגוד 0.1	75929	436			-300
דיסקונט ב	151800	32	+1000	+0.8	+314
דיסקונט א	130300	68	-500	-0.4	-626
דיסקונט של ב	15990	129	+500	+3.3	+159
המזרחי ש	42150	2379			-2255
המזרחי ב	42150	42	-350	-0.8	-256
הפועלים בבב	89110		+010	+ 1	+10
הפועלים ש	69580	1590	+490	+0.7	+4484
הפועלים ב	69680	528	+500	+0.7	+675
כללי א 1.0	177100	17	+600	+0.3	+14
כללי של 7	8570	228	+109	+1.3	+248
כלל 0.1	44250	3782			-1476
כלל של 11	16450	211	+100	+0.6	+383
מימון ושר 1.0	58400	2	+300	+0.5	+50
מימון ושר 5.0	29810		-100	-0.3	-135

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 5.1.1988 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

ליש"ט	ארצות הברית $	1.8536/1.8548
	מרקים גרמניים	1.6077/1.6087
	פלורינים הולנדיים	1.8125/1.8130
	פרנקים שווייצריים	1.3107/1.3117
	פרנקים בלגיים	33.7300/33.7600
	פרנקים צרפתיים	5.4352/5.4362
	לירטות איטלקיות	1185.00/1186.00
	ינים יפאניים	125.25/125.35
	ארצות הברית $	1.3652/1.3657

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לזהב 477.30

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	$/מ"ש	מרק/$
1 ח'	1.8510/1.8522	1.3050/1.3063	1.6024/1.6036
3 ח'	1.8463/1.8476	1.2960/1.2975	1.5924/1.5937
6 ח'	1.8386/1.8402	1.2827/1.2847	1.5777/1.5792

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שף נאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

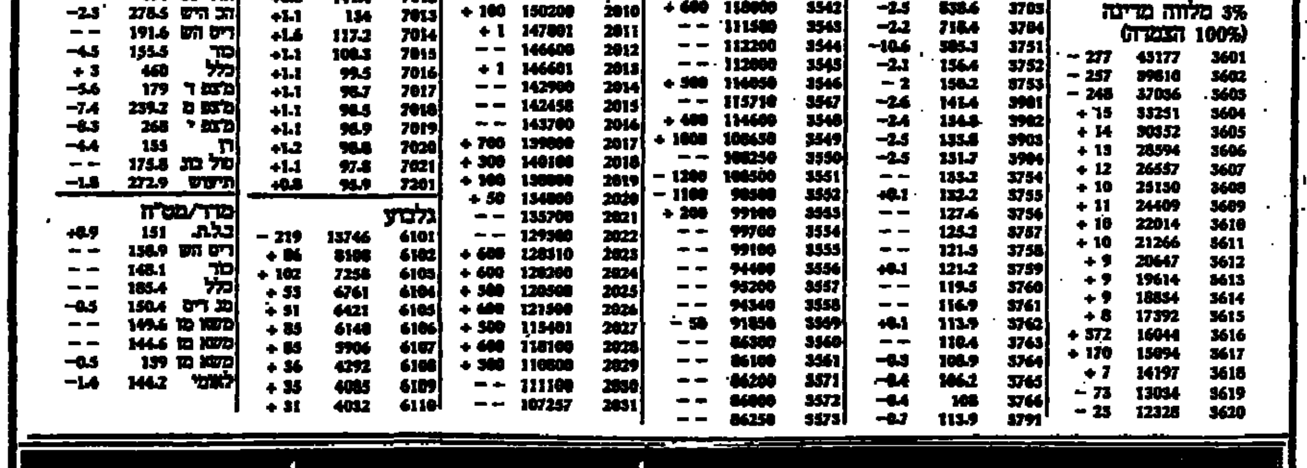

קורס היין של דיינרס קלוב

בת"א, ירושלים, חיפה

הקורס בן 6 פגישות בהדרכת אפי וינטר וסובי האטלגמים בישראל, יתקיימו בו זמנית ב־3 הערים הגדולות. חלקה הראשון של כל פגישה יוקדש להרצאה תיאורטית, השני ללימוד דרך הסעימה, חידוד חוש הטעם, הריח והזכרון. הקורס אישי ל־25 איש יערך במקומות הבאים:

ת"א — תחילת הקורס ב־7/1/88.
מלון דן ת"א, מדי יום ה', שעה 20.00.
ירושלים — 2 קורסים תחילת הקורסים ב־26/1/88.
1. מסעדת "משכנות שאננים" מדי יום ב' שעה 15.00.
2. מלון קינג דיוויד, מדי יום ב', שעה 20.00.
חיפה — תחילת הקורס ב־20/1/88.
מלון דן פנורמה, מדי יום ד', שעה 20.00.
הרשמה טלפונית.
טל. להזמנות 03-295858/גב' מזל

מועדון היין

בחסות דיינרס קלוב.

פרסומדגל

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

השכוי, התרנגולת והאיולת

"ומי נתן לשכוי בינה", שואל ושואל את איוב מתוך הסערה (איוב לח/לו). כמה חבל שיש בני אדם שלא זכו אף בבינתו של השכוי.
הנה יושב לו בכנסת ישראל אדם כזה, שלאחר הצלחה שקצר במכירת אמונות הבל על הקשר שבין מזוזות וקורבנות, הוא ממשיל משלים כמו היה שלמה המלך בכבודו ובעצמו, איזופוס, או לפחות הנביא ריינקמן: "אתן לכם משל קטן", אמר. וכסיפור אודות על התרנגולת, שהשכבתית שבהן דוגרת 21 יום והרעותה ה"מודרנית", ה"רפורמית" או ה"מתקדמת", 10 ימים בלבד, ניסה למכור את מרכולתו.
שיטה זו שנקט ח"כ הרב יצחק פרץ אינה שונה משיטתם של רבים מעמיתיו, והיא מכוונת להפיל את השומעים בפח לוגי. המלכוד הוא העדר כל קשר בין המשל לנמשל. גם החוזראים הבטיל לבן־גוריון את משל העגלה הריקה והעגלה המלאה. ולא היה בן־גוריון עיוור דיו להבין שלא רק שאין קשר בין המשל לנמשל, אלא שעגלתו שלו כלל אינה ריקה. סיפור בדאים זה לא בא ולא נוצר אלא לאחז את עיניו ולהוליכו בנתיב המוכתב לו, וכך נפל בן־גוריון בפח, ומשכנו אחריו עד עצם היום הזה.
משל אחר המשיל המתהדר איקה ישראלי, שבנסותו לשכנע את קוראותיו לחזור בתשובה המשיל את מדינת ישראל לרוצח שידיו מגואלות בדם (ספרו של שאול מייזליש). גם לעיתונאי תום שגב ניסה רב נאור במגדל העמק למכור את מרכולתו האידיאולוגית בדמות משל הסירה, שזולתי קודח חור בקרקעיתה, ובכביכול מסכן את קיום האומה, בהשוואה למאמין הצודק מציל האנושות.
כל אלו לימדונו שמשל היוצא מפה קיצוני־חרדי אינו משל, נמשלו אינו נמשל, וכל שיש בו הוא כממשיל משלים שלומי, ופתאום המיועדים להיות קורבנותיו הצפים במהרה נמשלים בידי ממשיל המשלים עצמו.

ד"ר יעקב הראל
תל־אביב

המנדט נמשך

בשנת 1946 פרצו מהומות בכל היישובים היהודיים בארץ ישראל. צעירים יהודים מאסו בחיים תחת שלטון הכיבוש הבריטי ויצאו להפגין למען הקמת מדינה יהודית עצמאית. החיילים הבריטים פתחו באש והרגו מפגינים, ולמרות זאת נמשכו ההפגנות והמהומות.
ממשלת בריטניה הודיעה כי תוכנה לשמור על השקט והסדר בארץ ישראל, וכי המהומות נגרמו על־ידי מסיתים וטרוריסטים. כוחות צבא גדולים נשלחו. מאות יהודים נעצרו על־ידי שירותי הביטחון הבריטיים ונכלאו במחנות מעצר שהוקמו במיוחד. ראשי המסיתים גורשו בצו המושל הצבאי הבריטי.
כידוע, זכו אמצעים אלה להצלחה מלאה. היהודים הבינו כי אין להם כל סיכוי להתמודד עם כוחם של הבריטים. ויתרו על שאיפתם להקים את מדינת ישראל, והמנדט הבריטי נמשך עד היום.

מאיה מורגנברג
גבעת שמואל

העיר ת"א חשובה לה יותר מנשים

במשך שמונה שנים (1918־1926) נדחתה הקמתו של הוועד הלאומי בגלל המאבק בין היישוב הישן ליישוב החדש על נושא זכותן של נשים לבחור ולהיבחר. בין התומכים בזכות הנשים היו כאלו שטענו כי עליהן לוותר כדי שהיישוב יוכל להקים גוף מייצג כלפי השלטון הבריטי.
בזכותה של תנועת העבודה וארגוני הנשים, שדבקו בעיקרון הדמוקרטי ולא נכנעו לפרגמטיזם הפוליטי, התאפשר לגב' שרה גרינברג להצביע נגד זכות הבחירה של נשים. בכך היא מחזירה את הנשים למצבן בתקופה הטורקית — למען פרגמטיזם בעיר תל־אביב שמרבית אוכלוסייתה — נשים.

פרופ' דפנה יזרעאלי
תל־אביב

פעלו של רשם האגודות

בכתבה "המבחן של קצב" ("הארץ", 23.12) בעניין מינוי יורש לרשם האגודות יאיר יקיר ז"ל, לא חסך הכותב בהערות אגב שיש בהן כדי לפגוע בדמותו של יקיר בתפקידו כרשם האגודות.
יקיר מונה לרשם האגודות כאשר קואופרציה בישראל פעלה בהתאם לפקודה מנדטורית משנת 1934, שלא התאימה להתפתחות שחלה מאז קום המדינה. מחוסר אפשרות להביא לשינוי בחוק בגלל שיקולים מפלגתיים בכנסת, יזם והביא יקיר לחקיקת משנה שהיה בה כדי לענות על צורכי הקואופרטיבים.
חקיקת משנה זו מתבטאת בתקנות רבות שפורסמו מפעם לפעם כשהכוונתם לא נעשית בחדרי חדרים אלא מתוך שיתוף מלא של כל הסקטורים הקואופרטיביים ודיון אתם על כל תקנה ותקנה.
"יקיר היה איש צנוע ואפור", נאמר במאמר, כפקיד ציבור, שיהד דק בעוצמה במערכת הקואופרטיבית". כדאי לציין שדלתו היתה פתוחה לכל פונה אליו. לא שמעתי על מקרה שבו סירב יקיר לקבל מישהו לשיחה. כל פנייה אליו היתה נענית ללא משוא פנים ובאופן אישי.
באשר לניהול הפיננסי של האגודות, יקיר הפעיל לחצים על האגודות להגיש את מאזניהן במועד, ואף השתמש בסמכויותיו כדי להגיש תביעות פליליות נגד אגודות שלא עשו כן. התפקיד העיקרי של שמירה על מסגרת תקציבית והכנת מאזנים מוטל היה על ברירות הפיקוח ולא עליו אישית.

חיים נועם
עורך דין
רמת־גן

פורת ודיווחי השקר

מדברי לילי גלילי (31.12.87) עולה שמנכ"ל רשות השידור אורי פורת השווה את הסיקור במהדורות "מבט" של מוצאי שבת הקודמת ל"שטירמר" הנאצי.
זה מפליא, כאשר שימש, בימים השחורים של מלחמת לבנון, בתפקיד דובר של ראש־הממשלה מנחם בגין, הופיע פורת במהדורות "מבט" כשהוא מדבר לאומה בפני האומה כולה, בדבר מצב־בריאותו של ראש הממשלה, נושא שהיה בו בעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה. ועלה בדמם של חיילים רבים. במדינה מתוקנת לא היה מר פורת מתמנה, לאחר התנהגות שכזו, למנכ"ל רשות השידור. אצלנו — הוא מרשה לעצמו לתת ציונים מצטרפים כגון אלה לכתבים ולצלמים, המסכנים נפשם כדי להביא לאזרחי ישראל דיווחי־אמת על חבית הנפץ שעליה כולנו יושבים, במדינה הדו־לאומית שנוצרה לנו.

אהוד בן עזר
תל־אביב

האזינו — ב"גלי צה"ל"
תכנית "רבעים דוקומנטריים"
יום שישי — 8.1.88 שעה 17.00
לשיחה עם:
עו"ד אריה בדמוב
על
שליח הועד הבינלאומי של הצלב־האדום בהונגריה — חסיד אומות העולם
פרידריך בורן
שהציל רבבות יהודי הונגריה
פרסום בית

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית מנהל מוסיקלי זובין מהטה

הופעה מיוחדת
בטהובן: "פידליו"
(בבימוי מלא)
האופרה העירונית של קלן
מנצח: מיכאל שנונדט
בימאי: הנס נויגבאואר
מעצב: מ' א' מרלי
תל־אביב, היכל התרבות
ע"ש פרדריק ר' מאן
יום ב' 1 בפברואר 1988, בשעה 20.30

כרטיסים בקופת התזמורת (היכל התרבות)
בכל יום בשעות 10-13; 17-19, בימי ו' 10-13 בלבד.
ובסוכנות "קסטל" אבן גבירול 153, טל' 03-444725.
בירושלים, בסוכנות "בימות", רח' שמאי 8 בימים א'-ה' בשעות 9-13; 16-19, בימי ו' 9-13 בלבד.
בחיפה, במשרד התזמורת, בית הקרנות, הרצל 16, בימים א',ב',ד',ה' בשעות 10-13; בימי ג' 16-18, בימי ו' 10-12 בלבד.
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 102
* * *
האופרה תוצג בתל אביב במסגרת הקונצרטים למנויים בסדרות א',ב',ג' ופילוקלסיקה

מוצע למכירה מידית ציוד ומלאי
של מפעל לטיסנים
"בלוזה דונדה"
ציוד נגרות, ציוד פלסטיקה, מלאי טיסנים, חומרי גלם, עץ בלזה, מנועי. חשמל לצעצועים ומטוסים ללא טייס.
המכירה תערך ביום ו' 8.1.88 באולם המפעל שבקרית אריה ליד פתח־תקוה רח' עמל 60.
החל משעה 08.00 ניתן לראות הציוד במקום.
החל משעה 10.00 המכירה במקום.
פרטים בטלפון 03-416892 06-370555
דב אמבר עו"ד
כונס נכסים

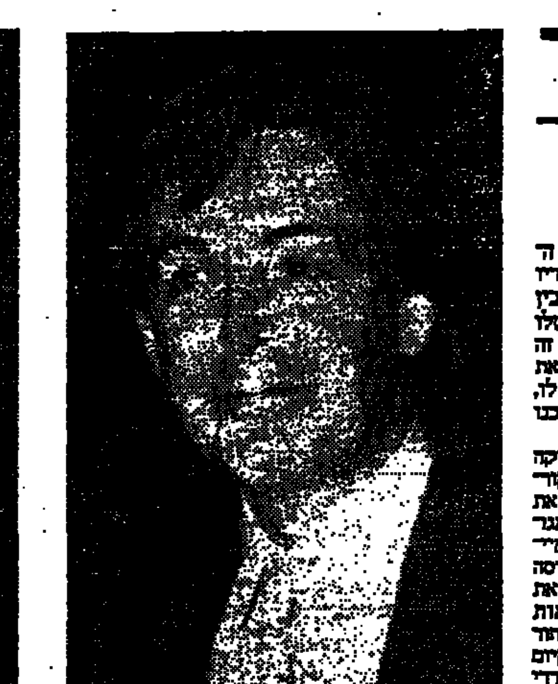
מקרתני: איכויות נפלאות

סיימון: גיטאריסט נפלא

תקליטים קלים / רפי קינן

פול, סיימון ומקרתני

1. פול סיימון: "פול סיימון"; תקליט "וורנר ברוס". 925588־1; מיוצר ומופץ על־ידי החברה הבלי־לית למוסיקה.
2. פול סיימון: "There Goes Rhymin' Simon" ("הנה סיימון החרוזן"); תקליט "וורנר ברוס" BAN 925589־1; מיוצר ומופץ על־ידי החברה הבלי־לית למוסיקה.
3. פול סיימון: "Live Rhymin'" ("החרוזן בהופעה חיה"); תקליט "וורנר ברוס". BAN 925590־1; מיוצר ומופץ על־ידי החברה הבלי־לית למוסיקה.
4. פול מקרתני: "All the Best" ("הטוב ביותר"); אלבום כפול של חברת "פארלופון". PMTV 1; מיוצר ומופץ על־ידי תקליטי סי־בי־אס.

התואר "חשוב" שב ועולה מדי פעם בהתייחסות לתקליטים או לאמני פופ.
בדרך כלל מנומק התואר בהשפעה או בחידוש שבאמן או בתקליט. השפעה או חידוש אכן מצדיקות את הציון הנ"ל, אבל חשוב לא פחות — וקל יותר להוכחה — הוא מספר השירים של אמן ו/או של תקליט שעמדו במבחן הזמן ושרדו.
מבחינה זו, דומני שמבין היוצרים שגם מבצעים את שיריהם, פול סיימון ופול מקרתני הם החשובים ביותר ב־30 השנים האחרונות ואולי בכלל, ולכן גם חשובה הוצאתם לאור מחדש של תקליטים או של תקליט אוסף שלהם. בימים אלה יצאו לאור מחדש שלושת תקליטי הסולו הראשונים של פול סיימון (לבד מתקליטים שהוציא בתחילת שנות השישים לפני שהתפרסם בצמד סיימון וגרפונקל) ותקליט כפול של פול מקרתני, עם מבחר שירים שלו, רובם הגדול משנות ה־70.
למרות ההשפעות המוסיקאליות השונות שמהם ניזונים השניים, יש להם לא מעט מהמשותף. שניהם היו חלק מהלהקות המצליחות — ולדעתי המצליחות — ביותר של שנות ה־60 (מקרתני בחיפושיות וסיימון בצמד עם גארפנקל), ועם התפרקות החבורות בתחילת שנות ה־70 התחילו בקאריירה של סולנים. שניהם גם הצליחו בה מאד, סיימון מיד, מקרתני אחרי עבודה קשה.
שניהם אינטליגנטים מאד, פשוטי הליכות ונטולי גינונים של כוכבים, תכונות המקבלות ביטוי ביצירותם.
אצל סיימון, כמו אצל מקרתני, השיר הוא העיקר: המנגינה והמלים. העיבוד וההפקה המוסיקאלית משרתים את השיר בצורה מבריקה, אבל הם משרתים, נמצאים מתחת לשיר, גם אם הם רצופי המצאות ודמיון. כמבצעים, שניהם נטולי מניירות, אינטימיים מאד בשירה, אך גוון קולם ודרך שירתם הם בעלי חותם אישי שאין לטעות בו, הם מוסיקאליים מאד - ובעלי חוש הומור, הן ביצירה והן בביצוע, תכונה שלדעתי היא אולי החשובה ביותר אצל יוצר.
"פול סיימון", הראשון בתקליטיו של סיימון, הוא לדעתי גם הטוב שבהם. כל שיר הוא מלאכת מחשבת, כל שיר מושמע עדיין ברדיו, מי יותר מי פחות.
מקורותיו הכפולים של סיימון, בלוז עירוני, ג'אז ופולקלור, באים לביטוי גם במבחר הנגנים המלווים אותו. את הפולקלור מייצגת רביעיית "לוס אינקאס" מפרו, שניגנה בעבר עם הצמד סיימון וגארפאנקל בשיר "אל קונדור פאסה". היא מלווה אותו כאן בשיר "דונקאף" (בתקליטים מאוחרים יותר ילוו אותו זמרי גוספל; בתקליט האחרון מוסיקאים שחורים מדרום־אפריקה). את הג'אז והבלוז מייצגים נגנים כמו מייק מאניירי (ויבראפון) ורון קארטר (קונטרבאס), שניהם בשיר הנפלא "Run That Body Down", וכן נגן כלי ההקשה איירטו מוריירה והכנר הצרפתי המפורסם סטפן גראפלי, שאתו הוא מנגן דואט.
אבל יותר מכל בא לידי ביטוי בתקליט זה פול סיימון הגיטאריסט. הוא גיטאריסט נפלא, ופורט על גיטארה אקוסטית באיצבוע מלא המצאות, היונק מהבלוז והפולק, ובהארמוניות יפהפיות בעלות גוון ג'אזי, שאז כמעט שלא נשמעו בתחום הפופ. בשירים רבים, כל הליווי הוא של הגיטארה ושל עוד כלי או שניים: גיטארה ופסנתר חשמלי בשיר "כל מה שאתה צריך מתפרק", גיטארה תופים והבאס ב"שלווה כמו נהר", גיטארה, הארמוניום ובאס הארמוניקה ב"פאפה הובו" - שלושתם שירים בלתי־נשכחים. בשירים האחרים מספר הכלים גדול אך במעט.
גם שירי תקליטו השני, "הנה סיימון החרוזן", היו כמעט כולם ללהיטים. לטעמי, נופל תקליט זה מעט מהראשון, אם כי גם הוא כמעט מושלם. "קודאקרום", "קח אותי למארדי גראי", "משהו כל כך נכון", "נעימה אמריקאית", "היה זה יום שמשי" הם כמה מהלהיטים הגדולים של התקליט. כאן הצליל מאבקי יותר והנגנים הם נגני אולפן מעולים. התקליט השלישי, "החרוזן בהופעה חיה", הוא לדעתי הפחות טוב משלושת התקליטים. סיימון משמיע בו (בהופעה חיה כמובן) שירים משני התקליטים ושירים מתקופת הצמד כמו "המתאגרף" ו"גשר מעל למים סוערים". טכניקת ההקלטה של תחילת שנות השבעים לא הצליחה להעביר את הפרטים הקטנים, המלוטשים — והכל כך חשובים — בשירתו של סיימון. תקליט ההופעה היה עם גארפאנקל בתחילת שנות השמונים עולה עליו פי כמה.
תקליטו הכפול של מקרתני כולל כאמור את להיטיו הגדולים משנות השבעים, רובם עם להקת "כנפיים": "ג'ט", "להקה במנוסה", "הקשיבו למה שהאיש אמר", "סירנות", "חיה ותן למות", "עוד יום", "סיי סיי סיי" (עם מייקל ג'קסון) ועוד. רובם מושמעים תדיר ברדיו וכמעט כולם מכירים אותם. זהו מקרתני של אחרי עידן הרוקאנד־רול, מה שרבים אינם סולחים לו, אבל כל האיכויות הנפלאות שלו שמנינו לעיל נמצאות בכל שיר. אוסף השירים היפים הזה מראה בעצם (למי שלא ידע) כי גם אחרי הביטלס, מקרתני הוא יוצר גדול. תקליטו האחרון שיצא לפני שנה, "לחוץ כדי לנגן", מוכיח שעדיין כוחו במתניו.
ארבעת התקליטים מומלצים.

חיסכון מתחיל בבית

צודק מנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי, המסביר לנו כמה חשוב שלא להגזים בהפעלת מכשירי חשמל, במיוחד בשעות השיא. כל אחד ואחד מאתנו אחראי לפעילות התקינה של תחנות החשמל בארץ. על־ידי מחשבה, משמעת וציות להוראות המומחים, בידינו לאפשר אספקת חשמל שוטפת ללא תקלות.
המנכ"ל מציע להתקין שעונים נוספים בכל בית למען מדידת התצרוכת בשעות השיא ותשלום גבוה יותר עבור הצריכה בשעות האלה.
אלא שכידוע, עובדי החשמל לא שילמו פרוטה עד היום עבור תצרוכתם בחשמל ללא כל הגבלה — דבר המעודד בזבוז וזועתי.
בטוחני שבכוונת מנכ"ל חברת החשמל לכלול את כל אנשי החברה בתוכנית החיסכון החדשה, או לפחות לעמוד על כך שכל אחד מהעובדים ישלם עבור חלק התצרוכת הביתית שלו העולה על המקובל במשפחה ממוצעת.

מרים בלום
פרדס חנה

הארץ ממליץ

מלאכים בשמי ברלין (ת"א) — שני מלאכים מבטלים עוקבים אחר מחשבותיהם של תושבי ברלין, ומתגעגעים לחיים כבני אדם. סרטו של וים וונדרס ("פריז טקסס").
חוכמת רחוב (ת"א) — סרט תעודי על ילדים חסרי בית בסיאטל שבארה"ב, מאיר גם את החברה שבתוכה הם חיים.
תקווה ותהילה (ת"א, חיפה) — מלחמת העולם השניה מוצגת כהרפתקה דרך עיני ילד לונדוני. סרט אוטוביוגרפי של ג'ון בורמן ("גברים במלכודת", "יער האזמרגד").
ילדה גדולה, העוברים (ת"א) — במוזיאון, שני סרטים קצרים של בירית גרנוך ואיילת מנחמי עוסקים בגיל ההתבגרות מזוויות שונות.
הקיסר האחרון (ת"א, חיפה, ירושלים) — סיפור חייו של הקיסר הסיני האחרון משמש לבימאי האיטלקי ברנרדו ברטולוצ'י ("הקונפורמיסט", "הטנגו האחרון בפאריס") כהזדמנות לעסוק בחופש האפשרות לשנות ולהשתנות.
טמפופו (ת"א) — קומדיה יפאנית חביבה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אומנות בכלל.
מגדל הדבורים (ת"א, ירושלים) — יווני בגיל העמידה נוטש את משפחתו ויוצא עם הבוגרת שלו למסע מצפון יוון לדרומה. סרט עצוב של אנגלופולוס ("מסע השחקנים", "מסע לקיתירה").
המשפחה (ת"א) — משפחה איטלקית במשך שמונים שנה, מאז ראשית המאה. אטורה סקולה ("יום מיוחד", "פאסיונה ד'אמורה") מביים, עם ויטוריו גסמן, סטפניה סנדרלי, ופאני ארדאן.

סרטי בידור

שיגעון בחלל (ת"א, ירושלים) — פארודיה מטורפת על סרטי מלחמת הכוכבים. קומדיה אופיינית של מל ברוקס.
מלון הוד המיטות (ת"א, חיפה) — סרט מתח על גבר המגן על פילגשו הנשואה מעורבות בלכידת רוצח מטורף, ומסתבך בעצמו.

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 6.1
התיאטרון הבימה:
מירלה אפרת: 19.00
אנשים קשים: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים — בקאמרי: 15.30, 20.00
מצוה — בנחושתן: 16.30, 20.30

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי עיר
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה עיר הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 5 לתכנית מפורטת 108/03/24 — שכונת סללים ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
א. שינוי יעוד מאזור למבני ציבור לבנ"צ.
ב. חלוקה של המגרש 14 א' ולשני מגרשים 14 א' א' ו־14 א' ב'.
ג. הנחיות בניה לאזור הנ"ל.
ד. שינויים בקווי הבנין.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 6.52 דונם, גוש: 38209, שכונת סללים עיר.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין, בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.
שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

ארוחות צהרים
בנמל יפו
ארוחות צהרים עסקיות
במבנה 5
בין 16־22 ש"ח
שבת צהרים עם חמין
טל' 813563 - נמל יפו
חניה במקום
פתוח ברציפות מ־12 בצהרים אל תוך הלילה
7 ימים בשבוע

מודעה
מבא בזה לידיעת הציבור דבר
הקמתה של מועצה להסברת ערכי שלטון החוק
שר המשפטים אברהם שריר, יזם הקמתה של מועצה לאומית להקניה ולהסברת ערכי שלטון החוק בישראל.
מטרות המועצה הן:
א. להקנות לציבור הרחב – נער ומבוגרים כאחד את עקרונות היסוד של ערכי שלטון החוק.
ב. להסביר את עקרון עליונות החוק כערך חנוכי.
ג. להביא לתודעה הציבורית את החשיבות המכרעת הנוגעת לשמירה על החוק וכיבודו – הן לתועלת הכלל והחברה והן לרווחתו האישית של כל פרט ופרט.
ד. להסביר כי שלטון החוק הוא הבסיס לקיומנו כמדינה דמוקרטית.
בראש המועצה עומד שופט בית המשפט העליון (בדימוס) ד"ר משה עציוני ותברים בה אנשי ציבור, משפטנים, מחנכים, חברי כנסת ואנשי תקשורת, אשר נאותו לתרום מזמנם ומנסיונם לקידום מטרות המועצה.
כנס היסוד של המועצה התקיים ביום א' 27 בדצמבר 1987 במשכן נשיאי ישראל.

סרטו של ג'ון בורמן ("יער האיזמרגד"), נבחר ע"י מבקרי הקולנוע באנגליה לסרט הטוב ביותר 1987, זכה פרס מבקרי הקולנוע בלוס אנג'לס – הסרט, הבמאי והתסריט הטובים ביותר.

תקווה ותהילה
שרה מיילס, דיוויד היימן, סבסטיאן רייס אדוארדס בתפקיד הילד.
"מעט לנפות ומהנה... מומלץ" הארץ
"סרט חינני, משעשע, משחק טוב" ידיעות אחרונות.
"הנה הלהיט הבא" מוגש בחן נוסטלגי סוחף, הצלחה גדולה"
חדשות
שבוע 3 / בתי קולנוע
"דיזנגוף" ת"א 11־1.30־4.30־7.15־9.45
"עצמון" חיפה 4.30־7־9.15

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־5 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נתניה 825333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00־8.00
בימי ו' — 15.00־8.00
טלפונים: 03־433300
שח"ן - שירות רפואי נייד
(24 שעות ביממה, כולל רפואת ילדים):
ירושלים, מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מכרי מס' 1786 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מכרי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
"שקט" — שירות רפואי לקבו (ת"א)
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים תינוקות בשעות 24־19:
טל' 03־7549111 "שקט" קוד מנוי 222
שלי"ה — שירות רפואי לקבו (חיפה)
בימי חול בשעות 24־19 ימי שישי 24־14, בשבת 24־08 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665
בריאות שירים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
דיזנגוף מגור שער 3 (ליד המשביר)
טלפון: 294869, 285822־03
הקופה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49
ויבר — 24 שעות קו ארום לנשים
טל' 03־284649 פתוחה בימים א'ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' ושבת וחג מ־ 18.00 עד 24.00
סבעות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשב לבית —
שרות מניעים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052־548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־שבע 08־228958
מרכז סיוע לנפגעות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למכורי לחץ מטעם "מקלט"
א' ד' 13.00־11.00
ב' ד' 18.00־16.00
טל': 228031
רוח טאוס 13 תל־אביב
יד ביד - ארגון תמיכת לילד ולהורים
תל אביב - "לילד" 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00־17.00. 222732
ירושלים - 243358
חיפה הגזירה — 229488 מ־20.00־11.00
הגליל המערבי - 04־922222
כל אליי - האגודה להגנת הילד
עזרה בטבעי אלימות כלפי ילדים 16.00־20.00 א"ה 261070
אנוש לשירות אנוש — חברה טיפולית, לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
03־5461727/8
שהלי - שירות מיוחד מישול מצוק להולי לב בגוש דן 530848
משפחה
טל' 03־5461153, 08־550506
הזוטר למלחמה באיידס — המכבה וסיוע לחולים. מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 23.00־19.30 ת.ד. 33602 ת"א
תורנות מוקדה בטלפון — רופא ת"א 239952, 246363, 611011
רופא ירושלים 226335
רופא חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקה — (ילדים, פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגית, נשים, עיניים, א. א.ג.)
הדסה ה"צ — (אורטופדית)
ביקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב דיזנגוף 132 223390
קינג ג'ורג' קופ"ח מכבי המלך ג'ורג' 25 282630
ירושלים אליהו ישעיהו 10 583753
חיפה קופ"ח מכבי יל"ג 6 672472
חולון אהרון הנביא 52 889153
בת ים בני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת גן רמת יצחק שד' י"ם 96 777506
פתח תקוה אסותא ברוך הירש 21 911710
נתניה נתניה הרצל 11 22842
הקריות הרמן סיסמת מודיעין 715136

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00.
רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד"ר 16.00־19.00 רח' הספרדים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02־304304 03־432777 04־549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית
08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 גאוגרפיה של ארץ־ישראל. הגל הזית
08.40 אנגלית ד'
09.00 מדעי הטבע יסודי
09.20 אנגלית ד'
10.00 מדעי הטבע ה'־ו'. העיכול (ב)
10.30 ספר נוסר
11.00 השכון ד'
11.15 אנגלית י"א־י"ב
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ה'
12.25 אנגלית י'
13.00 מדעי הטבע על־יסודי
13.30 גאוגרפיה כללית
14.00 עד כאן
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 טוב טוב הגמד
15.25 קוויך אלק. היי ילד אינדיאני בקנדה
15.40 שעת כושר
15.50 דפי מידע
15.55 גברת פלפלת
16.05 שביל באמצע שביל בכר. סכסכיה
16.20 פיצוחים
17.00 ערב חדש

כללית
17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור חדשות
18.32 (ע) הקלאות היום
19.00 (ע) בקו הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כתובות מבט
20.02 משחו מהמרסים
20.30 בין הכיסאות
21.00 מבט חדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 מוקד
22.05 דף חדש
23.30 מבט של יום וחדשות

ערוץ 2
08.30 משפט דמיאניוק
18.30 עניין פתוח
19.00 באלט שחור
19.40 לגעת בעיר
20.00 ברבנים על כבר הזבן (סרט)
20.50 תקציר משפט דמיאניוק
21.00 סוף 2

ירדן ערוץ 6
17.30 תכנית בידור
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן היום
19.30 חדשות בעברית
19.45 מאגזין ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 ואלרי (קומי)

לבנון ערוץ 12
13.30 חיים אחרים
14.00 מועדון 700
14.30 התעמלות
15.00 ילדי המכונות
15.30 סופר־בוק (מצויר)
16.00 שוכני הסלעים
16.30 סרט. "חיים בלילה" עם פולי ברינג'ר
18.00 הרדו מבני (קומי)
18.30 משפחת קמבל
19.00 חדשות בעברית
19.30 חדשות באנגלית
20.00 רצח במשיכת קולמוס
21.00 מלך הביתה
21.30 בירואר (קומי)
22.00 המשפחה (בלש)
23.00 מועדון 700
23.30 חיים אחרים
21.10 בקו הבריאות
22.00 חדשות באנגלית
22.20 "באנת" (דרמה)
23.10 "מתנה קיץ"

רדיו

קול המוסיקה
06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה ניגונית.
09.00 קונצרט בוקר.
11.57 פינת השיר.
12.00 אמנים באולפן.
13.05 בהאזנה ניגונית.
15.00 מוסיקה ישנה.
16.00 מהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים
19.00 מוסיקה אהובה עליכם.
20.05 אינטרלוד
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו.
23.00 מחודי יצירות.

רשת א'
22.05 חבר מאחור מכב.

רשת ב'
18.06 יש שאלות
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 מוקד לעניני צבא וביטחון
20.05 צימוקים ושקדים.
22.05 מחפשים את המטמון
00.05 יומן חדשות
08.15 ג'אז ועוד

רשת ג'
18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כתוב באמיכם.
21.05 צליל מכאן
23.05 הלילה הזה שירים.

גלי צה"ל
18.05 יעד משודר.
עניני צבא וביטחון
18.45 מעבר לגבול: עניני ערבים
19.05 שירים מכאן. שירים עבריים
20.05 בעיקר מוסיקה.
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים הארבע.
23.55 שירת הצנח.
00.05 ציפורי לילה.
02.05 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

שידור קבוע

רשת א'
07.30 רדיוקל עברית קלה
08.05 חוזה עם בני הגיל
08.27 משפט דמיאניוק. שידור חי
13.05 שירים עבריים
14.06 בראש צעיר. מאגזין לילדים
15.27 האוניברסיטה הפתוחה
15.57 משפט דמיאניוק
19.05 סיכום המשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרק היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים

רשת ב'
07.00 הבוקר הזה
08.00 עשרים עניין
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הרשת
12.10 אלף־אלף בכ'. עם אהוד מנור
13.05 כותרי היום, חדשות ותוכנות
14.06 לראות אך לא לראות. תרבות ואמנות
14.30 בודבוטק, הורי הזמר
15.05 שירים ושיגורים
15.55 קריאתי ספר. קורא מכליבים
16.05 יומן לכלכלה
16.30 על מסמרים ואנשים
17.05 רגעייקסס

רשת ג'
06.04 בוקר לאשור. להוטים
07.07 שירי בבוקרבוקר
09.05 מה כל תשעה עם אבי אתגר
10.05 דברים טובים. עם שמירה איטנר
11.05 שבעים כי יודעי שירי שנות השבעים
12.05 אהבה יומיומית
13.05 רק בימי חול
14.00 לי הלך שיר תזכרה
15.05 חרש, חרש ומיותר

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 מוקדים עין־חדשות
07.07 שבע אפס שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אלהבוקר. עם אלי ישראלי
10.05 עשר. שירים עבריים
11.05 נכון לעכשיו
13.05 דודה יודה
13.55 40 לאשה. סיפור היום בתוכ"ח
14.05 פגישה יומית. עם יצחק כדגר
15.05 שירים לחג. עם ארז טל
16.05 ארבע אחר־הצהרים (ימים ב'־ה')
16.06 הצגה יומית

שידורי צה"ל 2
19.05 דודו, דודו
20.05 8 צז
21.57 הודעות לחיילים
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הגלאו הזה

קולנוע

תל־אביב
אוהלי — שגעון בחלל 4.30, 7.15, 9.30
אסתר — הגבלים מאושר 5, 7.30, 9.45
בית לסין — סרט אילם 11.15
בן יהודה — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
גורדון — נקמתו של חייל 4.30, 7.30, 9.30
גת — הקיסר האחרון 6.00, 9.00
דיזנגוף 1 — דאן דה פלורט 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — תקווה ותהילה 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 3 — לו היית כאן 11.00, 13.30, 4.30, 7.30, 9.45
היכל — באריין — אהבה משודיינת 7.15, 9.30
הייב אין — לה במבה 7.15, 9.30, סקס 12.00
הקולנוע בית ציוני אמריקה — הערב אין הקרנת סרטים
הוד — ריקוד משותף 4.30, 7.15, 9.30
חן 1 — יום במלכודת 5.00, 7.25, 9.50
חן 2 — מטאל ג'אקט 5.00, 7.25, 9.50
חן 3 — מולון הוד המיטות 5.00, 7.30, 9.55
חן 4 — המכשפות מאיסטוויק 11.00, 2.00, 5.00, 7.25, 9.50
חן 5 — התנית מעבר לפינה 11־2־5, 7.30, 9.50
לימור — ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30, שכרון חושים 12.00 חצות
לב 1 — מלאכים בשמי ברלין 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 2 — טמפופו 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
לב 3 — המשפחה 4.50, 7.20, קווי ת"א 2.00, 9.50
לב 4 — מגדל הדבורים 2, 5, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — ילדה גדולה + עוברים 7.30, 9.30
מקסים — מלתעות 4 4.30, 7.30, 9.30
המוזיאון הישראלית — ללא חומים 10
סינמטק ישראלי — הודרת יד 7.00, שם המשחק 9.30
סינמה 2 — ילדים חורגים לאלהים 4.30, 7.15, 9.30
סינן — תוכנת רחוב 5.00, 7.30, 9.40
פאר — יופיו של הנוטא 5.00, 7.15, 9.30
פריז — לא יכולה בלי זה 12, 2, 4, 7.15, 9.30, חלית 11.30 בלילה
צפון המיותרים — מאנון 4.30, 7.00, 9.30
שחף — הבלתי משוחדים 4.30, 7, 9.30
תכלת — האושר שבי מכה 7.30, 9.40
תכלת — ילדי ספליין 5, 7.30, 9.45
תל־אביב — ספורט הדמים 4.30, 7.15, 9.30
מוקס (רמת־אביב) — ללא רחמים 9

רחובות
בית העם — ילדים חורגים לאלהים 8.30
חוד — ללא מוצא 7.15, 9.30
חן — אבא גנוב 7.15, 9.15
אלאורין 4.30

ירושלים
אורינן ריקוד משותף 4.30, 7.00, 9.00
אור־גיל — הקיסר האחרון 5.30, 8.30
אורנע — יום במלכודת 4.30, 6.45, 9.15
בית אגרון — כמבי 4.30, לבדינים 6.00
קולנלקה 7.45 בליידי ראגר 9.45
כפיר — ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
מיטשל — שגעון בחלל 7.00, 9.15
רון — לה במבה 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים — דאן דה פלורט 7.00, 9.30, מאנון 7.00, 9.30
עדן — אבא גנוב 7.15, 9.00
סמדר — מגדל הדבורים 7.00, 9.15, במבי 11.30

עפולה
היכל התרבות — המקצוען 2 7.00, 9.15
כמותרון — הבטלנים מאושר 9.00

נתניה
סמדיר — יום במלכודת 5.00, 7.00, 9.30
שרון — אבא גנוב 5, 7, 9.15
חוד — נרדפי החוק 7.15, 9.30

חולון
מבדי — לו היית כאן 4.30, 7.15, 9.30
רינה — ללא מוצא 7.15, 9.30
מגדל — יום במלכודת 7.15, 9.30
ארמון — אבא גנוב 5.00, 7.30, 9.30

ראשל"צ
ג.ב. רון 1 — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
ג.ב. רון 2 — ריקוד משותף 4.30, 7.15, 9.30

צפת
בית אלון — מטאל ג'אקט 7.30

באר שבע
חן — מלתעות 4 4.30, 7.00, 9.30
בית העם — פושע מובטל וילדה קטנה 7.15, 9.15
חוד — ללא מוצא 7.15, 9.30
חן — האלימפיאדה בחוץ 4.30
לו היית כאן 7.15, 9.15

בית שאן
מתנ"ס — שם הורד 9.15

רמלה
היכל התרבות — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30

רמת־השרון
כוכב — אותני ה־SMX 4.15 מי הנערה הזו 7.00
בקצב השטן 9.30

כפר סבא
חן — רובוקופ 7.00, נרדפי החוק 9.15
עמל — גבר מאוהב 7.00, 9.15

עכו
אודיטוריום — המכשפות מאיסטוויק 9.15

חיפה והסביבה
אורה — ריקוד משותף 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — מולון הוד המיטות 4.30, 6.45, 9.15
בית העם — הערב אין הקרנת סרטים
דן — דאן דה פלורט 6.30, 9.00
עצמון 1 — ללא מוצא 4.30, 6.45, 9.15
עצמון 2 — תקווה ותהילה 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3 — הבלתי משוחדים 4.30, 6.45, 9.10
פאר — יום במלכודת 4.30, 6.45, 9.15
קרן אור המוחדש — קבורד 4.30, 7.00, 9.15
רון — אבא גנוב 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 1 — הקיסר האחרון 5.00, 8.30
רב גת 2 — לה במבה 4.30, 7.00, 9.15
אורות — אבא גנוב 7.00, 9.15
כפיר — בעקבות האוצר הרומנטי 7.00, 9.15
סביון — יום במלכודת 6.30, 9.00
סינמטיק — הכתף שק + ראש בלטה 7.00, מקלט בשטח האויב 9.30
שביט — מאנון 7.00, 9.15
הזוכל — מי הנערה הזו 7.00

פתח־תקוה
היכל 1 — אבא גנוב 5.00, 7.15, 9.30
היכל 2 — ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — ריקוד משותף 5.00, 7.15, 9.30

חדרה
הדרה — הבלתי משוחדים 7.00, 9.15
דוח — כולם נפלו על הראש 7.00, 9.15

הרצליה
מלון דניאל — המשפחה 7.00, 9.30
דוד — ריקוד משותף 7.15, 9.30
היכל — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
תפארת — הבטלנים מאושר 7.15, 9.15

קריית אונו
מרכז קהילתי — קרוקודיל דנדי 4.30, 6.30, 9.00
מתנ"ס — ק. אונו
שרותים אישיים 9.30

בת־ים
אורנים — שם הורד 7.15, 9.30
קצבאות — המכשפות מאיסטוויק 4.30, 7.15, 9.30

רמת גן
ארמון — יום במלכודת 5.00, 7.25, 9.50
אורדע — אבא גנוב 4.30, 7.15, 9.30
הוד — שגעון בחלל 4.30, 7.15, 9.30
לילי — יופיו של הנוטא 7.15, 9.30
רב גן 1 — מולון הוד המיטות 3.00, 7.25, 9.55
רב גן 2 — ברווז שחור מליון 5.00, גברים בגרים 7.30, 9.50
רב גן 3 — לה במבה 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 4 — ללא מוצא 5.00, 7.25, 9.55
שבים — האלמנה השחורה 7.15, 9.30